הארץ

1.40 ש"ח יום ד', כ"ב בחשון התשמ"ט, 2 בנובמבר 1988 VOL.69/21057 NOVEMBER 2 1988

עסקים מעל הים

אנשי עסקים נפגשים לצהרים במסעדת העסקים היחידה בעיר.

טקסידו מעל הים.

טקסידו

03-664303 .רח' קויפמן 2, ת"א טל

הערכה: שיעור ההצבעה – 79%; אחוז החסימה – 22,700 קולות

מאת עמנם בירוד

על־פי נתונים לארטופים, הצביעו אתמול 2.3 מיליון מאזרחי המדינה – כ־79% מבעלי זכות הבחירה, 90% מבעלי זכות הבחירה שבין התושבים הקבועים בארץ. זה קצת יותר משיעור ההצבעה בבחירות הקודמות.

הנתונים אינם סופיים, מכיוון שרשת הדיווח של ועדת הבחירות המרכזית והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כעס חדלה לתפקד אמש, עם תחילת שידורי הטלוויזיה על תוצאות הבחירות.

מספר הקולות הפסולים בבחירות הקודמות היה כ־8.9%. אם יהיה שיעור דומה של קולות פסולים הפעם, עשוי אחוז החסימה לעמוד על 22,700 קולות בערך.

אין לדעת מה יהיה המודד לחלוקת המנדטים, כי עדיין חסרים נתונים משמעותיים ביחס למספר הקולות שהלכו לאיבוד, עקב נתינתם לרשימות שלא עברו את אחוז החסימה.

הסכמי עודפים של רשימות שלא עברו את אחוז החסימה אינם תקפים, וכל הקולות נמחקים.

תמונה ברורה למדי לגבי התוצאות והחלוקה אפשר יהיה לקבל היום אחרי הצהרים. תוצאות סופיות צפויות ביום שישי.

מסתמנת ממשלה בראשות הליכוד

שמיר לא מזמין את המערך להצטרף למו"מ קואליציוני ● הליכוד והמערך במגעים עם הדתיים

מאת אילן שחורי
כתב "הארץ"
לענייני מפלגות

המערך והליכוד פתחו אמש אחר חצות במירוץ אחר המפלגות הדתיות, כדי לנסות ולשכנען להצטרף לממשלה צרה. פרס זימן את נציגי הסיעות הדתיות, ובראשם ש"ס ואגודת ישראל, עוד למשך הלילה והליכוד נקבע עימם פגישות במשך הבוקר.

במפלגת העבודה נעשו במשך כל הלילה נסיונות לשכנע את אנשי מוסדות התורה הגדולות להצהיר על תמיכתה בגוש התומך במפלגת העבודה. עוד לפני מספר ימים היו שיחות בלתי רשמיות בין אישים בכירים במערך לבן הרב עובדיה יוסף, פטרונה של סיעת ש"ס, ומנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, על אפשרות תמיכתה של סיעת ש"ס במפלגת העבודה. ש"ס היתה אמש הסיעה הדתית הראשונה שהוזמנה לשיחה עם פרס ושרי העבודה.

ראש הממשלה יצחק שמיר התקשר אמש בחצות לרב משה זאב פלדמן, הניצב במקום הראשון ברשימת אגודת ישראל, והציע לו להצטרף לקואליציה בראשות הליכוד.

הרב פלדמן לא הכחיש קיום מו"מ דומה עם שמעון פרס, אך הדגיש: "אם נקבל הצעות זהות להצטרף מהליכוד והמערך אז הנטיה שלנו תהיה לליכוד שהוא, לצערנו הרב, בעל ריקוד יותר פרדרוזי מאשר המערך". עם זאת אמר, כי "אם המערך יגלה נטיה גדולה יותר לקודשי ישראל אז אין לנו התחייבות לשום מפלגה".

הרב אברהם ורדיגר מס' 3 באגודת ישראל אמר אתמול כי קשה מאוד להבין ולחשוב על שותפות עם המערך שבמשך השנים האחרונות גילה התנהגות אנטי־דתית ונהג לנגח את המפלגות הדתיות במכוון.

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר כי המפלגות הדתיות לא יאפשרו לליכוד להקים ממשלת אחדות לאומית עם המערך ומצד שני הוא אינו מטיל ספק כי המפלגות הדתיות יעדיפו קואליציה פשרה עם הליכוד על פני קואליציה כזו עם המערך.

אמש באחת אחרי חצות אמר שמיר לאחר התייעצויות עם שרים בכירים ומגעים עם הסיעות הדתיות. למחר נקבעו פגישות עם הסיעות הדתיות ועם גוש הימין.

שמיר אמר, כי המצב השורר ברגע מחייב את הליכוד ומאפשר לליכוד להקים בהקדם את הממשלה הדרושה בישראל.

לדבריו, נוצר גוש קולות עצום המאפשר אך ורק לליכוד לנהל את מדינת ישראל ולהקים את ממשלתה.

פרס: לא נאבד את האמונה

שמעון פרס אמר אמש בשעת לילה מאוחרת, כי תוצאות הבחירות עדיין אינן סופיות – אך המגמות ברורות: מסתמן גידול גדול בגוש הדתי. לדבריו, בין הגוש השואף למו"מ מדיני ובין הגוש הלאומני – הגוש השואף למו"מ מדיני זכה ברוב קולות, והוא אמר כי הוא דוחה על הסף את הניסיון של הליכוד לספח לעצמו את כל המצביעים הדתיים. הם אינם עשויים מקשה אחת בכל הנוגע לנושאים המדיניים. פרס אמר כי יזכה להוצאת הסופיות ויתחיל במו"מ עם המפלגות הדתיות.

בדיון במטה המערך אמר פרס, כי "הדגלים שלנו לא יקופלו. נמשיך להאבק, לשמור על המורל, לא לאבד את האמונה". ננסה לטפל בצדדים הקואליציוניים ונבדוק אפשרות הרכבת הממשלה ב־24 השעות הבאות.

שריד: לא בכל תנאי

על פרס לזכור כי אמנם יש לו מנדט מאיתנו למו"מ עם הדתיות, אך יש ויתורים שאין הוא יכול לעשות אם הוא רוצה להישאר שמעון פרס ולשמור על צלם אנוש". כך אמר ח"כ יוסי שריד לאחר שיחת טלפון עם ד"ר יוסי בילין, ח"כ חדש ברשימת המערך, שהודיע לו סמוך לאחת אחר חצות על מגעים מתוכננים בין המערך למפלגות הדתיות. בין הגבולות שאסור לפרס לחצות, לדעת רצ – חוק מיהו יהודי.

בשתי המפלגות הגדולות נשמעו קולות סותרים לגבי אפשרות להקמת ממשלת אחדות לאומית נוספת.

במפלגת העבודה נשמעו כבר אמש קולות לחשבון נפש אם יתברר כי לא יהיה בכוחו של שמעון פרס ה־אפשרות להקים בלוק חוסם.

החלוקה המשוערת של המנדטים

בשעה 2 אחר חצות (במוסגריים – התוצאות ב־1984)

גוש הימין			הדתיים			גוש השמאל		
ליכוד	40	(41)	מפד"ל	5	(4)	מערך	39	(44)
התחיה	3	(5)	ש"ס	6	(4)	מפ"ם	3	(–)
צומת	2	(–)	אגו"י	5	(2)	רצ	5	(3)
מולדת	2	(–)	דגל תורה	1	(–)	מרכז־שינוי	2	(3)
						חד"ש	5	(4)
אומץ+תמ"י	–	(2)				מתקדמת	2	(2)
כך	–	(1)	מורשה	–	(2)	יחד	–	(3)
	47	(49)		17	(12)		56	(59)

שמיר יוכל להקים ממשלה ימנית ואחר אולי להציע למערך להצטרף

פרשנות / דן מרגלית

הליכוד חותר להקים במהירות ממשלה צרה עם הדתיים, ולמרות לפי מדגם הטלוויזיה שהוצג סמוך לשתיים אחרי חצות – עם נטייה לחיזוק גוש הימין הדתיים עד כדי 63 ח"כים – אין בכוונתו להזמין אליה את המערך. בכל זאת ינסה גם שמעון פרס את כוחו במשא ומתן עם המפלגות הדתיות.

למרות הסתייגות בליכוד מרשימת הטראנספר של רחבעם זאבי סביר להניח שלא יהסס לצרפו לקואליציה. לפי חישוב ראשון – בגלל הפיצול לשלוש סיעות בימין הקיצוני ובגלל ריבוי הדסיסים במחנה הדתי – יאלץ יצחק שמיר לחלק ביניהם כ־10 תיקים. מספר גדול מזה של תיקים יחולק בין ח"כי הליכוד כשהמאבק העיקרי יתנהל בין אריאל שרון לבין משה ארנס על משרד הבטחון, ודוד לוי יראה עצמו מועמד טבעי למשרד החוץ. אך אין בחישובים אלה כדי לסכן את הרכבת הממשלה בראשות שמיר אליה יוכנסו לראשונה גם כמה מ"נסיכי חרות" הצעירים.

שיפור מה בתוצאות הסופיות עשוי להחזיר את המערך לתמונה. לא מן הנמנע כי לאחר הרכבת קואליציה צרה ומובטחת ירצו להציע למערך מקום בממשלה כפי שנהג מנחם בגין ב־ר"ש, אבל רק כשותף מישני שיוותר על תביעותיו בתחום השלום והועידה הבינלאומית.

במעמדו של שמעון פרס קשה עתה במיוחד לאחר ששאלת הועידה הבינלאומית והנכונות למשא ומתן נקשרו בשמו. אפילו אם תעלה באחד השלבים הצעה לצירוף המערך לממשלה במעמד מישני – הצעה שבעוד כמה ימים תזכה לאוזן קשבת בחוגי העבודה הרוצים כי יצחק רבין יישאר שר הבטחון ואלה המעוניינים למצוא סיוע לכור ולקופת חולים במשרד האוצר – לא יוכל פרס להימנות עליהם. צפוי לו מאבק קשה עם יריביו בשורות מפלגת העבודה.

שמיר ביטל אמש את האפשרות לחזור אל ממשלת האחדות הלאומית. גם לא לממשלה ימנית שתחוקק את שינוי שיטת הבחירות ותפזר את הכנסת לבקש הכרעה מחודשת. להיפך, סביר להניח כי הליכוד יתחייב לדתיים שהכנסת ה־12 לא תאשר את שינוי שיטת הבחירות.

תוצאות לוואי נוספות, לפי מדגם הטלוויזיה:

(סוף בעמוד 2)

ברעם: האופציה שלנו היא אופוזיציה; שרים מאשימים את פרס בכשלון

הערכה בצמרת המפלגה: המפה הפוליטית תשתנה לגמרי אם נשכנע את ש"ס להצטרף לגוש של העבודה

מאת אילן שחורי

שרים במערך אמרו אמש, כי שמעון פרס אשם בכישלון ויש לעשות חשבון נפש לפני עוד השבוע.

מנכ"ל מפלגת העבודה, עוזי ברעם, אמר אמש ל"הארץ", כי האופציה העומדת עתה בפני המפלגה היא אופוזיציה – או ממשלת אחדות עם הליכוד וללא הדתיים, על מנת לשנות תוך חצי שנה את שיטת הבחירות ולערוך בחירות חדשות, על פי השיטה החדשה בתום הקדנציה הזאת. להערכתו, פתרון כזה אינו ריאלי. עוד אמר ברעם: "הגוש הדתי הפך להיות הגוש המכריע בבחירות האלה. אנו ננהל מו"מ רציני. בסופו של דבר יקבע הגודל של מפלגת העבודה עצמה. התוצאה לא מפתיעה אותי כי כבר לפני מספר ימים היה לי ברור שכך יהיה. הברית הסקרים שלנו "דחינט" הביאה לנו שלושים בכל סקר שהראה לנו ירידה גדולה ועליה לליכוד בעקבות פיגוע האוטובוס ביריחו. למרות זאת ברור שגוש הימין לא התחזק. אין ספק שאנו צריכים עוד שני מנדטים, על פי תחזית הטלוויזיה, כדי להקים רוב חוסם. במצב נתון זה, אני לא רואה אותנו מרכיבים ממשלה, ואני גם לא רואה אותנו נכנסים לממשלת הליכוד. במצב כזה מוטב לנו להיות באופוזיציה".

יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, זימן סמוך לחצות כינוס דחוף של פורום "שרינו" להתייעצות ראשונית בעקבות תוצאות מידגם הטלוויזיה ותוצאות האמת הראשונות.

לאחר האכזבה הראשונה במטה בעקבות התוצאות, גיבשו שרי העבודה

(סוף בעמוד 2)

התמונות מליל התוצאות (מימין): שמיר במטה הליכוד, הרב הלפרט (מבורשקה, ללא מעיל) ועמיתיו במטה אגו"י, פרס במטה המערך

תצלום: עזר קין וחנניה הרמן

הליכוד פותח הבוקר במגעים להרכבת ממשלה צרה עם הדתיים ומפלגות הימין

שמיר למקורביו: הנתונים מראים שאנו נקים הממשלה הבאה; אינו פוסל אפשרות קואליציה עם מולדת

מאת עקיבא אלדר ואהרונית גליל

ראש הממשלה יצחק שמיר יפעל מהבוקר לכינון ממשלה צרה עם המפלגות הדתיות ומפלגות הימין הקטנות, ולא יקיים מגעים עם המערך לכינון ממשלת אחדות לאומית. הבוקר מכנס שמיר את שרי הליכוד להתייעצות, ועם צוות מצומצם ייפגש בנפרד עם נציגי כל אחת מהרשימות הדתיות. שמיר לא פסל אתמול אפשרות של קואליציה גם עם מולדת, מפלגת הטרנספר של רחבעם זאבי.

סגן ראש הממשלה, דוד לוי, לא הסתיר את אכזבתו. הוא אמר שהמפלגות הדתיות זינבו בליכוד.

בשעה 1 לאחר חצות אמר שמיר למקורביו: הנתונים מראים שהליכוד יקים את הממשלה הבאה. במערכת הבחירות התנהלה מערכת הפחדה. באמר שהצבעה בעד הליכוד כמוה כהצהת מלחמה. אלה עלילות זדון. הליכוד יעשה כל מאמץ כדי להגיע בהקדם לשלום עם שכנינו הערבים. אנחנו משוכנעים כי זה אפשרי. יחד עם זאת, אנחנו משוכנעים שהעם בישראל רוצה לשמור על ארץ־ישראל. הליכוד ינהל מדיניות אחראית והגיונית בכל התחומים – מדיני־ביטחוני וכלכלי־חברתי.

ח"כ אהוד אולמרט אמר ל"הארץ", כי מצטיירת עדיפות לגוש הימני. "ברגע זה נמצאים הקלפים בידי הליכוד. התוצאות הן אי־אמון מוחלט בשמעון פרס".

השר חיים קורפו הביע ביטחונו כי גם הפעם יעניקו החיילים, הימאים והשוטרים לליכוד את המנדטים הנוספים הדרושים לו להקמת ממשלה צרה.

גם ח"כ אליהו בן־אלישר התנגם בקולות החיילים: "הם יתנו לנו יחד עם התוצאה 45 מנדטים".

(סוף בעמוד 2)

המנצחים – הדתיים; מעדיפים את הליכוד

שאקי: התיקו יחייב ממשלת אחדות; המפד"ל נוטה לליכוד ● פרץ: אחדות אינה נוסחת קבע; המערך טוב מבעבר

מאת כתבי "הארץ"
וסוכנות עתי"ם

הסיעות הדתיות, מפד"ל אגו"י וש"ס, עתידות לרכז בידיהן כ־15 מנדטים. מהתבטאויות שנשמעו אמש עולה, כי הדתיים נוטים להעדיף הקמת ממשלה צרה – ככל הנראה עם הליכוד – על פני ממשלת אחדות לאומית. עם זאת מעריכים במפד"ל כי התיקו המסתמן בין הסיעות הגדולות יוביל להקמת ממשלת אחדות.

בגוש הדתי המתחזק נשמעו אמש התבטאויות של שביעות רצון לנוכח התוצאות המסתמנות, שפירושן – חיזוק בכוחן של המפלגות הדתיות וכושר המיקוח שלהן.

הרב יצחק פרץ אמר אמש, כי כבר נקבעה פגישה בינו לבין ראש הממשלה, יצחק שמיר, לדיון בהקמת ממשלה. בראיון לטלוויזיה הטעים, כי אין להפוך את ממשלת האחדות לנוסחה של קבע. עם זאת, אמר פרץ, כי התנועה אינה מונחת בכיסו של איש, וכי המערך כיום (לאחר השינוי במצע בנושאי דת) טוב מן המערך של לפני ארבע שנים. התנועה שלנו שייכת יותר לגוש הימין, אבל נשמור על כל האופציות פתוחות גם עם המערך. אין לי שום מחוייבות לקהל הבוחרים.

ח"כ אברהם ורדיגר, מאגודת ישראל אמר גם הוא, כי ממשלת ה־אחדות לא הניבה פירות של ממש למגזר הדתי, ולכן תעדיף סיעתו ממשלה קטנה. אשר לשאלה מי יעמוד בראש הממשלה האמת אמר בטלוויזיה, כי "האופציות פתוחות".

פרופ' אבנר שאקי, הניצב במקום הראשון ברשימת המפד"ל, העריך כי התיקו בין שתי המפלגות הגדולות יחייב ככל הנראה הקמת ממשלת אחדות לאומית. עם זאת ציין, כי המפד"ל נוטה להצטרף לקואליציה בראשות הליכוד. לדבריו, המפד"ל היא רציונאלית, לא הבטיחה הבטחות וכי אמונה לדרכה. פרופ' שאקי הטעים, כי טרם נערך דיון לעניין הרכבת ממשלה עתידה והוא מאמין, כי התוצאות יהיו כאלה שבהם תצא א"י השלמה מחוזקת. ד"ר יוסף בורג אמר כי יש לחתור להקמת ממשלת אחדות.

"אם המערך והליכוד יציעו לנו אותו הדבר אז סביר להניח שנעדיף את הליכוד", אמר אתמול הרב שמואל הלפרט, מי שיהיה חבר הכנסת הרביעי של אגודת ישראל בכנסת ה־12.

סגן השר רפאל פנחסי, מש"ס, אמר כי התנועה המשיך במסורת הקשר שלה עם הליכוד, אולם הדבר תלוי באישור מועצת חכמי התורה.

רצ לא דוחה על הסף ממשלת מערך עם ש"ס ודגל תורה (עמ' 2)

אש"ף מאוכזב מאי הצבעה לטובת ועידה בינ"ל (עמ' 3)

הליכוד הפריח בלונים עם כרזות בניגוד לחוק (עמ' 4)

הסכימו להצביע ש"ס תמורת ברכת הרב עובדיה יוסף (עמ' 5)

תגורת הבטיחות מנעה חילוץ הנוסעת בפיגוע בירושלים (עמ' 6)

תוכנית הבראת כור: פיטורי 4,000 (עמ' 8)

דר"מע' אפריקה תקבל עצמאות תוך שנה (עמ' 13)

בגליון זה 14 עמודים

מזג האוויר

ירושלים: 21–10
תל־אביב: 24–14
חיפה: 24–12
באר־שבע: 24–11
רמת הגולן 22–12, צפת 20–10, טבריה 27–14, עפולה 25–10, שומרון 23–12, לוד 24–12, ירידו 27–14, עזה 24–15, אילת 30–16

שערי הדולר

	השער	השינוי בש"ח
יציג	1.5990	–
נוסעים	1.9006	–
שחור	1.8900	+0.0300

שער הסל

יציג	1.7157	–

אוסטין רובר 89' עדיין במחירי 88'

הדדרו ורכוש אחד מדגמי אוסטין רובר 89' לפני עדכון המחירים המתקרב

אספקה מיידית!

מטרו 1.3HL

מרווחת, זריזה, יציבה, חסכונית ואמינה. מנוע 1275 סמ"ק, 3 ו־5 דלתות, צבע מטאלי ללא תוספת תשלום אפשרות למזגן אויר בהתקנה מקומית.

1.3HL 3 דלתות 21,572 ש"ח
1.3HL 5 דלתות 22,146 ש"ח
כולל מע"מ

מונטגו 1.6L

מנוע 1599 סמ"ק. היחידה בסוגה עם מפרט הכולל במחיר: הגה כח, נעילת דלתות מרכזית, חלונות קדמיים חשמליים, צבע מטאלי, 4 משענות ראש מלאות, הגנה אלקטרונית, 4 רמקולים ואנטנה.
והכל כלול במחיר.

גיר רגיל 33,705 ש"ח
גיר אוטומטי 37,100 ש"ח
כולל מע"מ

מונטגו 1.6L סטיישן

מפרט זהה למונטגו 1.6L
7 מקומות ישיבה (5 מבוגרים + מושב ל־2 ילדים). מושבים א־סימטריים עם אפשרות קיפול למשטח ישר להובלה + גגון למטען.

גיר רגיל 36,407 ש"ח
גיר אוטומטי 39,807 ש"ח
כולל מע"מ

AUSTIN ROVER

חברת המזרח לשיווק מכוניות (1984) בע"מ

هكذا من الاصل

מפד"ל: שמחה כפולה – כוחה גבר ומימ"ד לא עברה את אחוז החסימה

מאת גדעון אלון

במטה המפד"ל במלון דבורה בתל אביב הביעו אמש קודרנות רבה בתחזיות סקר הבחירות של הטלוויזיה לפיו עלה כוחה של המפד"ל מ־ארבעה לחמישה מנדטים. במיוחד התלהבו מכך שלפי הסקר מימד לא עברה את אחוז החסימה.

המזכיר הכללי של המפד"ל שאול יהלום אמר כי יהיה תגובה מר־שימה למפד"ל ל"לצעוק" היתה לנו רשימה מתחרה ורק בגלל הקמתה לא הצלחנו להגדיל את כוחנו.

פרופ' אבנר שאקי הציב במקום הראשון ברשימת המפד"ל ציין כי זהו הישג בלתי מבוטל למפלגתו לאור העובדה שמימד לקחה קולות רבים מבין מצביעי המפד"ל. הוא ציין שתיקו בין שתי המפלגות הגדולות יחייב ככל הנראה הקמת ממשלת אחדות לאומית. עם זאת הודה כי המ־פד"ל נוטה להצטרף לקואליציה בר־אשות הליכוד.

שר הדתות זבולון המר אמר כי ביטוי שהמפד"ל תזכה בשישה מנ־דטים. הוא הביע צער על הפילוגים שהיו במחנה הדתי־ציוני. מאות הנוכ־חים במטה המפד"ל הגיבו בתשואות רמות כשיהלום דיווח על תוצאות הראשונות שהגיעו מהישובים הדתי־יים מיוזמה ושומרון, בהם קצרה המ־פד"ל הצלחה. כך למשל בקדומים זכתה המפד"ל ב־138 קולות, בעופרה 114 קולות, בשילה 116 קולות ובבי־ת־אל וכתה המפד"ל ב־44 מתוך 48 קולות המצביעים.

ש"ס: נמשיך המסורת של הקשר עם הליכוד אך זה תלוי בחכמי התורה

מאת אהוד בלומנקרנץ

תחזית מדגם הטלוויזיה הצפויה 5 מנדטים לש"ס התקבלו אמש בקר־יאות שמחה והתלהבות רבה במטה הבחירות של התנועה בבני ברק.

"אני שמח. אנו רואים, כי התנועה הגדילה את כוחה," אמר סגן השר רפאל פנחסי (48), מועמד מספר 2 ברשימה. ראש הרשימה, הרב יצחק פרץ, לא היה אותה שעה בבנין המטה. הוא התראיין באולפני הטלוויזיה בתל־אביב.

לדברי פנחסי, עלה כוחה של ש"ס למרות ריבוי הרשימות הדתיות אשר התמודדו השנה על קולו של הבוחר החרדי. הוא הביע קורת רוח רבה על שתנועת דגל התורה (עץ) עברה את אחוז החסימה, כיוון שש"ס שיתפה איתה פעולה. לעומת זאת, לא הצליח, על פי מדגם הטלוויזיה, ברשלמה, שפרש, לעבור את אחוז החסימה.

סגן השר פנחסי מתח בקורת על אגודת ישראל ותנועת חב"ד, באשר לדבריו הפסולות שניהם נגד התנו־עה. הוא נמנע מלפרש מילות אלה.

לדברי סגן השר עשוי כוחה של תנועת ש"ס להיות גדול עוד יותר, כיוון שבמדגם הטלוויזיה לא נכללת העיר בני־ברק, בה טרובו עיקר כוחה של התנועה. הוא הביע שביעות רצון על שהתגובה מותני המפד"ל את כוחה כ־25%. אשר לאפשרות שיתופה של התנועה בממשלה הבאה, והרכבת קו־אליציה, אמר בציג ש"ס, כי התנועה תמשיך במסורת הקשר שלה עם הלי־כוד, אולם הדבר תלוי בהחלטה של מועצת חכמי התורה. עם היוודע תוצ־אות הבחירות נפתחו בקבוקי השמפניה, והפעילים רקדים מפוזז בשירה: "עוד אבינו חי". ברכות מיוחדות קבל מר עמר מספר 5 לכנסת, הרב יאיר לוי, בן 36.

אגודת ישראל: נאזין להצעות ונשמע להנחיות של מועצת גדולי התורה

מאת אבי בנאור

במטה מפלגת אגודת ישראל שררה אתמול שמחה עם היוודע התו־צאות הראשונות של מדגם הטלוויזיה אך יחד עם זאת הביעו ראשי המ־פלגה את תקוותם שתוצאות עדיין אינן סופיות ושהם יזכו במנדטים נוספים.

הרב משה זאב פלדמן העומד בראש הרשימה נבצע לבקר אמש במטה הבחירות של אגו"י, והסתפק בקשר טלפוני, למרות שרבים מחסידי הנהיגו להוא גם נמנע אתמול מלשוחח עם העיתונות.

הרב אברהם ורדיגר, מקום שלישי ברשימת אגודת ישראל, סירב אתמול להתייחס לשאלה באיזו קואליציה תתמוך אגודת ישראל ואמר כי מוקדם לומר בבוקר נראה מה המצב. המפלגה מחכה לפניות מצד שתי המפלגות הגדולות. הדיבר אמר אתמול כי לאגודה אין העדפה לשום מפלגה ומיקומה תלוי במיקומה הקואליציה.

האדמו"ר מוויז'ניץ השאיר פתק מסר ביודין של הנבאר והקשר לתלות אותו רק לאחר השמע התוצאות. בפתק היה כתוב: אגודת ישראל תזכה בחמישה או שישה מנדטים.

דגל תורה: עדיף בתוך הקואליציה מאשר בחוץ

מאת איתן אבריאל, כתב "הארץ"

במטה תנועת דגל התורה, בבית הכנסת בעיר ירושלים, קיבלו אמש את תוצאות מדגם הטלוויזיה, שעלו שהמפלגה תעבור את אחוז החסימה בתודעות סוערות והקריאות גיל. שמחה רבה ליוותה את התוצאה הצלחתה של ש"ס, שאותה הגדיר דגל התורה "תנועה אחות שלנו".

רצ: לא דוחים על הסף הנהגה של ממשלת מערך, עם ש"ס ודגל התורה

מאת ליליZ ליבלי

שמחה להיטל הממשי של המפלגה הלאומית קשה מן התוצאה הכללית, אפיינו את התגובות הראשונות של רצ, עם פרסום תוצאות המדגם של הטל־וויזיה.

בתגובה ראשונה לתוצאות, הביעה אלוני תקוה שתוצאות האמת יישנו עוד את התמונה הכללית. ח"כ יוסי שריד הגדיר את הכפלה בכוחה של רצ כ"ניצחון גדול לרצ. צריך לתת את הממשלה של גוש פרס הכופלה". ח"כ דן מגן הביע במחזק, כי התוצאה המדהימה ביותר היא שני המנדטים לתנועה מולדת. הם ח"כ שריד ואי־ר...

[illegible]

מפ"ם: להתחיל מיד במגעים להקמתה של ממשלה צרה בראשות שמעון פרס

מאת יחיאל גל

עם פרסום התוצאות מדגם הטלווי־זיה על תיקו בין המערך לליכוד, קרא אמש מזכ"ל מפ"ם, אלעזר גרנות לשמעון פרס, לפתוח מיד במגעים להקמת ממשלה צרה בראשותו. גרנות הדגיש, כי מפ"ם תהיה מוכנה לשבת בממשלה אחת עם מפלגות דתיות בתנאי שיסכימו לפריצת הדרך מדינית לקראת כינון שלום עם שכנינו.

במטה מפ"ם הרגישו אמש עם היוודע תוצאות מדגם הטלוויזיה הרי מעורבים. מצד אחד, הרבעה שביעות רצון רבה מתוצאות המדגם שהעניקו למפ"ם שלושה מושבים בכנסת. אבל מאידך, הועברה שלא מושגה הכרעה בבחירות בין שני הגושים, צמצם בשמות והישג של מפ"ם.

[illegible]

חד"ש: תנאי להשתתפותנו בקואליציה הוא ועידה בינלאומית בשיתוף אש"ף

מאת נדירה כהנא

בקריאות הפתעה והבעת שביעות רצון התקבלו אתמול תוצאות מדגם הטלוויזיה במטה חד"ש בתל אביב.

ראשי הרשימה האשימו המערך בתוצאות, בשל מגז'ים לא ברורים בתקופת הבחירות. "אישיא הי כל היונים של המערך במערכת ההסברה של הבחירות" שאל ח"כ צלילי בי־טון. "אני מאשים בזה את המערך על כך שבגלל הימיזון בין מדיניות שמיר למדיניות רבין לא נתנה לצי־בור אפשרות הבחירה הזה לטובת מונה השלום," אמר תופיק טובי. מאיר וילנר אמר כי חד"ש תציב קישורין יחיד להשתתפות לקו־אליציה – כמו גם לאפשרות תומאמת והוא הליכה לוועידת שלום בינלאומית בהשתתפות נציג הפלש־תינאים – אש"ף. אפשרות הליכה לקואליציה ירדה למעשה מן הפרק עם היוודע תוצאות המדגם. ראשי המפלגה מתכבדים לתוצאות הבחירות להמשיך בדרך הישנה של מאבק אופוזיציוני להצטרפות שני מדינות – ישראל ופלסטין.

וילנר "לא עשינו", בלשון המעטה, על אי הצלחת ...

[illegible]

המתקדמת: אין לנו כוונה להשתתף בממשלת מערך, אך אולי נתמוך בה

מאת עוזה אליהו

סמוך לחצות ליל אמש לא הצליחו במפלגה המתקדמת לשלום בר־ביעות לתוצאות המדגם הטלוויזיוני שהעניק להם שני מנדטים. הפעילים שהתכנסו אמש במרכז המפלגה בנצרת ...

הקלפיות של מדגם הטלוויזיה. ח"כ מגד שלף אמר ל"הארץ" כי הצביעה לשלושה מנדטים מבוססת על תוספת קולות בקרב הישוב הער־בי ...

קטוזלים. ח"כ מגד הוסיף כי אין לר־שימה המתקדמת לשלום כוונה להשתתף בממשלה בראשות המערך ...

[illegible]

שינוי: יש לשנות את שיטת הבחירות

מאת צבי הראל

היו לנו ציפיות לקבל שלושה מנ־דטים – אמר אתמול יו"ר תנועת הנד־רכז שינוי פרופ' אמנון רובינשטיין, בהיוודע תוצאות המדגם של הטלווי־זיה הישראלית. רובינשטיין הביע את תקוותו, כי על בסיס המדגם הנותרים עם ספירת הקולות שלמעט מבטים שלישי.

בתל־אביב שררה אתמול אווירה רגועה למדי. רק סמוך לשעה 10 בלילה, לקראת פרסום תוצאות מדגם הטלוויזיה הישראלית, התקבצו בבאר כמה עשרות מהפעילים הבולטים בתנ־ועה. אחרים הגיעו אט־אט ...

בעקבות לשתי המפלגות הגדולות, הדגיש רובינשטיין כי עתה הגיע הזמן להחליט...

[illegible]

שיחת היום עם ישראל רינגל

על תוצאות הבחירות לכנסת

מאוכזב מהתוצאות – לא מהתשדירים

זהו כל כך הרבה ביקורת מהתשדירים ובסוף התוצאה היא תיקו.

אין לי שום תחושה שמסמנת. אומנם בעקבות הסקרים ולפני הבחירות היתה לי הרגשה שהליכוד יקרוץ עוד ארבעה־חמישה מנדטים, אבל אני חושב שבסיכומו של דבר שהוא נכון. אני מאוכזב מהתוצ־אות, אבל לא מרמת התשדירים. לא היה קולנה בעסק שלא שיכה אותנו. עשינו את המקסימום, ואני חושב שהיינו יותר טובים מאחרים. כדי לספר היה צריך יותר זמן. הסר לי סיכום הקמפיין ביום התשדירים האחרון.

אולי היה צורך בתשדירים יותר תוקפניים כדי להחזיר את המצב?

זו הפעם הראשונה שאני שלם עם הסקרים. הם הראו שהציבור לא אהב את הכמות התוקפנות. דיברנו בעיקר אל הקול הצף, והסקרים הראו במפורש שאסור ללכת בכיוונים כאלה. גם הליכוד וגם המערך גלשו לזה במידה מסוימת, אבל לא יותר מדי. המערכת היתה נכונה ומאוזנת.

ישראל רינגל (49), שותף באולפני "דול", הפיק את תשדירי הליכוד בחמש מערכות הבחירות האחרונות

להרגשתך, הציבור גילה עניין בתשדירים?

הימים הראשונים היו יותר חזקים מבחינת הצפייה. אבל כך חזרו לקול ספי דיבלין הגשמים. מי שהפתיע אותי כמכבב היה בני בגין. הוא עבר את המסך שיגעון. כשהוא הופיע, הגרפי קפץ מאפס ל־80%. בדוקתי מהשפעה של התשדירים על הציבור. אנשים ביקשו מלה במלה דברים ומסרים ששידרנו.

מה תאמר על היריב?

תשדירי המערך לא היוו יריב רציני. כשמציק קל עוד לא שמעתי מה הוא חושב עלינו. דווקא הקטנות, כמו התחיה ומפ"ם, הפתיעו לטובה.

מאת אורית גלילי

צומת: לא גזלנו מצביעים מהתחיה; דווקא זאבי לקח ממנה את הקולות

מאת חיים ובורסקי
סופר "הארץ"

לא היתה שמחה גדולה אמש ב"ועד המבצעים" של צומת בירות ומוערים מול היכל התרבות בתל אביב. יואל צידון מספר שתיים בצו־מת, שלפי מדגם הטלוויזיה הצליח להכנס, היה האיש המרכזי באנ. "הפול" הלך לטלוויזיה.

צידון מגיב על מדגם הטלוויזיה: אני לא מבסוט ולא מאוכזב. צפינו מבצע גדול אבל לא עצבני. אני בסר־גם אבל אני מקוה שארבעה מאיתנו יעלו בסופו של דבר להכנס לכנ־סת. המשחק פתוח. יש לנו זמן וסב־לנות. מאחר וכל מאתנו לא פר־ליטיקאי, היינו לא תלויים בזה. הציבור יחליט ויישפט". צידון מעריך כי צומת לא גזלה קולות מהתחיה אלא דווקא גנדי לקח ממנה את הקו־לות". הקולות שקבלנו הם מהמושבים

ההתיישבות העובדת. הליכוד הבניח שהוא לא חזק מספיק לעמוד באחורי עמדותיו, ואנחנו יכולים לעזור לו לעשות את זה".

אנו שואלים את צידון אם בכוונת צומת להיכנס השתתפות בקואליציה ימנית בעמדותיה הנחרצת כי בני ישי־בות ודתיות יחויבו בשירות בצה"ל. צידון מסרב להתחייב ואומר: "התחייה התוצאות אשר תהיינה ואז נשב ונדון בתוצאות. אנחנו רבקים במצע צומת".

לא רבים היו אמש במשרדי צומת. קריאות שמחה נשמעו כאן כשהתברר כי "התחיה" נמצאת בירידה. נגדי הגרופיות שלו נחזו קריאות התפעלות, הניכרה היתה אכזבת מה באשר למספר המנדטים של צומת.

שעה לפני מסירת מדגם הטלוויזיה כש"רפול" היה עדיין בזמן האו חזר על מה שסיפר לדבריו לכתב נדוני ברעננה בבחירות הקודמות. עשרה מנדטים יחושב הצלחה. הנדמה תהיה חמישה מנדטים. מרבה אשר יהיה נפילה קשה. כשהוא נשאל על מגעים בדבר קואליציה עתידית הוא אומר: "אצלנו – לבנש צומת אפשר עם צמצוף משרוקית".

בין הדיווחים הראשונים שמגיעים לכאן תוצאות הבחירות במושב לפיד־ות בגליל המערבי. מתוך 54 מצבי־עים 24 הינם של צומת. אם יימשך הקצב הזה בכל הארץ הפול עוד עשוי להוקרא להרכיב את הממשלה הבאה. המשך היה שעות מעודד.

אכן, זעקות השמחה הגדולות ביד־רך באו דווקא מן הצוות. שם שיים המר שלמה ארצי הופעה בהיכל התרבות והמוני מעריצים בני טיפש עשרה הקיפו אותו בזעקת הערצה. תוצאות הבחירות, כך נראה היה, פחות עניינו אותם.

התחיה: אולי נשתתף בממשלת אחדות בתנאי שתוגבר ההתיישבות בשטחים

מאת גרב שרגאי מסופר "הארץ"

ראשי התחיה קיבלו באכזבה בולטת ובצער אילם מולנט את תוצ־אות מדגם הטלוויזיה המעניק להם 3 מושבים בכנסת ה־12. עם זאת הבעה שם שמחה על כגשם גוש הימין, בתקוה כי יצחק שמיר יוכל להקים ממ־שלה לאומית בוקום. ההערכה במ־חה אתמול בלילה היתה כי בסופו של דבר תקבל התנועה בין 4 ל־5 מושבים. ראשי התנועה הבינו כי צפנו, מולות אם המפד"ל כיתובה בכנמה של זמונית.

יו"ר התנועה, פרופ' יובל נאמן, אמר, כי גם במדגם הקודם ב־1984 נתנה הטלוויזיה לתחיה 3 מושבים בלבד, אולם בתוצאות האמת וה־אחר ספירת קולות החיילים גברה התחיה בכנסת היוצאת ל־5 מושבים. "גם בבחי־רות לכנסת המשיכה מגמה הטלוויזיה במבחק לרעתנו." באומן אמר כי התחיה תשקול להצטרף גם לממשלת אחדות לאומית. אם לא תהיה ברירה, אולם "לא על בסיס קוי היסוד של ממשלת האחדות היוצאת ורק בתנאי שהתחיה תוכל להשפיע בכיוון של הגברת ההתיישבות בשטחים".

בני קצובר, מספר 6 ברשימת התחיה והראשי המתיישבים ביש"ע, שלל גם הוא שותפות בממשלת אחדות אלא אם כן "תחיה נסיגה מבני בית ותגבור ההתיישבות." ח"כ גרשון שפט, מזכ"ל התחיה מנה את העדיי־פות העיקריות שמפלגה המפלגה במ־געות מו"מ עם הליכוד על שותפות בקואליציה לאומית: הקמה מיידית של עשרות ישובים חדשים, הורסת תקציבים להתנחלויות הקיימות והפסקת כלים ומפקדים בשטחים בשותפם זה בידי התנועה. שנפגם הבעיר גם את בושא שתחור אסירי המחתרת היהודית וכן הסכמה של הליכוד "לזהות" מתובכית האוטונומיה.

אלקים העצני, מס' 5 ברשימת התחיה הכיר, כי בספטמבר 87 הב־טיח הליכוד למפלגתו הקמת 5000 יחידות דיור בהתנחלויות ולא עמד בהבטחתו. "נצטרך הפעם לקבל לי־דינו כלים ביבועיים", אמר העצני.

ח"כ גאולה כהן אמרה כי מפלגתה תנסה לסייע לליכוד, באמצעות הב־ריה הדתיים, לשמור את הקשר עם המ־פלגות הדתיות האחרות בדי להקים ממשלה לאומית בראשות שמיר.

פעילים בתחיה אמרו בעקבות התוצאות כי לדעתם יש להסיק מסק־נות ולשנות דברים בתנועה. דובר התחיה הוא מס' 7 ברשימה לכנסת, אבי פרחן הודיע כי בכוונתו להתמו־דד על תפקיד מזכ"ל התחיה.

מולדת: אין כניסה לעיתונאים "עוינים"

מאת גדעון אסתמי

במטה מולדת שברחוב דיזינגוף 58 בתל־אביב, מולדת שצר לבגוד עיתו־נאים שייחבו את רשת שוקן – בגובי "הארץ", "העיר" המקומונים השונים, אבן "על המשמר", "דבר" ו"העולם הזה". והלוקרת ריעות קשים בין צעירי מולדת לבין העבונאים שנבנאו, לעיתונאים. הכריזו החתיקים, בני־אשתו של גנדי, שנגו את הסוראה ההדים כי אין לו עניין בעיתונאים שהכובים.

גורמים שכין באנו לבין שילקנו מהמקום, הצלחנו לקלוט את אשר הפעילים מספר ביצר המשפיע הציבוע בירית, ביום דשצת, על שיעור הצב־עה לתנועה. בעצבנה, שאלכתי הוסקר למשרדי התנועה, איזה להם הצלחה והגיש כי המיבוע ישפיע לטובה.

תוצאות מדגם הטלוויזיה התקבלו במולדת בשביעות רצון, למרות שהלק מהמשר התנועה (שהסכימו לשוחח עימנו) הדגישו כי עדיין לא ברור אם המנדט השני של התנועה יישאר. הם הסתכבו מכך, שלא בוחנו בסופו של דבר הסבם עודפים עם התנועה אחרת.

בראש הרשימה עומד רחבעם זאבי.

מסתמנת ממשלה בראשות הליכוד

(המשך מעמוד 1)

בתשובה לשאלה האם מולדת תהיה בקואליציה, אמר השר יצחק מודעי: עוד לא הגענו לגשר הזה.

ח"כ מאיר שטרית אמר: אני בעד ממשלת אחדות. אמר שהמפלגות הדתיות יחשבו שבמצב של תיקו בין המפלגות הגדולות, הן יוכלו לנצל את המצב הזה לטובתן.

לדעת שטרית, יש לדחות על הסף המתוקף את אפשרות צירופה של מולדת לקואליציה.

השר יגאל הורביץ אמר כי לא היה הרבה בירה, היה מרביב בממשלת אחדות לאומית בראשות שמיר, עם המערך שיוותר על הוועידה הבינ"ל.

על התחזקות המחנה הדתי אמר השר משה ארנס: זו התגובה להקצנה במחנה השמאלי. יש תגובה משמאלית ימינה בחברה.

השר משה נסים אמר ל"הארץ" שהמסקנה העיקרית היא שהמערך אינו יכול להרכיב ממשלה, מכיון שיחד עם חד"ש והמתקדמת הוא מגיע רק ל־58 מנדטים.

השר משה קצב אמר, כי הוא רואה אפשרות של הקמת ממשלת אחדות בראשות שמיר, הללא רוטציה. לדי־בור יתרון במו"מ עם המפלגות הדת־יות, שכן הבוחרים שלהן מצפים שמ־פלגות אלו ירכבו קואליציה רק עם הליכוד.

קצב אמר, כי הוא אינו שולל קו־אליציה עם מפלגת מולדת של זאבי, שכן מקובל על כל המפלגות הציבו־רות הדר על מרנספר מרצון.

בתגובה על התחזקות הגוש הדתי מ־ר(?) מנדטים ל־15 מנדטים אמר ח"כ אהרן אבוחצירה כי התוצאות מעידות על מגמה של הדרה בתשובה.

שמיר יוכל

(המשך מעמוד 1)

● בשלון מימ"ד ביטל כליל את ה־אפשרות שזבולון המר ויוסף בורג יפלו את המפד"ל ויקימו ראש בשר הדימשון.

● הגידול במחנה הדתי הוא בין השאר תוצאה ממתביבי הגוש שורבו לש"ס ולאגודת ישראל בארבע השר־בים האחרונים, שהמפלגות החר־דיות לא יומנו להם משמעות אלקטוראלית מרובית. עם זאת לא מן הנמנע כי ספירת קולות החיילים תוד־ליש את המפלגות החרדיות לטובת המגן הקטבי הגדול.

● היתכנות יומיים היו למפלגים הסד־כה. רצ הצליחה לשמור על הכישמה – שני ח"כים שנספו אליה במהלך כהונת הכנסת ה־11. גם היא וגם המ־ערך טרם מצאו את הדרך לפריצת לתוכן של המגני הליכוד, שמצירה הד־האבוב מן הגוש הגדול מו לעבר הרשימות הדתיות.

● משבר מבוים צפוי בהנהגה הממורתית של התחיה, אם כי סיבה זו עשויה לנבצא ביזומים בתוצאות הד־צבעה של החיילים. מרכוזה של רפאל איתן לתחיה הכבה בתבועה אתמול והבכיר על גאולה כהן שהיד תה יריבתו בשורות התחיה.

● אכזבה גבוהה לראשי השמאל השמאל. יחד עם תמליי האמרק־ה"ם (שבלעדיהם בליכוד) מנה צוש הד־מין בכנסת היוצאת 49 ח"כים. אמש העניק לו מדגם הטלוויזיה 47–48 ח"כים בלבד. מפ"ם שמרה לא ממני שהצליח אלא ביזון שנשמה עליה מבתיה לגוש הדתי. הוא גם גונה מירידה מקבילה בכוחו של גוש המערך.

אל על

		מספר מקסימום	מספר מקסר		הטמפרטורות אתמול
אמסטרדם	4	7	מעונן	4	10
אתונה	10	15	מגולקית	8	14
בוקרשט	3	6	מעונן	–	–
ביריסל	6	9	מגולקית	6	10
ג'נבה	0	6	מגולקית	2	9
הלסינקי	0	4	–	18	2
וינה	3	11	מגולקית	4	9
לונדון	0	9	נאה	5	13
ליסבון	11	19	מגולקית	15	21
מדריד	7	17	מגולקית	10	22
ניו־יורק	2	6	גשם	1	9
פריס	6	10	בהיר	3	11
פרנקפורט	2	5	מעונן	4	9
ציריך	1	5	מעונן	–	–
קהיר	17	24	נאה	14	26
קופנהאגן	3	5	גשם	2	7
רומא	10	15	מגולקית	12	15

ELAL אל על

ראיתי שמעתי

אמיתי במקום אמת: ב־45 קלפיות המדגם של הטלוויזיה נאמר בברות הוסבר כי הקלפי המרגמית היא כבר קלפי אמת. המלה "אמת" – אותיות המערך – הרגיזה את אנשי התחיה, והם התלוננו, על פי הסעיף האוסר תעמולת בחירות בתחום 25 מטרים מן הקלפי. מנכ"ל ועדת הבחירות, תמר אדרי, הורתה לטי־לוויזיה להחליף את המלה "אמת", ולא – תצטרך לבקש מן השופט שיפסיק את המדגם. הטלוויזיה נענתה להוראה, והדביקה על כל הקלפיות המרגמיות בפרבקות את המלים "קלפיות אמיתיות" במקום "קלפיות אמת".

עמוס קרוזר

מפגש פוליטי חשוב ראשון אחרי הבחירות, תהיה קרוב לוודאי קבלת הפנים שיקיים מחר שר הביטחון, יצחק רבין, למי־רכיר ההגנה של ארה"ב, פרנק קארלוצי, אשר יגיע היום לישר־אל. כוכב הערב יהיה המנצח חוזר מישה, שיככב בשנה הבאה על כי־מת ברודווי. הוא יופיע עם תזמורת צה"ל בביצוע של יצחק פרלמן. לצורך ההופעה נקבלת הפנים, שתתקיים במוזיאון תל אביב, הוא רוחה המופע שמכבית בסני אלפי רוכשי כרטיסים בנופן, אותם יפצה במועד מאוחר יותר. מוזמנים: שרי הממשלה, חברי המטה הכללי, בכירי הערות הסו־דות, שגרירים, נספחים צבאיים וחברי ועדת העורכים.

תנגה בלתי שגרתית – העניקה השבוע משלחת של פועלי המפעל "אליאנס" בחדרה לאפוטרופוס הכללי, לנוגס הנכ־סים הרשמי, עו"ד עמנים בלום. הם הביאו לו צמיג הרש, בכך רצו פועלי "אליאנס" להביע בפני בלום את הקרתם והערכתם למאמץ הרב שהשקיע כדי לאפשר את פתיחתו מחדש של המפעל בחדרה. אגב, הצמיג שהוגש כשי לבלום הוא הצמיג הראשון שיוצר במפעל המחיש אחרי חידוש העבודה.

משרד הבריאות הירדני לאסור עישון במקומות ציבוריים, לרבות ספריות, בתי קולנוע וכלי רכב ציבוריים.

עידה ראובינשטיין

ג'ון האוסמן, שקפה את פרופסור בסדרת הטלוויזיה "המירוץ אחר הנייר" בתפקיד הפרופסור, מת בביתו בקליפורניה בגיל 86. האוסמן נולד ברומניה, אך גדל והתחנך בבריטניה ובצרפת. בגיל צעיר ניסה האוסמן את כוחו כשחקן, אך במהרה עבר לביומוי. בשנת 1934 ביים את הפקה הראשונה שלו בברודווי, וכעבור שנה פנה להפקה.

בין האוסמן: פרופסור קינגספילד לא יכול עוד

בין ההפקות הראשונות שהפיק היתה "מקבת ששחקנים" עם אורסון וולס. בשנת 1941 הגיע להוליווד בעבודה של ויחודו רצו. פלמים, מהם התפרסם כמפיק סרטים ("יוליוס קיסר", "תאוות לחיים" ועוד), כבימאי, סופר, מחזאי לדראמה ומבלה פרס האוסקר על הופעתו של פרופסור קינגספילד בסרט על אותו נושא.

הילרי מילס, שי שהיתה ילדת־פלא ("עד ראיתה", הגדלה להיות שחקנית מצליחה למאת ויצאי הלהבה של תקופה, כתבה ספר בשם "אלוהים שלי". היא שאלה אנשים מפורסמים על תפיסתם את האלוהות, והם לדעתם יקרו לאור מוחם. יוקו אונו ענתה שאלוהים הוא הכוח הבלתי נודע שבתוכנו. לעומת זאת מעבר. אל מקיפותי בוד לחסכנו בפסוקי, שיכו לאור הור בוש, ולהגדיר שאלוהים God, הוא פרשה מקצרת של Good. סופר וכי הפגי נשמי אוינה, אמר שאין לו מושג מה יקרה אחרי מותו, אך הוא מקוה שיפגוש את עמנו צופה על מגרש הקריקט בלורדו.

איריס לוטן

תוסיין, מלך ירדן, אשר היתפח לעשן בעשר השנים האחרונות, הודיע אתמול כי החליט להיגמל מעישון, ככל הנראה בהשפעת מבצע מקיף להפסקת העישון המתנהל בימים אלה בירדן. העיתון "סאוט א־שעבי" דיווח כי במהלך ביקור במערכת העיתון סיפר המלך לעובדים שהחליט להפסיק לעשן "לתמיד", החל ב־1 בנובמבר. מקור מתוך המלכות אישר ידיעה זו, והוסיף כי המלך – המתקרב לגיל 53 – שרוי במצב רוח מרומם, למרות שהפסיק לעשן. בחודש שעבר, הוליס

בעריכת עדית זרטבלום

אמש בטלוויזיה / הדה בושס

מי־דשם וודאי לסחיטה

לקראת השעה־10, הפתח נראה הגבי מבנה להופעת חיים יבין, כמו היה האל מן המכונה. אפילו, "כך, נראני ראש הממשלה" לא מצליח לשעשע, אם כי אשר להתגבר שאין חדש תחת השמש. הטלוויזיה פרכוזה את עצמה בדוקודרים כלולה ועושה עבודה מקצועית ...

[illegible]

על המדויק הגיבה של פרשנויות, דיאגרמות, מספרים, הערכות, ודים בנושא תוסם, ...

[illegible]

ברעם: האופציה שלנו

(המשך מעמוד 1)

הלולה לפתוח מיד במגעים עם המ־פלגות הדתיות, כדי לנסות ולהגיע לפשרה עם חלק מהם לרוב שיספיק להקמת ממשלת מערך צרה. פרס שוחח אמש הצות עם ראשי תנועת ש"ס, אגודת ישראל והמפד"ל, והזמין אותם לפגישה עימו במלון דן בהמשך הלילה. הערכה אחר חצות במפלגת העבודה היתה כי כל המגמה הפוליטית עשויה להשתנות אם ניתן יהיה לש־כנע את ש"ס להצטרף לגוש של מפ־לגת העבודה. בצמרת מפלגת העבו־דה נשמעו אחר חצות קולות הקוראים לוויתורים מרחיקי לכת למפלגות הדתיות כדי לשכנע להצטרף לממ־שלה צרה בראשותו של שמעון פרס. איש מבין שרי המערך לא דיבר אמש על אפשרות של ממשלת אחדות לאו־מית נוספת.

האווירה במפלגת העבודה עם פר־סום תוצאות מדגם הטלוויזיה בשעה 10 היתה אווירה של אכזבה. חלק משרי המפלגה הגדירו את התוצאה כבישלון גדול, שחייבו מסקנות לגבי מפלגותיות.

הודעת הטלוויזיה על תיקו בין המפלגות ויתרון לגוש הימין בגלל המפלגות הדתיות התקבלה בקרב שרי המערך ברגשות מעורבים. יו"ר מטה הבחירות במפלגת העבודה השר עזר ויצמן אמר, כי עוד מוקדם להסיק מסקנות, ומפלגת העבודה, בדומה לליכוד, תנהל מו"מ עם הסיעות הד־תיות שיוזי עתה המפתח להקמת הממ־שלה. "יש לנו זמן, תוך יום יתמיים המצב יתבהר. ברור שהגוש הדתי־חרדי התחזק. אנו נדבר עימם ונמצא להגיע לפשרה עם חלק מהם לממשלה. מיהודי שיאפשר לנו להקים ממשלה. לנו יש יתרון על הליכוד ללא המפל־גות הדתיות," אמר ויצמן.

השר משה שחל אמר: "בעם היהודי תביר נהוג לעשות חשבון נפש, ויש לנו כמה שעות לנסות להקים ממש־לה, אחר כך נראה". גם השר גד יע־קבי רבה על אפשרות של ניהול חש־בונות פנימי במערך במקרה ויתברר

לתוצאות הטלוויזיה היתה מוכרת. יע־קבי גם אמר כי יתכן שהמפלגת הע־בודה תצטרף לממשלה אחדות או לממשלה אותה ירכיב יצחק שמיר. "אם זו התוצאה האמיתית, ברור שלא נוכל להקים ממשלה. התוצאה מקבעת מצב קיים. זו תוצאה מאכזבת. אם כך יהיה, תבטלת הליכת תוך שנה תצטרך להביא לשינוי השיטה הבחירות בישראל. על פי תוצאות המדגם תקום ממשלה שתישען על רוב קטן, ותהיה בעלת כושר תפקוד מוגבל, עם יכולת תנועה קלושה. אם המצב יגרום לכך שלא נוכל להקים ממשלה אחדות או ממשלה זר־מנית, אני לא רואה מקום לנו, ואולי בנוח שוב יהיה השר הגבוה של המפלגה. אם זו התוצאה ברור שנצטרך לעשות גם השבון נפש פנימי. אך על כך אני אומר שכן להתייאש רק בשבוע הבא," אמר.

השר יעקב צור אמר: "אני מאוכזב מאוד מתוצאות הטלוויזיה. אני רואה סיכוני להקצנה גדולה בעם. אמור למפלגת העבודה במצב הזה ללכת בכל תנאי לממשלה."

יו"ר סיעת המערך בכנסת, ח"כ חיים בר־לב אמר: "אם תוצאת הטלוויזיה נכונה, המצב קשה ביותר. הכרה שכל האופוזיציה המקסימלית שמעיכה בה במערכת הבחירות נכשלה ויווק אנשים שהצביעו לתת את קולם, בעיקר הפרנסים והיועצים למיניהם. לא מובן כאן בכישלון של המערך אלה בכישלון השיטה שלפיה נוהלה מערכת הבחירות."

מזכ"ל מפלגת העבודה, עוזי ברעם, אמר אמש ל"הארץ", כי האופ־ציה האמיתית עתה בפני המפלגה היא אופוזיציה – או ממשלה אחדות עם הליכוד וללא הרוטציה, על בסיס לשנות תוך חצי שנה את שיטת הבחי־רות הקיימת ועדת הרכבה, על פי השיטה הנוכחית הבחירות למפלגה. אדם מעיר ברעם צור ניתן לעשות תוך שנה. שיטת הבחירות. לוחות זמנים עם ותנה כשמה מעך, מסמל. בחרות, שמעון פרס, כי אדם כבישלון ויש לעשות חשבון נפש פנימי עוד השבוע.

פרס החזיק את המעטפה זמן ארוך בחריץ, לכבוד המצלמות

לאחר שהרצוג הצביע הוברר שאזלו המעטפות החתומות שהיו בקלפי ● מכוניתו של שמיר שהצביע בתל־אביב חסמה כליל את רחוב המליץ

מאת צבי זרחיה ועתי"ם

מיד לאחר שנשיא המדינה חיים הרצוג ורעייתו הצביעו בשכונת טלביה בירושלים, נסגרה הקלפי לכמחצית השעה. לבוחרים הממתינים הוסבר כי לפתע אזלו המעטפות החתומות, והיה צורך לחכות עד להחתמת חדשות.

הדבר עורר תמיהה בקרב הבוחרים, שכן, דקות אחדות קודם לכן, נמסר כי סמוך להצבעת הנשיא, בשעה 09:30 בבוקר, הצביעו רק 100 בוחרים בקלפי זו.

לנשיא ורעייתו נלווה יו"ר ועדת הבחירות המרכזית השופט אליעזר גולדברג. בתום הצבעת הנשיא ורעייתו, קרא הרצוג לכל בעלי זכות הבחירה לממש את זכותם. הנשיא הטעים כי האוכלוסיה הערבית בישראל היא היחידה בעולם שיש לה זכות כזו ועליה להעריך זאת.

ראש הממשלה יצחק שמיר הצביע בתל־אביב בשעה 11:00. הוא הגיע לקלפי ברחוב המליץ בלווית רעייתו שולמית.

מכוניות של ראש הממשלה ומלוויו חסמו כליל את הרחוב הקטן אשר ליד מצודת זאב במרכז ת"א. ראש הממשלה שלשל את מעטפת ההצבעה שלו כשצלמים רבים מבזיקים ומצלמים זאת.

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס הצביע בקלפי בנווה אביבים בת"א, ובבואו להצביע לחץ ידיים וחייך.

פרס לא השתהה זמן רב מאחורי הפרגוד, ליד תיבת הקלפי החזיק זמן מה את המעטפה בנעף. הצייר ואישר לצלמים לצלם. שר החוץ התעניין כיצד מתנהלת ההצבעה ובבואו אמר כי הוא מעודד מהתמורה בשטח של פעילי המערך, נשק לילדים שניצבו לידו ונסע הביתה.

מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, בקלפי בנווה־אביבים תצלום: עוזי קיד

ראש הממשלה יצחק שמיר מול המצלמות בקלפי בת"א תצלום: [illegible]

אש"ף: מאוכזבים מאי־הצבעה לטובת ועידה בינ"ל והשלום

מאת סופר "הארץ" לענינים ערביים

נימה של אכזבה הסתמנה אמש בתגובות הראשונות והלא־רשמיות בעולם הערבי מהתוצאות הראשונות של הבחירות בישראל. בריון מתוניס הביע מקור באש"ף את אכזבתו מהיעדר "הצבעה ברורה לטובת השלום הפלשתיני והוועידה הבינלאומית".

לעומת זאת ציינו אמצעי התקשורת במפרץ כי מבחינת העולם הערבי, אין הבדל מי ירכיב את הממשלה, יצחק שמיר או שמעון פרס, משום "ששניהם יהודים וציונים".

העיתון "אל־אתיחאד" כתב כי אין הבדל בין הציונים, אף אם האחד מסתתר מאחורי מסכה יונית והשני מאחורי מסכה נצית, שהרי בסופו של דבר שניהם הופכים "לזאבים טורפים ללא רחמים", כאשר נוגע העניין לנושא הפלשתיני. העיתון הסעודי "אל־ריאד" הטעים כי נצחון העבודה היה גורם למחלוקת במחנה הפלשתיני.

בראיון לבי־בי־סי בערבית אמר סרי נוסייבה כי האירועים הביטחוניים האחרונים לא השפיעו על תוצאות הבחירות, וכי המפה הפוליטית הישראלית נקבעה עוד לפני אירועים אלה. קודם לכן הזהיר ראש ממשלת ירדן זייד אל־ריפאעי כי אם הליכוד ירכיב את הממשלה החדשה, יש לצפות "לאסון". לדעתו, יש בסיס להידברות עם העבודה, המקבלת את עקרון השלום תמורת השטחים.

אמצעי תקשורת ערביים, כולל עיתוני המפרץ ששיבחו את התוקפה על אוטובוס הדמים באזור יריחו, הביעו "השתוממות" על שבירתם ומדינות אחרות בעולם גינו את התקפה וכינו אותה פעולה חבלנית. "אל־ראי אל־עאם" הכוויתי, ששיבח אף הוא את התוקפה, ציין כי אחד שלתוצאות הבחירות בישראל ובארה"ב תהיה השפעה על המדיניות הערבית.

תוילה ליברמנה, מוסרת "הארץ" באיטליה, מוסרת: מקורות ברומא ציינו אתמול שיאסר ערפאת יגיע היום לבירה האיטלקית לפגישה עם שר החוץ ג'וליו אנדריאוטי. מטרת הפגישה: החלפת דעות על ההשלכות של תוצאות הבחירות בישראל על פתרון הבעיה הפלשתינית.

מצרים: בחירות העשויות להכריע עתיד הוועידה הבי"ל

מאת יורם המזרחי

קאהיר (מיוחד ל"הארץ"). הבחירות בישראל מעוררות התעניינות רבה במצרים. כל אמצעי התקשורת התייחסו אליהן בהרחבה, הטלוויזיה והרדיו הביאו דיווחים עדכניים וכמה עיתונים הדפיסו דיווחים של כתבים מצרים הנמצאים בישראל.

מאמרי מערכת שונים עסקו בבחירות האמורים יופיעו בגראי היום ומחר. בין השאר, כלל מאמר מערכת ביומון המיסמי "אל־גומהוריה", שכיוזה את הנטיות הפוליטיות וכוחם האלקטורלי של ערביי ישראל.

הטלוויזיה המצרית, במהדורותיה הסמוכות למועד פתיחת הקלפיות בישראל, תיארה את הבחירות במלים: "גורליות ביותר, והיכולות להכריע את עתיד הוועידה הבין־לאומית".

הטלוויזיה הבליטה ידיעות על התקפות בקטעי ההבערה בירושלים ויריחו ותגובות העונשין של ישראל.

עוד הבליטה ידיעה על סירובם של רחוזים רבים בעלון להשתתף בבחירות. גם מסשרד אש"ף אמרו "הבחירות מעוררות עניין בגלל הערכות שונות".

בשעות הערב המאוחרות והלילה ביקשו מצרים רבים, בעיקר עיתונאים, לקבל פרטים על הבחירות, ומצרים יודעי עברית ישבו והקשיבו לתקליטי הרדיו שלהם האזינו לשידורים המיוחדים מישראל.

פלשתינאים מביעים אכזבה רבה מתוצאותיו של מדגם הטלוויזיה

מאת אודי ניר
כתב "הארץ"

אישי ציבור פלשתינאים בשטחים הביעו אכזבה עמוקה מתוצאות המדגם בטלוויזיה. הם אמרו כי האפשרות הסבירה שתוקם ממשלת ימין בישראל, והאינטיפאדה של הערבים לגבי הלכי הרוח הפוליטיים בישראל, גורמים להם צער עמוק ודאגה.

רבים מהנשאלים סירבו למסור תגובה מפורשת על סמך התוצאות הלא־סופיות. שלא לציטוט אמרו הנשאלים כי יש להמתין על התוצאות, המאיימות לחסום כל אפשרות למשא ומתן לשלום ולבנת סיכויים של הישגים מדיניים לפלשתינאים.

עורך העיתון "אל־פג'ר" חנא סניורה, המזוהה עם המחנה הפרגמטי באש"ף, אמר כי צפה אפשרות שיהיו תוצאות מעין אלו. "אם אכן תהיה קואליציה של הימין", אמר סניורה, "נצטרך להתמודד עם מצב קשה, ולברור לכך שמפלגות אלו יגבירו את רגיונות קטפדיות, שאינם מקבלים על איש בעולם הערבי".

עות'מאן חלאק, עורך העיתון המזרח־ירושלמי "א־נהאר", המזוהה עם ירדן, אמר כי אף שאינו רואה הבדל מהותי בין המערך לליכוד, הוא מאוכזב מהרוח הנושבת מתוצאות הראשוניות הללו. "הדבר ידחף את שני הצדדים ליותר קיצוניות ולעימות קשה יותר", העריך חלאק.

עם זאת הוסיף חלאק כי קואליציה צרה של המערך תהיה משותקת בשל היעדר קונצנזוס בציבור.

המגזר הערבי: שקט מתוח בנצרת בשל מיעוט מצביעים במשך היום

חד"ש הזעיקה 200 סטודנטים ממזרח אירופה לסייע בבחירות

מאת עטאללה מנצור
כתב "הארץ"

בנצרת וביישובים הערביים הסמוכים לה התנהלה ההצבעה באווירה שקטה ומתוחה. אחוז המצביעים היה נמוך עד הצהריים, והיו שהטילו את האשם בפסק הזמנים, שבגללו דחו מצביעים רבים את הצבעתם עד לשעות הערב, שבהן התארכו התורים ליד הקלפיות.

נראה כי הציפייה לעלייה משמעותית באחוז ההצבעה של הבוחרים הערבים לא התגשמה, עקב הוראת התנועה המוסלמית הפונדמנטליסטית לבני שים מוסלמיים שלא להצביע. ראשי התנועה הזו לא קבעו עמדה מרצת לזכות רשימה כלשהי, והסתפקו במתן רשות להצביע לרוצים בכך. תנועת "בני הכפר" קראה לערבים להחרים את ההצבעה.

צעירים נלהבים שרצו להצביע הדפו את מנהל סניף מרשם האוכלוסין בנצרת ערב יום הבחירות, לאחר שעות העבודה, ולחצו עליו להנפיק להם תעודות זהות. המנהל, סמיר רזק, לא הצליח להיעתר לבקשתם, עם שהו אתמול הצעה מבנייתו.

המהומה הגדולה ביותר אתמול היתה בסניף המערך, שאירח את שמעון פרס השרים משה שחל ועזר ויצמן, שהביעו אמונתם שהמערך יזכה.

במטה חד"ש היתה האווירה עצבנית, למרות שהמושב היה של מנגנון משומן ומאורגן שהפעיל מבורים רבים, בהם 200 סטודנטים שנקראו מלימודיהם בארצות הגוש המזרחי כדי לעמוד לרשות המפלגה. מאות כלי רכב סובבו בעיר כשהם מקושטים בסממנאות חד"ש.

במטה הרשימה המתקדמת היתה אווירה אופטימית, אך חסרו הרוח והיעילות של מטה חד"ש. ברחובות סבבו עשרות כלי רכב ועליהם סממנאות המתקדמת.

במטה "המפלגה הדמוקרטית הערבית" (של דראוש) חסרו מתגרבים. באקסאל, כפר מולדתו של יו"ר המפלגה, עלה אחוז המצביעים על 60 הזל מהבוחרים.

גימלאים: עד לסיבוב הבא

מאת נורית אמיתי מערכת "הארץ"

אנשי רשימת הגימלאים מיקמו את המטה בביתו של ראש הרשימה, אבא גפן. אמש פרשו הברים לועדות קלפי, לספירת הקולות, והוא נותר בביתו מוקף בעיתונאים. לאחר ששמע את תוצאות מדגם הטלוויזיה, אמר: אני ממתין לתוצאות סופיות ומקווה שהמצב ישתנה. אם לא, בטוחני שלא קיבלנו מספיק קולות כדי לייצג את ציבור הגימלאים והקשישים בכנסת.

עוד אמר: "עצם קיומנו במערכת הבחירות העלה את נושא הגימלאים והקשישים אל סדר היום הלאומי. נמשיך כתנועה בתקווה שבעיותינו יפתרו". ובינתיים, מבטיח גפן, לא נתפרק ונתכונן לבחירות הבאות.

תימנים: אכזבה, לא ייאוש

במטהו של הרב שלום מנצורה, העומד בראש התאחדות התימנים, התאכזבו מתוצאות המדגם, אך לא נואשו. "גם אחרים התאכזבו. יש עוד שלא קיבלו אפילו מנדט 1", נאמר כאן, ובאשר להתמודדות בבחירות הבאות אמרו כי אם ייתן השם בריאות – אולי נלך.

חברה צודקת: אולי שוב

רפי סויסה מתנועה למען חברה צודקת קיווה אתמול לטוב. בביתו השכור, המלא מפה לפה, סיפר על הרגשתו האופטימית עד לרגע שיוודעו תוצאות האמת הסופיות. "למרות זאת, אם לא ניכנס לכנסת, אמשיך בפעילות שהתחלתי בה, כי אני מאמין במה שאני עושה". תתמודד שוב? "בעזרת השם, למה לא? לא בחרתי בעסקים בחרתי בעבודה ציבורית. אני מקווה בינתיים לחסל בעיות כספיות שנתעוררו בעקבות ההתמודדות. בעתיד – אני מקווה להתמודד שוב", אמר סויסה אמש.

מע"ש: פעילותנו תימשך

במטה מע"ש – למען מושבים, עיירות פיתוח ושכונות, נמסר אתמול כי התוצאות במושבים בצפון מעודדות, בנפרד מהתוצאה הכללית שהוצגה בטלוויזיה. עוד נמסר, כי גם אם לא תעבור התנועה, בראשותו של רענן נעים, את אחוז החסימה, ימשיכו בפעילות עד הבחירות הבאות.

הכח השקט: כלום לא השתנה

"שום דבר לא השתנה ושום דבר לא ישתנה", אמר אתמול יעקב גרוס, ראש רשימת הכח השקט, בתגובה לתוצאות הבחירות בכלל, ובאשר לתוצאותיו שלו – על־פי המדגם – הדגיש כי למרות שהיה בין אלו שקיבלו אפס במדגם, זכה לפחות לחצי מנדט, אם לא למעט יותר. "גם אם לא עברנו, קולותינו לא הלכו לאיבוד. קולותינו הביעו מחאה". נמשיך בפעילות, מבטיח גרוס. לדבריו, יתמודד שוב בבחירות לכנסת הבאה, שהן, להערכתו, "קרובות מאוד".

לאור: אמצעי, לא מטרה

"מי שרצה הכרעה, קיבל הכרעה. זו התגובה שנשמעה אתמול בקרב חברי תנועת לאור, אשר בראשה ניצב יעקב הסראי. אילנה שמש, מס' 4 ברשימה ופעילה מרכזית בה, מבטיחה כי אנשי לאור ימשיכו בפעילותם ובדרכם הצודקת, "ולא משנה מה תוצאות הבחירות". כן הדגישו בלאור, כי הלכו לבחירות כאמצעי ולא כמטרה.

יהודי ארה"ב: אכזבה מחוסר הכרעה ברורה

מאת שלמה שמיר
כתב "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). נימת אכזבה מחוסר הכרעה, הורגשה בתגובות של מנהיגים יהודים בניו־יורק לתוצאות הבחירות בישראל, ורובם העריכו לשבח את חיוניות התהליך הדמוקרטי בישראל, שהוכחה בבחירות. רבים הביעו את התקווה, כי הממשלה הבאה תעמיד במרכז פעילותה את קידום השלום.

נשיא הקונגרס היהודי האמריקאי, רוברט ליפשוץ, אמר ל"הארץ": מוטב שלא תוקם ממשלת אחדות לאומית, כך שהמפלגה שתקים ממשלה, תיאלץ ליישם את מצעה ולא תוכל להסתתר מאחורי ממשלת שיתוף. אם יעלה בידי שמיר להקים ממשלה, יש לקוות כי תנוצל ההזדמנות ההיסטורית כדי לחתום על שלום. תוך המו"מ להקמת הממשלה, נקווה שלא יוותרו לדתיים בשאלת מי יהודי, כדי להבטיח את תמיכתם.

נשיא בני ברית, סימור רייך: העם בישראל הביע דעתו והתהליך הדמוקרטי הכריע. אני משוכנע, כי כל ממשלה שתקום, תשאף לשלום, והכדור הוא עתה בחצר הערבים, החייבים לומר בפומבי שהם רוצים בשלום.

בחצר הרבי מלובביץ' הורמו אמש כוסיות משקה לציון נצחונה של רשימת אגודת ישראל. הערכה בחצר הרבי היא, שלפעילי חב"ד בישראל חלק לא מבוטל בהשגת הנצחון והכשלת רשימת הרב שך, שהוא שנוא נפשם של חסידי חב"ד.

ארה"ב: נעבוד עם הממשלה

מאת יואב קרני

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). בוואשינגטון לא היו הלילה תגובות רשמיות לתוצאות החזויות של הבחירות. דובר של מחלקת המדינה הסתפק בהשיה המקובלת, ש"נצטרך לעבוד עם הממשלה הנבחרת". על השאלה אם הפתיעו את מחלקת המדינה התוצאות, ענה הדובר המחלקה: "זה זמן מה אני אומר לאנשים, שאם הם מצפים להכרעות באחד בנובמבר – אין הם אלא טועים".

פקיד אחר, שביקש להגיב בעילום שמו, אמר: "אני נדהם מן התיקו".

סטיבן רוזנפלד, מעורכי "הוואשינגטון פוסט", אמר לפנות בוקר: "הכול רצו שישראל תבחר, אבל ישראל סירבה לבחור". הוא הוסיף: "למועצה הלאומית הפלשתינית תהיה עכשיו הזדמנות להעמיד את עצמה במפלגת השלום. אבל אינני מצפה שהם יקבלו החלטה כזאת.

אני מניח שגם הם יקבלו החלטה בנוסח ישראלי".

TWA

חברה אשר מנסה לענין לקוחות חדשים. אבל לשלם לאנשים שיטוסו איתה? לא רציני...

למעשה, אנשים אלה מקבלים מאיתנו שכר מלא. עבודתם היא מן החשובות בחברה. הם מזמינים כרטיסי טיסה כמו כל נוסע. הם מגיעים לדלפקי הטיסה ככל נוסע. ואף־על־פי־כן, איש אינו יודע מי הם. במטוס הינם נוסעים רגילים.

זהו מקצועם, להיות נוסע מן השורה.

השוני בטיסותיהם נעוץ בעובדה שהם רושמים הערות החוברות לדו"ח מפורט הנותן מושג כיצד נראית טי.וו.א ממושב הנוסע החל מהזמנת הכרטיס, דרך הרישום לטיסה וכלה בטיסה עצמה.

הדו"ח נותן תמונה מדוייקת על השירות עד אחרון הפרטים, לטוב ולרע. לדוגמא, אם משקה קר איננו קר דיו, מישהו יקרא לסדר על כך.

לאחר שהושלם הדו"ח, אין הוא צובר אבק על המדף. הוא יקרא על ידי גורם אשר יפעל ויתקן את הטעון תיקון.

מאחורי קו המחשבה הגורס שהדרך הטובה ביותר לענין לקוחות חדשים היא לראות את הדברים מנקודת המבט שלהם, עומד האיש החשוב בחברה.

יושב ראש מועצת המנהלים של ט.וו.א.

TWA
ט.וו.א. אל כל טוב אמריקה.

TWA

هكذا من الاصل

هكذا من الاجل

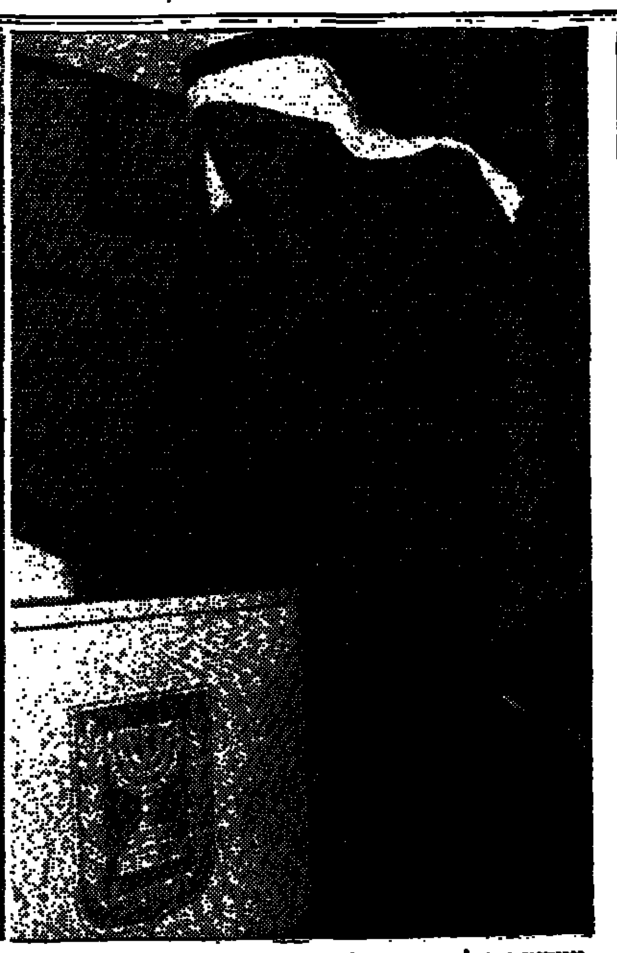

הצילומים: ... אילן אסטרייכר, "ישראל סאן", אליהו הרציג

ממראות הקלפיות אתמול: מצביע בדואי, ישיש חרדי בכסא גלגלים ומצביעים ירושלמיים

מאות בוחרים חרדים באו במיוחד מאירופה וארה"ב

(ע). מאות בוחרים, רובם חרדים, הגיעו שלשום בלילה ואתמול מאירופה ומארה"ב כדי לממש את זכותם האזרחית.

עובדי נתב"ג העריכו שבמשך הלילה באו לישראל למעלה מאלף ישראלים שהוטסו במיוחד על ידי חצרות הרבנים החרדיים. תנועה זו נמשכה גם במשך יום הבחירות.

כתב עתי"ם ששוחח עם ישראלים חילוניים שחזרו שמע מהם שלא כיוונו במיוחד את שובם לארץ כדי להצביע. "זה סתם יצא כך", אמרו רובם.

קלפי מחאה בבון על שאין זכות הצבעה לשוהים בחו"ל

מאת דניאל דגן

בון (מיוחד ל"הארץ"). 110 ישראלים "הצביעו" כאן אתמול בקלפי מחאה מאולתרת לשליחים של מוסדות, לסטודנטים ולתיירים. תוצאות ההצבעה יתפרסמו רק לאחר פירסום התוצאות הרשמיות בישראל.

מטרת ההצבעה בבון היתה למחות על ששליחים ישראליים בחוץ לארץ אינם יכולים להשתמש בזכות דמוקרטית אלמנטרית ולהצביע לכנסת. בהצבעה כאן השתתפו דיפלומטים, עובדי מוסדות ישראליים, עיתונאים, אורחים ששהו בבון ואחרים. לדברי המארגנים, ההצבעה הותרה רק למי שיכול היה להצביע גם בישראל אילו שהה אתמול בארץ.

ועדת קלפי בדקה את זהות המצביעים וניהלה רישום מדוייק של המשתתפים. כל מצביע התבקש להתבודד מאחורי פרגוד שהוצב בפינת חדר, ולבחור שם בפתק הצבעה של אחת הרשימות המתמודדות בבחירות. אחר כך הכניס המצביע את הפתק למעטפה המתאימה ושילשל אותה לקלפי.

כל המשתתפים בהצבעה אמרו, שהם ידרשו מן הכנסת הבאה לשנות את החוקים וההסדרים הקיימים כדי להבטיח שבבחירות שיהיו בעתיד יוכלו להשתתף גם ישראלים השוהים בשליחויות בחוץ לארץ.

1,300 איש טסו אתמול לאילת – במקום להצביע

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

מאות מתושבי צפון הארץ לא מימשו אתמול את זכותם להצביע בבחירות מכיוון שלא רצו להפסיק את חופשתם באילת. מבדיקה שערך "הארץ" במלונות אילת עולה כי בעיר נפשו מאות אורחים שלא מימשו את זכותם.

יום הבחירות באילת עבר ללא תקריות מיוחדות. רק בקיבוץ אליפז בערבה נפתחה הקלפי באיחור – 9.30 בבוקר.

עד לשעות הצהריים היה אחוז ההצבעה נמוך, אך לקראת שעות הערב נהרו מאות מתושבי אילת לקלפיות.

המפלגות הגדולות הטיסו לאילת מאות בוחרים, ונמסר כי נערכו כ־30 טיסות, כולל במטוסים קטנים מדגמי צ'יפסיין, דאש 6, דאש 7. ראשי העבודה והליכוד באילת מסרו כי הטיסו כ־1,300 אילתיים לעיר כדי להצביע.

עשרות מתושבי אילת ניצלו את האפשרות לטוס על חשבון המפלגות.

טיילת הומה אנשים ומסעדות ופאבים גדושים – בתל אביב

(ע). מזג־האוויר הנוח ששרר ביום הבחירות, איפשר לתושבי תל־אביב רבתי לצאת עם בוקר לקלפיות ולאחר מכן למוקדי הבילוי במרכזי הבידור, לפארקים ולשפת הים.

רחוב דיזנגוף הומה אדם בשעות הצהריים ובתי הקפה, הפאבים והמסעדות היו מלאים. הטיילת היתה גדושה מטיילים, אך לא רבים רחצו בים. פקקי תנועה נוצרו בצירים לאורך החוף.

בגן צ'רלס קלור נערכו פיקניקים משפחתיים, וביפו גדשו האנשים את חנויות המזון והקיוסקים.

בלונים עם שלטי "ליכוד" הופרחו בחיפה ובירושלים – בניגוד לחוק הבחירות

מאת עמוס בן־ורד

באחת הקלפיות מעל עמק המצלבה בירושלים, קרוב לועדת הבחירות המרכזית, הופרח אתמול בבוקר בלון ועליו שלט "הליכוד". יו"ר ועדת הבחירות, השופט אליעזר גולדברג, הורה להורידו.

(ע). משטרת חיפה התבקשה ביום הבחירות בשאלה אם הפרחת כדור פורח באוויר, ועליו סיסמת הליכוד, מהווה עבירה על חוק הבחירות. הכדור הופרח בבוקר בקריית־חיים והתנשא לגובה של יותר מ־25 מטרים מהקלפי הקרובה ביותר.

את התלונה למשטרה הגיש יועצו המשפטי של המערך במחוז חיפה, עו"ד יגאל גיפלד. לטענתו, הליכוד עבר על חוק הבחירות האוסר, בין השאר, לערוך תעמולה באמצעות כלי טיס.

כדור פורח נוסף הופרח אתמול בבוקר מעל מטה הליכוד ברחוב חסן שוקרי בחיפה. גם במקרה זה פתחה משטרת חיפה בחקירה.

תייר: אם איש כמוני לא ייבחר – שהעם יאכל אותה

מאת נדירה אמיתי סופרת "הארץ"

במסעדת יפו שבבעלות ויקטור תייר התנהל אתמול מטה הבחירות של "אחדות" על מי־מנוחות. במשך היום סייר ויקטור ברחובי יפו והשכונות בתקווה לעבור הפעם את אחוז החסימה. חמש פעמים רץ תייר לכנסת ונכשל. אמש הודיע כי זו הפעם האחרונה שהוא מתמודד. "אני יודע שלא הלך לי גם הפעם, אבל אני לא מיואש, ואם איש כמוני לא נבחר – אז שהעם יאכל אותה".

במטה הבחירות, כשלצידו אשתו, מבטיח תייר להמשיך בפעילות ציבורית למען "הדפוקים", לדבריו. "עוברים ושבים שזיהו אותי איחלו לי בהצלחה, אבל בעיניים שלהם ראיתי שהם מצביעים למישהו אחר".

הפתעה בגבעתיים: מגיל 16 כשרים לראשות ועדת קלפי

מאת א. קין
סופר "הארץ"

בחירות שקטות עם אחוז הצבעה גבוה איפיינו אתמול את יום הבחירות ברמת־גן ובגבעתיים.

בגבעתיים הופתעו אתמול עסקני המערך כשהובהר להם כי לפי החוק רשאי צעיר מעל גיל 16 לכהן כיושב ראש ועדת קלפי או כחבר בה, למרות העובדה כי אינו בעל זכות בחירה.

הדבר הובהר כאשר בקלפי מספר 31 בגבעתיים הוצבה כיושבת ראש ועדת הקלפי נערה בת שש עשרה וחצי. מזכיר מפלגת העבודה בגבעתיים, יוסף ארבל אמר כי בירר את הדבר עם ועדת הקלפי המחוזית במחוז דן וכי היו"ר אישר כי אמנם כן הדבר. בבירור שערך סופר "הארץ" הובהר כי סעיף 21 (ו') לחוק הבחירות אמנם קובע כך.

הבחירות בישראל בעמודים הראשונים בעיתוני איטליה

מאת תולדה ליברנטה סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). הבחירות בישראל אתמול בכותרות עמוד ראשון על שלושה או חמישה טורים ברוב יומוני איטליה וכל מהדורות החדשות פתחו בידיעות מישראל. רוב הפרשנים מדגישים שהבוחר הישראלי מצביע תחת רושם הפיגועים בירושלים במידה רגשית יותר ממה שאפשר היה לצפות עד לפני ימים אחדים, אף שאלה הן הבחירות החשובות מאז הוקמה המדינה.

"סמפר" יומון רומא סבור שישראל טרם השתחררה מתסביך השואה וגם על רקע זה יש להבין את שאיפתה לביטחון, אך אפילו באירופה היא משתמעת כמגוונת. בטאון המפלגה הקומוניסטית "אוניטה" מדבר על הצבעה "באווירה של מלחמה". בראיון מיוחד ל"קוריירה דלה סרה" אמר אמיר ציון שצ'רנסקי שאינו מאמין שבריה"מ תאות להשתתף בוועידה בינלאומית ללא מעורבות משמעותית. יחד עם זאת עמדת שמיר לדעתו "נוקשה מדי".

הפיגוע ביריחו הרס את רוב עמלי – אמר ראש מטה ההסברה של המערך

רבין התלונן: גנבו אלפי פתקי אמת • ברעם התפעל: רואים את הליכוד בכל מקום

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

נסים זווילי, ראש מטה ההסברה במטה הבחירות של המערך, הודה אתמול בבוקר כי מרגע ששמע על פיגוע האוטובוס ליד יריחו ושריפת האם ושלושת ילדיה, הבין כי רוב עבודתו ירדה לטמיון. "כל החודשים הארוכים הללו, חששתי מפיגוע חבלני יומיים לפני הבחירות. עתה רק נותר לראות אם הפיגוע הטבור הזה הוא אכן חורץ את גורלנו".

זווילי סירב רשמית לשוחח על כך, אך מדבריו ניתן להבין כי בידיו סקר דעת קהל שנעשה אחרי הפיגוע ביריחו המבליט את מכתה הקשה של העבודה עקב הפיגוע.

כמעט כל ראשי מפלגת העבודה יצאו אתמול בבוקר לסיורים וביקורים בצפון. סקרים של המערך שנעשו בשבועות האחרונים הרגישו את חולשתה של המפלגה באזורים אלה. פרס עצמו טס בשעות הבוקר מירושלים לקריית שמונה, ובמשך עשר שעות עשה דרכו לתל אביב תוך שהוא עובר ומבקר בישובים בדרך.

יו"ר מטה הבחירות השר עזר וייצמן, סייר באזור נצרת בעיקר בישובים הערביים. באותו אזור סייר גם השר משה שחל, שהיה אחראי מטעם מטה המערך על הצפון. מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, יצא אתמול לנתניה, גבעת אולגה וחדרה.

60 אלף פעילים הפעילה מפלגת העבודה אתמול, ועמדו לרשותה כתשעת אלפי כלי רכב. חדר הבקרה הוקם באולם הישיבות הראשי של מפלגת העבודה. רשת גדולה של מחשבים עמדה לרשותם של יותר מ־40 הפעילים שניהלו את חדר המבצעים. אולם התברר כי השכלולים הממוחשבים לא עמדו כל כך בצפיות, הדיווחים מהשטח איחרו להגיע ולמטה הבקרה הגיעה אינפורמציה שעות ארוכות לאחר שכבר נמסר עליה ברדיו.

ראשון הגיע לבית מפלגת העבודה בסביבות השעה 4 יו"ר המטה השר עזר ויצמן. הוא חזר עמוס חוויות מהסיור בצפון בעיקר בקרב התושבים הערביים. לחברים שסבבו אותו היה מוכן לומר שההתרשמות הגדולה שלו היתה מארוחת הצהריים שאכל במסעדת "יונס". וייצמן הביע דאגה על אחוז ההצבעה הנמוך במיגזר הערבי, וטען כי ידידיו הערבים סיפרו לו כי חשוב להם יותר לעסוק במסיק הזיתים מאשר להצביע. "הם הבטיחו לי כי יילכו להצביע בערב כשיחזרו מהמסיק", אמר וייצמן.

מיד שהגיע ללשכתו במרכז המפלגה, התקשר אליו שר הביטחון יצחק רבין. רבין התלונן על גניבת אלפי פתקי הצבעה של "אמת" מהקלפיות. "להכניס מעטפה לקלפיות הבילות קטנות, שאם השודדים האלה יסחבו אותנו, לא ייגמר לנו הכל" – הנחית וייצמן הוראות טלפוניות לראשי המרחבים בחיפה, בצפון ובנגב, שהתלוננו על מחסור קריטי בפתקים.

בינתיים שב מסיור בצפון גם מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם. בגלל מיחושי הגב שלו ביקש אתמול את עזרת ידידו עמירם סיוון ששימש אותו כנהג. ברעם חזר מלא חוויות על הנוכחות הגדולה של הליכוד ברחובי הארץ. "הם השקיעו כספים עצומים. אין להשוות אלינו. לקחו אוטובוסים והפכו אותם ללשכות מודיעין. רואים אותם בכל מקום. יש להם מלא רכבים בשטח. בעבר זה לא היה כך", אמר ברעם.

בית מפלגת העבודה מתעורר לפתע בסביבות השעה שש, כשמגיע למקום יו"ר המפלגה, שמעון פרס, שהחליט לבקר לקבלת דיווחים לפני שייצא לנוח בביתו ברמת אביב. הוא מסייר באגפי הבניין, מתעכב אצל ויצמן וברעם, ועולה לחדר הבקרה לשמוע על אחוזי ההצבעה. אמש מזכירותו של ברעם ממהרת להכין לפרס ארוחת ערב חלבית ובין מלפפון חמוץ אחד לשני מסר פרס על האהדה הגדולה שקיבלה את פניו בסיורו בצפון. לאחר מכן הוא מסתודד עם עוזי ברעם והשניים מסכמים כי לאחר פירסום מדגם הבחירות בטלוויזיה, יתקשר פרס לברך את ראשי המפלגות הדתיות על הישגיהם ובכך יפתח ויצור את התשתית לשיחות עם ביניי המפלגות הדתיות בלילה.

יום הבחירות של פרס – 11 ישובים ב־10 שעות

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

הסקרים המוקדמים של מפלגת העבודה, שהעריכו חולשה למפלגת העבודה בצפון הארץ, דרבנו אתמול את יו"ר המפלגה שמעון פרס צפונה. במשך יותר מ־10 שעות סייר פרס במכוניתו. הוא פקד 11 ישובים לפני שהצביע לפנות ערב בבית הספר "ארזים" ברמת אביב.

דקות אחדות לפני שמונה בבוקר כבר היה פרס בהליקופטר שהטיס אותו לקריית שמונה. הוא בחר לפתוח את מסע יום הבחירות שלו בעיר שיצחק שמיר, כראש ממשלה לפני כארבע שנים, פתח בה את מסע הבחירות של הליכוד.

בהגיעו לקריית שמונה זכה פרס לקבלת פנים חגיגית. הוא התעניין באחוז ההצבעה של אוהדי המערך בעיר. אחד התושבים סיפר לפרס כי מאז מלחמת לבנון הוא הצליח באופן אישי לשכנע עשרות ממכריו לעבור מתמיכה בליכוד לתמיכה במערך. פרס, בחיוך גדול של שביעות רצון, הסתפק רק בליטוף ראשו של הצעיר.

בקריית שמונה המתינה לפרס מכונית השרד הממשלתית, ובמשך כ־10 שעות עשה דרכו חזרה לתל אביב. בנצרת הוא זכה לנשיקה לחי מצלצלת מפעילת מפלגת העבודה המקומית. בנצרת עלית הוא ביקש לדעת אם היו תקלות בפתיחות הקלפיות. בנצרת, וכמעט בכל ישוב אחר שהגיע אליו, שמע פרס תלונות על גניבה של פתקי הצבעה של המערך מהקלפיות. ממכשיר הפלאפון במכוניתו ביקש ממטה המבצעים בבית מרכז מפלגת העבודה בתל אביב לפתור את הבעיות.

בדרכו מנצרת לקריית מוצקין, ביקש פרס לסטות מסדר היום המתוכנן שלו ולקפוץ לביקור קצר בישוב הבדואי ביר מקורה, שם סירב להצבעה להצטרף לתאפלה.

בקריית מוצקין התעניין פרס באחוז ההצבעה וביקש נתונים מסודרים. בחיפה סירב להתייחס לשאלות עיתונאים באשר לפיגוע ביריחו ולפיגוע בירושלים. הוא סירב לקיים הפסקת צהריים. "צריך להמשיך בדרך ולעבוד למען הגאולה", אמר.

ברעננה ביקר פרס במטה מפלגת העבודה המקומי. בהרצליה קיבלו את פניו בצהלה עשרות ילדים עם זרי פרחים.

בדיוק בחמש ורבע הגיע פרס לבית הספר ארזים ברמת אביב. בקלפי מספר 84 המתינו לו עשרות צלמי עיתונות מהארץ ומחו"ל. כמה דקות לפני שיצא ממכוניתו הספיק עוד לשוחח ממכשיר הפלאפון עם רעייתו סוניה, ששימשה אותה שעה משקיפה מטעם המערך באחת הקלפיות בנווה אביבים.

"לא נקבל הרבה מפרס או משמיר" – אמרו נהגים ערביים במערת המכפלה

אחוז ההצבעה בהתנחלויות היה גבוה – אך הערך הכללי של קולות השטחים שווה מנדט וחצי

מאת אורי ניר

בישובים היהודיים בשטחים נרשם אתמול אחוז הצבעה גבוה במיוחד, ובחלק מהקלפיות בישובים קטנים במיוחד נרשמו אף 100 אחוזי הצבעה. חרף אחוזי ההצבעה הגבוהים, מספרם של בעלי זכות הבחירה בהתנחלויות קטן מאוד בהשוואה למספר התושבים (בשל מספרם הרב של הילדים מתחת לגיל 18), ועומד על כ־27,000, שווה ערך למנדט וחצי בלבד.

השביתה הכללית שהתקיימה בישובים הערביים לאות מחאה על מדיניות ישראל, לא הורגשה בהתנחלויות.

אולם היו גם יוצאים מהכלל. ליד הקלפי ההומה של קריית ארבע פגשנו את דוד כהן, צעיר עבדקן חובש כיפה, שהיה עד לשבוע האחרון פעיל למען "כך", והתאכזב עמוקות מפסילת הרשימה. בניגוד לרבים אחרים בכתה בקריית ארבע, שמאז ומתמיד היתה מעוז מובהק של תומכי כהנא, לא ראה דוד כהן את רשימת "מולדת" של רחבעם זאבי כאופציה טבעית, והחליט לבחור במפד"ל: "לא להשתתף כלל בבחירות זו שטות, כי אז אני 'מסודר' את מתנה חינם. 'מולדת' היא לאדרתית, והתחיה רק חצי דתית. מבין כל המפלגות שהבטיחו הבטחות, נותרה לי רק התחיה".

אחד הפעילים הבולטים והוותיקים בתנועת ההתנחלות, היה עד לאחרונה חבר במרכז 'התחיה', ובימים האחרונים החליט להמשך ב'מולדת'. "אני חסיד של טראנספר מרצון, אבל לא יכולתי להשלים עם החוק החדש של 'התחיה' שחבר מרכז חייב להיות יהודי. זו הלכה נוטבית, יותר גרועה מבהגאר", הסביר.

גם אגודת ישראל זכתה לתמיכה בקריית ארבע, כנראה בגלל קריאותיו של הרבי מלובביץ' לתמוך בה. הקריון של קריית ארבע, אזת ההתנחלויות הלאומניות הקיצוניות ביותר, הוא פלוני שאי אפשר היה למצוא אותו, אחד ג'אק חסרם, שמכריו הלעיזו עליו כי הוא הודיע שיתמוך ברצ, ומצא ליצלן.

הנהגים הערבים שישבו ליד מערת המכפלה בחברון אתמול היו חסרי ציפיות מן הבחירות בישראל. "השאלה היום היא עתידם של הפלשתינים", אמר אחד מהם. "בעניין הזה לא נקבל הרבה גם מפרס וגם משמיר. כבר ארבעים שנה אנחנו שומעים כל מיני קולות והבטחות, אבל שום דבר לא קרה". "אם המערך יזכה", אמר חברו, "יש סיכוי שתהיה תקווה להשיג דברים קטנים עבור הפלשתינים, אבל לא את הדברים האמיתיים שאנחנו שואפים להם".

חד"ש: חשש ממיעוט בוחרים עד לשובם ממסיק הזיתים

מאת נדירה כהנא, סופר "הארץ"

במטה החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש) חששו אתמול מהנתונים הנמוכים של אחוזי ההצבעה. אחר הצהריים הובעה ציפיה לתוצאות טובות יותר עם הידיעה שאחוז ההצבעה של ערביי ישראל עבר את ה־50%. במספר כפרים, כמו פקיעין, אבו סנאן ועילבון, עבר שיעור המצביעים הערביים גם את הממוצע הארצי, והגיע ל־60%.

במספר קלפיות בחיפה סרבו יושבי ראש ועדות הקלפי להרשות להצביע עבור חד"ש בפתקים הנושאים את האות הערבית ו', ודרשו להצביע רק בפתקים בעברית, (האותיות גם בערבית וגם בעברית מותרות להצבעה).

חברי ועדות הקלפי הבחירות מטעם החזית החלו לבדוק בכל המקומות את כל אותיות המפלגה, לאחר שכיפו נתגלו פתקים בגודל הפסול להצבעה. בעיר לוד נעצר משקיף של חד"ש שהחליק פתקי ו' בקלפי בניגוד לחוק.

פעילי רק"ח התפרסו אתמול: ח"כ צ'דלי ביטון ועוזי בורשטיין סיירו בדרום, תופיק טובי סייר בגליל, מאיר וילנר באיזור תל אביב השפלה, והמשולש, תופיק זיאד סייר בנצרת ואום אל פחם.

אחר הצהרים החל זרם המצביעים לגדול לאחר שרבים חזרו מן השדות, בנצלם את יום השבתון למסיק הזיתים שעונתו כעת.

המשטרה שבעת רצון: יום הבחירות עבר בשקט יחסית לבחירות קודמות

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

במשטרה סיכמו אמש בשביעות רצון את יום הבחירות ופעילות המשטרה בו.

עד 7.30 בערב נרשמו במוקדי המשטרה 158 ארועים ותלונות הקשורים ליום הבחירות. נעצרו 20 חשודים בביצוע עבירות. רק 10 ארועים ושניים מהעצורים היו מהמיגזר הערבי, שבו היה חשש שתהיה "התחממות" מכוונת ביום הבחירות. מרבית התלונות עסקו בעבירות על חוק הבחירות, תעמולה שלא כחוק ליד קלפיות, הדבקת מודעות במקומות אסורים או השחתת מודעות, הפרות סדר – רובן קלות, קטטות מקומיות, נסיונות הפרעה של פעילי מפלגות מתחרות. 7 תלונות נגעו לנסיונות זיוף התחזות של מצביעים לאחרים. שתי תלונות עסקו בשוחד בחירות.

על פי סיכומי המשטרה, יום הבחירות אתמול היה שקט יחסית לימי בחירות בעבר ולא התרחשו בו ארועים בלתי צפויים או חריגים.

מפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס, סגן המפכ"ל ניצב בני עמיד וראש אגף החקירות ניצב יהושע כספי סיירו במסוק בין יחידות המשטרה ברחבי הארץ. בשום מקרה לא נדרשה החלטה מיוחדת של פיקוד המשטרה לטיפול בארועים.

לפי הערכות המפכ"ל תוגברו אמש כוחות המשטרה בבני ברק לנוכח התחרות הקשה בין המפלגות הדתיות ולאחר שלמשטרה הגיע מידע כי גורמים שונים עלולים להפריע ולעורר תקריות בשלב ספירת הקולות והעברת הקלפיות למקומות הריכוז.

ל־14,000 השוטרים והחיילים שעסקו בשמירה על הסדר והביטחון ביום הבחירות סיפקה המשטרה 60,000 מנות מזון.

עימותים בין פעילי הליכוד והמערך בשכונות הדרומיות בת"א

מאת חיים הנדוזקר

בשכונות הדרומיות של תל־אביב היו אתמול עימותים חריפים בין פעילים של המערך והליכוד.

בלילה שלפני יום הבחירות הדביקו פעילי המערך כרזות של המפלגה בחוצות. פעילי הליכוד עברו במקום ותלשו את הכרזות. פעילי המערך הדביקו שוב את הכרזות ופעילי הליכוד שבו והסירו אותן. על־פי דיווחים מהמקום, נמשכה פעילות זו כל הלילה.

"אפשר לברך על המוגמר", אמר יו"ר ועדת הבחירות המרכזית

מאת עמוס בן־ורד

"הבחירות עברו בשלום, והכל כשורה, אפשר לברך על המוגמר", כך אמר אמש יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה־12, שופט בית המשפט העליון אליעזר גולדברג, כאשר נאספו בלשכתו מי שהיו בעבר יושבי הראש של ועדה זו, ביניהם נשיאי בית המשפט העליון משה לנדוי ושמעון אגרנט, יחד עם כשבעים עובדים מרכזיים של הועדה.

פרט לאירועים חסרי משמעות, אפשר לומר שלא היו תקלות, אמר השופט. כ־16 קלפיות לא נפתחו במועדן, אולם עד שעה 11 נפתחו כולן.

בין האירועים שצויינו על ידי הועדה במשך היום היתה גניבה של קלפי באיזור כינרת, אולם זו נמצאה לאחר מכן, וכן תלונות על תעמולת בחירות בניגוד לחוק. בקלפי בשכונת הר־נוף בירושלים נעצר גבר חרדי על ידי המשטרה, כאשר ניסה להצביע פעם שניה בעזרת תעודת זהות של אדם אחר. בקיבוץ יפית שבבקעת הירדן סגרו חברי ועדת הקלפי את הקלפי בשעה 12 בצהרים והודיעו שיפתחו אותה מחדש רק בשעה שבע בערב. בעקבות תלונה נפתחה הקלפי מחדש בשעה ארבע אחה"צ.

הקלפי הראשונה שנסגרה כאשר הצביעו כל בעלי זכות הבחירה במקום, היתה ביישוב מבוא חורון בהרי ירושלים, בשעה 5.28 אחרי הצהרים.

הנהלת רפא"ל ועובדיה
אבלים
על מותו של
ד"ר פאול כץ
ומביעים תנחומים למשפחה

כואבים מרות על פטירתה
של אמנו וסבתנו האהובה
אידה יוהנה בלוק ז"ל
(לבית גוטפריד)
אלמנת פרופ' נתן בלוק ז"ל
ההלויה והשבעה בהולנד
אבלים:
רבקה וד"ר דוד ויס וב"ב, ירושלים
ערה וד"ר דוד הבר וב"ב, מילווקי
עו"ד דוד וגילי בלוק וב"ב, חיפה
חמוטל ומ.י. ראשי יעקב אמתי וב"ב, חיפה
ובני המשפחה בארץ ובהולנד

למשפחת שפירא
עצובים וכואבים איתכם באבלכם הכבד
על מותו של חברנו
פרופ' אריה רב־און (רייבנבך)
ההנהלה וועד העובדים
המרכז למחקר גרעיני
נחל שורק

אנו המומים וכואבים את מותו ללא עת של
בעלי ואבינו היקר
ישעיהו (זאב) יעקובי
ההלויה תתקיים היום, יום רביעי, 2.11.88, בשעה 11.45 בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים
השבעה בבית המנוח רח' הנקין 68, חולון
המתאבלים: אשתו: יפה
בנו וכלתו: אילן ורלי
בתו וחתנה: שלומית וישראל

ברוך דיין האמת
בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר
הר"ר אשר מיאסניק ז"ל
בן הר"ר אהרון ז"ל מסארני
ההלויה תצא היום, יום רביעי, כ"ב בחשון תשמ"ט, 2/11/88 בשעה 2 אחה"צ מבית הכנסת ישורון ברח' בן־יהודה בחולון ותתקיים בשעה 2.45 אחה"צ בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים
המתאבלים: אשתו: ברסה
בניו: אלי ואהרון ובני משפחותיהם

ערב התייחדות עם זכרו של האמן ואיש רב הפעלים
יהודה דודלסון ז"ל
יתקיים ביום שלישי כ"ח בחשון תשמ"ט, 8.11.88 בשעה 18.00 במועדון "כנס" רח' רות הכהן 16, נוה־שאנן, חיפה.
מוקירי זכרו מוזמנים
המשפחה וחברי מועדון "כנס"

הרבי מגור לא הצליח להיכנס לקלפי – והקלפי הוצאה אליו

אגודת ישראל: פתקי הצבעה שלנו הושחתו בדיו המתגלה אחרי שעות

מאת אבי בנאור

הרבי מגור, שהוא זקן האדמו"רים ומתקשה בהליכה, הוסע במונית אל הקלפי בירושלים, אך כיוון שהתקשה להיכנס פנימה – הוציאו את הקלפי החוצה והוא שילשל את מעטפת הב־חירות תחת עינם הפקוחה של יו"ר הקלפי ותלמידי הרבי.

במטה הבחירות של אגודת ישראל ברחוב בוריד'בסקי 5 בתל־אביב לא נרשמו אתמול אירועים מיוחדים. הרב זאב פלדמן, העומד בראש הרשי־מה, כמעט לא נכח במקום והגיע לשם רק בשעות הערב וזמן קצר לפני פי־סום מרגם השלחייה.

הגיעו דיווחים על התנכלויות לפתק ההצבעה של האגודה. עיקר הפעילות נגד האגודה היה במובן בבני ברק. התברר שהיו מי שדאגו לקשקש בדיו סתרים צבעונית על פתקי ההצבעה של האגודה. דוברי ה־אגודה הסבירו שמדובר בדיו שמו־פיעה על הנייר רק כמה שעות לאחר ש"קשקשוה", ולכן מי שנטלו את הפתקים המקושקשים לא הבחינו בהשחתתם והשתמשו בהם להצבע־תם. באגודה מקווים שהשופט גול־דברג שבאוזניו התלוננו על התופעה יורה שלא לפסול פתקים אלה כל עוד ניתן להבחין בסימני המפלגות המקוריים.

היו גם דיווחים על "מעשים טובים" כגון הפעלת בני הילדים ה־כוללים של האגודה בואשדוד כדי שכל הנכנסים והנשים החרדיות יוכלו להגיע לקלפיות. בפ"ת, למשל, נשאו אנשי האגודה אברך חולה על אלונקה ישר לקלפי.

תנועה רבה של כ־1,000 חרדים שהגיעו בטיסות ארצה נרשמה אתמול בשדה התעופה לוד אבל בי־אגודת ישראל מכחישים כל קשר לבואם של אלה לישראל. "באו אנשים לבקר, הרבה אנשים, והם רצו לשלב בין הביקור שלהם להצבעה בבחירות", אמר אתמול דובר המפל־גה. "אולי חסידי חב"ד, אולי בהנחיית הרבי מלובביץ'. בכל מקרה, אנחנו נשמח שכמה שיותר מהם אכן יגיעו ויצביעו". הוא מסר כי למטה הבחי־רות של האגודה לא ידוע מי מימן את הטיסות, אבל היה בפיו הסבר: "גם הרבי מלובביץ' וגם הרבי מגור בירכו את ההצבעה, והחרדים בניו יורק חשבו שאם הרבי בירך אז מה כבר יש להם להשקיע עוד כמה גרושים, עוד כמה מאות דולר? זה בכזה שווה".

"דגל התורה" פעלה במטה סמוי – מחשש להפרעות חרדים אחרים

במימ"ד הצטערו על התמיכה של פרופ' ליבוביץ' שהיתה מאוחרת מדי

מאת איתן אבריאל

בשעות אחר הצהרים לא היתה במטה הארצי של תנועת מימ"ד שום פעילות ביותרת, והנוכחים המעטים ישבו מול מסך הוידאו וצפו במשדרי הבחירות ששודרו בעבר. המטה הארצי, שפעל באולם האירועים של בית מלון בירושלים, היה שקט לחלו־טין בשעות אחר הצהריים. דוברי המפ־לגה הביעו צער על כך שישעיהו ליבוביץ' הודיע רק אתמול על תמיכתו בתנועה. הם אמרו כי אם התנ־ועה תעבור את אחוז החסימה, ישקלו מנהיגיה בחיוב אפשרות לקואליציה עם המערך.

אנשי דגל התורה שמרו בסוד את מקום המטה הארצי שלהם, מחשש שפעילי מפלגות חרדיות אחרות יפרי־עו לעבודתו. נשכרו אנשי בטחון שסבבו בין המטות האמיתיים של המפלגה.

פעילים בתנועה התלוננו שבקל־פיות רבות השחיתו אלמונים את פיתקיות דגל התורה, ואף הוסיפו כי חבילות פתקים רבות הגיעו מועדת הבחירות המרכזית כאשר הן מוכת־מות בצבע כחול.

תנועת דגל התורה הפעילה אתמול יותר ממאה מטות ברחבי הארץ, בכך יותר בירושלים ובבני־ברק.

מצביעים התחייבו להצביע ש"ס תמורת ברכתו של עובדיה יוסף

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"

במטה הבחירות של תנועת ש"ס עשו כל מאמץ לגייס מצביעים. אחת השיטות הבדוקות היתה התחייבות מצ־ביעים על התחייבות מפורשת להצביע בעד התנועה, תמורת ברכתו של הרב.

"ידוע לי כי ביום הבחירות, בעומדי מאחורי הפרגוד, רק אני ואלוקים יודעים את אשר אצביע, ולכן אני מצהיר בזה, בחתימת ידי, לשים בקלפי ש"ס". זהו נוסח התחי־ייבות, למנהיגה הרוחני של ש"ס, הרב עובדיה יוסף. עשרות התחייבויות כאלה הגיעו למטה הבחירות.

"מלחמת הפתקים" בין התנועות הדתיות והחרדיות הגיעה אתמול לשיאה בקלפיות של בני ברק. לדברי יו"ר מטה יום הבחירות הרב יהודה לוי, התקבלו דיווחים רבים על "היעלמותם" של פתקאות הצבעה של ש"ס.

מטה הבחירות דמה לחדר מלחמה לכל דבר: בראש שולחן המצביעים ישב הרב לוי, כשמולו שני מטות אוורי הבחירה, מולו מכשיר קשר ומי־מינו סוללה של מכשירי טלפון, מאוישים אך ורק בגברים.

בעיה מרכזית נוספת, שעליה נמסרה תלונה לוועדת הבחירות המר־כזית, היתה של פתקאות שבהן הודפסו האותיות ש"ס במקום שי"ס.

פתקי הצבעה מזויפים של חד"ש נמצאו בעכו וביפו

מאת נורית כהנא

פתקי הצבעה מזויפים של החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון התגלו אתמול בבוקר בעכו וביפו.

"יש מישהו שהפריע אותנו. אנו חו־קרים מי", אמר דוד חנין ממטה הב־חירות של חד"ש בתל אביב.

בכפר סיכה נפתחו הקלפיות מאוחר. לאחר התערבות אנשי ועדת הבחירות האזורית, נפתחה הקלפי.

מבקרת המדינה ערכה ביקורת במשרדי ועדת הבחירות

מאת צבי זרחיה

מבקרת המדינה מרים בן פורת ערכה אתמול ביקור בוועדת הבחירות המרכזית ועמדה על אופן עבודתה של עבודת הוועדה.

יו"ר ועדת הבחירות אליעזר גול־דברג הציג לפני המבקרת את עבודת הוועדה והמטה שעומד לרשותה, וכן הצגו לפני המבקרת נתונים על מהלך הבחירות ואחוז המצביעים.

כמו במערכות הבחירות הקודמות, פזורים בכל רחבי הארץ, צוותי עוב־דים של משרד מבקר המדינה.

תל אביב-יפו

עירית תל־אביב־יפו

עברם ל-5

עירית תל־אביב־יפו עברה לשבוע עבודה מקוצר בן 5 ימים

החל מהיום הוארכו שעות קבלת הקהל ברוב המחלקות הפועלות בימים א'-ה'. ביום ו' יהיו משרדי העירייה סגורים למעט: אגף הפיקוח, החינוך, התברואה, בתי החולים, בתי המשפט, כיבוי אש, חופים, חזות העיר, ובית המשפט העירוני ממשיכים לעבוד כרגיל, כולל קופת העירייה (לא ברורים).

פרטים על שעות הקבלה בטלפון 5131070 ועל לוחות המודעות.

המוקד העירוני פועל 24 שעות ביממה בטלפון 106.

מפעל הפיס

תכנית הגרלה חיש־גד 5/1988 "פוקר"

מפעל הפיס מודיע בזאת, בהתאם לתכנית הגרלת "חיש־גד" שפורסמה בחוברת מיוחדת אשר עותק ממנה ניתן לעיין במקומות המכירה:

1. תחילת מכירה של כרטיסי חיש־גד 5/1988 "פוקר" ב־2.11.88.
2. כמות הכרטיסים היא: 2,520,000 כרטיסים.
3. הכמות המדויקת של הכרטיסים הזוכים היא: 821,017 והסכום הכולל של הפרסים הנכללים בכרטיסים אלה הוא: 4,364,050 ש"ח.

אליעזר גורן
מנהל כללי

30.10.88

כרוזים בעברית שחולקו לחיילים בשכם:

"הצביעו לעצירת הנאצים החדשים ולוועידה בינ"ל"

מאת אודי ניר

אלמונים הפיצו אתמול בעיר שכם כרוזים כתובים עברית המופנים לחיילים הישראלים המוצבים באזור. כרוזים אלה קוראים לחיילים "להצביע למען עצירתם של הנאצים החדשים, למען ועידה בינלאומית, למען שוויון בין העמים, ולמען חיי שלום ביניהם".

בכרוז נאמר עוד כי ההנהגה בישראל יודעת שאין אפשרות לעצור את ה"אינתיפאדה" באמצעי כוח, וכי פתרונה היחידי הוא מדיני. לדברי הכרוז, השליטה על 1.7 מליון פלשתינים משחיתה את החב־רה הישראלית, משפיעה לרעה על התנהגותם של החיילים ועל תפקודם, גם בתוך חברתם הם. "בעת הבחירות בישראל אנו קוראים לכם להפסיק את המצב המידרדר של עמנו ושל עמכם, ולאפשר לנו לחיות בשלום לצד מדינתכם".

הכרוז מאמץ את התבטאויותיו של פרופ' ישעיהו לייבוביץ' שהשווה את מעשי הכיבוש בשטחים למעשי הנאצים, ואומר: "חיזרו לבתיכם ולמדינתכם, ואל תהיו חלק מן הגרוע הנאצית החדשה".

בעבר כבר הופצו באזור השומרון כמה כרוזים בשפה העברית המופנים לחיילי צה"ל, וגורמי ביטחון העריכו כי לערבים מישראל היתה יד בכתיבתם ובהפצתם של הכרוזים האלה.

התאחרה פתיחת קלפיות בשל החלפת נציגי "כך"

(ע). בעיית איוש של 120 ועדות קלפי, שבהן היו משובצים לשמש חברי תנועת "כך" שנפסלה מלרוץ לכנסת, התעוררה ערב יום הבחירות. "כך" הודיעה שהיא מבטלת את השתתפות חבריה בקלפיות, ולכן התכנסה נשיאות ועדת הבחירות המרכזית, בראשות השופט ד"ר אליעזר גולדברג, והחליטה להגיע לסיכום עם נציגי המפלגות בדבר איוש המקומות הפנויים ע"י נציגים אחרים. הסכם הושג, והוחלט כי נציגי מפלגות אחרות יישלחו לקלפיות שנציגי "כך" לא יהיו בהן. עם זה הוחלט לדחות במחצית השעה את פתיחת הקלפיות האלה, כדי לאפשר איוש תקין של המקומות החסרים ולמנוע אי־סדרים. לכן נפתחו הקלפיות שהיו אמורות להיפתח ב־7 – ב־7:30, ואלו שהיו אמורות להיפתח ב־8 – נפתחו ב־8:30.

בקלפי הראשונה שנמנתה היה רוב מכריע למפד"ל

במעלה מכמש: 50% למפד"ל, 50% לאחרות

(ע). בוועדת הבחירות האזורית בירושלים התקבלה הקלפי הראשונה בשעה 20:06 מהישוב מעלה מכמש.

התוצאות בקלפי זו באחוזים: מפד"ל: 50, אגודת ישראל 1.7, מולדת 3, הליכוד 18.5, מימ"ד 1.7, דגל התורה 3.5, ש"ס 11.7, תחיה – 8.3%.

שוד בחירות בבני ברק: שדדו תעודת זהות מבן 78

(ע). כמה אירועים אלימים התרחשו ביום ג' על רקע מערכת הבחירות. בן 78 מבני־ברק התלונן במשטרה, כי בעת שעשה דרכו להצביע בקלפי שבאזור מגוריו, הגיחו לפתע מפינת הרחוב שני אלמונים, התנפלו עליו, חטפו ממנו בכוח את תעודת הזהות שהחזיק בידו ונמלטו מהמקום.

בבית לבנסינסקי ברמת־גן נאלצה המשטרה להפריד בין שתי קבו־צות בוחרים של המערך והליכוד שהחליפו ביניהם מהלומות בעת ויכו־חים אידיאולוגים. שוטרים הרחיקו את המעורבים בקטטה מן המקום.

ברחוב רבי עקיבא בבני־ברק התקהלו סמוך לשעה 3 לפנות בוקר כ־200 חרדים. במהלך ויכוח בעניני בחירות הובערו שתי מדורות על הכביש. אנשי מכבי האש הגיעו למקום וכיבו את המדורות. המשטרה פיזרה את המתקהלים.

באותה שעה ממש נעשה ניסיון להצית את דלת הכניסה של סניף הליכוד. לדלת הסניף הנמצא ברחוב מרכוס נגרם נזק קל.

2 אוחזים בראשות הקלפי

המחלוקת מנעה פתיחת קלפי בבית ג'אן

(ע). מחלוקת שפרצה בכפר בית ג'אן שבגליל בין שניים מחברי ועדת קלפי, שכל אחד מהם טען: "אני הוא היו"ר", מנעה את פתיחתה. המריבה בין השניים נמשכה שעה ארוכה ובינתיים המתינו עשרות מצ־ביעים בפתח הקלפי שהיתה עדיין סגורה.

מסתבר שנציגי המפלגות הגיעו ביניהם להסכם על החלפת יו"ר הקלפי שנקבע ואשר קיבל את אישור יו"ר ועדת הבחירות האזורית. ברגע האחרון, חזרה אחת המפלגות מההסכם שחתמה ובעקבות זאת, פרץ הויכוח בין שני יושבי הראש.

השופט פארס פאלח שהוא יו"ר ועדת הבחירות האזורית הוזעק למ־קום. לאחר ששמע את הצדדים, קבע שההסכם שנחתם בטל ומבוטל והיו"ר הוא זה שנקבע בתחילה. לאחר קבלת החלטתו, נפתחה הקלפי ול־מצביעים התאפשר לבחור.

יו"ר ועדת הבחירות בדרום פסק: גם רעולות יצביעו

מאת איתן רבין מסופר "הארץ"

יושב־ראש ועדת הבחירות באזור הדרום, השופט המחוזי אליעזר ריב־לין, נתן אתמול הוראה חד משמעית לאפשר הצבעה לנשים בדואיות שהגיעו רעולות פנים לקלפי, לאחר ששומרים בקלפיות מנעו מהן כניסה. בעיירות הבדואיות תל שבע, לקייה ורהט הייתה השתתפות רבה של נשים בדואיות בהצבעה.

במיגזר הבדואי בדרום הצבו 51 קלפיות, 11 מתוכן ברהט. הפעם, שלא כבעבר, הוצבו רוב הקלפיות בבתי ספר, דבר שהקל על האירגון.

מדי פעם נתקלו מזכירי הקלפי בכפילויות בשמות המצביעים והם נזקקו לדקות ארוכות לבירור ובדיקה. באופן כללי לא היו במיגזר זה תקלות של ממש.

ועדת הקלפי במצפה צורית נעלמה והשאירה מקום סגור

(ע). חברי הוועדה שאמורים היו לאייש את הקלפי במצפה צורית שבגליל נעלמו ולא ניתן היה לאתרם.

כתב עתי"ם מסר, כי ראשוני תושבי המצפה שהגיעו למקום כדי להצביע היתה הקלפי למעול, מבאר את המקום סגור. לאחר שהתברר להם שהוועדה לא הגיעה למקום, הודיעו על כך מיד לוועדת הבחירות האזו־רית. אלה ניסו למצוא את אנשי הוועדה, אולם ניסיונם עלה בתוהו.

בסופו של דבר, החליט השופט פארס פאלח שהוא יו"ר הוועדה האזו־רית, להפעיל את סמכותו והוא שלח למקום שני אנשים, שאחד מהם נקבע ליו"ר והשני למזכיר והשניים איפשרו לתושבי המצפה לבחור.

רבבות בוחרים ניצלו זכות הסעה להצבעה ע"ח המדינה

שירותי ההסעות – באגד ורכבת ישראל

מאת עמוס בקרוד

עשרות אלפי בוחרים ניצלו אתמול את שירותי ההסעות שהעמידו לרשותם אגד ורכבת ישראל מטעם ועדת הבחירות המרכזית, ועל פי החוק, כל מי שנמצא במרחק העולה על 20 קילומטרים ממקום הקלפי שלו, זכאי על פי החוק להסעה על חשבון המדינה. אחרי שהצביע, הוא גם זכאי לשוב למקום שבו היה, וזאת באמצעות שובר נסיעה שהוא מקבל מיו"ר ועדת הקלפי. מספר הנוסעים עלה בהרבה על מה שהיה בב־חירות קודמות. בוועדת הבחירות המרכזית סבורים שתופעה זו קשורה למזג האוויר הנאה – לא חם מדי ולא קר מדי – שדרבן אנשים רבים לנסוע אפילו מרחק גדול ולהצביע.

רוב חיילי צה"ל הצביעו אתמול בפעם הראשונה ב"יום שבו גם הצבא הוא עם"

בחירות באמצעות שלושה סוגי קלפיות: נייחות בבסיסי הקבע, ניידות שהגיעו עם חברי ועדת הקלפי לריכוזים מצומצמים של חיילים, וקלפיות שעברו בין פצועים בבתי החולים

מאת דן סגיר

אווירה החגיגית המיוחדת של יום בחירות ברחוב הישראלי, פקדה אתמול במידה רבה גם את בסיסי צה"ל. היפוכו של הביטוי הישן "כל העם צבא", ביום בחירות ישים לתאר את ההצבעה בצה"ל. אתמול "גם הצבא היה עם". כל החיילים לסוגיהם: סדיר, קבע, מילואים, פצועים בבתי חולים, המשרתים בכל פינות ביבשה בכל הגזרות והחילות, באוויר ובים, בלבנון ובשטחים, הצביעו אתמול בב־חירות הכלליות. עבור מספר מכריע של מצביעים בצה"ל (חיילי הסדיר), אתמול היתה למעשה הפעם הראשו־נה שהם מצביעים בבחירות.

צה"ל, באמצעות מערכת של קציני בחירות – מרכזי ופיקודים – ומערכת השלישות וכוח האדם, התארגן בתיאום מלא עם ועדת הבחי־רות המרכזית ליום הבחירות.

סוגי קלפיות

הבחירות התקיימו באמצעות שלו־שה סוגי קלפיות: הסוג הראשון הוא קלפיות נייחות בבסיסי הקבע (בבסי־סים הגדולים הוצבו מספר קלפיות). הסוג השני הוא קלפיות ניידות, בהן חברי ועדת הקלפי נעים על רכב למקומות שונים בהם מוצבים מספר מועט של חיילים, מוצבים עמדות שמירה ויחידות המפוזרות בשדה, לאחר ההצבעה ממשיכה אותה ועדה למקום אחר שנקבע לה.

הסוג השלישי הוא קלפי מיוחדת שעוברת בבתי החולים, ובתיאום עם יחידות ר"מ 2 של צה"ל המוצבות בבתי החולים, מאפשרים לחיילים השוכבים כתוצאה מפציעה או מחלה, לממש את זכותם להצביע.

לצורך ההצבעה חייבים החיילים להציג את תעודת הזהות שלהם. חברי ועדת הקלפי הם חיילים עד דרגת סמל. קצינים לא יושבים כחברי וע־דות קלפי, מחשש להשפעה שעלולה להיות להם על החיילים המצביעים בשל דרגתם. לאחר בדיקת זהות החייל הוא מקבל מעטפה רגילה, ככל אזרחי ישראל, ועליה חותמת שני חברי ועדת קלפי, ונכנס מעבר לפרגוד. בינתיים רושמים חברי הוע־דה את פרטי המצביע על מעטפה נו־ספת, אשר לתוכה מוכנסת המעטפה הראשונה. בצה"ל אין סופרים את קו־לות החיילים; זכות ההצבעה שלהם נבדקת בספר הבוחרים, ומוודאים שהחיילים לא הצביעו פעמיים. קולם של החיילים לא נספר כגוש אחד, אלא הם נספרים במסגרת אזור המגו־רים שלהם. בצורה כזו נשמר מספר החיילים הכולל בסוד, וכן לא ניתן לקבוע מהי עמדתם הפוליטית של המשרתים בצבא, בהבדל מהמצביעים האזרחיים.

קצינת בחירות ראשית של צה"ל, אל"מ צפיה גילת, ציינה בבוקר הבחי־רות, שהאיסור על ניהול תעמולת בחירות בצה"ל לא פגע ביכולתם של החיילים הצעירים, ואנשי המילואים, להחליט כיצד יצביעו. לדבריה אנשי צה"ל נחשפו במידה רבה לתעמולת הבחירות של המפלגות כפי שהיו ב־אמצעי התקשורת השונים.

איסור להתראיין

לפני כשבוע ניתלו בבסיסי צה"ל השונים תקצירים של מצעי המפלגות השונות. בבסיס צה"ל גדול במרכז הארץ התנהלו הבחירות בסדר מופתי, כאשר בפתח הקלפיות עומדים קציני בחירות לשמירה על הסדר. הקלפיות בבסיסים מוקמו בתוך מועדוני היחי־דות ובשק"ם היחידתי. צה"ל אסר על החיילים להתראיין לגבי דרך הצבעתם ותחושותיהם האחרות, ברגע החשוב ביותר של שלטון הדמוקרטיה. שתיקת החיילים לא נבעה כל כך ממשמעת טובה שמאפיינת אותם, כמו מחשש הליווי הכבד שליווה את העיתונאי. בצמוד כולנו להמתין לני־תוח המקומי של תוצאות הצבעת החיילים, עם תום הספירה הכללית.

בביה"ח באילת הוצבה קלפי צבאית, אף שאין בו חיילים

מאת איתן רבין

הקלפי שהוצבה בבית החולים יוספטל באילת על מנת לאפשר לחיי־לים המאושפזים בבית החולים להצביע – הוחזרה ריקה. מסתבר כי בבית החולים אין אף חייל פצוע או מאושפז.

האסיר אהרון שיבלי בכלא מעשיהו, בפעם הראשונה שלאסירים ניתנה זכות הצבעה — צלום: עודי קרן

רק מחצית האסירים הצטיידו בתעודות זהות; שיעור ההצבעה בבתי הכלא: 39%

אנשי שב"ס הממונים על קיום הבחירות בין כותלי בתי הכלא דיווחו כי הבחירות התנהלו באווירה שקטה ויעילה ובסדר ● בין המסרבים להצביע: אסירים ביטחוניים אזרחי ישראל

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

בראשונה בתולדות המדינה הצבי־עו אתמול אסירים ועצירים בבתי הסוהר ובבתי המעצר. אלא שלמרות שזכות זו הושגה בעמל רב, רק כ־50% מכלל 4,698 האסירים בעלי זכות הב־חירה (רובם פליליים) הצטיידו מראש בתעודות זהות כדי לממש את זכות הבחירה שלהם.

כאשר נפתחו אתמול בבוקר 20 הקלפיות בבתי הכלא, עד לשעות הערב, כאשר הסתיימה ההצבעה בבתי הסוהר, הצביעו 1,857 אסירים (39%). השאר לא הצביעו בגלל סירוב, הפשה או תעודות זהות לא־תקינות.

בין אלה שסירבו להצביע היו אסירים ביטחוניים אזרחי ישראל ובעלי זכות בחירה.

חלק מהקלפיות בבתי הכלא היו נייחות, וחלק מהן היו ניידות – בעיקר לאגפים סגורים.

אנשי שב"ס שהיו ממונים על קיום הבחירות בין כותלי בתי הכלא דיווחו כי הבחירות התנהלו באווירה שקטה ויעילה ובסדר מופתי, ללא אירועים חריגים.

ועדות הקלפי היו מורכבות מחברים שמונו על־ידי ועדת הבחי־רות המרכזית, ללא קשר לשב"ס והן לא כללו סוהרים או אסירים. ההצבעה נעשתה במעטפות כפולות, כבנוהג לגבי חיילים, כדי לאפשר את מיון קולות האסירים ובדיקתן בוועדת הב־חירות המרכזית.

כ־30 האסירים המוחזקים בבית הספר לסוהרים אייל נלקחו להצבעה בכלא סמוך. בגלל מיעוט המצביעים, לא היה טעם לפתוח קלפי מיוחדת באייל.

לפני הבחירות, לא התקיימה תעמולת בחירות בבתי הכלא. מצעי כל המפלגות נתלו על לוחות המו־דעות באגפי המאסר כדי שהאסירים יוכלו לעיין בהם.

האסירים נחשפו גם לתעמולת הב־חירות ברדיו ובטלוויזיה. בשב"ס טענו אתמול כי לא הגיע שום מידע על נסיונות של אסירים חזקים ללחוץ או לאיים על אסירים אחרים כדי שיצביעו למען מפלגה זו או אחרת, אם כי היו ויכוחים ודיונים פוליטיים בין האסירים, כמו בכל מקום אחר.

קצינים בכירים אמרו אתמול כי מתן האפשרות להצביע התקבלה בסיפוק על־ידי האסירים, שהיו ער־נים למערכת הבחירות. הם ציינו כי יש בכך חשיבות רבה בתהליך השיקום והחזרה לחברה שהם חלק מהחברה בישראל ולא נפסלו כאזר־חים שווי־זכויות במדינה.

מפקד כלא מעשיהו גונדר־משנה אשר כהן אמר: "זאת חגיגה כפולה לדמוקרטיה והדרך נכונה להחזיר את האסיר לחברה ולקרבו אליה. יש בכלא חגיגה. אנשים מתרגשים. מתן זכות הבחירה בכלא היא צעד חיובי בשבילם".

נציב שב"ס לוי שאול אמר כי שב"ס עשה מאמצים גדולים לאפשר לכל האסירים בעלי זכות הבחירה להצביע ולהצטייד בתעודות זהות. כבר מחודש יוני התבקשו האסירים להביא את תעודות הזהות שלהם לכלא אם כאשר שבו מחופשות ואם באמצעות בני המשפחות שבאו לבי־קורים בכלא. כן נעשתה בשיתוף משרד הפנים פעילות יזומה להנפקת תעודות זהות לאסירים.

את המספר הרב של האסירים שלא הצטיידו בתעודות זהות הסבירו אנשי שב"ס בכך שאסירים רבים, בגלל ישיבתם בכלא ומצבם הקשה, מגלים אדישות וחוסר רצון להשתתף בפעילות הקשורה בבחוץ, שאין יש להם טענות קשות.

האסיר הירשנזון מרוצה

"האגור – רמלה, הישוב – מעשיהו", הבריח השלט בכניסה. האסיר יהונתן הירשנזון (22), חובש כיפה מרצה עונש על עבירות מרמה וזיוף צ'קים. הוא היה מרוצה: "אני שמח שמאפשרים לי לבחור בכלא. אני מר־גיש שלא שוכחים אותנו בפינה האפלה שבה אנחנו נמצאים. זה טוב שנותנים לאסירים להצביע. זה מראה שאנחנו חלק מהמדינה".

בגלל תעודת זהות פלסטית ללא ספח לא הצביע קציר

(ע). פרופ' אפרים קציר, נשיאה הרביעי של מדינת ישראל, לא הצביע.

פרופ' קציר, שהגיע לקלפי באזור מכון ויצמן, שם הוא גר, גילה לתדהמתו שבהעדר הספח בתעודת הזהות שלו, מהדגם החדש, הפלסטי, לא ניתן לו לממש את זכותו.

הבעיה הועברה לשופט זאב המר, העומד בראש ועדת הבחירות המחו־זית ברחובות, שהעביר את הבעיה לראש ועדת הבחירות הארצית, השו־פט אליעזר גולדברג.

מכל אזרח אחר היו פוסלים מיד את זכות ההצבעה בהעדר הספח, אך ביקשו למצוא דרך לאפשר לנשיא לשעבר להצביע.

מאחר שלא נמצאה דרך לעשות יוצא מן הכלל, פרופסור קציר לא הצביע.

גם אשראי וגם כדאי

קנו היום ושלמו בשנה הבאה 1.1.89

פרטים בחנויות

למחזיקי

היפרשוק תנובה

הרבה יותר בהרבה פחות

דחף

במכרז חשוב צריך להשתתף O.K.

או.קי. מתחזרה על התקציב שלך.

هكذا من الاصل

صورة عن الاصل

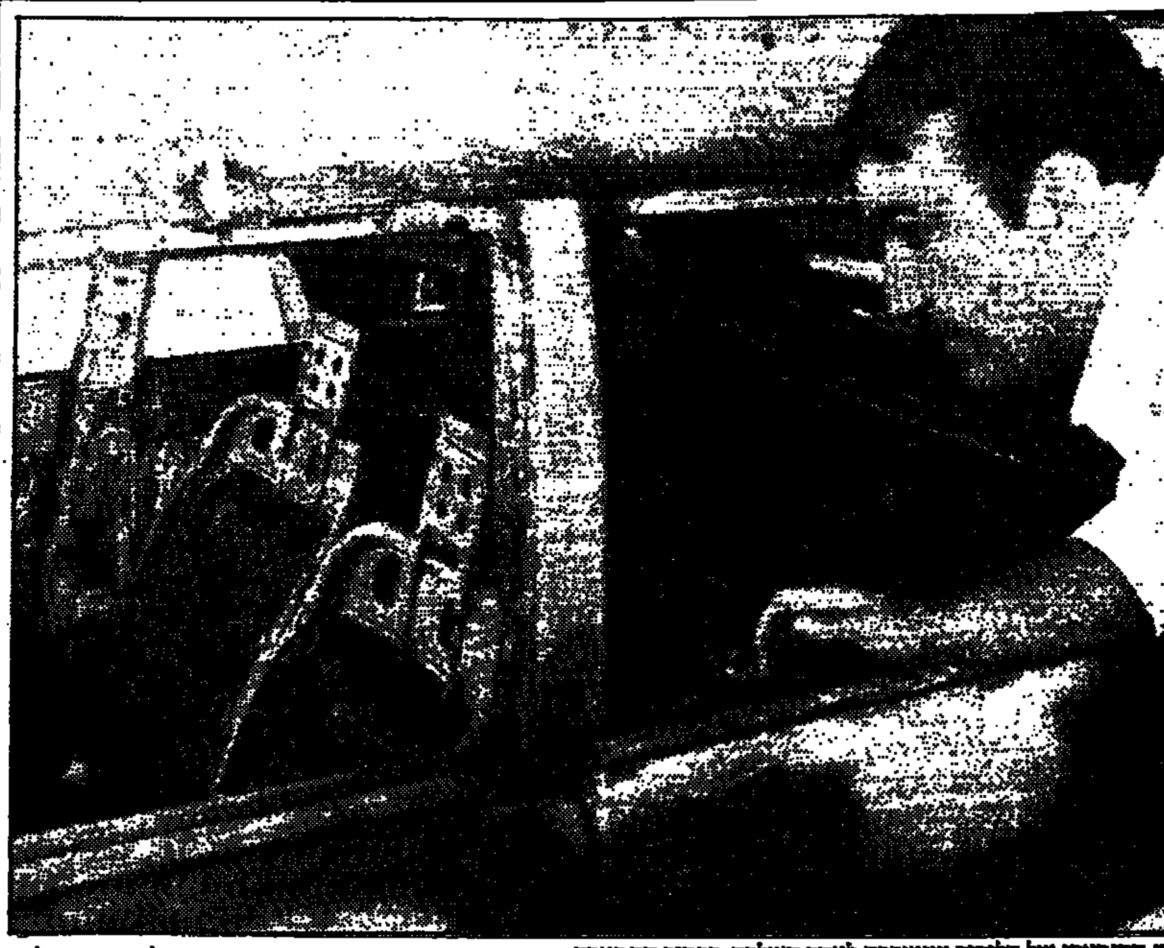

מכונית הסובארו של הליכוד שנשרפה לאחר השלכת בקבוק התבערה — צלום: רחמים ישראלי

אחד מפצועי בקבוק תבערה שנזרק אתמול אל מכונית של הליכוד בוואדי ג'וז בירושלים:

„האוטו בער – אך חגורת הבטיחות מנעה חילוץ של הנוסעת במהירות"

– סיפר אחד מפצועי בקבוק התבערה שנזרק אתמול אל מכונית הליכוד בוואדי ג'וז בירושלים ● יוכבד פייביש (24) מירושלים נפצעה קשה; שניים נפצעו קל; 30 ערבים נעצרו לחקירה

מאת נדב שרגאי, כתב "הארץ" בירושלים

תושבת ירושלים, יוכבד פייביש (24), נפצעה אתמול קשה, ושניים אחרים – עודי פלבני ואבי אסיס (שניהם בני 26) נפצעו קל, לאחר שבקבוק תבערה נזרק אל מכונית סובארו שבה נסעו, בוואדי ג'וז בירושלים. המשטרה עצרה לחקירה 30 ערבים.

אסיס ופלבני, נסעו בסובארו, שעליה שלטים של הליכוד. הם הובילו את יוכבד פייביש, בחורה משכונת בקעה שבדרום ירושלים, לקלפי שבה היתה אמורה להצביע בגבעה הצרפתית שבצפון העיר. בשעה 11.10 הגיע הרכב את וואדי ג'וז, כ־200 מטר מאחד המוסכים. צעיר ערבי הגיח מבין אחד הבתים והשליך את בקבוק התבערה, מטווח קרוב, אל המכונית.

הבקבוק חדר דרך החלון האחורי השמאלי של הרכב, שלידו ישבה יוכבד פייביש. הרכב התלקח, אך לא נעצר. הוא המשיך לנסוע תוך כדי נסיעה כ־70 מטר עד שהתנגש בסלע, על מדרכה סמוכה. בדרך גם התנגשה הסובארו ברכב חונה, השייך לסוכן בישות, שמשרדו נמצא בקרבת מקום. נהג הרכב, אבי אסיס, התקשה להימלט מהרכב הבוער, מאחר שחגורת הבטיחות שבה היה קשור לא נפתחה, אולם הוא הצליח בסופו של דבר לקרוע את החגורה ולקפוץ אל מחוץ לרכב.

שלושת הפצועים הובאו לבית החולים שערי צדק בירושלים, ולקראת הצהרים נמסר כי מצבה של פייביש השתפר. היא סובלת מכוויות עד דרגה ג' ב־36% משטח גופה. ההעברה ליחידה לטיפול נשימתי נמנע, בגלל קשיי נשימה. אסיס ופלבני שוחררו לקראת הערב לביתם.

בבית החולים שערי צדק סיפר אתמול אבי אסיס את שעבר עליה: "לא הספקנו לנשום וכבר האוטו בער כולו. מה שמנע ממני להוציא את הבחורה מהר יותר היא חגורת הבטיחות. היא התפתלה מכאבים ואני נתתי לה בעיטה, כדי שתשכב על הקרקע. שם גלגלנו אותה וכיבינו את האש שאחזה בה."

עודי פלבני תיאר אף הוא את שהתרחש: "השער החולצה של הבחורה בערה. גלגלנו אותה על הקרקע ואחרי שכיבינו את האש הגיעו כמה ערבים מהרחוב עם מים כיבוי ומים לשפוך עליה".

למקום הפיגוע הגיעו כוחות הבטחון, ומפקד משטרת ירושלים, יוסף יהודאי, יחד עם מפקד המחוז הדרומי של המשטרה רחמים קוב פרים. כוחות גדולים של מג"ב החלו סורקים את הבתים הסמוכים לפיגוע, ועוצרים חשודים לחקירה. לצד הדרך בדקו אנשי המעבדה לזיהוי פלילי של המשטרה את הסובארו שנשרפה לחלוטין.

לפני מספר ימים הושלך כ־100 מטרים ממקום הפיגוע, סמוך לבר דיאון רוקפלר, בקבוק תבערה נוסף על רכב ישראלי. במקרה זה לא היו נפגעים. מאז תחילת האינתיפאדה בירושלים נרשמו בוואדי ג'וז עשרות ארועים של זריקת אבנים ובקבוקי תבערה לעבר מכוניות ישראליות ויהודיות, אולם עד לפיגוע אתמול נפגעו רק מספר אנשים באורח קל.

יוכבד פייביש מירושלים, שנפצעה קשה בפיגוע, בדרכה להצביע בקלפי. היא מאושפזת ב"שערי צדק" בבירה. צלום: רחמים ישראלי

אתמול (בחירות) והיום (הצהרת בלפור) סגורים השטחים לתנועת ערבים לישראל

מרבית התושבים נשארו בבתיהם כאקט של מחאה, דבר שגרם מיעוט יחסי של תקריות אלימות ● 10 פצועים, ארבעה בגדה ו־6 ברצועת עזה ביום של שביתה כללית של מסחר ותנועה ציבורית

מאת אלדד בק ואיתן רבין, כתבי "הארץ"

הגדה המערבית ורצועת עזה נסגרו אתמול בפני תנועת תושביהם הערביים אל ישראל, וכן נמנעה גם תנועה חופשית בין הערים בשטחים ונאסר על עיתונאים להיכנס אליהם.

בפיזור מהומות במקומות שונים בשטחים נמסר על 10 פצועים, ארבעה מהם בגדה המערבית ושישה ברצועת עזה. תושבי השטחים קיימו אתמול שביתה כללית של המסחר והתנועה הציבורית, ובדרך כלל נראו מעט מאוד תושבים בחוצות.

סגירת השטחים ביוזמת שלטונות הביטחון והשביתה הכללית מטעם הנהגת ההתקוממות יימשכו גם היום, לרגל יום הצהרת בלפור. גורמי ביטחון העריכו כי היום יגברו המהומות בשטחים, ומסרו כי צה"ל נערך בהיקף נרחב, ולחיילים ניתנו הוראות ברורות לטפל בנחישות בכל נסיון להפר את הסדר.

השביתה הכללית אתמול לא הוכרזה למעשה בכרוזי ה"מפקדה הלאומית המאוחדת של ההתקוממות", ונעשתה באורח ספונטני. מרבית התושבים נשארו בבתיהם כאקט של מחאה, דבר שגרם מיעוט יחסי של תקריות אלימות. בגדה המערבית התרכזו המהומות באיזור שכם. בקסבה של שכם נפצע צעיר ערבי מירי חיילים, לאחר כשעתיים של התנגשויות בין קבוצת צעירים מיידי אבנים לבין חיילים. במהומות שפרצו בשעות אחר הצהריים במרכז שכם נורה ונפצע עוד צעיר תושב העיר. שני צעירים נוספים נפצעו האחד בכפר סאלם שליד שכם, והשני בכפר ד'נאבה ליד טול־כרם. מהומות היו גם ברמאללה ובג'ילזון שלידה, וכן בכמה כפרים בדרום הגדה המערבית. בעימותים אלה לא נמסר על נפגעים.

ברצועת עזה הוטל עוצר על כל מחנות הפליטים עד מחר בבוקר.

בהפרות סדר בבית חנון ובסג'עייה נפצעו שני צעירים. מקורות ערבים מסרו על שלושה פצועים נוספים בשכונת סג'עייה בעזה. עוד מסרו אותם מקורות כי שתי נשים בנות 55 ו־65 הוכו בשעת סריקות צה"ל בשכונה. דוברת המינהל האזרחי הכחישה זאת.

דובר צה"ל בעזה מסר על שלושה פצועים בלבד.

דגל אש"ף הונף על עמוד חשמל בברטעה במשולש

ברטעה (ע). דגל אש"ף התגלה אתמול בבוקר כשהוא מונף על עמוד חשמל בכפר ברטעה שבמשולש. הדגל הורד מהעמוד ונפתחה חקירה. עד למסירת הידיעה טרם נעצר איש.

אין כמעט שבוע שבו לא מתגלים דגלי אש"ף על עמודי חשמל בכפר. עד עתה נעצרו כבר מספר צעירים החשודים בביצוע המעשה, אולם מעצרם אינו מפסיק את התופעה הנמשכת מזה חודשים ארוכים.

בבאר־שבע נעצרו תושבי השטחים ביום הבחירות

(ע). המשטרה עצרה במהלך יום הבחירות תושבי שטחים, שנמצאו שוהים בבאר שבע. הם הובאו לתיחקור בתחנת המשטרה בעיר.

כזכור, נאסרה יציאת תושבי השטחים אל תחומי הקו הירוק ביום הבחירות לכנסת וביום שלאחריו.

חיל האוויר הפציץ בסיסי מחבלים ליד צידון ודאמור

באזור צידון הותקפו מאחזי אירגון הפתח־עראפאת סמוך למחנות מיה מיה ועין אל חילווה ● ליד דאמור: בסיסי חוואתמה וחבש ● בהתקפה, שנמשכה 45 דקות, השתתפו 6 מטוסי קרב ששבו בשלום

מאת דן סגיר, סופרו הצבאי של "הארץ"

מטוסי חיל האוויר תקפו אתמול בשעות הצהריים יעדי מחבלים בדרום לבנון ובעומק השטח באזור דמור. דובר צה"ל מסר שכל המטוסים שבו בשלום והמטרות שהותקפו הושמדו. היעדים שהותקפו באזור צידון הם מאחזי אירגון הפתח־עראפאת הנמצאים סמוך למחנות הפליטים מיה מיה ועין אל חילווה.

הארגונים שבסיסיהם נתקפו באזור דמור (15 ק"מ דרומית לביירות) הם החזית הדמוקרטית של נאיף חוואתמה, והחזית העממית של ג'ורג' חבש. במקומות שהותקפו היו מפקדות ומוצבי תחמושת.

סוכנויות הידיעות דיווחו מלבנון שבתקיפה השתתפו 6 מטוסי קרב והיא נמשכה כ־45 דקות. הם דיווחו כי גם בסיסי המיליציה הדרוזית הותקפו.

תקיפת מטוסי ח"א אתמול היה יום הפעילות הרביעי של ח"א מעל שמי לבנון מאז פיצוץ מכונית התופת ליד ה"גדר הטובה" לפני כשבועיים.

רייגן וברנדט הביעו צער על מות האם וילדיה והנזק לשלום

מאת גדעון אלון

רונלד רייגן, נשיא ארה"ב, שיגר אתמול לנשיא המדינה חיים הרצוג אגרת בה הביע בשמו ובשם רעייתו את צערו על מותם הטראגי של רחל וייס ושלושת ילדיה. הוא הדגיש כי אין הדעת סובלת התקפות מיותרות אלה הגורמות לאובדן חיים של חפים מפשע, ביניהם נשים וילדים. הנשיא רייגן הוסיף כי האירוע ליד יריחו רק מחזק את אמונתו בצורך בשלום בארץ הקודש.

"אין להרשות לקיצונים ולטרוריסטים להשפיע על דרכינו בחתירה לשלום," כתב רייגן. הוא הביע תקווה שהנשיא הרצוג יעשה כל שביכולתו שישראל תשמור על האיפוק בסערת הטרגדיה הזו.

גם נשיא האינטרנציונל הסוציאליסטי, וילי ברנדט (לשעבר קנצלר מערב גרמניה), שיגר לנשיא אגרת השתתפות בצער על ההתקפה הנפשעת. לדבריו ארועים כאלה מחזירים לאחור את כל השואפים לשלום במזרח התיכון. הוא קורא לכל הנושאים באחריות לא לאבד את אומץ לבם ולהמשיך לפעול בתבונה ובכוונות למען הסדר שלום בין ישראל והפלשתינאים.

ראשי הסוכנות יצאו בטיסה ישירה מירושלים למוסקווה

שמחה דיניץ, יו"ר ההסתדרות הציונית, ומנדל קפלן, יו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות, נסעו בקשר ליוזמה להקים מרכז יהודי חדש

(ע). יציאתם של ראשי הסוכנות, דיניץ וקפלן, למוסקווה קשורה רשמית לפתיחת מרכז תרבות יהודי בבירת בריה"מ. עם זאת רואים בבירה"מ קיום זה חידוש מבחינת גישתה של בריה"מ לישראל, כמוקם מרכזי בעד לם היהודי.

טרם יציאתו, הדגיש דיניץ כי זו הפעם הראשונה שמתבצעת טיסה ישירה מירושלים למוסקווה, ולכך יש משמעות רבה.

עד כה נהגו הסובייטים להזמין לביקור נציגי מוסדות יהודיים כלל־עולמיים, רבנים ואישים המייצגים ארגונים דתיים וציבוריים לא־ישראליים. זו הפעם הראשונה שיוצאים נציגים של הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית.

הביקור מתואם עם אדגר ברונפמן, נשיא הקונגרס היהודי העולמי, שיצא במטוס מיוחד ממדריד ואמור לנחות במוסקווה עם המשלחת מישראל.

שמחה דיניץ, יו"ר הנהלת ההסתדרות הציונית, ומנדל קפלן, יו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות, המריאו אתמול בצהרים משדה התעופה עטרות, בטיסה ישירה למוסקווה. בין היתר, ייעשה מאמץ להפגיש את שני האישים עם שר החוץ הסובייטי אדוארד שווארדנאדזה.

השניים יצאו במטוס סילון פרטי דו מנועי. עד הרגע האחרון לא היתה הוודאות, כי אמנם ייצאו ליעדם, כיון שחלו עיכובים בקבלת הויזות. לאחר מגעים, קיבלו שני האישים את האשרות והטיסה יצאה ללא דחיות.

בשדה התעופה נפרד מהם ראש עיריית ירושלים טדי קולק, שביקש מהם לא לשכוח את צרכי ירושלים ולעשות למענה גם במוסקווה.

יו"ר הסוכנות שמחה דיניץ (מימין) ומנדל קפלן על כבש המטוס המיוחד של האחרון בשדה התעופה בעטרות, ירושלים, בדרכם בטיסה ישירה למוסקווה — תצלום: סקופ 80

שר ההגנה האמריקאי פרנק קרלוצ'י מגיע היום לארץ

ייפגש עם שמיר, פרס ועם נשיא המדינה חיים הרצוג

מאת דן סגיר, סופרו הצבאי של "הארץ"

מזכיר ההגנה האמריקאי פרנק קרלוצ'י יגיע היום בשעות אחה"צ לביקור בן שלושה ימים לישראל כאורחו של שר הביטחון יצחק רבין. ביקורו זה של קרלוצ'י בא לאחר ביקורים קצרים בירדן ובמצרים, שם נפגש האורח האמריקאי עם ראשי השלטון והצמרת הבטחונית של שתי המדינות, איתן דן בנושאים הקשורים למכירות נשק והסיוע הצבאי של ארה"ב למדינות אלה בשנים הקרובות.

במהלך ביקורו, שיימשך עד יום שישי, יוועד קרלוצ'י לפגישות עבודה עם עמיתו הישראלי, עם ראש הממשלה יצחק שמיר שר החוץ שמעון פרס ועם נשיא המדינה חיים הרצוג.

ביום חמישי יסייר האורח בצה"ל. הסיור יכלול ביקור והצגת אש של יחידות היבשה של צה"ל בנגב, ביקור בבסיס חיל אוויר, וסיור מקיף בפיקוד צפון.

בשעות הערב מחר יקיים שר הביטחון יצחק רבין קבלת פנים גדולה לאורח, במוזיאון תל־אביב. בפגישות העבודה שיקיים שר ההגנה האמריקאי עם עמיתו הישראלי, ידונו הנושאים השונים העומדים תלויים ביחסים של צה"ל ומערכת הביטחון הישראלית עם הפנטגון. אלו יכללו את שאלת יישומו של מזכר ההבנה האסטרטגי בין שתי המדינות, נושאי השיתוף פעולה בפרוייקטים של "מלחמת הכוכבים" (פיתוח הטיל "חץ") ושאלת מכירות נשק אמריקאי מתוחכם למדינות ערב השונות. רבין יביע בפני האורח את דאגתה של ישראל, למכירת מספר עיסקות מתוכננות בין ארה"ב וסעודיה.

יומם המודיעין מוסר מקורות קרלוצ'י, שנפגש עם הנשיא חוסני מובארק, אמר במסיבת עיתונאים מאולתרת בקהיר, כי "הידידות בין ארה"ב למצרים חזקה ויציבה ולנשיא מובארק ישנה מנהיגות חזקה בעולם הערבי".

מזכיר ההגנה ומארחו חתמו על הסכם, לפיו תוכל מצרים לייצר 555 טנקי מערכה מדגם אם־1. קרלוצ'י אמר: עוד "נמשיך לתמוך צבאית במצרים בתוכניות להצטיידות בטכנולוגיות, אימונים ויצור משותף של אמצעי לחימה."

ארבעה הרוגים, שני פצועים קשה בשלוש תאונות דרכים

מאת כתבי "הארץ"

שני תושבי הכפר טובה בגליל העליון נהרגו אתמול סמוך לכפרם. מכונית טרנזיט שבה נסעו התהפכה לצד הדרך ושני הצעירים, שישבו במכונית, עפו למרחק של עשרות מטרים ונהרגו במקום. התאונה נגרמה כנראה בשל מהירות מופרזת.

בהתנגשות בין שתי מכוניות בכביש ואדי מילק, ליד היישוב בת־שלמה נהרג נהג. אשתו, שישבה לידו, נפצעה באורח קשה.

זוג קשישים נפגע אתמול בכביש נס ציונה־ראשון לציון. מיקה יעקב (77) נהרגה ובעלה נפצע קשה מפגיעת מכונית ולא פרסו באשר חצו את הכביש.

5 פעמים מאסר עולם למחבל שהניח מטענים באוטובוסים

במהלך הכנת המטענים נקטעה ידו של המחבל, תושב רצועת עזה

מאת איתן רבין, כתב "הארץ"

בית הדין הצבאי ברצועת עזה גזר חמש פעמים מאסר עולם על תושב רפיח פתחי זקוט, אשר האשם בהכנת מטענים הנפץ, באוטובוסים ישראלים במרוצת שנת 1987.

על פי כתב האישום הניח הנאשם שני מטענים באוטובוסים. במקרה אחד נפגע הנהג.

מטענים אחרים שהונחו על ידי הנאשם נתגלו בעוד מועד.

במהלך הכנת המטענים נקטעה אחת מידיו של הנאשם, בשל "תקלה" בעבודתו.

לאחר חקירת כוחות הביטחון הודה הנאשם במעשים המיוחסים לו.

חייל נפצע מאבן

(ע). חייל צה"ל נפצע קל אתמול בבוקר מאבן שנזרקה למכונית בה נסע ליד צומת בית רימון בגליל התחתון.

נוסעי המכונית רדפו אחר זורק האבן, תפסוהו והביאוהו למשטרת נצרת.

4 קציני פתח נעצרו בלב ים בדרכם ללוב

דובר צה"ל: ספינות חיל הים עצרו אותם לפני שלושה חודשים בספינה "דורות"

מאת דן סגיר, סופרו הצבאי של "הארץ"

ספינות חיל הים עצרו לפני 3 חודשים במרכז הים התיכון כלי שיט של פתח, ששמו "דורות", ועליו 4 קצינים המשתייכים לכוח הימי של הארגון, וכן שני אנשי צוות נוספים. פרשת המעצר נמסרה אתמול לפירסום ע"י דובר צה"ל סמוך לחצות הלילה.

בצה"ל נמנעו אמש מלהסביר מדוע לא פורסם הדבר עד עתה, ומה היו השיקולים לפירסום ביום שכלי התקשורת עסוקים בדיווח על תוצאות הבחירות.

מהודעת דובר צה"ל מתברר כי הספינה שנתפסה היתה בדרכה ללוב, המקום שבו בסיס פתח את כוחו הימי.

הספינה, באורך 33 מטר ובמשקל 170 טון, מסוגלת להוביל חוליות פיגוע אל יעדן. הכוח הימי של פתח מפלג עראפאת הוא היחידה שעוסקת בפיגועים נגד ישראל בדרך הים. בשנים האחרונות הצליח חיל הים לסכל נסיונות פיגוע רבים של אנשיו. הישג בולט של חיל הים במאבק בכוח זה היה טיבוע אוניית מחבלים ששמה "אטבירוס" בחודש אפריל 1985.

פצועי מכונית־התופת בגבול הצפון מתאוששים ברמב"ם

(ע). סג"ם גיא גרינפלד מכפר סולד, שנפגע קשה מאוד בפיצוץ מכונית־התופת במבואות שער פאטמה שעל גבול לבנון, המאושפז במחלקת ההתאוששות הסיעודי המרכז הרפואי רמב"ם בחיפה, החל להתאושש אתמול ומצבו משתפר.

סג"ם גרינפלד נותח במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה ע"י צוות של אורטופדים, נוירוכירורגים וכירורגים, ומשך ימים היה מחוסר הכרה.

בעזרת קטעי עיתונות ששמרו עבורו בני משפחתו, החל גיא בשיחזור הקורות אותו באירוע וגילה גם מי מחבריו נהרג ומי נפצע בהתפוצצות.

במחלקה האורטופדית בבית החולים מאושפז סגן ישראל אסרף מירושלים, שהיה פצוע קשה ומחלים עתה מפציעתו.

תיירת ממצרים הוכתה בידי חיילי צה"ל – בחאן־יונס

רגלה נשברה ● תלונה למשרד החוץ

מאת איתן רבין, כתב "הארץ"

חיילים ישראלים היכו אתמול תיירת ממצרים שבאה לבקר אצל בתה ובעלה בעיר חאן־יונס, מפי מקורות ערביים, נמסר אמש ל"הארץ" כי התיירת, סואעד חמיד נאצר בת 43, הגיעה אתמול מהגבול המצרי ברפיח לעיר חאן־יונס. באותו זמן היו במקום חיילי צה"ל בסיור ובמספר משימות שקיבלו במקום.

על־פי טענת המקורות הערבים זיהו אחד החיילים את התיירת המצרית בעומדה מאחורי ביתה. הוא ניגש אליה והיכה אותה וכתוצאה מכך שבר את רגלה. התיירת אושפזה בבית החולים אל־עלי. עוד מסרו המקורות הערביים, כי דבר הכאת התיירת ממצרים הובא לידיעת השגרירות המצרית בתל־אביב, אשר שיגרה תלונה למשרד החוץ.

סופר "הארץ" פנה אמש לשגרירות המצרית ובשיחה שקיים עם יועץ בשגרירות נאמר, כי במשרד החוץ הישראלי התנצלו על המקרה וזה סבירו שהחייל לא ידע שמדובר בתיירת, אלא בבת משפחה מבוקשת שאותה חיפש הצבא.

תרגיל כוננות נגד אב"כ היום בבי"ח "שערי צדק"

מאת עדנה אבירור

תרגיל כוננות כנגד אב"כ ייערך היום בשעות הבוקר במרכז הרפואי שערי צדק בירושלים. מטרת התרגיל לבדוק הערכות בית החולים בשיתוף עם כוחות הבטחון כנגד לוחמה של אב"כ (אטומית, ביולוגית וכימית). בתרגיל ישתתפו צוותים של כוחות הביטחון והצוותים הרפואיים של בית החולים.

לרגל התרגיל יסגר בית החולים למבקרים בין השעות 11:00 ל־16:00.

טרמפיסטית קפצה ממכונית לאחר שהנהג התחיל לאונן

(ע). צעירה בת 19.5 מאחד הקיבוצים שליד נצרת נפצעה קשה ביום ב' בלילה לאחר שקפצה מרכב בו נסעה כטרמפיסטית לאחר שהנהג החל לאונן תוך כדי נסיעה.

היא ביקשה ממנו לעצור ולאפשר לה לרדת מהרכב, ומשסירב, פתחה את דלת המכונית הנוסעת וקפצה ממנה. היא נחבלה בראשה והובהלה לבית החולים העמק בעפולה. לא נשקפת סכנה לחייה.

משטרת נצרת פתחה בחקירה ומנסה לאתר את נהג הרכב.

קבוצות תיירים מאורגנות – מיוגוסלוויה לטבריה

מאת זוהר בלומנקרנץ סופר "הארץ" לענייני תיירות

קבוצות מאורגנות של תיירים מיוגוסלוויה החלו לראשונה לפקוד באופן סדיר את טבריה. מדובר בקבוצות בנות 35–50 תיירים כל אחת מיוגוסלוויה, המתארחות דרך קבע במלון הרטמן בעיר. הקבוצות המאורגנות החלו להגיע במחזורים קבועים לתקופות שהייה של מספר לילות.

המגעים לאירגון הבילות הסיור הקבועות מיוגוסלוויה לטבריה החלו בין בעל בית המלון, יעקב הרטמן – המשמש גם כנשיא מועדון התיירות "סקל" בטבריה הגליל – עוד ב־1985.

שיחות המו"מ נמשכו כשנתיים. בשנה שעברה הגיעו לבית המלון בטבריה מספר קבוצות ראשונות של תיירות מאורגנת מיוגוסלוויה, לנסיון. התברר, כי נסיון זה עלה יפה ומזה חודש החלו פוקדים את העיר במחזורים קבועים, קבוצות תיירות מאורגנות מיוגוסלוויה.

הוצתה מכוניתו של פקיד בכיר במשרד הפנים בנצרת

(ע). מכוניתו של אחד העובדים הבכירים במשרד הפנים בנצרת הוצתה ביום ג' לפנות בוקר.

מכונית ה"אאודי" שלו נשרפה כליל. בשלב זה טרם ברור הרקע. המשטרה פתחה בחקירה.

מת אמוץ כהן – ראשון הבנים של היישוב מוצא

(ע). אמוץ כהן, מוקרי חלוצי המושב, מורה ומחנך ירושלמי, שהעמיד אלפי תלמידים, נפטר ביום ג' בבוקר, בן 92, לאחר מחלה ממושכת בבית החולים "הדסה" בירושלים. היה בן למייסדי מוצא שבמערב ירושלים, הילד הראשון שנולד בה.

אמוץ כהן גם היה אחד החוקרים האחרונים של בני היישוב, ששרתו בצבא הטורקי בארץ־ישראל.

הקדיש את חייו ללימוד הטבע והקשר בין ארץ־ישראל לבין התנ"ך, ושנים היה בעל טור ב"קול ישראל" בנושא עונות השנה מבחינת הטבע והצמחייה.

הניח שתי בנות נשואות, נכדים ונינים.

הלווייתו של אמוץ כהן תהיה מחר בבית העלמין של קיבוץ שדה נחום, שבו נטמן בנו שנהרג בשמירת הקיבוץ לפני קום המדינה.

3 התאבדו תוך יומיים: 2 באשדוד, 1 בנצרת עילית

(ע). 3 התאבדויות תוך יומיים: בן 88 ובן 50 – באשדוד, ובן 64 – בנצרת עילית.

אתמול בבוקר נתקבלה הודעה מבית האבות החדש בקרבת תחנת המשטרה באשדוד שאחד הדיירים, בן 88, קפץ מחלון חדרו בקומה השנייה. רופא שהוזעק למקום קבע את מותו.

בצהרים נתקבלה הודעה משכונת פאר־לון כי בן 50 קפץ מגג הבנין, ונהרג במקום.

תושב נצרת עילית, בן 64, שלח שלשום בעצמו יד בנפשו. אשתו ששבה מהעבודה, מצאה אותו תלוי על הכבל במרפסת ביתם. לדברי האשה, סבל הבעל מדיכאון ממושך.

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

כדורסל / מחזיקות הגביע

נצחון מרשים לגליל בהונגריה 70–69

אורוסלני, הונגריה (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מחזיק הגביע הישראלי, הפועל גליל עליון, עשה אמש צעד חשוב בדרך לרבע גמר גביע אירופה למחזיקות גביע, כאשר ניצח 70–69 (37–42) במשחק צמוד שלה, כאן, באורוסלני, את קבוצת באניאס.

תניכין של מולי קצורין פיגרו רק עד לדקה ה־22 – 19–22, אך תוך דקה גרשם שיוויון 26 ועד למחצית העלו שחקני הגליל את יתרונם ל־37–42. גם בפתיחת המחצית השניה הגליליים הגדילו להעלות את יתרו־נם, שעלה ל־59–47 בדקה ה־30, שהיה גם יתרון השיא במשחק. אז קולו ההונגרים לצלוף הקסיבי את הפסדם לנקודה 69–70.

הקולע בגליל היה, כרגיל, בוד ליף שקלע 20 נקודות וקלט 10 ריבאונדים.

● קלעי הגליל: ליף 20, מרטין 16, פרימן 14, מלוביק 8, כהן 6, פלייש־ר 4, גורדי 2.

המשחק היה לעיני 2000 צופים. משחק הגומלין יהיה בשבוע הבא בגליל.

כדורסל / גביע האלופות

במכבי ת"א בחרו, התאמנו ואחר כך טסו למשחק בבלגיה

מאת יאיר קמיקס
סופר "ספורט הארץ"

אימון מאבד במיוחד קיים האלוף מכבי תל־אביב, אתמול בבוקר, ארגרי ששחקניו בחרו בקלפי ולפני שהמריאו לפגוש יצב לבלגיה, שם יקיים מחר, את משחקו הראשון בגביע אירופה לאלופות, נגד אוסטנד סטאייר, אלופת בלגיה.

קפטן הקבוצה דורון ג'מצ'י, שעבר לאחר לאימון הבוקר, בגלל נזק בגדול לקלפי במקום מגוריו בגבעת שמואל, עזב את המקום ומילא את חובתו הלאומית דקות ספורות לפני שאמ־רו לנתב"ג, בשעות אחר הצהריים.

לדברי אמר, כי במכבי חוששים רק על ניצחון, שעשוי להבטיח מעשית את עליית הקבוצה בפעם ה־13 ברצי־פות לבית הגמר האירופי.

מכבי אמור היה להגיע לאוסטנד לפני חצות. הקבוצה תקיים הערב אימון בודד באולמה של האלופה סטאייר.

כדורסל / גביע קוראץ

משימת הפועל ת"א הערב בברטיסלאווה: להישאר בזירת המאבק האירופי

ברטיסלאווה (מיוחד ל"ספורט הארץ"). קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב, הנבחרה היחידה שנותרה לנו בגביע קוראץ השנה (לאחר הדחת הפועל חולון), תפגש הערב ב־18.30 (שעון ישראל) לפתחו ביד ימין את המשימה בזירת האירופית, כאשר תתמודד נגד הקבוצה המקו־מית סלובנפט ברטיסלאווה, בנסיון לעלות לשלב הבא של המשחקים.

הקבוצה הצ'כית, שנוצחה בעבר פעמיים בישראל על ידי הפועל תל אביב באותה מטרה, מיוחה להפתעה גדולה, כאשר הייתה בשלב המוקדם את הקבוצה האיטלקית. אליבטו ליוורנו, לאחר ניצחון בסל.

הצ'כים הצעירים מהישגם ניסו להוציא קשיים על הפועל תל־אביב, הישוו את מרב האשרות, אך בכמה של דבר אימנו אתמול את הנובם של כל המשלמה של הקבוצה תל אביב, המגה 10 אמצעים, ביעקום צפורה בוגרסלבת.

אתמול קיים הפועל תל־אביב אימון באולם בו יתקיים המשחק, הפועל בון המאמן... [illegible]

משקיף האיגוד מגיש דו"ח חריף מאד על אירועי רמלה

מאת יאיר קמיקס
סופר "ספורט הארץ"

דו"ח חריף מאד יוגש, כנראה כבר היום, על ידי משקיף לפרוטו, על האירועים החריגים שהיו שלשום במשחק הליגה הלאומית ברמלה בין אליצור רמלה למכבי ראשון לציון, בו ניצחו האורחים מראשל"צ 98–99 בשניה האחרונה.

לפרוטו, שהיה המשקיף מטעם איגוד הכדורסל, אמר כי יציין את כל ההתרחשויות שניגלו לעיניו. לדבריו הם היו חמורים ביותר. גם השופטים מסר הזהקיפים את הדו"ח בהקדם.

באשמם לציון עוד ליקוי אתמול את הפגיעה, לאחר שכמה שוקבים נפגעו מיריות בידי בריונים. רוני בוסני שנפגע בצוואר, כנראה מפגם ברזל, אשובכבים בבית ולא התייצב אתמול.

יו"ר מכבי ראשון לציון יצחק טרי אמר, כי התיע לפני המשחק על חד־עד כח משטרתי, אך מהשבעה שקי־בל היתה שאין צורך. בעקר שמבמנד הגבול כאיזור הם שמוע באידוע הפצוע ביריות. פרי־ציק, כי הטאה את אגד משוקבצ הדוים של רמלה מעודד את הקהל להכות את שופטים.

פרקיס נגד נאור היום ברבע הגמר של סבב פרנקל בחיפה

טניס

מאת סופר ספורט "הארץ"

שחר פרקיס יתמודד היום עם מול עמית נאור בשלב רבע הגמר של סבב פרנקל בטניס בחיפה.

פרקיס הביע אתמול את חיים ציון 6–0, 6–1 ונאור גבר על צ'ייקוב־סון, שפרש בגלל פציעה במערכה השלישית, במצב 4–6, 6–4, 1–4.

פרנשטיין יתמודד עם דיראור בוחר מניה לאחר שגבר על דימבמיוזון 6–4, 6–4, 2–6. גם הבנרב דאושון, אשרים מאיסליה, פרש בשל פציעה.

וגית אוחיון גברה על הצמודתנגה 4, קאין הגבר שהולכר 6–6, 6–3, 1–6. בין ביצת הישראלית דליה קוריאס, אילנה ברנר, ענת גאורג, יעל שביט דיעל סגל.

בגיל 42 פותח השבוע עבדול ג'אבר את העונה ה־20 שלו

הלייקרס מועמדים לתאר שלישי ברציפות אבל אסור לשכוח גם את אטלנטה ובוסטון

אנ.בי.איי

ניו־יורק (ארי). הבאסקטבאל המקצועני יפתח בליל שבת עונה נוספת כאן בנו"איי, במשחק בין האלופה לוס אנג'לס לייקרס והדאלאס מאבריקס. תהיה זו העונה ה־20 והאחרונה של קארים עבדול ג'אבר, והשנה בה תנסה הלייקרס לזכות בתואר בפעם השלישית ברציפות — הישג שעלה בעבר רק בידי היריבה הגדולה, הסלטיקס מבוסטון.

בעבר, המבייל בסוקבלים ישנים של הליגה המקצוענית — כמו הולים, מימאוקים, זיקות כיוונות, טלים, זריקות לסל והסטנות — יוצא בן 42 באפריל, כאשר יגמרים העונה הבירה היחל הגלו־ישאן. במאבק זאם ריילי מאמן, כי המאך הבצור של הליגה המפבה בעולם יצביק ללייקרס כל אותן יכבנות שעשוגו בה בתול בין הולים, וזאת רק בקמבצ.

ריילי אים זמן לזכויות, לעומת זאת, אליפות דצופה נוספת כפי שעשה בסיום עונת 1986/87. עם זאת הוא אומר: "אני מגיש בי קבוצתי די חזקה. העונה שעברה היתה בגף שעבר. אבל בליגה השנה יש לשמוט עשר קבוצות, המבולות לזכות גדולות ולזכות באליפות".

צ'י אספלד ומסבה את הלוס אנג'לס לייקרס יהאו דוו בלכה, באמצה לשעבר של בולונקי בא־וס, המאמן השנה את הגולדן סטייט וור־יירס. לאחר הפסד כפול של גולדן סטייט מול הלייקרס במשחקי הבכה, אמר דון נלסון: "אני מוחר את כל קבוצות הליגה — הלייקרס הם מחוכה, שמתיים להיות טובים בשלבי כיתה. אולבורו ג'ולי ויגול, אטלקן הגרוק והיום שבה מתבדר לורי בפס ולפני בן שיחק בשיקגו, הוסיף ללייקרס מימד חדש".

הסכנה של הלייקרס תבוא כמו תמיד מן המזרח, והפעם כנראה מבוקס אומרת צפון צבעות. אטלנטה אוקס שביבצאה אמשטר ב־50 ניצחונו עם חוקה די המוקף, יכבר לזכות באליפות אמשיכים — במצב ללאור שהוטבעה את האטסור בכוח הגדול שלוש עשבבים המגהן המבייצים של העונה, ואת יקלא ומכמבדין מסקראמנטו דביר צוים, ומהמכבר ג'אז חור אחרי בעבה. הנותיים, יהד עם דומניק וילקינס המעולים, גלן ריוורס וקווין ווייליס יהיו צוות לשבר'.

מייק פרטלו, מאמנה הצעיר זה מצליה של אטלנטה, "לא קונה" בקי־לות רבה כל כך את התחזיות הסותר־טונות. בפרט הוא מבביע על בוסטון סלטיקס, עם מאמנה החדש ג'ימי רודג'רס והמשיכה גדולה — לארי בירד, קווין מקהייל, דניס ג'ונסון, רוברט פאריש, וגם דני איינג' — בתוגוזת. לדבריה, אין צבור סון חוקים. למאמן גדול בכוס האטלנטי, בגו ירידתו בבית המר־כז, שם נאבקות זו בזו אטלנטה, דטרויט, שיקגו, מילווקי, קליבלנד ואינדיאנה.

קדם עולמי

יוון בבוקארשט, דנמרק – בולגריה

בוקארשט (שרות "ספורט הארץ"). רומניה תנסה לבסס היום את יתרונה בבית 1 של הטורניר הקדם-עולמי באיזור האירופי, כאשר תארח את יוון. משחק נוסף בבית זה יהיה היום בין דנמרק לבולגריה. לרומניה 2 נקו־דות, לפני דנמרק 1, יוון אחת ובולגריה ללא נקודה.

אוסטריה, המוגרלת בבית 3 ללא נקודה, תארח היום את טורקיה המובילה מעליה עם נקודה אחת. ברית"מ מובילה עם 3 נקודות מ־2 משחקים.

קפריסין, שבמשחק לא מכבר תיקו מפתיע (1–1) על צרפת, תנסה לחולל היום המהפכה גם במשחקה הביתי עם סקוטיה בבית 5. המארחים כבר במשחק פעמיים בבית זה, כמו מבחר לות סקוטלנד המובילה עם 3 נקודות מ־2 משחקים.

נשים / רונקטי

מכבי ת"א הערב נגד בולגריות

כדורסלניות מכבי תל אביב יארחו הערב (18.30) באולם השלום-סיטיה ברמת אביב את הקבוצה הבולגרית מגיד פרניק, במשחק הראשון בשמינית גמר גביע רונקטי.

הבולגריות אמורות להגיע רק היום בצהריים, שעות מעטות לפני המשחק. כשחקניתן בולטת ספסנבה (1.95 מטר).

המאמן מכבי זב בינשטוק אמר, כי יהיה קשה מאד לנצח את הבולגריות, אבל מכבי יעשה כל מאמץ כדי להשיג ניצחון ביתי. השופטים יהיו מגרמניה ואנגליה.

● משחק השלמה בליגה לכדורגל יד יהיה הערב (20.30, אוניברסיטת ת"א) בין הפועל רמתגן שוהר מגרמניה להפועל רחובות.

טניס

עוד שני צעירים מפתיעים בשוודיה

שטוקהולם (ארי). אליפות הטניס הפתוחה של סטוקהולם, שנפתחה בשטוקהולם ובמיבה פרסים בסך כולל של יותר מ־642 אלף דולאר, הבליטה כבר ביומה הראשון את איכותו ותוקפו של הבכיר השוודי. ילנר מגלבי מיבלברג, מסטון אדברג וקריצאנגו מאטס וילאנדר, המדורג הבכיר בעולם, שעדיין לא סיקם, ישיבנה. שודיה למתגיר זה שותה אינבה מאר של מניוסאוס, אמר גבי הרשר מכם בכר צלו לסטוס ביצב.

שנים מאלו, בני 18, האיים לתשומת לב מיוחדת: מגנוסון לארסון (דורג לא מבכר רק 642 בעולם) גבר על בן ארצו טוביאס סוואנסון 6–2, 6–4, 6–3, ולארס יונסון (המדורג 631) היכה את השוודי יורגן ויננדאל 6–2, 6–2.

בין יתר המנצחים השוודיים יוהא־אן גונארסון, שגבר על הודרה להוכי מכסיקו 7–6, 2–6, 6–3. יוהאן קארלסון ניצח את הבי וילנדר קלי אורדון 6–1, 3–6, 6–1, ויתמודד בסיבוב השני עם בוריס בקר.

הפתעה נוספת הולל מורת מיקוב מאמנו גרוניג, שניצח את המדורג ה־16, דריק רוסטגני מארה"ב 6–4, 6–4, 6–3. ג'רומה פורט, אריק ילן, ג'בבע 6–3, 6–0, 6–3, ליוהאן קריק מארה"ב.

גם התשדיר והדיליפרט לרבע הגמר באמטרדם

אמסטרדם (ארי). הטניסאי ההונ־גרלי פאנסקי־טוראנינו יגריב את הגבי קארל צמבאק 6–4, 6–7. ויתמודד עם ביניער פרדריולאון ברבע גמר טורניר השוק האירופי בהמשטח, על שטחים בסך כולל של מיליון דולאר.

הסלבודי בהבאל טוריספרג, שגבר 6–7, 6–4 על המבוגר קרישטנסן מהולנד, ישחק בשלב הבא עם צלן מקנוה ברבע הגמר יתמודד גם האמבטר הדרום אפריקני עם טנים מאחרי בהארה"ב דקלאר־די מאמהיי משויין עם אנדריי צ'סנוקוב מבריה"מ.

אינמון לבגל במצח ברבע הגמר למבגה במשחק בין עומס במנהו־דף הישראל לבחון קמביל באמטסרליג, שעמבו להתמודד בקן אבנה.

בוממבט המוביל באמסטרדם גם מאסטרדאם, ג'ולמיקבמברס מגרב לקבה.

ספורט מכבי

כדורגל או כדורסל בערוץ 2 — כל שבוע

מאת סופר "ספורט הארץ"

בערוץ 2 בטלויזיה יוקרן מדי שבוע — בימי ד' — משחק כדורגל, בליגה הלאומית, או בגביע אירופה, או משחק כדורסל. לא יהיו אלה שידורים ישירים, שלא כשידורים קוקלים.

כדורגל / התפקידים החדשים

דראפיץ' מגן; קלינגר בקישור; דודי בלם

אלה התפקידים המיועדים למוזמנים החדשים של הנבחרת. המאמן שניאור סט אמש למשימת ריגול ברומניה

מאת משה הרינגמן
סופר "ספורט הארץ"

יצחק שניאור, מאמן נבחרת ישראל בכדורגל, יצא אמש בסיום האימון השבועי השיגרתי של הסגל הלאומי בירגיים, למסע תעופה בן גורון וסט משם לרומניה, כדי לעקוב אחרי הנבחרת המקומית שתשחק היום בבוקארשט נגד יוון במוקדמות הגביע העולמי למשחק איטליה 1990. רומניה תבחן, בביתה, את נבח־רת ישראל במשחק ידידותי שיהיה ב־23 בנובמבר.

בסיום האימון אתמול גילה מאמן הנבחרת, יעקב גרונדמן, את התפקי־דים המיועדים למוזמנים החדשים: סלובודאן דראפיץ' המגן ימני יוצב בעמדת מגן, גד קלינגר מיועד לשחק בחוליית הקישור הבאר־שבעי אפריים דודי יוצר לתפקיד הבלם.

בבלם אחרי. דודי ציין, כי "מורגש שינוי גדול לטובת העידן של מיהיל, בעיקר בכושר הגופני של השחקנים". המוזמן החדש, שוער הפועל רמתגן, שמואל גילדרי, לא הגיע לאימון בגלל שירות מילואים.

גרונדמן הוסיף, כי הסגל לרומניה יכלול 18 שחקנים, והוא מצפה למשחק קשה מול נבחרת שמסיבה לשחק בביתה. "אולי רחוקא הדייב הקשה יפריך את השחקנים שלנו", ציין המאמן הותיק.

שלא כרגיל לא היו אתמול צופים באימון הנבחרת, כנראה בגלל הבחי־רות. השחקנים מימשו את זכותם להצביע בשעות הבוקר ולאחר מכן התכנסו בירגיים. היום ב־16.30 תשחק הנבחרת מול הפועל בת־ים מהליגה הארצית. גרונדמן מתכוון לשתף במשחק את כל שחקני הסגל.

מישל מחליף את מישל

המהפיכה הצרפתית: פלאטיני מונה למאמן נבחרת הכדורגל הלאומית, אחרי סידרת מעידות של אנשי מישל

פאריס (אריפ). מישל פלאטיני, מי שהיה קפטן וכוכב נבחרת צרפת, יח־ליף את אנרי מישל בתפקיד המאמן הלאומי — מסרו אתמול מקורות שו־נים בפאריס.

ז'אן פורנה־פאראר, נשיא התאחדות הכדורגל הצרפתית, נפגש ביום ב' לשיחה בבית מלון פאריסאי עם פלאטיני ועם קלוד באם, נשיא מועדון הכדורגל של בורדו — הוסיפו אותם מקורות, שביקשו שלא להזד־הות.

נמסר, כי פלאטיני יתמנה היום רשמית לתפקיד המאמן הלאומי, ובי־עוזר ישמש ז'ראר הולייה, מי שהיה מאמנה של קבוצת פריז־סן ז'רמן. באם אמר להתמנות כמנהל הכללי של נבחרת צרפת. איש מהמעורבים בהסכם הצפוי לא היה מוכן להגיב על הידיעות או לאשרן.

נבחרת צרפת שהיתה במשבר ממושך בשנתיים האחרונות, הוא כשלה בניסיונה להעפיל לגמר אלי־פות אירופה, הקיץ בגרמניה, אחרי שזכתה בתואר זה ב־1984. היא גם שוהה בצרה מאכזבת מאד את הטור־ניר הקדם עולמי של 1990, ורק בש־בוע שעבר סיימה 1–1 עם קפריסין.

פלאטיני בן ה־33 היה קפטן נבח־רת צרפת בין השנים 1979 ל־1987. הוא פרש מהנבחרת במישחק נגד איסלנד אשתקד, אחרי שהוליך את צרפת פעמים למישחקי חצי הגמר של הגביע העולמי, וכאמור גם לאלי־פות אירופה. שלוש פעמים גם בחר כדורגלן השנה של אירופה. פלאטיני הוביל את יובנטוס הגדולה שלו באיטליה. אמייק, לפני שעבר ליובנטוס ב־1982 וסייע לקבוצתו האיטלקית לזכות בגביע אירופה לאלופות ובגביע אירופה למחזיקות גביע.

אנרי מישל הופיע 58 פעם במדי צרפת, בין השנים 1967 ל־1980. ב־1984 הוליך את צרפת לתואר האו־לימפי בלוס אנג'לס, אבל מאז הוליה השקיעה הבלתי פוסקת. היא בגבע, בין היתר, גם פריצות בכבים מפורסמים כמו פלאטיני, ז'אן טיגאנה ואלן ז'ירס.

שר הספורט של איטליה מבקר בחריפות את אופ"א

בגלל אולת ידה בפרשת התפרעותם של אוהדים יוגוסלביים במשחק עם רומא בבלגראד

הטלת האשמה על המשטרה".

יומון הספורט האיטלקי "קוריירה דלו ספורט" כתב, כי "החלטת האיגוד האירופי נותנת הכשר למעשי הו־ליגניות".

כדורגל

רומא (ארי). פרנקו קאראו, שר התיירות והספורט של איטליה, מתח ביקורת חריפה על איגוד הכדו־רגל האירופי — בגלל אולת הד־ין לה בפרשת ההתפרעות של אוהדי כדורגל יוגוסלביים, במהלך המישחק בין פרטיזן לרומא בשבוע שעבר בבלגראד. בהתמודדות זו, שהיתה בגביע אופ"א, נפגע כדורגלן איטלקי מתוקף שהשליך מהצימו נאלץ לנטוש את המגרש. רומא הפסידה במישחק 2–4.

אופ"א דחתה את התביעה האיטל־קית לפסוק ניצחון טכני לרומא או לקיים מישחק חוזר, ועוררה בכך את זעמו של קאראו, אשר אמר: "אנו חוששים להודות כי אופ"א, החייבת לגלות רגישות לכל גילוי של אלי־מות בתחום יחסי הכדורגל, מכחה כי בוחרת לפתור בעיה זו בפשטות על ידי סילוק כמה ארגזות במנגנון הפורמליות

אופ"א הטילה קנסות

בינתיים בבירור מבבר, כי אופ"א קנסה ב־20 אלף פראנקים שוויציים את האלופה הטורקית גלאטסראי, בגלל מעורבות אוהדיה בהפגנה הפרטיזני־דית. ובהתאמדים במישחק נגד קסמאקס נוויטשאסל, שוייץ. בהמ־שך מכבנים כדוריים פלשו למגרש בדקה ה־87 ואילצו את השופט להפסיק לזמן דקות. הקבוצה השוייצרית, שהובילה אז 1–0 הפסידה בסיום 3–0. בקנסה ב־10,000 פרנק בגלל ליקויי בסידורי והשלכת הפצים למגרש על ידי אוהדיה. כן נקנסה ב־15 אלף פראנקים בספרים הקרנות אחרות של אירועי מע־נם על הלוח האלקטרוני, דבר הנוגד את החוקה.

השעיית בן ג'ונסון – מהלומה קשה ומכאיבה לאתלטיקה הקנדית

טורונטו (אריפ). ההתאחדות האתלטיקה הלאומית של קנדה מגנה לבנה, את הפרשה המסעירה של בן ג'ונסון והשעייתו של האיש העולמי לשנתיים — זוה אבמם זוביבה העיקרית לביטול שתיים ממשמ תחרויות האתלטיקה הגדולות בטורונטו, שנועדו לחורף המשמש הבא בקנדה. "להשעייתו של בן יש השלכות ישירות על אבדן העניין בקרב אמרגני תחרויות ומנותני חסות", אמר ובן פרי מקינטי, מנהל האירועים של התאחדות האתלטיקה הקנדית.

מארגני התחרות המסורתית בטורונטו, העיתון "טורונטו סאן" ומבשלת הבירה קארלינג־אוקיף, הודיעו בשבוע שעבר, כי האירוע הבין־לאומי יתקיים השנה במתכונת, מפני ש"אין אנו רוצים, כי יתבגש עם החוקרה המסתלקת בעקב הפשעים שעשו אתלטים קודמים בסמים אסו־רים". בעבר בקשרה זו תוגיד ועידות זשובה זו בשמו של בן ג'ונסון. בוטל בימים האחרונים, בגורם רשמי מסיבות תקציביות, המיט מבאנקובר שכלל השנה להשעבה בסידרת התחרויות "הפרס הגדול" באתלטיקה.

למרות שלבגו הקברים להמתנק ההורף הזן בשלוש תחרויות אתלטיקה שיהיו באוטאווה, האמילטון והרביזיק, בהקווה שתכל יש לקהנבזו — בבמעם הענין ובמארגניה הציבורי — אם כשאר יחזור בן ג'ונסון לפעילות ב־24 בספטמבר 1990.

בנוזבר עלי (משמאל) בני זוכה אלוף העולם במשקל כבד, ואלוף הסובייטי מייק טייסון — הלומים בבי־ריותיהם: בסממבר של אטגריגן הפיגרוף הון קינג. בבטם השמני של מוקבת האינגרוף העולמית הבציר השבועי בתחלומים בני זוהר שמוני. שני המתאגרפים קיבלו פתוחות זהובה על תרומתם לספורט האיגרוף. לעלי הוענק מגן מצופה זהב, ואילו טייסון קיבל חגורת זהב מקושטת יהלומים. (צילום אי.פי)

=חדשות המשק=

מודן: צריך להתבצע שינוי מבני במערך קופות החולים

מאת עוזה אהרוה

"מערך קופות החולים חייב לעבור שינוי על מנת להפך למוסדות כספיים רגטבראליים על בסיס כלכלי, שאינם תלויים בכוונות פוליטיים. חייב להיווצר איזון בין הפרמיה המוקשת לביטוח ואופי שירותי הב־ריאות, הניתנים לו. לא יתכן, שהד כאות לשירותי רפואה תהיה חלקית, רק מכיון ששירות אינו במאגא, כאשר האולה נתון להסדרי תורמים בכתי הכנסת במקומות העבודה. הפעלת מערכות בריאות, והנגות קו־פות חולים הכללית, במגבלות של נו־גודי אינטרסים בין עובד, מעביד ובעלים, וכמו בממפלי הכנות העוב־דים, עלולה להביא להתמוטטות מו־הלכת של שירותי הבריאות כולם" — כך טען בתחילת השבוע, המבכ"ל לש־תבקש בכל מעדך ביטוח. חוק ביטוח בריאות, כשלעצמו, לא יבטיח מער־כת טובה יותר אלא אם ישתנו על יסודות איתנות, בביה מרוכזת התוד־רות בין גופים. התוב חייב להקמת זכאות כוללת ולא הבטחת הכנסה לקופת חולים, כמתרתו מזלק מההוצאות שהוגשו בעבר".

דבר של משרד הבריאות, פרופ' ברוך מודן, בעדותו בפני ועדת החקירה הממלכתית למערכת הבריאות.

פרופ' מודן הוסיף, כי "אין צורך בביטוח בריאות ממלכתי מהבוונה הסוציאלית, מאחר ורק חלק זעיר מהאוכלוסיה, כ־3%, אינו מבוטח. הצורך בביטוח הבריאות הוא בעיקרו כלכלי ואת כדי לאפשר איזון מתמיד בין רמת ההוצאה לבריאות וההכנסה המיועדת לכך, כפי שמ־

על פי מחקר שערך, הייתה עליה של 7% בשיעור התמותה מחולות לב וכלי דם, בגילאי 65 עד 84, משך תקופת העיצומים במערכת, מסוף 1986 ועד תחילת 1987. מגמת עליה זו מתבטאת גם כתוצאה העיצומים, שעברו על המערכת בשנה האחרונה, אם כי הנושא לא נבדק לגמרי, כאמור ולא נעשה מעקב אחריו.

מודן. עליה בתמותה

פרדסני עזה צופים ירידה בכמות פרי ההדר שיקטפו

מאת אבי בנאור

בעונת הקטיף הנוכחית, שהח־לה באוקטובר, צופים פרדסני רצועת עזה ליבול, שלא יעלה על 160,000 טונות הדרים. זאת לעומת 191,000 טונות, שקטפו בעונה שעברה.

עם זאת, התמורה הצפויה השנה לענף בעזה, תהיה דומה לזו מהעונה שעברה – 11.4 מיליון דולר.

ברצועת עזה נטועים כ־65,000 דונם פרדסים, מתוכם 43,000 דונם של תפוזי ולנסיה, 13,000 דונם של תפוזי השמוטי, 4,000 דונם אשכוליות וכ־3,000 דונם לימונים. אף שבאוקטובר נחתם הסכם בין נציגות השוק המשותף לישראל, שנועד להקל על השיווק העצמאי של הדרים מרצועת עזה לאירופה, מציין המגזין המקצועי "אירופרוט", כי פרדסני הרצועה סובלים עדיין מקשיים גיכרים ועתיד הענף בסכנה.

אחת הסיבות לקשיים – הגי־דול הניכר בגידולי ההדרים ביחודן, המספקת את כל דרישות השוק המקומי שלה. מורה, אירא־ן וסעודיה אינן מאפשרות יבוא פרי הדר מהרצועה לתחומן דרך ירדן, ומשום כך ייצאו העונה פרדסני הרצועה רק 35% מהפרי דרך ירדן.

החרפה בנזילות הבנקים – עקב גידול בהיקף ההשקעה הדולרי

בבנקים סבורים כי פדיון המניות הבנקאיות לא ישפר נזילותם

מאת אריה לביא

נמשכת הנטיה להשקעה באפיקים דולריים. בבנקים מסתמנת מגמה של הפרות גדולות מהרגיל לממבע זרה, בעיקר לצורך פרעון הלוואות, והפקדות במטבע חוץ, אך גם למטרות השקעה. מגמה זו צוברת תאוצה בגלל החששות לפיחות ואלו המעידו את מצב הנזילות של מערכת הבנקאות, בימים האחרונים. כן הורגשה נטיה להשקיע באפיקים דולריים, בעיקר בקרנות נאמנות, המתמחות במט"ח, אך גם בפקדונות פת"מ, למרות שהתפקידות באפיק זה הם לתקופה של שנה לפחות.

בשבוע שעבר וראשית שבוע זה, עסקו הבנקים גם בגיוס כספים מסיבי, מחשש לשביתה במערכת הבנקאות. בנקים שילמו ריבית גבוהה מהרגיל והתוצאה מכך היו העברות ניכרות של פקדונות גדולים, בעיקר פקדונות גאמבו, מבנק לבנק, בנסיון לאזן את מצב הנזילות של המערכת.

בשלב זה, נראה שהעובדים לא יחד־שו את השביתות בבנקים, אך במע־רכת הבנקאות עדיין קיימת עצבנות רבה והבנקים יורשו היום את מאגדיהם לגייס פקדונות חדשים. הבנקאים טוענים, שמבמדי האשראי, שהעמיד בנק ישראל, אינם מספיקים. מה גם, שקיימת מגמה להקטין היקף מכרזים אלו בעתיד. לדעת הבנקאים, יש לחזור ולהגדיל את המכרזים, אותת יותר מצב, גם יהיה צורך לייקר בפעם נוספת את שיעורי הריבית.

במערכת הבנקאות סבורים, שכס־פי פדיון המניות הבנקאיות, לא יביאו לשינוי משמעותי במצב הנזילות של הבנקים, בגלל שיעור המיחזור הגבוה של המניות. היום יחלו להרגיש את השפעת פדיון המניות הבנקאיות על מצב הנזילות של המערכת. בבנק ישראל סבורים, כי פדיון המניות הבנקאיות ישפיע בצורה שונה על כל בנק ובנק, אך רואים את גידסת הבנקאים, שיש להעלות מחדש את שיעורי הריבית.

הדולר עלה באירופה; הזהב ירד

לונדון (אריפ). הדולר עלה אתמול לעומת המטבעות העיקר־יים של אירופה ביום מסחר קצר בגלל "חג כל הקדושים" הנוצרי. מחירי הזהב ירדו.

חלפנים אמרו, כי הדולר התח־זק לקראת הערב, לאחר שפשטו שמועות בדבר רכישות דולרים על ידי הבנקים המרכזיים, במגמה לשמור על שער גבוה של הדולר.

שער הליש"ט היה אתמול בלונדון 1.7668 דולר בשעת הס־גירה, לעומת 1.7678 בתום יום המסחר ביום שני.

בטוקיו נסגר הדולר ב־125.30 ין, לעומת 125 ביום שני. הדולר נסחר גם בלונדון, בערבו של יום אתמול, ב־125.30 ין.

מחיר הזהב היה אמש בלונדון ב־411.25 דולר האונקיה, כמו ביום שני.

בציריך נסחר הזהב ב־411 דולר האונקיה, לעומת 412.25 ביום שני.

צפויים צעדים ארגוניים בתע"א במחאה על אי קבלת תוספות שכר

האקדמאים, הטכנאים והמהנדסים מוחים על אי הכללתם בהסכם השכר

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעשיה

נציגי שלושת האיגודים המקצו־עיים של האקדמאים, הטכנאים, והנ־דסאים והמהנדסים בוועד עובדי התע־שיה האווירית, יתכנסו היום, כדי להחליט על צעדים ארגוניים. העוב־דים במחאה על אי הכללתם במסגרת הסכם העבודה החדש, במשק הציבורי.

העובדים מתכוונים לעבור, באמרת הד צבירי, לשבוע עבודה מקוצר בין 42 שעות, החל מהמחרת. וכן הם מת־כוונים לכנס אסיפות הסברה, לנהום להפסקת עבודה וקיום שביתות הפ־גנת מחאה. במקביל, בודקים נציגי שלושת האיגודים המקצועיים בוועד התעשיה האווירית, את האפשרות להפסיק לשלם את דמי החבר השנתי־ים ותשלומים אחרים, לארגוניהם היציגים בהסתדרות הארצי. זאת במחאה על שהתמום על הסכם העבודה החדש, מבלי לכלול בו את התעשיה האווי־רית, הנמנית על החברות הממשל־תיות, שיהיו פטורות מתשלום תוס־פות שכר.

בקרב נציגי שלושת האיגודים המ־קצועיים בוועד התעשיה האווירית וב־ מיוחד בקרב ההתאחדות הטכנאים והמהנדסים, שורר כעס רב על ארגונם הארצי העומד בראשו, יצחק רז. נציגי העובדים בתע"א, החברים גם במזכירות הארצית של ההתאחדות הטכנאים והמהנדסים, מסרו אתמול ל"הארץ", כי ארגונם הציג "מכר את עובדי התע"א". הם הביעו זעם על שהארגון הארצי חתם על הסכמים, מבלי להיוועץ עימם תחילה.

נציגי עובדי התע"א נפגשו אתמול עם רז והביעו בפניו מחאה חריפה, על שנתן יד לחתימה על הסכם העבודה החדש.

הרשות לפיתוח ירושלים תקים קרן נאמנות להשקעות בבירה

מאת צבי זרחיה

הרשות החדשה לפיתוח ירושלים, שהחלה לפעול רשמית בסוף השבוע שעבר, עוסקת בהקמת קרן נאמנות חדשה להשקעה במוסקר ופיתוח בירו־שלים. מנכ"ל הרשות, עוזי וכסלר, מסר כי הקרן תפעל על בסיס עסקי, במגמה להשיג שתי מטרות: השקעה בתהליכי מחקר ופיתוח ושילוב תוצ־את מו"פ, בייצור במפעלים באזורי התעשיה בירושלים, תוך תיאום עם מסלול התפתחות העיר והתעשיה בבירה.

המגעים להקמת הקרן, החלו על־ידי אהרון פוגל, לשעבר הממונה על התקציבים באוצר, והמכהן כיועץ לרשות הפיתוח. המקורות הכספיים לקרן הנאמנות החדשה, יובאו מגיוס הון בחו"ל. המדובר בגיוס הון התחל־תי של 4 עד 5 מיליון דולר.

הרשות לפיתוח, הנסמכה על פי חוק, לגייס הון לפעילותה בארץ ובחו"ל.

הכוונה לגייס את ההון לקרן המו"פ, כהון מניות או הון השקעה. ניה־הול הקרן יתחלק בין המשקיעים — 90% והרשות לפיתוח ירושלים.

מליאת הרשות לפיתוח התכנסה לפני מספר ימים בישיבה ראשונה, ובה בירך השר שמעון פרס את ראש העיריה טדי קולק על הקמת הרשות.

על־פי הצעת קולק, ימונה ח"כ אריאל ויינשטיין, כיו"ר הראשון של הקרן. הקמת הרשות לפיתוח ירושלים נעשתה על פי חוק ביוזמה, שהתקבל בכנסת ושעל פיו תצטרך הרשות לפעול על בסיס עיסקי ותנהג מתוקפש פעולה אופרטיבי וכספי. עם זאת, הקרן תצטרך להיאבק, שפעולותיה לא יעמדו בסתירה להחלטות מועצת עי־ריית ירושלים ומדיניותה הכללית של הממשלה.

חברת החשמל תכפיל את יכולת ההשנאה ותתאימה לביקוש הגדל

חברת החשמל תשלים השנה הקמת 7 שנאים בעלות של כ־60 מ' דולר

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ"

חברת החשמל תכפיל השנה את כושר ההשנאה של תחנות המשנה שלה. פעולה זו נעשתה במאמץ לצ־מצם את הפיגורים משנים עברו, בפי־תוח מערכת אספקת והולכת החשמל לצרכנים ולהתאמה לביקושים הגבו־הים לחשמל, הנמשכים במשק בעונה האחרונה.

מנכ"ל חברת החשמל, יצחק חופי, מסר כי בשנים קודמות היו התוספות של שנאים, (טרנספורמטורים), בתח־נות משנה קיימות וחדשות, בקצב של 3–4 שנאים בשנה. בהספק כולל של 100 מגוואט/אמפר והשקעה בסדר גודל של כ־25 מיליון דולר. ב־1987 הותקנו ארבעה שנאים, בהספק 150 מגוואט/אמפר, בהשקעה של 45 מי־ליון דולר, בעוד בשנת 1988, תשלים החברה הקמתם של שבעה שנאים גדולים, בהספק של 250 מגוואט/אמפר והשקעה של כ־60 מיליון דולר.

בשנה הנוכחית גברה משמעותית יכולת השנאת החשמל למרכז ת"א, איזור בו נרשמה עליה גדולה מאוד בביקושים הבן באשדוד, בית זרע, רמת השרון ושתי תחנות בירו"ש — בקרית ארבע ובאריאל.

העליה בביקושים לחשמל באזור הר חברון, מוסברת גם בעליה בצריכה של התושבים בעיה. כדי לעמוד בביקושים, עוסקים עתה בהשלמת הקמתו של קו מתח גבוה חדש לאזור.

אותם דברים אמורים באזור בריקו, ליד אריאל, שם מוקמת תחנת המשנה החדשה, לאחר שתחנת החשמל לא יכלה לספק חשמל למפעלים, שסמבק־שים לקום במקום, בגלל הביקושים הגדולים.

חופי הוסיף, כי בכוונת חח"י להתקין תוספות ביכולת ההשנאה ב־1989, בכ־300 מגוואט/אמפר, והו שיעור כפול מכה שחברת החשמל הייתה רגילה להתקין בשנים האחרונות. לד־בריו, זוהי פעילות "עצומה", מאחר ובמהלך כל השנים, לא נדרשה החב־רה לעמוד במכי תוספות כאלו של השנאה.

דו"ח מבקר התק"מ:

100% חריגה בתקציב הוצאות שיפוץ בית בראנד במרכז אפעל

גזבר התנועה הגדיר אי הכללת הוצאות בלתי צפויות כמחדל

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ"

דו"ח מבקר התק"מ מצביע על חריגה בשיעור של כ־100% בעלות השיפוץ המתוכנת של "בית בראנד", במרכז אפעל. בית בראנד אמור לשמש כמקום ההתוועדות המרכזי של פעילי התנועה.

מבקרי התק"מ, חיים מסד ויוחי סבוראי, מציינים כי ב־1984, לאחר קיצוצים ותיקונים, נקבעה תכנית השיפוץ ל־400 אלף דולר. המועצה האזורית אפעל אמורה הייתה לשאת במחצית השקעה זו ובתמורה לקבל זכות שימוש באולם לפעילות תרבו־תית.

מרכז התק"מ, שהתכנס במארס 1987 ולקח בחשבון את השתתפות המועצה, אישר להשקיע באותה שנה 100 אלף דולר וסכום דומה ב־1988.

במהלך הבנייה התברר, כי העלות לתק"מ תחרוג בצורה ניכרת מאוד מהסכומים שתוקצבו: בתקציב לא הו־כנסו ארבעה מרכיבים – מע"מ בשי־עור של 15%, הוצאות בלתי־צפויות, שהגיעו בדיעבד לכ־30%, פיקוח על הבניה בשיעור של 2.5% ותכנון מיזוג אוויר בסכום של כ־100 אלף שקלים.

סך החריגה הסתכם ב־900 אלף שקלים. בדו"ח כתב מבקר התק"מ, כי "לזכותו של מזכירות התנועה ייאמר, שכאשר התגלתה הטעות, פעלה באופן אחראי ביותר, והסה"כ מבטה חריגה בתקציב התנועה".

בהערות לדו"ח מתוח גזבר התק"מ, עמיר קמיאל בגבעת ברנר את הדו"ח:"כבר בתחה שנתיים, מי־פיע סכום גבוה ב־54 אלף דולר מה תקציב. במהלך הבניה הוכנסו שינו־יים שונים בתכנון, שגרמו להלק לא קטן מהחריגה". במאן התק"מ "קבוץ" מציין, כי את אי הכללת סעיף ההוצאות הבלתי צפויות, מכנה גזבר התק"מ כ"מחדל חמור".

עיקר הדו"ח עוסק בביצוע בפועל של פעילות התק"מ ב־1987 ומציין, כי התנועה עמדה בביצוע התקציב המתוכנן ללא חריגות. עוד מציינים המבקרים, כי בהכנת תקציב התנועה ל־1988 בוצעו רוב ההמלצות מהשנה הקודמת.

האטה בארה"ב עם פרסום מדד האמריקאי הכולל

ואשינגטון (אריפ). המדד העי־קרי של הממשל האמריקאי, הבודק את התפתחות הכלכלית בארה"ב, נפל ב־0.1% בחודש ספ־טמבר. זו הירידה השניה בשלושת החודשים האחרונים, לאחר ירידה של 0.7% בחודש יולי.

כלכלנים בארה"ב סבורים, כי הנפילה במדד בחודש ספטמבר מצביעה על כך, שהכלכלה האמ־ריקאית שב בהלשה, לאחר התחזקותה במחצית הראשונה של השנה.

על־פי תוצאות חודש ספטמ־בר, ירד התל"ג בארה"ב לשיעור גידול שנתי של 2.2% בארה"ב חוים, כי קצב גידול זה יוותר בעינו ברבעון האחרון של השנה ובהמשך שנה הבאה.

והגים כלכליים צפו ירידה וזה יותר במדד המרכזי של המי־משל, הכולל בתוכו שורה של מדדים סטטיסטים ועד אתמול, העיקר, כי הירידה בספטמבר תהיה בשיעור של 0.2%.

סוויסאייר החלה בהפעלת לוח טיסות החורף שלה

מאת זוהר בלומנקרנץ

לוח טיסות החורף החדש של חברת התעופה הלאומית של שוייץ "סוויסאייר", אשר נכנס אתמול לתוקפו, מקיף 105 יעדים ל־67 מדינות בכללן ישראל. הוא יתבצע על ידי צי המטוסים המחודש של החברה, המונה היום 55 כלי טיס.

דוברת החברה בישראל, אסתר רוזנר, מסרה אתמול כי עם הפעלת לוח טיסות החורף, יוחלפו כל מטוסי הדי־סי־9 של החברה, במטוסים חדשים מסוג פוקר 100 ואמד־די־81.

ירידה בייצור מכוניות בארה"ב בשנת המודל 1988

יצרני המכוניות האמריקאים, ייצרו בשנת המודל 1988, את מספר המכוניות הקטן ביותר מאז שנת המודל 1983. על פי סקר, שפורסם אתמול בארה"ב, ייוצרו בארה"ב בשנה שעברה, 6.9 מי־ליון מכוניות בהשוואה ל־7.36 מיליון מכוניות בשנה הקודמת. זו ירידה של 6.4%.

על פי נתוני הסקר, כל היצר־נים האמריקאים הקטינו את היקפי ייצורם, למעט חברת פורד, שהג־דילה את היקפי הייצור ב־19% וחברת הונדה, שהגדילה את ייצורה ב־16%.

נתונים אלו מתייחסים למכוני־ות המיוצרות בארה"ב בלבד ולא למכוניות המיוצרות על ידי חב־רות אמריקאיות, במדינות אח־רות.

مكتز من الأصل

מכתב מן הארץ

חדשות כלכלה

תוכנית הבראה של כור כוללת פיטורי למעלה מ־4,000 איש

מאת מיכל רוה ויהודה שרוני
סופרי "הארץ" לענייני כלכלה

תוכנית ההבראה של קונצרן כור השלמה כמעט סופית והיא תובא לדיון ראשון, בוועדת הכספים של הדירקטוריון, מחר. ועדת הכספים זומנה תחילה לדיון היום, אך הישיבה נדחתה למחר כדי לאפשר השלמת פרטים אחרונים בתוכנית.

התוכנית הסופית תוגש ביום ב' הקרוב לבנקים, לאוצר ולבנק ישראל. באותו יום אמורה לדון בתוכנית גם הוועדה המנהלת של חברת העובדים.

לדברי מקורות בכירים בקונצרן, התוכנית היא דרסטית וכוללת צעדים דוגמת מכירת נכסים, סגירת מפעלים ופיטורים של אלפי עובדים. מעריכים כיום, כי מדובר בפיטוריהם של 4,000 עד 5,000 עובדים, בכל הרמות של הייצור והניהול וכן מתר בכן צעד של הורדת שכר וצמצום הטבות סוציאליות. בחלק ניכר מהמפעלים, תדרש הגדלת התפוקה.

נו עדיין מספר נושאים משפטיים, שטרם נסגרו סופית. אולם, ההערכה היא, כי פרטים אלו יוסכמו עוד היום והבוקר יועבר עוד היום.

נושא זה מהותי במיוחד וכבוד הושפים, כי ללא העברת כספים זו, יתקשה הקונצרן לשלם את משכורות עובדיו. המשכורות משולמות ב־9 בחודש. כן זקוקה הנהלת הכספים לשם העברת כספים לחברת יובל גד, להשלמת עיסקת העברתה לשיכון עובדים ולתשלומים ריבית בארה"ב.

מנכ"ל סולל־בונה, אהוד שילה, מסר אתמול ל"הארץ", כי בהנהלת החברה לא הובא כלל לדיון עניין מכירת חברת אבן וסיד לממשלה. לדברי שילה, חברת אבן וסיד היא חלק מתוכנית ההבראה של סולל־בונה והיא קשורה בערבויות הדדיות פנימיים, שסולל־בונה התחייבה בהם כלפי הבנקים. לפיכך, לדבריו, אין כל אפשרות פיננסית ופורמלית למכור אותה.

שילה. אין אפשרות

ניירות עובדים וצמצום מספר כלי הרכב הצמודים.

העברת סכום הסיוע, בסכום של 10 מיליון דולר על־ידי הבנקים לכור, עדיין איננה ודאית. זאת מאחר והנה־

יורם בליזובסקי מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר:

"לא נעלה את מס הקניה על המוצרים המיובאים – עם הפחתת המכס בינואר"

עדיין מתנהלים דיונים על האפשרות של העלאת מס הקניה על מכוניות בראשית השנה הבאה

מאת איתן אבריאל
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"אין כוונה להעלות את מסי הקניה על המוצרים המיובאים, אשר המכס עליהם יבוטל" – כך אומר מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי, בשיחה ל"הארץ".

על־פי ההסכם, שנחתם לפני כחודש ימים בין ישראל לפרלמנט האירופאי, יבוטלו מתחלת ינואר 1989, כל המכסים על מוצרים מיובאים מארצות השוק האירופאי המשותף. באוצר מתנהלים דיונים בימים אלה, אם יש מקום להעלות את מס הקנייה על מוצרים אלו, מתוך כוונה לספוג את הכספים, שמינהל הכנסות המדינה יאבד, לאחר הפחתת המכסים.

בנושא מיסוי המכוניות, מתגבש רוב בעד ההצעה להוספת מס קניה. הטענה מאחורי צעד זה, שהמכס על המכוניות הוא אחד ממקורות ההכנסה העיקריים של המדינה וכן בגלל דעות מומחים, הטוענים שכבישי הארץ אינם יכולים לשאת את תוספת כלי הרכב, שתיווצר בעקבות הפחתת המכסים.

יורם בליזובסקי, שחזר באחרונה מדיונים בארה"ב בנושא הפחתת המכסים על מוצרים המיובאים מארה"ב, דיווח שגם מס הקניה על מוצרים אלה יבוטל. אבל במקרה זה, הדבר יעשה באופן הדרגתי, כאשר ענפים רגישים ליבוא, יקבלו תקופת התאקלמות. למוצרי היבוא החדשים, שתפרש על פני מספר שנים. לדוגמא, מס הקניה על מוצרי הטקסטיל יופחת הדרגתית, עד להיטלו המוחלט, בעוד כ־6 שנים. תעשיינים בענף הטקסטיל מודאגים מאוד מתופעה זו ובשבוע שעבר נפגשו נציגיהם עם מנכ"ל משרד האוצר ד"ר קסוד מרינה, על מנת להביע את חששם.

בליזובסקי מוסר עוד, כי במשרד התעשייה הוכנה עבודה על עתיד תעשיית הטקסטיל ומסקנותיה עד לה, כי ביטול המכסים יגרום לשינויים במבנה הענף.

במשרד התעשייה והמסחר מתכוננים, בימים אלה, לקראת תהליך איחוד השוק האירופאי ב־1992 ולשם כך הוקם צוות, שיגנה להעריך את הפעולות, שהמשק הישראלי צריך לנקוט על מנת להתכונן להתפתחות זו.

הצוות שוקל בימים אלה לשכור את שירותיה של חברת ייעוץ אירופאית, שתעביר לישראל נתונים עדכניים על ההתפתחויות באירופה.

בנק אמריקאי משהה הלוואה לפרוטארום עקב משבר כור

בארה"ב חוששים מחוסר נכונתה של הממשלה לסייע לחברות בקשיים

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק בנידיורק השהה מתן הלוואה בסכום של 20 מיליון דולר לחברת פרוטארום, לאחר שכבר נתן את הסכמתו לכך. נראה, כי הנהלת הבנק החליטה לחזור בה, ולהמתין להתפתחויות נוספות, בעקבות "משבר כור". בעקבות "משבר כור", הגיעו בארה"ב למסקנה, כי ממשלת ישראל איננה ממהרת להתערב לטובת פירמות עיסקיות גדולות, אפילו חברות בקנה מידה של כור.

חברת פרוטארום ביקשה לגייס את הסכום הגדול, על מנת לצמצם את נטל הוצאות המימון הצפוי בשנים הקרובות, עם פרעון הקרן של הלוואה גדולה, שנלקחה מהבנק לפיתוח תעשיה. ההלוואה מגיעה לפירעונה הסופי בשנת 1992. הנהלת החברה שוקלת דרכי גיוס הון חלופיים ובכלל זאת גיוס הון בבורסה, באמצעות הנפקת אגרות חוב.

הנהלת החברה הכינה תוכנית השקעות חדשה על סך 16 מיליון דולר, היא העבירה אותה לאישור מרכז ההשקעות ולבדיקת כלכלני הבנק לפיתוח תעשיה. בכוונת החברה לבנות קוי ייצור חדשים, שיגדילו את מיגוון המוצרים, שאותם היא מייצרת. המוצר העיקרי של החברה הוא הפי.וי.סי, המוכר היטב בארץ ובחו"ל.

סגן יו"ר מועצת המנהלים של פרוטארום, יוסף גבע, מסר כי תוכנית גיוס ההון תסוכם בתקופה הקרובה. לדבריו, הנהלת החברה בדקה בעבר אפשרות לכניסה לפרוייקט "כרמל אולפינים", המשותף לבתי הזיקוק ולמפעלים הפטרוכימיים, ברם האחרונים דחו אפשרות זאת.

הבנקים יידרשו להציג דו"חות המתואמים במלואם

מאת יהודה שרוני

הבנקים המסחריים יחוייבו בדו"ח הכספיים לשנת 1988, להציג דוח"ת רווח והפסד, המתואמים במלואם לאינפלציה. כך עולה מהמלצות ועדה של בנק ישראל, בראשותו של הד"ר אמנון גולדשמידט, המפקח על הבנקים. עד כה חוייבו הבנקים להציג רווחות חלקיים בלבד. עוד ממליצה הוועדה, להרחיב בהרבה את הסקירה הניתנת בדוח המנהלים ולכלול בתוכה נתונים, שלא הופיעו עד כה, כמו מאזן ההצמדה של הבנק. תיקון זה יאפשר למשתמשים בדוח"ת הכספיים לקבל מידע רב יותר.

הד"ר גולדשמידט אמר בתחלת השבוע, כי הדוח"ת המורחבים יאפשרו למשתמשים שונים ובהם לקוחות הבנק, מנתחים פיננסים, בעלי מניות ועוד, לקבל מידע רב יותר מהדוח"ת אלה ולהסיק מהם את המסקנות המתבקשות. לדברי גולדשמידט, המלצות הוועדה בבנק ישראל הוגשו ללא שום קשר לדו"ח הרשות לניירות הערך, בעניין המשבר בבנק לאומי.

"מפרו" מנעה ייצור מתחרה בשני מפעלים בהונג קונג

החברה המתחרה "רמינגטון" העבירה את קווי הייצור שלה לסין

מאת אבי גנאור

"מפרו", יצרנית מסירי השיער "אפי ליידי" מקיבוץ הגושרים, זכתה לפני כשבוע במערכה משפטית. לבקשתה, הוצא צו מניעה, על ידי בית המשפט בהונג־קונג, נגד שני מפעלים מקומיים, שייצרו רכיבים המשמשים לייצור מוצרי מסירי השיער מתחרים, מתוצרת "רמינגטון", המורכבים בסין העממית.

מהנהלת "מפרו" בישראל נמסר, כי עם הפעלת צווי המניעה בהונג־קונג, חוסלה למעשה תשתית הייצורית והלוגיסטית לייצור מכשירי רמינגטון. אבל גורמים בישראל, הקשורים לעסקיה של רמינגטון, מסרו ל"הארץ" בתגובה, כי ברמינגטון התכוננו מראש להתפתחות חדשה זאת, בשל הזיקה המיוחדת, שבין הונג־קונג לבריטניה. גם בבריטניה הוצאו צווי מניעה להפצת המכשירים. לדברי אותם הגורמים, העבירה רמינגטון בעוד מועד את קווי הייצור לשנגחאי שבסין ולמדינה נוספת במזרח אסיה והייצור ממשיך כסדרו.

ב"מפרו" טוענים, כי "ליידי רמינגטון", המכשיר המתחרה להסרת השיער, שפותח על ידי שלושה ממציאים ישראלים, פוגע בזכויות הפטנט של המכשיר מתוצרתם ומסיבה זו הם מנהלים מאבק משפטי בינלאומי למניעת הפצתו. בשלב זה רשום המכשיר החדש של רמינגטון, כפטנט בישראל ובארה"ב, כמו במדינות רבות נוספות, אך עיקר המכירות מתבצעות בארה"ב שם הוא מופץ בקצב של כ־200,000 מכשירים בחודש.

לפני כשבוע ביטל בית המשפט לעירעורים את צווי המניעה, שהוצאו נגד הפצת "ליידי רמינגטון" בבריטניה המערבית, אך המשפט הקובע באשר לעתיד הפצה והזכויות על הפטנט, יחל רק בדצמבר.

מאז החלה "מפרו" בשיווק, פעלו עורכי דינה נגד עשרות דייפנים ומקיינים ובשבוע שעבר תפשו שלטונות המכס האיטלקים, אלפי מכשירים מזוייפים בעיר בורדצ'ילי, שליד מילנו ואת לאחר חקירה פלילית, שנעשתה לבקשת פרקליטיה של "מפרו" במדינה זו.

אברהם רובינשטיין נתבע על פלישה ובניה במגרש בחולון

מאת אריה לביא

הקבלן אברהם רובינשטיין וחברת הבניה שבבעלותו, באות כלל, נתבעים על פלישה למגרש, לצורך בניית בית מגורים. התביעה הוגשה על ידי שלושה מבני משפחת לוזובינסקי, שהמגרש בחולון, מצוי בבעלותם. הדיון החל להתברר השבוע.

מכתב התביעה עולה, כי ב־1984, עת עמדו בני המשפחה למכור את המגרש, הם גילו של מבנים בחלק הצפוני של המגרש. הפלישה התגלתה בעת ביצוע המדידות. כן הוקם על שטחם כביש גישה לחניה, למבנים שהוקמו מצפון למגרש.

לטענתם, פלשה חברת באות כלל למגרש ואף צירפה שטח של 56 מ"ר למגרש, שעליו בנה רובינשטיין בניין. הפלישה למגרש מתבטאת בסלילת כביש, בניית קו ביוב עם תאי ביוב, בניית גדר בישוח וכן הקמת מערכות תת־קרקעיות נוספות, שאינן גלויות. תביעתם להסיר את אלו ברחתה.

בעבר הגישו התובעים תביעת פינוי נגד הדיירים בבניין, אך בשלב מאוחר יותר הם מחקו את התביעה, כדי להגיש תביעה זו ובית המשפט התיר להם להגיש תביעה נוספת. כעת הם תובעים דמי שימוש, בגין "עשיית עושר ולא במשפט" ופיצוי בגין עוגמת הנפש, בסך כולל של 150 אלף שקל.

בכתבי הגנה נפרדים, מכחישים רובינשטיין וחברת באות כלל את הנטען בכתב התביעה וטוענים שפעלו כדין, תוך קבלת היתרים מתאימים.

בשיחה עם "הארץ" אמר אברהם רובינשטיין, כי התובעים מנסים לקבל פיצוי, שאינו מגיע להם. לדבריו, בשטח נעשתה פרצלציה ובעתיד הם יקבלו שטח קרקע חלופי, כפיצוי.

רובינשטיין. יקבלו פיצוי

היערכות בשוק ההון עם החלתו של תיקון מס' 9

מאת יהודה שרוני

תיקון מהפכני לחוק ניירות ערך, תיקון מס' 9, נכנס אתמול לתוקפו, והוא יגרום להערכות מחודשת של הפעילים בשוקי ניירות הערך. התיקון החדש מגדיל מאוד את היקף סמכויותיה של הרשות, הן בנושא אישור הנפקות בניירות ערך והן בנושא חקירות של עבירות ניירות ערך. התיקון החדש יאפשר גם למשקיע לתבוע גוף, שלדעתו עבר עבירת ניירות ערך, ב"תביעה ייצוגית".

התיקון החדש לחוק יקנה לרשות לניירות ערך ולעומד בראשה, סמכויות ברחבות הרבה יותר משהיה עד עתה, בנושא חקירה ובכלל זה מעצר חשודים ותפיסת מסמכים. גם במערכת היחסים עם הבורסה לניירות ערך, יחוזק מאוד מעמד הרשות. למעשה, כל יוזמה לשינוי המצב הקיים בשוק ניירות הערך, תחוייב באישורה המוקדם של רשות לניירות הערך.

התיקון החדש יגדיל את סמכות הרשות בכל הנוגע לדרישות מדואה חשבון, הנוגעות לאופן יישומם של כללים חשבונאים ובנוגע לגילוי נתונים עובדתיים מדוח"ת אלה. התיקון החדש לחוק גם מחייב מנהלי תיקים לדווח על היותם בעלי עניין בניירות ערך עם לקוחותיהם, אם כולם גם יחד מחזיקים בלמעלה מ־10% מניירות ערך של תאגיד מסויים. עד כה ניתן היה להימנע מדיווח זה, אם אחזקת ניירות הערך פוצלה באמצעות מספר חשבונות.

בעקבות קבלת התיקון החדש, יפתח דירקטוריון הבורסה וייבחר בה קומו דירקטוריון חדש, שבו רוב לנציגי הציבור. רוב מינויים מיוחדת עוסקת בימים אלה בבחירתם של נציגי הציבור בדירקטוריון החדש.

כלל ביטוח תבטח תכולת דירות נגד נזקי טרור

מאת אריה לביא

כלל ביטוח יזמה תוכנית ביטוח חדשה, לביטוח סיכוני טרור לדירות מגורים, בנוסף לתוכניתה לביטוח טרור למפעלי תעשיה. הביטוח מכסה את מלוא ההפרש, שבין הפיצויים הקבועים בחוק מס רכוש וקרן פיצויים ובין ערך הרכישה מחדש של הדירה ותכולתה.

קרן הפיצויים, הפועלת כיום במסגרת משרד האוצר, מפצה את הנזוק בסכומים מוגבלים. כך למשל, נקבעו סכומי הפיצוי לבינוד לסכום של 1,669 שקלים לגבר ו־3,364 שקלים לאשה. פיצוי לדירות הכולל של 1,694 שקלים, ולזוגות בסכום של 649 שקלים, מיטה זוגית בסכום של 896 שקלים. מקסימום הפיצוי לפי החוק לזוג נשוי, הוא 25,000 שקלים. החוק אינו מאפשר כל פיצוי לדברי ערך ולתמונות.

תוכנית הביטוח של כלל ביטוח משלימה את הפיצוי, הניתן על ידי קרן הפיצויים, למלוא ערך הדירה ולמלוא ערך פריטיה. התוכנית תפצה את המבוטח במלוא ערך הרכוש של הפריטים שניזוקו. הפרמיה הנדרשת על־ידי כלל ביטוח, מסתכמת בממוצע ב־50 שקלים לדירה לשנה.

בנק הבניה עבר מרווח להפסד ברבעון השלישי

מאת אריה לביא

שיפור בתוצאות העיסקיות של בנק הבניה. זאת בשעה, שמרבית הבנקים שפרסמו עד כה תוצאות חלקיות לשנת 1988, הצביעו על הרעה במצב העסקים, במיוחד ברבעון השלישי של השנה.

בנק הבניה, שהוא מוחזקים במערכת הבנקאות וסכל בשנה שעברה מהפסדים, הרוויח 23 אלף שקלים ברבעון השלישי של השנה, לעומת הפסד של 202 אלף שקלים ברבעון המקביל אשתקד.

בסך הכל הרוויח הבנק בתשעת החודשים הראשונים של השנה, 228 אלף שקלים לעומת הפסד של 798 אלף שקלים בתקופה המקבילה לפני שנה.

מידע שבועי

אופציה דולרית

אתה שולט היום על שער המחר!

אופציה ארוכה	אופציה קצרה
תאריך התקשרות 2.11.88	תאריך התקשרות 2.11.88
שער הבסיס 1.70 ש"ח לדולר ערך נקוב	שער הבסיס 1.64 ש"ח לדולר ערך נקוב
תאריך מימוש 31.3.89	תאריך מימוש 30.12.88

הפרשים ישולמו לרוכש, בתאריך המימוש, אם השער היציג של הדולר באותו יום יהיה גבוה משער הבסיס הנ"ל.

בקשות לרכישה או הצעה של האופציה יש להפנות לסניפי בנק דיסקונט עד יום ד' 2.11.88 בשעה 12:30

בנק דיסקונט מתקוון אליך

הקו־אופ מגיש ירק ופרי זול וטרי!

בואו לקו־אופ להנות ולקנות משפע פרי וירק באיכות מעולה, מבחר גדול וטרי יום יום מבצעי הוזלה בכל שבוע

נבחרי השבוע

תפוח עץ זהוב
גודל 6
1 ק"ג 1.99

אפרסמון
גודל 6-6.5
1 ק"ג 1.99

חסה
1 ק"ג 1.29

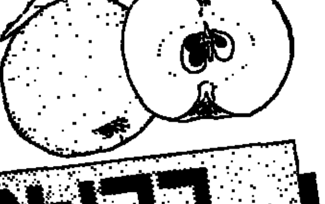

בתוקף מ־2.11.88 עד 5.11.88

בקו־אופ קונים היום ומשלמים בשנה הבאה, 2.1.1989*

*על כל קניה מעל 100 ש"ח לבעלי כרטיסי אשראי ישראכרט ויזה. לבעלי כרטיס קו־אופ זהב תשלום ב־2.1.89 או ב־9.1.89.

לא כולל הנחות אלקטרוניות, סולקטרולוקס ומכירות אשראי מיוחדות והנחות.

סופר קו־אופ · היפר קו־אופ

של רשת הדיבוע הכחול, קו־אופ רעננה, קו־אופ הרצליה ורמת השרון

קו אופ

שלח לקרובים בחו"ל מתנה מקורית:

פרי ישראלי

באירופה הקרה "מתים" על הפרי הישראלי. לשלוח תיבת תפוזים או אשכוליות לבית הקרובים והידידים בלונדון, פריז או בכל מקום אחר באירופה - אין מתנה יפה מזו. פנה אלינו בכתב וציין את הפרטים הבאים - סוג הפרי, מס׳ תיבות מבוקש, כתובתך המדוייקת וכתובת מלאה של הנמען באותיות לטיניות. צרף המחאה לפקודת פרדס סינדיקט. את השאר עשה אנחנו.

פרי הדר (אשכוליות או תפוזים): תיבה במשקל 14 ק"ג.

אוסטריה, אירלנד, אנגליה, בלגיה, גרמניה, דנמרק, הולנד, לוכסמבורג, צרפת, שוויץ: 70 ש"ח התיבה.*

איטליה (אשכוליות בלבד). נורבגיה, פינלנד, שבדיה. 95 ש"ח התיבה*

*המחירים כוללים הוצאות משלוח עד בית המקבל.

**קבלת קהל 08.00-13.00.

פרדס סינדיקט של מגדלי הדר בישראל בע"מ

טל: 03-253326, 03-210121 טלקס: 33600 פקסימיליה: 03-255087
רח׳ קפלן 8 ת.ד. 1290 ת"א. מיקוד 61012

ש.ח.ב. שרות חקירות כללי

מקבוצת השמירה

כל אשר רצית לדעת

31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך

כל סוגי החקירות, באמינות בסודיות מוחלטת

ש.ח.ב.

דרך פתח־תקוה 19 תל אביב 66183

טל: 623084, 621975, 614636

FAX: 623995

המדפסת האידיאלית לעסקים. BROTHER 1509

רק 269 ש"ח + מע"מ

4 × 269 ש"ח + מע"מ

תכונות אופטימליות

BROTHER 1509 היא מדפסת רחבה, מהירה (180 סל"ש) ושקטה. מדפיסה בכתב רגיל ואיכות (NLQ) ומתחברת למרבית המחשבים בשוק כולל PS, PC ומחשבים גדולים.

במבצע אידיאלי

כדי לאפשר לך רכישת המדפסת בקלות מציעה BROTHER מבצע תשלומים – 6 תשלומים בני 269 ש"ח כ"א בתוספת מע"מ. המבצע משקף מחיר מופחת וגם תשלומים נוחים.

המחיר במזומן 1455 ש"ח כולל מע"מ. התשלומים בריבית כ־2.9% לחודש.

הצטרף ל־13,000 בעלי BROTHER 1509 – המדפסת הפופולרית בישראל (ויש לכך סיבות טובות...)

brother

מדבכות לעשיית עסקים

תוך 3 חודשים הפוטנציאל השיווקי שלך יראה אחרת

מרקטסט 3

תוכנית אופרטיבית לאבחון, ייעוץ והדרכה של חזית השיווק:

* הערכת פוטנציאל שיווקי
* מדיניות מוצרים/החלטות לגבי מוצר חדש
* רענון מערך ההפצה והמכירות
* שאלת תקציב הפרסום והכוונתו
* קידום מכירות ויחסי ציבור

תוכנית מרקטסט 3 נערכה ויושמה בהצלחה עבור חברות מובילות במשק – היא מיועדת גם עבורך. פנה אלינו לקביעת פגישה בלתי מחייבת

עודד שי/מרקטסט
ייעוץ ומחקר עיסקי
דרך נמיר 123 – ת"א טל: 453615, 454137

מנהל צעיר בן 41,
מתמחה ומחפש משרה מתאימה.

לא מכרת לא שילמת
לוח העיר
פרסום פון
735588/9

פילת מזמינה

יום עיון

בנהול משאבי אנוש

מלון דן – ת"א

יום חמישי, 10 נובמבר 1988
בין השעות 08:30 עד 16:30
בהשתתפות מנהלים בכירים ואנשי אקדמיה מהארץ ומחו"ל.

ההרצאה המרכזית:
Emotional Labour and the Service Industry

המרצה: DR. NICK GEORGIADES
יועץ בכיר לניהול, הסמנכ"ל היוצא למשאבי אנוש של BRITISH AIRWAYS (כ־50,000 עובדים).

ד"ר גורגיאדס יתאר את תהליכי השינוי הארגוני והתרבותי שהנהיג בבריטיש אירוויס, תהליכים שסייעו להפוך את בריטיש אירוויס, מארגון ממשלתי, בירוקרטי ומפסיד, לארגון פרטי בעל מחוייבות גבוהה לשרות – ורווחי.

הרצאות נוספות:

הנעת עובדים ויחסי עבודה טובים: כיצד להשיג את שניהם יחד.
המרצה: פרופ׳ רמי פרידמן – מהאוניברסיטה העברית, לשעבר נציב שירות המדינה.

שחיקה של מנהלי כח אדם – גורמים ודרכי התמודדות.
המרצה: ד"ר איילה פיינס - פסיכולוגית חברתית, מאוניברסיטת ברקלי – ארה"ב.

ניהול צמצומים – סיכומים ולקחים
רב שיח: בהשתתפות סמנכ"לים לכח אדם מארגונים גדולים, שנאלצו להתמודד עם הנושא.

יום העיון כולל ארוחת צהריים והפסקות קפה ועוגה.

פילת – חברת היעוץ מס׳ 1 לנהול משאבי־אנוש
ההרשמה באמצעות הטלפון: 03-336312

* עקב תקלה בהפצת ההזמנות אנא ראו במודעה זו – הזמנה אישית

הארץ

יום ד', כ"ב בחשון התשמ"ט
2 בנובמבר 1988

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212, ת"ד 233 תל אביב 61001, פקס' 810012, טלקס 33746
ירושלים: רחוב הקבלה 2, טל' 02-224245/6, ת"ד 273 י-ם 91002 פקס' 02-224249
חיפה: רחוב נורדאו 28, טל' 04-661166/8, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס' 04-670715
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: חנוך מרמרי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel. P.O.B 233, Tel. 5121212

שלל עלוב למאמץ האלקטוראלי

בעת כתיבת שורות אלו – קרוב לחצות יום ג' – נראה, כי לא השתנו באופן משמעותי הדעות השוררות בקרב הציבור. המפה המפלגתית שציירו הבוחרים לפני קרוב ל-4 וחצי שנים נותרה פחות או יותר כפי שהיתה. ליד דעה מסכמת זו, מן הראוי להציב תמרור אזהרה: הדברים נאמרים על-פי תחזית הטלוויזיה, אשר, מטבע הדברים, מתקשה במעקב מדויק די הצורך אחרי התוצאות שהשיגו המפלגות הקטנות.

במבט ראשון מתקבל הרושם כי, הגם שנמאסה על עצמה, הציבור לא מאס בקואליציה המערך-ליכוד. שותי זו מסקנה מתבקשת מתוך השוואת משקלן של שתי המפלגות הגדולות, הנראית מזמינה להארכת הניסיון ל-4 שנים נוספות. מה עוד, שהמערך לא השיג ניצחון, ואילו הרוב הדתי מאחר שהליכוד אולי מסוגל יהיה לגייס מקרב הגבורים יכביד על ניהול שלטון הראוי לשם זה. ואולם, כינונה מחדש של הקואליציה היוצאת פירושו – המשך הדריכה במקום והשחתת הזמן, שאיפיינו את השנתיים האחרונות.

אם לא די בסכנה זו של ישראל הקפואה על מקומה, הרי מצטיירת בנתוני התחזית המתעדכנת סכנה נוספת: עלייתן של המפלגות הדתיות-הלא-ציוניות. ש"ס ואגודה עשו חיל יתר בבחירות אלה. לצד המפלגות הלאומנית נתקף חלק גדול בציבור גם על-ידי הרוח הביניימית ששתי מפלגות אלו מפיצות סביבן. אימוביליזם כלפי חוץ, וכיבוש מרחב על-ידי ריאקציה רוחנית בבית פנימה. זו, למרבה הצער, התוות העולה מנתוני המדגם הטלוויזיוני.

נאמר כבר, כי במשך השעות הקרובות, ובעצם עד סוף השבוע, עשויים עוד להתחולל שינויים. ואולם נדמה, כי התמורות שיחולו, אם יחולו, יהיו שוליות. התיקו האפקטיווי יישאר כפי הנראה בעינו. ואמנם אפשר, שבהיעדרה של תוכנית פעולה עניינית, משותפת, יידחקו שתי המפלגות הגדולות לעריכת רפורמה בשיטת הבחירות במגמה להקל על הכרעה. אך גם אם זה יקרה, אפשר לומר ולסכם שהשלל הפוליטי של מאמץ אלקטוראלי ארוך ויקר הוא עלוב עד אימה.

סחבת בשיחות השלום במפרץ

הורשו שיחות השלום בין איראן ועיראק בז'נווה, בהתאם להחלטת מועצת הביטחון, אך לאחר שנשמרת ההוראה להפסקת האש, ספק אם צד מהצדדים להוט לבצע את כל עשר נקודות ההחלטה. הסעיף הראשון על סדר היום הוא הוצאת הכוחות אל מאחורי הגבול הבינלאומי, אולם עצם השאלה היכן מצוי הגבול הזה, מהווה נקודת מחלוקת מרכזית בין שני הצדדים. עיראק עדיין טוענת, שבמקום הרגיש ביותר, בשאט-אל-ערב, נמצא הגבול בחופו המזרחי של הנהר, בעוד שהאיראנים טוענים שהגבול הוא באמצע המים, כפי שהכירה בכך באגדאד בהסכם שחתמה עוד עם ממשלת השאה. כאן מדובר, למעשה, באחת התוצאות המרכזיות של שמונה שנות מלחמה: האם תשמור עיראק על הישג כלשהו, וכך יוכל הנשיא סאדם חוסיין להצדיק בפני העם את מאות אלפי הקורבנות, או שמא יהיה זה חומייני וממשלתו, שיוכלו לטעון שבמחיר הנורא של המלחמה הצליחה איראן לשמור על אחד האינטרסים החשובים ביותר שלה.

יש גם מחלוקת בדבר השייט במפרץ. איראן מוכנה לוותר על בדיקת האוניות הנכנסות ויוצאות במיצרי הורמוז, אך עיראק, הדורשת הבטחה בלתי מסוייגת של חופש השייט במפרץ, טוענת גם, שבמוכנותה יש לדבר משמעות רק אם איראן תאפשר גם טיהור שאט-אל-ערב ממוקשים. איראן משיבה, כי דבר זה אינו כלול בהחלטה 598 של מועצת הביטחון.

אך נראה, כי לשני הצדדים יש אינטרס פוליטי פנימי בסחבת בהמשך המשא והמתן. איראן מעוניינת בפסק זמן כדי לצנן את החוגים הקיצוניים שגילו מורת רוח כשהפסיקו את המלחמה בטרם הביאה לקידום המהפכה האיסלאמית באיזור. ומצד שני, סאדם חוסיין הפראגמאטי חושש למעמדו, וכבר החל, כנראה, בחיסול גנראלים עיראקיים, שיכולים לערער את שלטונו, כאשר תכריע ועדה בינלאומית מי אשם בהתחלת המלחמה, כפי שמתחייב מסעיף 6 בהחלטת מועצת הביטחון.

אחדות ללא תכלית

ממשלת אחדות תבוא בחשבון רק כשלב ביניים בדרך לשינוי שיטת הבחירות

מאת דן מרגלית

ממשלת האחדות הלאומית – יש להודות – תירשם בדברי הימים של הפוליטיקה הישראלית כהישג יותר מאשר כישלון. היסטוריון העתיד, שתחושת המועקה והשיתוק התכ־פשה הנבוכות לא תהיה נחלתו, יצביע על הנסיגה מלבנון ועל הדברת האינפלציה כעל תוצאה שכל ממשלה דמוקרטית בה מתברכת בה, עד שהיא מפזרת את הפרלמנט ומקדימה את הבחירות כדי לזכות באמון מחודש ומ־חודש של הציבור.

בנסיבות שנוצרו אחרי הבחירות ב-'84 נבצר מדה להקים ממשלת אחדות לאומית. בלעדיה ספק אם היו מבטלים את פרוייקט הלביא ועומדים בלחץ גלי השביתות האחרונות. אך גם רישומו של המחיר הכבד לא נמחק אתמול מן הקלפיות.

כבר שכבו שהיא יצאה לדרך עם חיוך, בארוחה חגיגית של הזוגות פרס ושמיר. איש לא יכול היה אז לשער כי השתיים בקיע ואיבה, כאשר האחד מכנה את יריבו "רוצח השלום" והאחר משיב לו במטבע-הלשון של "רוצח האמת". קרה לממשלת האח־דות הלאומית מה שאירע למדינאי היהודי-צרפתי ליאון בלום, שהתבקש בערוב הקריירה שלו להתייחס לדעות שהביע שנים קודם. "אני מחובר אליהן" – צוטט בלום בספרו של ג'ייסס ג'ול "אינטלקטואלים בפו־ליטיקה" – "אך איני מכיר בהן את עצמי". ממשלת האחדות הלאומית תוכל לייחס לעצמה שינוי רזמה. היא מתוכנת לאחדות-'84 ולשלבי הקמתה, אבל אינה מכירה בהן עוד את עצמה.

ליוזמה בבודת תוצאות הבחירות, אבל כאחידה של אחדה ציבורית מוב־הקת. אם בסופו של דבר יתברר כי גם הבוקר מגששים הגושים הגדולים להידרש שותפותם, הם בוודאי יתקשו למצוא לה שיורי אחדה כלליות.

שכן היא שיבשה רבים מכללי הני־הוג הפרלמנטריים של משטר תקין. היא השאירה את הכנסת ללא אופוזיציה. לקבוצות שנותרו בשוליים מחוץ לקואליציה היתה תחושה שאין תועלת ותוחלת לפעילותם. כל נימוק וכל טיעון שהציגו הוסר מסדר-היום בחסות הרוב האוטומטי של הקואליציה הגדולה.

ארבע השנים האחרונות הן, אולי, התרומה הגדולה של כלי התקשורת לדמוקרטיה: הם הוסיפו לדווח על הפעילות הפוליטית והפרלמנטרית מתוך הנחה כי יש לה חשיבות ציבורית של ממש, ולא הניחו לה לגווע, אף שהיתה נטולת תוצאות מעשיות במה שקשור למאבקים הנוצצים בין קואליציה לבין אופוזיציה.

השיבוש המקביל התרחש בתודעת שרי הממשלה. הם סברו, למעשה, שעם גיבוי כזה אין הם חייבים דבר לעורפם הפוליטי. את ההכרעות הכב־דות הציגו שמעון פרס ויצחק שמיר לפני סיעות המערך והליכוד כעוב־דות גמורות, ולא כנושא לבירור ולשיקול-דעת משותף.

מעולם לא חשו הח"כים איבה כה עזה לנציגיהם בממשלה כפי שהקרי־ינו לעבר שרי המערך והליכוד, שהו־פיעו אל סיעותיהם הפרלמנטריות רק כאשר רצו לגייס על כוס מיץ נגד עמיתיהם.

במבט לאחור נראה כי לפחות בשני אירועים שסדקו את הממשלה גילו פרס ושמיר אטימות מסוימת לתביעות הכנסת, המערכת המשפ־טית ודעת-הקהל, מפני שהניחו מראש כי הם נשענים בבטיחותם השנייה במחלוקת על תמיכה רחבה ובלתי ניתנת לערעור. זה בלט הן כשנכבש עמדה משותפת לטאטא אל מתחת לשטיח את פרשת-השב"כ, הן כשהכינו את הכיסוי שהתפורר בעניין ג'ונתן פולארד. התחושה כי הכל עלה בידם עם רוב כה גדול, מוססה את הבלימה העצמית, שהיו מפעילים לו ידעו מראש כי ייתקלו באופוזיציה פרלמנטרית גדולה. מעניינת גם העובדה, שכאשר עסק בטיוח שני הנושאים פותחה העוינות האישית בי־ניהם עד כדי דממה מוחלטת.

בסופו של דבר התגברה האנומליה עד כדי הפיכת חלק ניכר מהקו־אליציה לאופוזיציה-למעשה. כשחברי הכנסת חיים הביעו אי-אמון בממשלה, לא גירשו אותם מהקואליציה. שמיר אפילו לא העיר להם על כך, פרס שתק בתקווה כי יבינו את הרמז אחרי הבחירות. אבל לא רק הם. גסות-הרוח שנקט חיים קופמן מהליכוד כלפי פרס עלתה על כל מה שהשמיעה גאולה כהן מהתחיה נגד ראש המערך.

כמה מהחוויות של חיים רמון נגד הליכוד היו חריפות מהתגמקות של רצ ומפ"ם נגד שמיר. בדיקת כלי התק־שורת המצוטטים על-פי החוק – הרדיו והטלוויזיה – תגלה שכאשר ביקשו להביא אל המיקרופון הבוקע שני צדדים למחלוקת, זומנו לאולפן שניים מן הקואליציה – מערך וליכוד – ופסחו על נציגי האופוזיציה. מפני שהוויכוח הלוהט, המעיד על שיבוש הכלים התנהל בתוך הקואליציה.

ממשלת אחדות לאומית היא תופעה שאפילו סניגוריה מוצאים לה צידוק רק במצב-חירום, בהוראת-שעה ובתנאים חריגים. היא אינה יכולה להיות דפוס לחיקוי. אבל איך תנהג המערכת הפוליטית אם ייצא כי יש ממש בתחזית הטלוויזיה שבישרה אמש תיקו בין הסיעות הגדולות? קשה לוותר, כי למרות הצהרות המ־ערך והליכוד בשעות הראשונות לפ־רסום התוצאות, הם ישקלו את חידוש השותפות ביניהם. לאחר מה שהתרחש ביניהם בארבע השנים הא־חרונות וההתחייבויות הסותרות שקיבלו על עצמם במערכת הבחירות – אין זה הסדר ראוי. התיקו שהושג אמש (אם לא יופר על ידי קולות החיילים) מצדיק כינון מחדש של ממ־שלת האחדות הלאומית רק אם יעודה היחיד הוא לשנות את שיטת הבחירות, ולחזור בהקדם אל הקלפיות להכרעה על פי חישוב אחר. מעניין להיווכח מי מהיושבים בראש השולחן במטות הב־חירות הגדולים יעמוד על כך הבוקר.

הוא ואנחנו והמלחמה הבאה

מאת גדעון סאמט

אתמול הוא הצביע והבוקר הוא מתגייס. דברים אלה נכתבים לפני שידוע מה הוא, וכולנו, בישלנו שם: יש קשר הדוק בין התוצאות לגיוס שלו. "כדי שהילדים שלך יוכלו לישון בשקט", נאמר באחת המודעות האחרונות של המערך, עם שמו, באו־תיות ענק, של יצחק רבין ועם תמונתו, מחייך, מוקף חיילים. למרות הבטחתו, אמש של הטירון החדש לא תישן בשקט, לפחות למשך זמן אחרי הגיוס, יהיו תוצאות הבחירות אשר יהיו.

אבל יש חשיבות רבה למה שהתב־רר אמש. אף פעם לא היה הצעיר הזה צריך להתעניין כל-כך בטיב הממש־לה. עכשיו, הרכב החבורה השלטת יעשה בשבילו את כל ההבדל שבעולם.

הוא וחבריו יהיו בשר התותחים של המלחמה הבאה. בארבעים ואחת שנות המדינה היתה מלחמה אחת לפחות בכל עשור. המלחמות האלה ביקשו להבטיח שנהיה כאן בשקט. השקט לא בא. הוא בא פעם רק לאותה זירה שבה הנהגתו של הצעיר הזה – הוא היה אז בן תשע – עשתה כדי שיהיה שלום.

מאז, ההנהגה ההיא עשתה הכל כדי שלא יהיה הסדר. בעינו יקרים לכולנו מאוד, אבל שם, בזירה המזר־חית, הרי מדובר בנחלת אבות. ואילו בזירה הצפונית, ממשלתו של הצעיר עשתה מלחמה. אחיו הבכור עוד הספיק להתגייס שם כחייל מתחיל – בשעה אמו פרוחה כל פעם מחדש – לפני שצה"ל פינה את לבנון. או כבר היתה ממשלת אחדות ונציגי הממש־לה הקודמת, לא נשכח להם את זה, לא רצו בנסיגה.

בזיק האחדות – הילד בן ארבע־עשרה – עשו נציגי הליכוד מאמצים שעלו יפה למנוע משותפיהם התקד־מות לקראת משא-ומתן. זה היה קצת מוזר, אבל כנראה שכיח: הנער (לך תכניס בינה במוחותיהם של הצעי־רים) דווקא הצדיק מדי פעם, קרבים מבני גילו, את נוקשותו של הליכוד. בעיקר אחרי סכין-בגב באיזו קאסבה, פיגוע באוטובוס.

בשנה שעברה נוצרו תנאים מיוח־דים במינם להתקדמות לקראת מו"מ על הסדר. הצעיר כבר ידע בדיוק למה מתכון הליכוד כשאמר מינבן על ועידה בינלאומית. זה היה ב"חומר הבערה", כמו שאומרים בתיכון. יצחק שמיר הצליח. הכל התפורר: ההסכם עם חוסיין, רעיון הוועידה, היוזמה האמריקאית, הוקמה העדינה שניסה לפתוח פרס.

אילו התגייס לפני שנה, היה נקלע אולי כבר אז לראשיתה של התוצאה, באיזו קאסבה, בסימטה אדורה במחנה פליטים, תחת מטר אבנים. והיו אומרים לו – ליכוד ומערך גם יחד – שמשם אסור לצאת בעמדת-חולשה מול רוגטקות של ילדים.

אבל לא היה סיכוי שמשהו יקרה גם מעמדת-כוח. ככל שהתקרב המועד של אתמול, היה ברור ששום דבר לא יזוז בלי הכרעה מחודשת בקלפי. או הצעיר הלך אתמול לקלפי בעניין הכרעה והוא הולך היום לצבא בעניין השיפור (שיעלה קודם במשקל, תאמר אמו) של עמדת-הכוח.

כלי-משחק קטן הוא הנער הזה, פיון על לוח שבו היתה מלחמה אחת ומאות אלפי חללים לפחות פעם בעשור. מלבנון אנחנו מונים כבר שש שנים. לפי החשבון הנורא, הקצוב, שלנו המלחמה הבאה עלולה להיות בזמנה של הממשלה הבאה. גם בזמן שירותו של הצעיר שמקבל היום את מדיו. כמה פעמים שמענו על שתי המשימות של הממשלה היוצאת, ואיך הצליחה בהן: לבנון והאינפ־לציה. לממשלה הבאה צריכה להיות מטרה אחת שקודמת לכול: למנוע את המלחמה של העשור החמישי.

הדברים האלה, הנכתבים לפני שטיבה של הממשלה ידוע, אינם בכל זאת דיבורים בעלמא למען עתיד רחוק יותר. אין שום דרך שהרכב דומה לזה היוצא יהיה מסוגל להצליח במה שקודמו נכשל. ממשלת ימין צרה תגיז את המלחמה הבאה. הרכב צר של מערך-שמאל לא יוכל לעמוד בפ־שימה הקשה. אם הנסיבות שבהן מתגייסים הבוקר הצעיר וחבריו יהיו אלה, אנחנו שולחים את הטוב ביותר שיש לנו לקראת הגרוע ביותר.

אם נתעורר הבוקר, טרוטי-עיניים, אל אחת מהגירסאות האלה של של־טון לשנים הבאות, מוטב שנתייחס אליהן בכל החומרה. אנחנו ריקנו את התוצאה, יחד עם הצעיר שהצביע אתמול והולך היום לצבא. אבל אם יתברר לנו שגם הפעם הזאת השיטה הפוליטית אינה יכולה להפיק תוצאה טובה – ולפחות ברורה – יותר, עלינו לשנות לא את העם אלא את השיטה. אם שיטת הבחירות מאלצת אצלנו, זו הפעם השלישית בשבע שנים, תיקו הרסני, היתה בכנסת היוצאת, בשלב מתקדם, הצעת חוק שתשנה אותה.

הנושא האמיתי בשנים הקרובות אינו כלכלה, רווחה, השכלה, בריאו־ת, אבטלה, או שאר הנושאים של "איך נחיה". הנושא הוא שוב שלום או מלחמה, חיים או מוות. הנושא הוא האם נחיה. ולא נוכל להמשיך לחיות כחברה בריאה, שפויה, שאינה עוקרת שוב ושוב את בניה, אם לא ניתן לפתוח את הסיכוי, אם לא ניצור את התנאים, להכרעה פוליטית ברורה.

החייל הטרי של הבוקר נולד במלחמת התשה. היה בן שלוש ביום כיפור. בן שתים-עשרה בלבנון. בן שבע-עשרה כאשר חלק מממשלת הא־חדות שלו הכשיל סיכוי להסדר. החייל הטרי של הבוקר יכול להיות הבן של כל אחד מאתנו.

שמעון דוקאקיס ויצחק בוש

מאת ויליאם ספאייר
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

וושינגטון

לבחירות בישראל יש נקודת דמיון אחת עם הבחירות בארצות־הברית: קולות מתנדנדים מאמינים למה שאומרים המועמדים זה על זה. הדבר מסביר מדוע בוחרים רבים בארה"ב שעדיין לא החליטו, חושבים כי ג'ורג' בוש הוא נבוה אליטיסטי וגוועני, ורבים אחרים סבורים שמייקל דוקאקיס הוא רכרוכי, קפוא וחסר כישורים. זו גם הסיבה מדוע קולות צפים בישראל חושבים ששמעון פרס הוא מניפו־לטור חלקלק המוכן לוותר על ביט־חון המדינה, ורבים אחרים סבורים שיצחק שמיר הוא בן נוקשה שאינו מסוגל לעשות שלום.

אבל האמת היא שברובן הגדול כל אותן השמצות כוזבות. בשתי מערכות הדמוקרטיות אלה, יהיה מי שיהיה המנצח או המפסיד, הוא יהיה אישיות פוליטית שבונה יותר ובן אדם טוב יותר כמעט מכל מנ־היג המתנפח בעת ומבה-גלים בזי־רה הבינלאומית.

קיימת עוד נקודת דמיון בין מסעות הבחירות של שתי המדי־נות. בארה"ב יודעים הדמוקרטים כי האיש מספר שניים שלהם, לויד בנטסן, מוכשר יותר מהמועמד בראש הרשימה. פוליטיקאים במער־ך יודעים שמספר שניים שלהם, יצחק רבין, היה מקדים בבחירות את פרס שרבים אינם נותנים בו אמון. רק בשבועות האחרונים של המסע נשלפת תרבות הפיפיות של המפלגה – זו הסיבה מדוע ג'סי ג'קסון ואריאל שרון צצו לאחרונה כדי לעודד תומכים ולצמפר מתנגדים.

ההבדלים הגדולים בין שתי מערכות הבחירות הם אלה: המועמ־דים האמריקאים מתווכחים על נוש־אים משניים או טפליים – עונש המוות, מידת הלהט של שבועת הנ־אמנות, השאלה מהו שם מרכזי – בעוד הישראלים עוסקים בבעיות הבסיסיות של ביטחון והשרדות. משגה עלול לעלות להם בכל.

המצביעים בישראל עוסקים בענייניהם ולא אומרים לאמרי־קאים (או לקנדים או למקסיקנים) בעד מי להצביע. בחירתו של דוקאקיס תציע לישראל ידידות רבה יותר אך לא את הכוח או אף הרצון לממש ידידות זו. השילוש בוש־בייקר-סונונו יספק את הכוח אך, קרוב לוודאי, יתקע אצבע חטטנית משוארכת בגב. לא כולם שוחר־אלים נישראלים. לעומתם, מפעיל העולם לחץ רציני על המצביעים הישראלים להצביע בעד פרס.

מועמד נוח וגמיש יותר. הלחץ הבינלאומי הגיע לשפל חסר תקדים כאשר מלך שמעון פרס כסוכן והמנות עבור המלך חוסיין בתוכנית "נישליט" של אירביר. המתאורר הקטן (שמעולם לא התייצב בפני בוחר יודעי הנמצא כעת במצב של הרגשות בגלל חוסר הפופולריות שלו בקרב הפלשתינאים), תוקף בפרס ופסל את שמיר. מאז ניסו הסובייטים להביס את ריצ'רד ניכסון, לא היה ניסיון כה מגושם מצד מדינה לא דמוקרטית להשפיע על בחירות דמוקרטיות.

האם זה יפעל? שמעתי שנשק הבחירות המוזר הזה פעל בכמורגג בישראל על סמך התיאוריה שה־מועמד של אויבי אינו ידידי. אבל הלחץ המצטבר מחו"ל – כולל פרשנות מעוותת של אמצעי התק־שורת, המיות נבעתות של יונים אמריקאיות וגעגוע חד צדדי של הבוחרים הצולפים, שלנו – יכול לשכנע כמה ישראלים עצבניים שנצחון של הליכוד יבודד את המ־דינה. הוא לא יבודד. אני חושב שניטיב לעשות אם נניח לישראל להחליט על עתידה בעצמה. אם אנחנו נגד "הסדר כפוי" עלינו להתנגד לניסיון להשפיע על בחירותיה היא את מנהיגה. נצחון של פרס היה מביא לכך שתומכי ישראל בארה"ב ידאגו שהוועידה הבינלאומית שתקום כדי להעביר את הריבונות על השטחים המוחז־קים לפלשתינאים, לא תידרדר ותביא להקמת מדינה עויינת בר־אשות אש"ף.

אם יכונן שמיר קואליציה ימנית בת 62 מנדטים תהיה בב־חינת נצחון מבריק, יש להניח כי האינתיפאדה תיראה תקווה מועטה להתקדמות בדרך של אלימות. ישנה רגש על מו"מ ישיר בדרך לשלום, וידידים נכים של ישראל יוכיחו לליכודניקים את יכולתם הרחבה במינה לספק אוטונומיה אמיתית לפלשתינאים שוחרי שלום.

אם, כפי שנראים כעת המיש־אלים, אף צד לא יזכה בהכרעה ברורה, עוד קואליציה ועוד שנות התכתשות מתישות. אפילו כך בעלת-ברית היא בעלת-ברית: על אף ההסכנות הישראלית יעשו הנשיא האמריקאי הבא והקונגרס את הדרוש כדי לקחו את מכירות הנשק הסובייטי לסוריה ולוב ואת החימוש הבריטי האמריקאי של הסעודים. זה מה שהדדו כל כך בשיטה הנשיאותית האמריקאית. המנצח – ולו גם על חודו של קול כפי שאירע ב-1960 – זוכה בכל הקופה ולתקופת זמן מוגדרת. המצביעים בעד המפסידים בולעים את רוקם ומצביעים, ונעשה שירות גם לדמו־קרטיה וגם ליציבות הלאומית. ישראל הדמוקרטית, הראוי למפו־לכות ולעריציות המקיפות אותה את התפארת הנהילה של בחירות חופשיות. ובשבוע הבא נראה לעו־לם איך הרוב שולט במועצת העל החופשית. *

שיקול הדעת של הרצוג

מאת גדעון אלון

סביר להניח שהנשיא הרצוג עקב בעניין אחרי הוויכוח שהתנהל בין המ־פלגות, בתשדירי התעמולה בטלווי־זיה, סביב השאלה על מי הוא צריך להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה – על המועמד של המפלגה הגדולה ביותר או על נציג הסיעה שנראה לו כבעל הסיכויים הטובים ביותר לכונן ממשלה שתזכה באמון הכנסת. נציגי המפלגות הקטנות (רצ, מפ"ם והתחיה) ניסו ליצור את הרושם שעל הנשיא להטיל את התפקיד על חבר־הכנסת שבאמתחתו מתייצב הגוש הגדול ביותר של תומכים – כדי לש־כנע את הציבור לתמוך בהן. לעומת זאת, הדגיש המערך כי על הנשיא להטיל את הרכבת הממשלה על מוע־מד המפלגה הגדולה ביותר.

פרופ' רגם קליינגהופר, מומחה למ־שפט קונסטיטוציוני, סבור כי שתי הטענות אינן מדויקות. "לנשיא יש על-פי החוק שיקול-דעת בלתי-מוגבל. למעשה, הוא אינו חייב להטיל את התפקיד לא על ראש הסיעה הגדולה ביותר וגם לא על מי שעומד בראש הגוש הגדול ביותר. עקרונית, הוא רשאי להטיל את התפקיד על שול־מית אלוני, פרופ' אבנר שאקי או אפילו מאיר וילנר מרק"ח".

חוק יסוד הממשלה קובע: "משיש לכונן ממשלה חדשה יטיל נשיא המ־דינה, לאחר שיתייעץ עם נציגי סי־עות בכנסת, את התפקיד להרכיב ממשלה על אחד מחברי-הכנסת, שהו־דיע לנשיא בתוך שלושה ימים מהיום שנשאל, שהוא מוכן לקבל את התפ־קיד". כלומר, הנשיא אינו חייב לזמן להתייעצויות את נציגי כל הסיעות. הוא רשאי להתייעץ רק עם נציגי הסיעות הגדולות. ב-1984 לא זימן הרצוג להתייעצות את מנהיג "כך" ח"כ מאיר כהנא.

פרופ' קליינגהופר סבור כי מבחינה משפטית גרידא, לכל אחד מ-120 הח"כים יש אותם סיכויים לקבל מהנשיא את המינוי, אם הנשיא יגיע למסקנה שיש בכוחו של אותו ח"כ להרכיב ממשלה שתזכה באמון הכנ־סת. השיקולים שמנחים את הנשיא בהחלטתו על מי להטיל את התפקיד הם מעשיים ולא משפטיים. הוא מז־כיר כי במדינות כצרפת ואיטליה היו מקרים שהנשיא הטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על נציגה של סיעה קטנה, ואפילו סיעת יחיד.

● פרופ' קליינגהופר מדגיש שבמשך השנים התפתח בארץ נוהג קונסטי־טוציוני שהנשיא מטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על נציג המפלגה הגדולה ביותר, אבל הנוהג הזה אינו מחייב את הנשיא. לפחות פעם אחת היתה סטייה מכך. בספטמבר '83, בע־קבות התפטרותו של מנחם בגין מראשות הממשלה, קיים הנשיא התייעצויות עם נציגי הסיעות בכנ־סת. נציגי המערך ביקשו מהנשיא להטיל את התפקיד על שמעון פרס, בנימוק שהוא עומד בראש הסיעה הגדולה ביותר, המייצגת 50 ח"כים. הליכוד קרא לנשיא להטיל את המ־שימה על יצחק שמיר, אף שסיעת הליכוד מנתה אז רק 46 ח"כים. הני־מוק של ראשי הליכוד היה שסיעות המהוות יחדיו רוב בכנסת תומכות בשמיר כראש ממשלה.

אחרי התלבטויות החליט הנשיא להטיל את התפקיד דווקא על שמיר. הרצוג הבהיר אז, כי "לא פירשתי את הסמכות המוקנית לי בחוק פירוש מצמצם, ולא ראיתי את תהליך ההתייעצויות עם הסיעות כמיועד לברר אך ורק מי הוא חבר-הכנסת הזוכה לתמיכה הרבה ביותר". את הכף הכריעה העמדה המאוחדת, שמצא אצל כל המפלגות שהרכיבו את הקואליציה בעד הטלת התפקיד על מועמד הליכוד.

פרופ' יצחק זמיר קבע בחוות-דעת שהכין בספטמבר '83 (בעקבות התפ־טרותו של בגין מראשות הממשלה ופנייתו של סגן רה"מ לוי אל היועץ המשפטי לממשלה), כי "על הנשיא לקיים התייעצויות עם נציגי סיעות בכנסת, ולאחר מכן להטיל על אחד מחברי-הכנסת את התפקיד להרכיב ממשלה. בעניין זה מקנה החוק שי־קול-דעת לנשיא. על יסוד ההתיי־עצות עליו לשקול ולהחליט למי מבין חברי-הכנסת יש מירב הסיכויים להרכיב ממשלה שתהנה מאמון הכנסת".

אולם אם המועמד שעליו הטיל הנשיא את התפקיד להרכיב ממשלה נכשל במשימה ולא הצליח במשך 21 ימים שהועמדו לרשותו להרכיב ממ־שלה, או שהודיע לנשיא לפני תום פרק הזמן שהוקצב לו "שאין בידו להרכיב ממשלה", רשאי הנשיא (אחרי שיקיים, אם רצונו בכך, סיבוב שני של התייעצויות עם נציגי הסי־עות בכנסת) להטיל על ח"כ אחר, שהודיע שהוא מוכן לקבל את התפ־קיד, לבצע את המשימה במשך 21 יום.

בשלב זה רשאים למעשה "נציגי סיעות בכנסת שביחד מהווים רוב בכנסת", כלשון החוק, להכתיב לנשיא על מי להטיל את מלאכת הרכבת הממשלה, אם יודיעו לו בכתב שהם תומכים במועמדותו של ח"כ שנראה להם מתאים לכהן כראש ממ־שלה. כלומר, בשלב זה כבר אין לנשיא שום שיקול-דעת. החוק נוקט לשון ציווי: "הוגשה לנשיא בקשה כאמור בצירוף הסכמה בכתב של המועמד, יטיל הנשיא את התפקיד להרכיב ממשלה על אותו חבר כנסת".

פמיאט – מפלצת או דחליל?

מאת אליהו סלפטר

פעילים למען יהודי בריה"מ רואים בה מקור לסכנת פוגרומים אם יתערער שלטונו של גורבצ'וב. סובייטולוגים אחרים טוענים שהק.ג.ב. עומד מאחוריה. אחרים סבורים שהיא ביטוי אותנטי לאנטישמיות המוש־רשת בעם הרוסי. מדובר בפמיאט, התנועה הלאומנית והאנטישמית הרוסית, הפורחת בצל הגלאסנוסט ומערבת סיסמאות בוועידות התיידדות אל "הפרוטוקולים של זקני ציון" עם שנאת זרים ועם משיחים מסורתיים מהכנסיה הפרבוסלאווית.

באסיפות התנועה אפשר לשמוע דיבורים על כך ש"בני הלאום היהודי תופסים את כל משרות ההוראה" ו"משמידים את תרבותנו הלאומית, את כלכלתנו, את האקולוגיה, ובעי־קר את העם שלנו". נואמי פמיאט תוקפים את אמצעי התקשורת, התומ־כים בפרסטרויקה, וערב הכינוס המי־וחד של הוועד המרכזי של המפלגה שלחו מברקים אל ליגצ'וב, יריבו השמרני העיקרי של גורבצ'וב, בקריאה למפלגה "להגן על המסורו־ת הרוסיות".

אומר סובייטולוג בכיר בלונדון: "כמה הם מסוכנים? כל פעם שמשתדרים במקצת ההרשבות, נהגה מה בעיקר הימין, שיש לו קשרים טובים עם מערכות המשטר הסובייטיות והמאבכבות. גורבצ'וב הח־ש לפעול נגדם".

גם ראש אחד הארגונים היהודיים, העוקבים אחרי האנטישמיות באירופה, אינו אחוז בהלה: "פמיאט מו־כיחה שהאנטישמיות הסובייטית לא באה רק מלמעלה – היא המשך האנ־טישמיות הרוסית הישנה. גורבצ'וב אינו מעודד את התנועה, אך הוא בוודאי אינו מדכא אותה. ואולם הש־לטונות יקפידו שלא לאבד שליטה עליה, ולא יתירו לארגן פוגרומים".

המבול האירופי בפאריס של ארגון יהודי עולמי אומר בנימה קיצונית יותר: "או שגורבצ'וב אינו חזק דיו לדכא את פמיאט, או שהוא זקוק לה".

לתנועת פמיאט סניפים ברחבי בריה"מ. היא מקיימת אסיפות פו־מביות במקומות קבועים, ובין פעיליה נמנים סופרים, רופאים, חברי מוסדות מדעיים ממשלתיים, שממונים עלי־הם בוודאי יודעים על התעסקותם זאת ואין ספק שיכלו לאסור לו היתה הוראה לכך מלמעלה. פעילים יהו־דיים מצליחים, לעתים, להכניס רשמ־קול מוסתר כדי להקליט את דברי הנואמים. אחד מהם העביר לאחרונה למערב תמנית מהקלטותיו עם העד־ות העדכניות.

נראה שלא פחות משהצהרות פמיאט הן אנטישמיות, הן ריאקצ־יוניות ויוצאות בגנות כל צל-צלו של ליברליזם המופיע בבריה"מ. פגישות התנועה בלנינגרד נערכות כל יום ה' בגן רומיאנצבסקי, ליד האקדמיה לאמנות, כותב הפעיל היהודי בתיאורו. במקום התאסף קהל רב, וגם שורה של שוטרים. הוצבה בימה עם רמקולים חזקים ועליה נתלה שלט ועליו המלים "חזית פטריוטית לאו־מית – פמיאט", וסמל של פעמון בתוך אליפסה. לפני הבימה, ניצבת שורה של צעירים בחולצות שחורות, שעליהן סמל הפעמון. היו"ר לבוש חליפה אירופית מטופחת אך שיער עשוי בתסרוקת "סיר" עגולה וזקנו מדולדל, בנוסח האיכרים הרוסיים. בקהל בדרך שתי קבוצות: אחדים, הקומנים קרוב אל הבימה, וסקרנים, תיירים וכמה פעילים יהודים העומ־דים מאחורי האחרים.

הנואם הראשון מסביר לקהל שבעיתונים הסובייטיים שולטים יהו־דים, המסתתרים, לדבריו, מאחורי שמות רוסיים. אחריו עולה לבימה מנהיג פמיאט ושמו ואסילב. הוא דומה למוסוליני, והדבר מקבל יתר הדגשה בשל חולצתו השחורה. הוא מתקבל בתשואות ומכריז: "מנסים להציג אותנו כבוגנים וכאנטישמים. אך איזו אנטישמיות אפשרית בארצנו הסתכלו במפת מוסקווה: חוף מארקס, כיכר סברדלוב, רחובות עם השמות אוריצקי, קלרה צטקין, רוזה לוקסמבורג. על שמו של אלכסנדר נייבסקי (נסיך רוסי מהמאה ה-13 וקדוש הכנסיה האורתודוקסית) יש רק רחוב צדדי באורך 50 מטר. או מה יש כאן: אנטישמיות או רוסופוביה?"

בהמשך דבריו הוא מצהיר: "הציונים הם שמארגנים פוגרומים, משום שהם זקוקים לבשר-תותחים עבור ישראל".

ואחריו הוא עונה לשאלות מהקהל: "לא, איננו מפיצים את הפרוטוקולים של זקני ציון.. אנו קוראים אותם ומשווים עם מה שאנו רואים סביבנו ומוצאים דמיון (..) מדוע מדגים בחולצות שחורות זה צבע הנזירים שלנו שלבשו גלימות שחורות חורב בירדים (..) זה גם צבע האבל שלנו – על מיליוני האיכרים הרוסים שנרצחו. היה זה רצח פו־ליטי או רצח פולחני? קיראו את התלמוד ואת 'שולחן ערוך' ותבינו הכל (..)

האם יש קומוניסטים בפמיאט? אלה שהיו פעילים גורשו מהמפלגה. אך היו במחיצם במוסקווה יש לנו עשרים אלף חברים ובעשרים אחרות יש הרבה חברי מפלגה בארגון שלנו".

בהמשך דבריו קרא הנואם שלא להילחם במפלגה הקומוניסטית: "הח־ברים הם אחים ואחיות שלנו (..) למה לנו ריבוי מפלגות? אנו בעד סדר, ממשלה חזקה, משטרה חזקה. איננו נגד הק.ג.ב., או נגד המשטרה. אלה מרכיבים חיוניים של המדינה".

הרושם שפמיאט קשורה לגורמים השמרניים במפלגה מתחזק עקב הבי־קורת החריפה על התנועה שהופיעה בתקופה האחרונה בחוגי העיתונים במוסקווה ובלנינגרד, הנחשבים כמ־שקפים את החוגים המקורבים לגורב־צ'וב. אחרים מהם הגדירו את פמיאט "עסק של הלוחמים בפרסטרויקה".

בסיום הדיווח מאסיפת פמיאט בלנינגרד, מסכם המדווח, פסרוב־עליה יהודי: "זה ארגון פאשיסטי חזק, עם מטה אינטלקטואלי חזק, המתפעל ביעילות רבה. אין לי ספק שכוחות חזקים בממסד עומדים מאחוריו (..) האנטישמיות מהווה כוח-משיכה עיקרי לגיוס חברים, אך יעד התנועה מקיף בהתאם לצרכים הפוליטיים. כעת היא מופנית נגד הד־מוקרטיה ונגד הרעיון של ריבוי מפ־לגות. ברצוני להדגיש שוב: פמיאט אינה המחלה אלא אחד מתסמיניה, ולא החשוב שבינהם (..) אין זה כלל כך נכון שארגונים יהודיים ממקדים את תשומת הלב רק על פמיאט (..) לא פמיאט מנעה יציאת יהודים לאר־ץ ישראל. לא פמיאט פירסמה ספרים ומאמרים אנטישמיים במיליוני עות־קים. לא היא שעשתה את האנטיש־מיות לאידאולוגיה רשמית של המדי־נה. כאשר מוכיחים לנציגים סובייטיים את האנטישמיות בבריה"מ, הם משיבים: 'כן, יש ארגונים קיצוניים בבריה"מ, אבל אין ארגונים כאלה? זה מחיר הדמוקרטיה' (..) פמיאט היום הוא ארגון-דמה, חזק ומאורגן היטב, אבל בובה – וחשוב לדעת של מי היד המושכת בחוטים".

هكذا من الأصل

מלחמה, שלום ונשים

מאת יהודית קנולר

אף־על־פי שישראל היא בין המדינות הבודדות שבהן יש שירות חובה לנשים, ונשים השתתפו בהגנה על המדינה מאז תחילת המאה, אין קולן נשמע במוקדי ההכרעה בענייני מלחמה ושלום. רק מלחמת יום כיפור הולידה את "אמהות נגד שתיקה". התנועה, ששמה הרשמי הוא "הורים נגד שתיקה", הוכיחה כי נשים יכולות ליצור כוח, שהן מוכנות לפעול בתנועות מחאה, להפגין ולהתעסק על עצמאות, אך במוקדי ההכרעה הפוליטיים קולן לא נשמע. ייתכן שהדבר נובע מכך, שאין להן אמון במנהיגות, או שאינן רוצות במעורבות ארוכת טווח.

היוזמה לעשייה פוליטית באה עתה מהעולם האקדמי. המחלקה לחקר ולהוראת המינים של האגודה הסוציולוגית בישראל, בראשותה של ד"ר מיכל פלגי מאוניברסיטת חיפה, יזמה יום עיון בנושא "נשים ומלחמה", אשר יתקיים מחר (3 בנובמבר) באוניברסיטת בר־אילן, בהנחיית פרופ' דפנה יזרעאלי. בין המשתתפות: פרופ' גליה גולן, ד"ר אלה בלפר, ד"ר חוה בראלי, ד"ר נעמי חזן, ד"ר רות כץ, ד"ר סילביה ביזאוי ופרופ' רבקה בר־יוסף. זהו תחום המייצג את כל האוניברסיטאות, שכבר עסק בעבר באותו נושא מזוויות שונות. המשתתפות יבחנו את חלקן של הנשים במחאה ובתנועות המחאה ויבדקו אם נשים נוקטות עמדה כלפי שלום ומלחמה וכיצד המלחמה משפיעה על מעמד הנשים.

דפנה יזרעאלי: לגיטימציה

שומרות על החיים

דפנה יזרעאלי, המשמשת כמתאמת של יום העיון סבורה, כי אין זה מקרה שהיוזמה באה מהאקדמיה: "התחלנו במחקרים על נשים. בחו"ל המחקרים הללו קיבלו לגיטימציה ובעקבות כך גם בארץ. מרצים, כולל גברים, החלו להתעניין בנשים. האקדמיה שואלת שאלות ועוסקת בתופעות של חיי היומיום, אשר לגבי האוכלוסיה הן נחשבות למובנות מאליהן. המחקרים מעלים תשובות וממצאים סטטיסטיים שקשה להתווכח איתם. בחברה, בה הגורם הצבאי הוא מרכזי, יש אקלים לא נוח לשוויון בין המינים. האקדמיה מביאה את קולן של הנשים".

מוסיפה ד"ר סילביה ביזאוי, מהמחלקה לסוציולוגיה בבית ברל: "האקדמיה מאפשרת לנשים לדבר. כשעשיתי את הדוקטורט שלי על נשות היישוב – כולם צחקו עלי. ידעתי כי הבעיה המרכזית לגבי נשים היא בעיית השלום. אולי בשל העובדה שהן יולדות ושומרות על החיים. הן מעולם לא דיברו על שנאה לערבים. אך לא הבנתי מדוע קולן לא נשמע לגבי שאלה כל כך מרכזית".

יוזמות יום העיון מקוות שהן יתוו את הדרך ויחשפו את העובדה כי נושא קיומי כמו מלחמה ושלום פחות משכבי שווה ומהווה מעטות היום. הן מקוות כי בעקבות פעילותן, לא יורד הנושא מסדר היום הציבורי של הנשים.

הצעקה האחרונה

מיצג אופנה יפה וקפדני

מאת שולמית קיסרי

מקטורן מבד צמר של חליפות גברים על חצאית וגמש מאורכת. מתוך אוסף החורף של עודד גרא

עודד גרא, אחד הבולטים במעצבים הישראלים, הציג בשבוע שעבר מיצג אופנה מתוך אוסף אופנת החורף שלו, בפתיחת תערוכת התצלומים של אירווינג פן, במוזיאון תל־אביב. אוסף החורף במלואו הוצג באותו שבוע לפני נשות "אופנה" במלון הילטון בתל־אביב, וזכה לדברי ברכה של הרבנית לאו, בנוכחות רבניות נוספות. כיוון שקהל המטרה המבוגר היה מורכב מנשים דתיות אלגנטיות, תוכנן חלק מן האוסף בהתאם: יפה, חסוד, חושף את קוי האופנה העכשוויים, קלאסי, קפדני – ומסודר. נראו באוסף מקטורנים יפים ומעניינים, מבחר גדול של חצאיות, המתקרבות לאורך הקרסול, שמלות מעיל – הכל מבדים טובים כמו משי, קטיפה, שאנטונג, עשתן, צמר וצמר קיץ. המעצב הציג לראשונה תיקי עור שהוא משווק לחברת מאייר.

הדגמים היפים בתצוגה היו אלה שבהם נראו מערכות מכנסיים שצרות למטה, עשויות בד בעל טקסטורה מעניינת, משולב מקטורנים לבושים זה מעל זה – מקטורן קצר מאוד על מקטורן באורך מותן, מערכות משובצות משבצות, בצבעים עליזים, השראה ספרדית מעורבת בהשראת הקו הצעיר של לונדון, שכבות טקסטיליות מקרע, מטלין ומסמן עם משחקי מתבגאים של נסתר וחשוף.

אופנאי צריך להתפרנס, אומר גרא, ולכן אוסף האופנה אינו יכול להיות מורכב רק מפנטזיות. המשפט מאפיין את מצב האופנה העולמי – מאבק בין הרצון לקלאסיקה לבין יצירתיות, שהכל נלהבים ממנה, ורק מעטים קונים אותה.

אלגנטי וסקסי

נעלים מזמש עם עקב מבנא, הרטום מעוגל במבנון נעלי ריקוד עם תיק קטן תואם. מתוך אוסף החורף של נעלי "ברשקה" המאופיינות במראה אלגנטי וסקסי. הנעלים מיובאות והן משווקות בצבעים: שחור, ירוק, אדום, סגול, בורדו־אלקטרי ובז'. המחירים בין 280 ל־400 שקל.

לא רק דייסה

מאת אסתר בלוזה

ספר הדרכה ראשון בתחום תזונת תינוקות ראה אור באחרונה

עד שנולד ה"בייבי" המשותף שלהן הספיקה ענת רז ללדת שני ילדים, ואורית ששון – שלושה. השתיים, אמהות לילד נולד משותף – הספר "לא רק דייסה" – הכירו בקורס הכנה ללידה ראשונה לפני כ־10 שנים. הן ילדו את בכוריהן בהפרש ימים ספורים וחוו את חוויית האמהות במקביל.

"באותה עת", נזכרת ענת רז, פסיכולוגית במקצועה וחובבת ספרים בנשמה, "לא מצאנו ספר הדרכה בתחום תזונת תינוקות. אורית, שהיא תזונאית קלינית ישראלית, ואני, האכלנו את התינוקות שלנו באופן שונה: אני הקשבתי לאינסטינקטים שלי ואורית האכילה מבקבוק. האכלה היתה התנסות נעימה, מלווה בהדרכה של אחות טיפת חלב. סבתות, אמהות, דודות וחברות, הציפו אותנו במבול של עצות ודעות, לעתים סותרות זו לזו. האמנו לא פעם רצינו רק הדרכה פשוטה וברורה והיינו לדרך שבה נהגנו לדאוג לתזונתו של התינוק שלנו. ואז באה ההחלטה לכתוב ספר על תזונה מגוונת ומאוזנת לתינוק, מיומו הראשון ועד מלאות לו שנה.

ההחלטה "התבשלה על אש קטנה", וכאשר הלכנו שתי החברות לשבת ולכתוב, הן ריכזו מידע בסיסי, עצות קטנות ומועילות ועשרות מתכונים, שאותם ניסו על התינוקות הפרטיים, אלה של המשפחות המורחבות ושל החברים הקרובים. היתה זורמת יצירה, ומצאנו התגבר שיש כאן "בייבי" לא קטן במבוכן המתכונים לתינוקות. הגישה היתה – התייחסות לתינוק כאל אדם בעל רצונות, העדפות ונטיות משלו.

לשתי המחברות המחבר, שאין כל מערכת כללים חד־משמעית הקובעת מה צריך תינוק לאכול, מתי וכמה. הכמות שהוא אוכל נקבעת על פי תיאבונו שלו, וזה משתנה מארוחה לארוחה ומיום ליום. על התיאבון משפיעים גורמים פיסיים כעייפות, מחלה וגורמים נפשיים וסביבתיים, כמו אווירה בבית, מצב הרוח של התינוק ואפילו מזג האוויר. תינוק גם

ענת רז: הניקה

אורית ששון: האכילה

משנה את טעמו פעם הוא אוהב את המזון מבקבוק, ופעם הוא מעדיף אותו מוגש בכפית. פעם הוא היה "נעול" על גזר מבושל, וביום השישי – מאס בו. הכלל הוא לא להכריח אותו לאכול אוכל מסוים, לא לאלץ אותו לאכול על פי לוח זמנים קבוע, ולא לשבוע אותו לאכול "עד קצה".

ה"עד קצה" הזה הופך את הארוחה למאבק בין האם לתינוק. כשהוא חש בלחץ הוא מתנגד והתוצאה מכך – אוכל פחות. היא מודאגת יותר ולוחצת יותר והוא מתנגד. כך נוצר מעין מעגל קסמים, שבו לכודים שניהם.

אותם ערכים תזונתיים

יש גם התעקשות על מזון מסוים: התינוק אינו רוצה כבר. יש לו תחליף המכיל אותם ערכים תזונתיים: כף אחת של טחינה גולמית, מעורבת במנת הפירות והעגבניות המרוסקים, כך נפתרת בעיית חסר הברזל. במקום דייסת סולת אפשר לתת לו פירה תפוחי אדמה ובמקום מיץ הדרים – מיץ ענבים.

ארוחה מוצלחת תלויה לא רק במזון המוגש לתינוק, אלא גם בצורת ההגשה. מסתבר, שגם אצל תינוק קיים המושג של "יצרים אכלות": על הארוחה להיות אסתטית ומוגשת בכלי נאה. על המנה להיות קטנה, כדי להשאיר לתינוק את ההנאה שבבקשת תוספת. ואין לשכוח שחלק לא מבוטל מהכיף של התינוק הוא המשחק באוכל. אם האם תתייחס לכך כאל חלק מסקרנותו הטבעית של התינוק, החלק אינו מבוטל מהתפתחותו, ההנאה של שניהם משעת הארוחה תהיה מושלמת.

הספר, שיצא בהוצאת "יד מינר", מהוצאת "כנרת", כתוב בשפה ברורה ואינו מתיימר לתפוס את מקומה של אחות טיפת החלב, או של רופא הילדים. הוא נכתב לקריאה להורים וילדים ולהורשה מבוזית לגסטרואנטרולוגיה של ילדים, ד"ר אמי רמות, מבית החולים איכילוב, שהיתה היועצת הרפואית של הספר.

שתי המחברות התאימו את הספר לתנאי הארץ, והמתכונים שבו כשרים למהדרין. שני חלקים לו: האחד כולל הדרכה בתזונת התינוק מיומו הראשון, והשני מוקדש למתכונים. המתכונים עצמם קלים להכנה, טעימים, ואפשר למצוא ביניהם דייסות ומרקים, קציצות ופשטידות וגם מיני מאכלים מתוקים, שיערבו לחיכם של התינוקות, ואפילו של יתר בני הבית.

מנות ראשונות

מאת לאה קיסל

לפניכם מתכונים אחדים למגוון סתווי, המתאימים לשמש כמנות ראשונות בארוחה.

כנפי עוף ברוטב טחינה (6־5 מנות)

המצרכים: 8־7 שיני שום כתושות, 1 כף שמן + קוביית מרגרינה קטנה, חצי ק"ג כנפי עוף נקיות.

המצרכים לרוטב (א'): 1 כף טחינה גולמית, 2 כפות סוכר, 1 כפית קמח, רבע כפית פפריקה מתוקה, 2 כפות רוטב סויה, רבע כפית פלפל לבן, קורט זנגוויל, 1 כפית חומץ, 1 כפית אבקת מרק, שלושה רבעי כוס מים.

המצרכים לרוטב (ב'): חצי כוס מים, 1 כפית עמילן תירס, 1 כף ברנדי, חצי כפית מלח, 5־4 טיפות טבסקו, 1 כפית סוכר, 4 כפות דבש.

אופן ההכנה: מטגנים את השום בשמן ובמרגרינה עד לגוון זהב קל. מערבבים יחד את חומרי הרוטב הראשון ומוסיפים לשום. בוחשים ומביאים לרתיחה. בוחשים את רוטב ב', למעט הדבש, מוסיפים לתערובת הראשונה ומביאים לרתיחה. מוסיפים את הדבש, בוחשים ומסירים מן האש. עורכים את הכנפיים בכלי חסין־אש. יוצקים עליהן את הרוטב המבושל ואופים בתנור בינוני כשעה עד שעה ורבע. מדי פעם יש להפוך את הכנפיים בתוך הרוטב. מגישים חם כמנה ראשונה.

אבוקדו ממולא (6 מנות)

המצרכים: 3 אבוקדו בגודל בינוני, בשלים למחצה, 3־2 כפות מיץ לימון.

המצרכים למלית: חצי כוס שארית בשר עוף (אפשר גם בשר בקר או פסטרמה), רבע כוס אורז מבושל, 1 מלפפון כבוש, חתוך לקוביות, 1 גמבה כבושה, חתוכה לקוביות, 1 כף צלפים או זיתים קצוצים, רבע כוס גרעיני תירס משומר, או מוקפא ומופשר, 1 כפית חרדל מתוק, 1 כף מיונית, מלח ופלפל לפי הטעם.

אופן ההכנה: חוצים את האבוקדו, מגלעינים ומטפטפים עליהם מיץ לימון. חותכים את הבשר לחתיכות קטנות. מוסיפים את יתר החומרים לפי הסדר ומערבבים יחד. ממלאים את "סירות" האבוקדו במלית. מגישים קר.

חצילים מצופים בבשר (6 מנות)

המצרכים: 2 חצילים בינוניים עד קטנים, מאורכים.

המצרכים למלית: 200 גרם בשר טחון או בשר צבאי, 1 תפוח אדמה מבושל ומגורר דק, 1 בצל קטן קצוץ, 3־2 כפות פטרוזיליה קצוצה, 1 ביצה טרופה, חצי כפית אבקת מרק, מלח ופלפל לפי הטעם, שמן לטיגון.

המצרכים לציפוי: שלושה רבעי כוס טחינה מוכנה.

אופן ההכנה: פורסים את החצילים לפרוסות בעובי 2 ס"מ, קולפים ומייבשים. מטגנים את הפרוסות משני צדיהן קל (אפשר גם בתנור), מוציאים ומניחים בכלי חסין אש. מערבבים יחד את כל חומרי המלית ויוצקים באופן שווה על פרוסות החצילים המטוגנות. מיישרים יפה. יוצקים מלמעלה את רוטב הטחינה. אופים בתנור בחום בינוני כשעה. מגישים חם.

פטריות חמות על קלי (6־5 מנות)

המצרכים: 12 פרוסות של באגט או 6 פרוסות לחם לבן, כ־25 גרם חמאה או מרגרינה.

המצרכים לציפוי: 150 גרם פטריות שמפיניון, חצי קמצות ומרית, 25 גרם מרגרינה+1 כף שמן, 150 גרם גבינה רבית (עד) מגוררת, חצי כפית עמילן תירס מהול ברבע כוס מים או חלב, 1 כפית רוטב סויה, מלח, פלפל, פפריקה, 2 כפות פטרוזיליה קצוצה.

אופן ההכנה: מורחים את פרוסות הלחם בחמאה ואופים בתנור עד להזהבה קלה. מוציאים ומניחים בצד. חותכים את הפטריות לרבעים ומטגנים אותן בשמן ובמרגרינה כ־5־3 דקות. מוסיפים את הגבינה המגוררת ובוחשים עד להתכה. מוסיפים תבלינים ועמילן תירס מהול ומביאים לרתיחה. טועמים ומתקנים את הטעם. מוסיפים את הפטרוזיליה. מסירים מהאש, מורחים על פרוסות הקלי ומעליהן יוצקים את ציפוי הפטריות. מגישים חם.

דחפון
שרות הודעות טלפוני של דחפון
לבעלי כרטיס אשראי
03-611 001

יופי של רומנייה

יפהפיות 1988 של העליה הרומנית. מימין לשמאל: מלכת היופי ומי קונסטנטינסקו, בת דודתה וסגנית רביעית פינה פוזן; אחותה של מלכת היופי וסגנית שניה עדי קונסטנטינסקו. הכל נשאר במשפחה

היו שם פרחסטה, שני חליבים, עודד עיתון האמרגן עם ואקס מבריק ועניבת פרפר, שגם הנחה וגם שר. היה ברדן והיו גם תצוגת אופנה, תזמורת וריקודים, קפה ועוגה. הכל ברומנית – בשביל הדבנים. אך לא יבין מאת.

הנבחרת מיישרות את המנות ולבשו את חולצות המאייסים. הגברים הבדישו את הזאקטים ואת החליפות, הלליקו את הקרחת, הליישו על עצמם "אפטרשייב" ובשמים והתייצבו במיטבם לאירוע העממי המרכזי מזה 10 שנים – בחירת מלכת היופי של העליה הרומנית.

ורוקא פיקצגו לאולם המורה, עגלגלה עם עיניים מחייכות, חזה שופע ושפתיים־שושנים, שקוראים לה ישראלה חיים, והיא כולה בת 15 וחצי ונראית יפה של־רומניה, קטנה ומתוקה. אבל בסוף נבחרה היפה מכולן – גבוהה, רזה, שלא היתה מביישת את הפינות גם בתחרות ארצית. שמה ומי קונסטנטינסקו, חיילת בת 20, שעלתה ארצה מרומניה בגיל 10. כשתגדל, היא רוצה לעסוק בעיצוב אופנה – מקצוע שלמדה באורט תל־אביב, ובן ברומנבות. אחותה, עדי, נבחרה כסגנית שניה, ובת דודתה פינה פוזן נבחרה כסגנית רביעית. הכל נשאר במשפחה.

פרק צורבה לא נתנו שם, אבל הגישו קפה ועוגה – שהיה כבד כבה. אלא שהקהל, ששילם 40 שקל, נהנה מכל רגע. אחר כך המלצר שהשתעמם התחיל להוריד את הכלים ושפך עלינו קנקן חלב. מאחר שאין בוכים על חלב שנשפך – לא בכינו. לפני שהלכנו הספקנו עוד לשמוע, כי מלכת היופי הנושה קיבלה פרסים רבים וביניהם טיסה לחו"ל ו"נעלים איטלקיות מתוצרת הרצ".

יהודית קנולר

חור בכיס / רשימות אפריקאיות (א)

חמשת הגדולים של מאלה־מאלה

מאת אברהם טל

אם יש זמן, נוסעים לקרוגרפארק. אומרים שזו חוויה בלתי רגילה: נוסעים נוסעים נוסעים מאות קילומטרים ורואים קוף, נוסעים עוד כמה מאות קילומטרים ורואים שועל. עם הרבה סבלנות יש סיכוי לראות גם משפחת אריות או נמר, אבל לרוב נגמר הזמן לפני־כן וחוזרים הביתה במפח נפש.

אם אין זמן, נוסעים לשמורה פרטית. מבין השמורות הפרטיות בדרום־אפריקה, הידועה היא מאלה־מאלה, הגובלת לאורך כ־30 קילומטרים עם הקרוגרפארק. מאלה־מאלה משתרעת על כ־220 קמ"ר. יש בה 600 ק"מ של דרכי עפר ושבילים לרכב. בשמורה שלושה מחנות: מאלה־מאלה, קירקמנס קאמפ והאריס האסט. להלן דו"ח על סופשבוע בהאריס.

נוחתים בלב הבוש בלארמקס הקרוי סקוקוזה בשדה תעופה כמו זה של אילת לפני 35 שנה. בחור צעיר בשם רייינג'ר ניגש ושואל אם אנחנו אנחנו. אומרים לו שכן.

אומר ששמו נילס, והוא הריינג'ר שלנו. מצביע על שחור היושב במרומי מושב מוגבה בקצה האחורי של הלאנדרובר, ואומר שזה צופ, והוא הטרקר שלנו. מזמין אותנו לעלות ללאנדרובר.

נוסעים כשעה בבוש ומגיעים למחנה: כוכי תריסר ביתנים בצל עצי עבות, המוקפים כר־דשא נרחב שבמרכזו בריכה, והכל על גדת נחל רחוק, הקרוי סאנדס. נילס מוביל אותנו לביתן ואומר שזה שלנו. הנוף מסודר ומרוהט בסגנון מדינות דהלוקס: כל הרהוט כדי שתרגיש שאתה בספארי, אבל שדלילה לא יחסר לך כלום. מנוחה חמישה כוכבים בלב הבוש.

מסתדרים קצת ויוצאים לבאר. יושבים על המרפסת עם נילס ושותים קולה. נילס אומר, שבשעה הקרובה יבואו עוד חמישה, או ששה עגות, וזה מה שהמחנה יכול להכיל. על הגדה שממול מזהים עדר איילות היורדות למים, חבורת באבונים, זוג ג'ראפות. ספארי מתקראגרה. בשעה המנוחה מסתובבים שני זוגות בר מבגיעים.

מגיעים האורחים האחרים. מתוודעים אליהם ולומדים שזו חבורה של גברים ונשים בשנות השלושים, במקרה כולם יהודים, מיוהנסבורג, בעלי מקצועות חופשיים, שבילו כאן הרבה סופשבוע. תוהים מה מביא אנשים לנסוע 600 קילומטר פעם אחר פעם למקום הזה. נחכה ונבין.

אחרי סעודת צהריים ותנומה בצל העצים מודיע נילס שנפגשים בארבע ליד הלאנדרובר. נפגשים בארבע ליד הלאנדרובר. נילס מצוייד במכשיר אלחוט, רובה וכובע רחב שוליים. "הרובה רק ליתר ביטחון". צופ יושב גבוה מאוד. יוצאים לדרך.

בדרך העפר בוחן נילס עקבות, וצופ צופה לצדדים. רואים ציפורי גני וציפורי טרף ומסמנים איקסים ברשימת התיגו שקיבלנו יחד עם הכרטיס בגד קרוז (לקחת שניים כל שבוע במשך חמישה שבועות). כמו כן להקות איילות, ג'ירפות בצידי הדרך, עדר זברות מעורבבות בגנואים. הכל בכיף מיוחד. יפה, אבל עדיין לא רציני.

פתאום נילס מגלה משהו. פונה לצופ בשפת הסוטו, מקבל תשובה בסוטו. מוריד את הלאנדרובר מהשביל, ומתחיל לדרוס את הבוש. לא שם על שיחים וסלעים. פזר. מגיעים לשפת הנחל סאנדס, אבל במרחק קילומטרים מהמחנה. מה רואים? משפשפים עיניים ורואים לביאה גוררת פגר של אייל מתולולית עבר בלב הנחל הרוחה, אל הגדה שלנו, שעליה מכונסת מליאת המשפחה: לביאה נוספת, שלושה לביאים, שני גורים. נילס אומר: "עשר דקות אחרי הקילי". פגר האייל נגרר לגדה, בני משפחה אחרים מצטרפים לסעודה.

לאנדרוברים ממאלה־מאלה ומקירקמאנ'ס שנילס הודיע להם באלחוט מגיעים. אנו ושניים־שלושה מטרים מהמשפחה המלכותית הסועדת, אבל הם לא שמים עלינו. הערב יורד, הטרקרים שולפים זרקורים ומאירים את המחזה.

ממשיכים לתור אחרי חיות בחשיכה. צופ מאיר את צדי הדרך בזרקור, ובעיני הנץ שלו מגלה קרנף, עומד מסתגר, אבל משרטוט. מרוב שעמום נשבה הסתלק.

השעה כבר שמונה. חוזרים למחנה. ארוחת ערב. יושבים בחוצי גדר בתוך בומה – מעין סוכה באמבטיה עגולה, ובתוך מדורה. קולות הזמורמרא מהבשע. הריינג'רים מגישים ארוחה מבוססת על בשר ציד (יש לצוד כ־1,200 איילים ואיילות בשנה כדי למנוע התפוצצות אוכלוסין בשמורה).

נפרדים מהחבורה, הולכים לישון, לא לפני שנילס מודיע שיבוא להשכים אותנו ב־5.30. מה־זה־פה, מילואים?

בבוקר בשש קפה וביסקוויט, ויאללה, ללאנדרובר. מתי ארוחת בוקר, אנו שואלים.

"ב־10 אחרי שנחזור", אומר נילס. מה לעשות, קודם עבודה, אחר־כך אוכל.

ארבע שעות בבוש. רואים כל מה שראינו אתמול, בלי אריות בתוספת. השביל חסום בגזעי עצים ושיחים. "פה התעצבן פיל", אומר נילס, שיש לו ב.א. בזואולוגיה ומשוגע לטבע. באמת מאחור עקבות הפיל, נוסע נוסע, ולבסוף מגיעים לפיל. אלא מה.

נילס נותן למכשיר האלחוט, מקבל הודעה מריינג'ר אחר איישם. הופך את הלאנדרובר, ומתחיל לטוס בין סלעים ובין שיחים. לאן, תוהים הנוסעים המבוגרים מסלולי הדרך, תיכף תראו. ובאמת, תיכף רואים. לא, לא יכול להיות. הם ביניהם את זה על ענף עץ איתן, בגובה כשלושה מטרים, שרוע נמר עיה, שחיסל זה עתה חצי איילה לתיאבון; מה שנותר ממנה תלוי כאבר מדולדל על הענף לידו. האשה שאני מסבה מבט, אבל מודיעה אותו כמהופנטת. גם אני.

כך זה נמשך, עבודה קשה מארבע אחרי הצהריים עד שמונה בערב, ולמחרת שוב, משש בבוקר עד עשר, כולל "בריי", שזה "ברבקיו" באפריקאנס, בלב הבוש.

בנתיים יומיים במאלה־מאלה, מזה 16 שעות בבוש על הלאנדרובר. לפני היציאה הביתה מקבלים תעודת גמר מטעם "מועדון חמשת הגדולים: זאת לתעודה כי מר... איתר וזיהה את חמשת הגדולים בהאריס האסט: אריה, בופאלו, קרנף, נמר ופיל". החותם: מנהל האריס האסט הריינג'ר. שהשכנים יראו ויתפוצצו.

אומרים תודה ושלום לנילס וצופ הטובים. מבינים סוף־סוף את תושבי הכרך, הנוסעים 600 קילומטרים כדי לבלות כאן סוף שבוע. אינפורמציה וקר: מחיר העונג (כולל הכל) 185 דולר לנפש ליום בהאריס האסט, 300 דולר במאלה־מאלה בתנאי סופר־דה לוקס.

בחנות ובשוק

סתיו עם מנגו וקיווי

חילופי העונות מרעננים גם את מדפי הפירות: את מקום אשכולות הענבים והאבטיחים תופסים המנגו והקיווי. המנגו־קיט, שיבוח ישראלי שפותח במכון וולקני, מצוי כבר בשווקים, והשנה צפוי לו יבול של 1,400 טון לערך, בדיוק כמו לקיווי, הפרי האקזוטי. את הקיווי מגדלים, אמנם, בארץ כבר 15 שנה, אך בשנתיים־שלוש האחרונות החלו לגדלו בכמויות מסחריות. הוא גדל על שיח דומה גפן ומופיע בשני זנים: בראשית העונה יימצא הקיווי מזן "ברונו" המאורך (על שם הגננאי שפיתח אותו), ובהמשך יופיע "קיווי פקך" המעוגל וישווק עד ראשית הקיץ.

קיווי. אפשר לאכול עם כל הבר

הקיווי עשיר במינרלים וברזל ומכיל ויטמין סי בכמות הגדולה פי ארבעה מאשר בפרי הדר. טוב לדעת, לקראת העונה המתקרבת. בניגוד לנטייתה הקודמת של מועצת הפירות, שהציגה בתשדיר השירות שלה את ישראל אחרוני אוכל את הפרי מתוך הקליפה. בכפית וחסל, בריים והשנה הפך נצר בוקששתר, כדי להרחיב את הידיעה. בארוחה שנערכה במסעדת "התנור" הביא בוקששתר את העניין לקיצוניות, ויצר ארוחה בת שבעה מהלכים, שכולם כוללים קיווי, כמו טושי בקר, מרלית ארוחה ברוטב קיווי, מרק קיווי קר בשני צבעים, סורבה, וזה עוף בקיווי והנבגרים, מלאורד ברוטב קיווי. במטבח של בוקששתר נוצר גם הסלט הבא: סלט קיווי מתוק ברוטב מנגו.

החומרים: 1 קיווי בשל לאדם, מעט ליקר תפוזים, מעט פירות נוספים, ריבה מורכבת לזילוף, מנגו בשל מאוד, סירופ מ־1/2 כוס סוכר ו־1/2 כוס מים.

אופן ההכנה: חותכים את הקיווי ומשרים בליקר. מסדרים את הקיווי ושאר הפירות על צלחות. זולפים מסביבם "גבול" מריבה. טוחנים את המנגו עם הסירופ והליקר מהשרייה ויוצקים לרווחים שבין הפירות והריבה. (עידית ודונבלום)

נוסחה מיוחדת

אליסבון נשי אינטימי, הנושא את השם "איב", הוא מוצר המבוסס על נוסחה מיוחדת שפותחה במעבדות החברה האמריקאית "סטרס איב" ומשווקת בארץ באמצעות "אלונג, חברה לקוסמטיקה". המוצר, שנועד לשטיפה וגינאלית חיצונית, הוא בעל דרגת חומציות 3.5–4, שהיא המקבילה הטבעית של אזור הנרתיק. הוא שומר על האיזון הטבעי של האזור ומונע התפתחות חיידקים ופטריות. נמכר בבתי המרקחת בלבד, ללא מרשם רופא. אריזה של 240 סמ"ק עולה 14.80 שקל.

להתמרח במזון מלכות

"תשלובת רנסייר" לייצור מוצרי קוסמטיקה ופהלמי החלה לשווק באחרונה ארבעה מוצרי טיפוח חדשים, המצטרפים לסדרת "פליית": קרם לחות מעיל (50 מ"ל – 10.90 שקלים), מסיכה לפנים (50 מ"ל – 9.90 שקלים), קרם לילה לעור יבש (50 מ"ל – 13.90 שקל) וג'ל לפנים (50 מ"ל – 13.90 שקל). כל המוצרים מכילים בתוכם מזון מלכות והג'ל מכיל גם אלוורה. את סידרת הטיפוח אפשר להשיג ברשתות השיווק ובבתי המרקחת.

מערכות איפור שלמות

חברת "רבלון" החלה משווקת באחרונה סידרת תכשירי איפור בשם "OUTDOOR GIRL", המיועדת למכירה ברשתות שיווק המזון. המוצרים כוללים מערכות איפור שלמות וכוללים פודרים, שפתונים, צלליות, מסקרה, עפרונות לעיניים ולאכות לציפורניים. לסדרת מוצרים אלה הציגה החברה דוכן מיוחד בכל חנות ובו מוצגים למכירה גם מוצרי טואלט כמו שמפו, דיאודורנטים ותחליב לגוף.

"עזרה ראשונה" להתחדשות המראה החלק

אמנם עוד לא ניסינו את זה, אבל היצרנים מבטיחים "מתיחת פנים בכמו היות הבוק" באמצעות "ביוטי פלאש באלם" – תכשיר חדש של חברת "קלרינס", המיועד לאישה המבקשת להחזיר לעור הפנים תוך זמן קצר את המראה הזוהר, החלק הצעיר, למשך מספר שעות. התכשיר משמש כעזרה ראשונה במצבי עייפות ולחץ ונספג מיד בעור הפנים. תוך 15 דקות מתחילת הטיפול ניתן להשיג פנים מתוחות וחלקות. להשיג ברשת הסופר פארם וברשתות השיווק. המחיר – 49.50 שקל ל־50 מ"ל.

נוסחה לבינוי עור

גם חברת הלנה רובינשטיין הציגה מוצר חדש לטיפול אינטנסיווי בעור הפנים. התכשיר נקרא "סקין בילדינג קרם". יש בו חומר מבריק חזק לתאי העור, משולב בנוסחה חדשה לייצוב עור הפנים. את התוצאה ניתן לראות כעבור 10 ימי טיפול. יש להשתמש בקרם בלילה לאחר ניקוי העור. אריזה של 40 מ"ל מוזלה לצרכן 85.00 שקל.

תואמים את צבעי האופנה

"סטיפן" הוא שמה של חברה צרפתית לייצור עטים כדוריים ונובעים, שצירפה באחרונה את ישראל לשוק מכירתה. הנציגה בארץ היא חברת "טרנס אינטרנשיונאל", בניהולו של הרי טל. עטי "סטיפן" עשויים פלסטיק ומופיעים בצבעים ובצירופים חדשניים, התואמים את צבעי האופנה. הקולקציה החדשה עשויה בשילובי צבעים והדפסי. נקודות ומשבצות, ואף בציורי דמוי עור קרוקודיל. העטים משווקים בארץ בכ־150 חנויות למכשירי כתיבה ומחיר העט הבודד הוא 5.5 שקל.

אכול דבש כי טוב

מיסודות הגליל הוציאה באחרונה מזון מלכות במיכון חזק במיחור – 21,000 מ"ג מזון מלכות בתוך 540 גרם דבש, במקום 10,000 מ"ג מזון מלכות בתוך 450 גרם דבש. היצרנים טוענים, כי המוצרים נחשבים כמזון משלים לכל המטעמים באכילת בשר וביצים ובעיקר לצמחונים ולטבעונים ומשפיע על חיזוק הגוף וחוסנו, ומקנה הרגשת רעננות. המחירים: אריזה זגית קומפקטית של 130 גרם כל קופסה – 18.50 שקל, אריזה של 450 גרם במיכון חזק – 25.50 שקל.

מיקרוגל על וו

חברת "סאניר" מציעה מכשיר מיקרוגל המותקן מתחת לארון המטבח העליון, לבעלי משטחי עבודה קטנים במטבח. בעזרת ווים מיוחדים נתלה המיקרוגל בגובה הרצוי ואינו תופס מקום. גודל המכשיר הוא 25.5 ס"מ גובה, 45.8 ס"מ רוחב ו־36.2 ס"מ עומק. מחירו של המכשיר החדש – 622 שקל, כולל מע"מ. כשעוברים למטבח גדול יותר אפשר להניח כמובן על השיש. גם, לרכישה באולמות התצוגה של "ציוד" בשקם ובמשביר לצרכן.

ארוחות בוקר מיוחדות

עידן המסעדות ובתי ה... גם לאיזור התחנות יגבה בתל־אביב. בקרן רחוב ... באחרונה קפה־מסעדה ... במקום מגוונת ארוחות ... ארוחות ... הם ...

אל על
המסעדות המשתתפות

4	10
8	14
–	–
0	10
2	9
10	2
4	9
5	13
15	21
10	22
1	9
3	11
4	9
–	–
14	26
2	7
12	15

EL AL

2.11.88 הארץ 20

هكذا من الأصل

המחאה מדלגת על טראומת 68' וחוזרת למסאריק

מאת סילווי קאופמן
Le Monde
מיוחד ל"הארץ"

למרות אמצעי זהירות מופלגים שנקטו שלטונות פראג ביום השנה להקמת הרפובליקה, הפגינו תנועות המחאה ופעיליהן נעצרו. מרבית המפגינים הם צעירים הרוצים בשינוי עכשיו

פראג. למעלה: אוקטובר 88'; למטה: 68'. תומאס מסאריק. המפגינים לא צעקו "דובצ'ק, דובצ'ק" אלא "מסאריק, דובצ'ק" תצלומים: איי־פי

פראג

פראג חגגה בפעם הראשונה זה 20 שנה את יום השנה להקמת הרפוב־ליקה הצ'כוסלובקית – 28 באוקטובר 1918. השלטונות רצו להשתמש ביום השנה כדי "לאחד" את כל האוכלוסיה בלהט לאומי, אבל התאריך נהפך לסמל של עימות בין אחד המשטרים הריאקציונריים ביותר בגוש המזרחי לבין מתנגדים ודיסידנטים. בעוד מהלומות הפטיש והאזהרות נשמעו מעל הבימה הרשמית בכיכר ונ־צ'סלאס, לרגלי בניינים מקושטים בכתובת הענקית "עם ברית־המועצות לנצח", נעלמו כמה דיסידנטים ידו־עים כמו ואצלאב האוול מבתיהם, כדי להימנע ממעצר.

העיתונות הרשמית הירבתה לפר־סם אזהרות לעושי מהומות ומסיתי־ בכות, והמשטרה הגבירה את סיוריה. שכן חמש תנועות אופוזיציה, ביניהן אמנה־77, ההתאחדות הפציפיסטית הבלתי־תלויה "ילדי בוהמיה", תנו־עות של צעירים, התכוונו לחגוג גם הן בכיכר ונצ'סלאס את יום השנה להקמת המדינה בהפגנה שהשלטונות אסרו מיד על קיומה.

העצרת הרשמית נקבעה ל־27 באוקטובר, בשעות אחר־הצהריים, כדי לאפשר לתושבי פראג, חובבים גדולים של סוף שבוע באזורי הכפר, לנצל את יום הפגרה הנוסף החל מיום ששי בבוקר. למתנגדים למיניהם הובהר שהצד כי לא יטיילו בכיכר ונצ'סלאס באותו יום. על ראש סקציית הג'אז, אחת הקבוצות המתנג־דות, קארל סרפ ששוחרר לא מכבר מהכלא, אפילו איימו שיחזור למאסר לשלושה חודשים אם ייתפס במקום.

ביטאון הוועד המרכזי "רודה פראבו" וסוכנות הידיעות הרשמית של צ'כוסלובקיה גייסו את כל משאבי הרטוריקה שלהם כדי להוקיע מעשים "קונטר־מהפכניים" אלה, "ני־סיונות לנצל את החג הלאומי לפרובוקציות הפוגעות את המדינה", שמטרתן "להפיל את המשטר החב־רתי הקיים" ו"להעמיד בסימן־שאלה את עצם קיום הסוציאליזם".

ברור שהשלטונות לא היו מעונ־יינים בחזרה על אירועי 21 באוגוסט האחרון, כאשר אלפי צעירים התאספו באורח ספונטני בכיכר ונצ'סלאס ויצאו משם לעיר העתיקה לרגל יום השנה לפלישה ב־1968. בעבור השל־טון, כמו בעבור האופוזיציה, סימלה הפגנה זו את התעוררותו של דור צעיר שלא שותק על־ידי טראומת 68'. לגורם חדש זה מתוספת התחושה בקרב הדיסידנטים, כי "המשטר נמצא במיצר מכיוון שאינו נהנה עוד מתמיכת מנגנון הדיכוי הסובייטי".

תחייה למסאריק

השלטון שהעלה מתהום הנשייה את יום הקמת הרפובליקה – חג שנמחק מלוח החגים הרשמיים ב־1951, שלוש שנים לאחר עליית המפלגה הקומוניסטית לשלטון, לטובת 9 במאי יום השנה לשחרור המדינה בידי הרוסים ב־1945 – רצה לשמוט כך את הקרקע מתחת לרגלי האופוזיציה. הרגלה המגונה של זו היה להפקיע לעצמה את זמר־הגלם ההי־סטורי הצ'כוסלובקי. מלאכתה היתה קלה משום שההיסטוריה הרשמית התעלמה לחלוטין מהקמת הרפוב־ליקה ב־1918 על הריסות האימפריה האוסטרו־הונגרית, ובעיקר ממקימה ונשיאה הראשון תומאס מסאריק.

התוצאה – המפגינים הצעירים ב־21 באוגוסט האחרון לא צעקו "דוב־צ'ק, דובצ'ק" אלא "מסאריק, דובצ'ק". [illegible]

הסאבו הסטו־לפני שנה כאשר פי־רסם בביטאון המפלגה מאמר מאת ההיסטוריון הרשמי יאן גלברואר, שהעלה זו הפעם הראשונה על נס את מעלותיו ההיסטוריות של מסאריק ואת תפקידו בהקמת המדינה. "מאמר זה", מספר כיום גלברואר, "עורר תגובות־מחאה חריפות מצד המפלגה, שלא שינתה עד כה כי מסאריק לא היה אלא בורגני שירה על הפועלים".

כעבור זמן היה שמעון המפלגה, "ריבנס סטראני", כי ב־38–1918 נהנתה הממשלה מתמיכת חלק גדול של האוכלוסיה. "זה דבר אחד שבו עלינו להתגאות", אומר גלברואר, "מ־1918 עד 1938 היתה צ'כוסלובקיה המדינה היחידה בחלק זה של אירופה שעשתה דמוקרטית בלב משטרים פאשיסטיים או פאשיסטואי־דים למחצה".

אולם הערכה־מחדש זו נתקלת במחסומים רבים ואין מבשילים אותה עד סופה הרגיני, כפי שמודה גאלב־ראואר עצמו. התערוכה שאורגנה במוזיאון ע"ש קלמנט גוטוואלד לרגל יום השנה ה־70 להקמת המדי־נה, היא הכוונה מאירת־עיניים. כבר בכניסה מבחינה את הטון ציטטה של גוטוואלד, נשיא המדינה בעידן הסטא־ליניסטי: "ללא מהפכת אוקטובר הגדולה לא היתה קיימת הרפובליקה צ'כוסלובקית חופשית ועצמאית". ממנהיגיה הראשונים של הרפוב־ליקה, מסאריק, בנש וסטפניק, מתעלמים או מציירים אותם באור שלילי. תצלומים מתארים בעיקר את "הפוגרים הבורגנית נגד העם", את העושיין באסה – "בציג אופייני של חוגים אימפריאליסטים", או את המש־טרה היורה על שובתים.

לעומת זאת, את התקופה מ־1948 עד ימינו מתארות גרפיקה ותרשימים צבעוניים המקלסים את הישגי המש־טר. ב־1985, למשל, יש לכל שני תו־שבים מכונת־כביסה אחת, לעומת מכונת־כביסה לכל 102 תושבים ב־1937. סיפן שאינו בדיוק משכנע צ'כוסלובקים רבים.

האמצעי היחיד

חרף כל האזהרות, אמצעי הזהירות וניסיונות המשטר להפוך את 28 באוק־טובר ליום "שליו"; למרות מאסרם של 65 מתנגדים ידועים בתוך 24 שעות; למרות התפרסות שוטרים חסרת תקדים מאז 1969 – התאספו מפגינים בכיכר ונצ'סלאס. מרכז העיר היה שומם לחלוטין, תושבי פראג אכן ניצלו את סוף השבוע הארוך, ובכיכר עצמה הוצבו כוחות משטרה גדולים. בכל קרן רחוב נערכו בדיקות זהות. דומה היה שאין אפש־רות שמפגינים יפלסו לעצמם דרך, אך בהדרגה הם התכנסו לאתר בכיכר שבו שרף עצמו יאן פאלאך למוות במחאה ב־1969. כאשר התנפלו עלי־הם השוטרים, היו המפגינים מבו־תרים: מצד אחד שוטרים מלווים בכ־לבים ומהצד האחר והעוקרים.

הם נעצרו בעשרותיהם, אך לא נתקפו בהלה. אחר־כך עברה ההפגנה לעיר העתיקה, שם קרא בפניהם נציג של אמנה־77 נוסח מן הכתוב. קולו לא היה חזק דיו ומפגין אלמוני הציע לקרוא את הטקסט במקומו. בצ'כוסו־לובקיה זה מעשה המלמד על אומץ. ומכך אכן הופתעו תושבי פראג באותו אחר־הצהריים. נראה שאיש מהמפגינים לא פחד. "מספרם היה קטן במקצת מאשר בהפגנת ה־21 באוגוסט, אבל הם היו יותר נחושים", אמר תושב ברובע.

ב־21 באוגוסט באו ההפגנות בהפ־תעה על השלטון, הרגיל ביחס ההשלמה של האוכלוסיה. הנזק נעשה. הצעירים ניעורו להכיר בכוחם. "זה האמצעי היחיד בשבילנו להביע את רצוננו בשינוי השיטה", אמר אדריכל צעיר, שיעדו עדיין לא ממי הוותיקים. הוא אינו חבר בארגון כלשהו אך שמע על ההפגנה בבי־בי־סי והלך אליה עם שלושה ידידים. "זו הזמנתנו להיות כאן. הייתי ב־21 באוגוסט ואהיה גם בפעם הבאה. זו גם דרך להראות שאנחנו לא רוצים את הממשלה החדשה ואת ההנהגה החד־שה של המפלגה".

שכן איש כאן אינו מטיל ספק כי המליאה האחרונה של הוועד המרכזי, ב־10 וב־11 באוקטובר, עמדה בסימן הקשחה. האדריכל האומר כי הוא "בעד סוציאליזם בלי קומוניזם" הוא בן 30.

אבל את מרבית בני העשרים, עיקר המפגינים, לא עניינו המטרות אלה או מידת האורתודוקסיות של המנהיגים החדשים בפוליטביורו שמ־סביב לאיש החזק מילוש יאקש. הם זעקו "חירות" "הרוסים הביתה" "יאקש החוצה". הליל משעות הערב פנתה המשטרה בהדרגה מהתגבורת. יום קשה ל"דמוקרטיזציה" בנוסח הצ'כוסלובקי. לפחות 87 איש נוספים נעצרו.

בקרב סילפנה אשתו של אוגוסטין באוראסיל – מיליטנט קתולי וותיק, המחבר הראשי של עצומה למען חופש הדת שקיבלה יותר מחצי מי־ליון חתימות בתחילת השנה – אל פעילי... [illegible] שכבלה נלקח בכוח לבית־חולים פסי־כיאטרי על־פי צו שופט.

הטור שלי / נתן דונביץ

בוקר טוב, ישראל

מערכת הבריאות. למשל. לשמיר לא היה מבאר או רצון תצלום: שוקי קרן

בשעה שגיליון זה בידך, עדיין משדר הרדיו נודפסים תוצאות, מספ־רים, ספקולציות וגם קטע־בידור. אלה צעונים, אלה צוחקים, והכול – עייפים ואדומי־עיניים.

בשעה שדברים אלה נכתבים, עדיין לא ידועות תוצאות הבחירות. על כן, גם אי־אפשר לומר משהו על העתיד. אבל, מותר לשאוף לעתיד כלשהו, טוב יותר. לבליעת הה־דודות הכלליות לנטות ולהיראות שמש מפציעה מבעד לעננים הכ־בדים.

גרונות ניחרים של פוליטיקאים, עסקנים ודוברים, יפלטו כבר בשעות אלו הצהרות על העבר ועל העתיד. מלים לא מחייבות במיוחד, הנועדות לתפוס כותרות בעיתון, ברדיו, או בטלוויזיה. לא משהו ממשי. סחורה מהסוג שנמכר הרבה בתשדירים של החודש שלפני הבחירות. המציאות, שהיא עדיין אחר, ממתינה, מה זמן, מעבר לפינה.

אינני יודע מי ירכיב את הממשלה הבאה, ומי יהיו חבריה. אבל, יודעים נא לשוב ולהביע, כמו שהצעתי כמה פעמים בעבר, מינוי מסויים. כוונתי לסגן בכיר לראש הממשלה, בעל סמכויות נרחבות ומעמד אישי של־ כוכב בידי הכול. זה כמעט בלתי אפשרי בשוק־הרכלים של הפולי־טיקה הישראלית, אבל עדיין אינני מתייאש.

יסונה סגן שלא ישא בתואר חסר־ תוכן כמו שנשאו עד כה האחרונים דוד לוי ויצחק נבון. אם התואר "סגן" רוקן מכל תוכן או מעמד, אזי נקרא לאיש החדש "משנה לראש הממש־לה", ונפקיד בידו את כל החזית הפני־מית, הגדולה, הקריטית, הקובעת גם מה תהיה איכות היוקרה בעולם והביטחון בגבולות. היום, ישראל היא תפוח רקוב.

אני מתכוון לסגן, שיטפל באורח שוטף בהבראת מערכת הבריאות, למשל. ליצחק שמיר לא היה המבאר, או הרצון, או הכישורים, לטפל במער־כת הבריאות, כבר, או מעל, שרי הב־ריאות, מוטה גור ושושנה ארבלי־אלמוזלינו. שמיר ראה במשרד הדפס נחלה של המערך, הניח לו להיות כלי־משחק בידי משרד האוצר. במשחק המתמשך הזה, אפילו אם צודק האוצר, ספגה מערכת הבריאות, מהלומות כבדות. אם לא תזכה, מייד, בהבראה ובחיזוק, יהיה מאוחר מדי.

מערכת החינוך, כל רמותיה, מיד־רדרת. המצב־הסופי של המערכת יורד כיתה, ועוד כיתה. מכיתה א' (ואולי עוד קודם לכן), ועד לתואר השלישי באוניברסיטאות. התלמיד מצטייר כתוצר, לא כמים. משננים לו חומר כזה ואחר. לא מעצבים אותו. לא מכשירים אותו להיות אזרח, היו־דע את זכויותיו ואת חובותיו.

ההשחתה פושטת, משנה לשנה. מגיעה למגזרים ולמשכבות שתמיד פחדו שתגיע אליהם. היא כבר שם. הראשונים נתפסו, האחרים נתפים מבך שאין משטרה יעילה. מאמינים שלא יגיעו אליהם לעולם. מעשי מירמות גדולים מתגלים, בדרך כלל, רק באקראי. מישהו פתח את פיו כדי להסל חשבונות, או מעשה אחר נתגלה בעקבות מקרה שונה לחלוטין. כמו, להבדיל, שמגלים תרופה חדשה. מחפשים פיתרון לבעיה א', ובמקרה רואים בו מענה לבעיה ב'. מנהלים משפט נגד אחד, ולפתע, מתוך עדותו של פלוני, מתגלה השחיתות של שני.

מערכות אכיפת החוק קורסות. ב־1988 מפרסמים מודעות של עמוד שלם על פתיחת משרד חדש לגביית חובות קשים. אחד מתוך עשרות. ענף חדש, שנבט וצמח בין ההריסות של המערכת הרשמית של המדינה. מה שלפני שנים מעטות העיזו לעשות כמה עבריינים אלימים, בהסתר תחת מסווה, נעשה עתה בגלוי. "גביה – שרותים", בעמוד 202 של "דפי זהב", תל־אביב, בצד מוסדות לגיטימיים וכשרים.

וראה מי היום היועץ המשפטי לממ־שלה. נקודה.

עד לרגע האחרון של מסע הבח־ירות מעייף בטלוויזיה, לא שלף הליכוד מן המחבוא את חיים קורפו, שר התחבורה. ידעו את האסוציאצ־יות אצל הבוחר. קטל כבר בכבישים. מראה המכוניות המרוסקות והגוויות המכוסות, המונחות בצד הכביש. גם מודעות גדולות שאורגנו אצל הקואופרטיבים לתחבורה, על התו־עלת והטוב שבאוטובוסים, לא שלפו את קורפו מן המחבוא. עתה, לאחר את־האירוע, לאחר שהמונים יצאו מתחנות הצבעה, שוב נראה אותו.

הוא אינו אשם. הוא הקורבן, אחד הקורבנות, של תועמלני הליכוד. גם את דב שילנסקי או את אליהו בן־ אלישר, הנובים להיראות בטלוויזיה בסתם ימים של חול, העלימו. בימים קריטיים, מוטב שלא יראו. כך אני מבין את המסר של מי שלא הניח להם לעמוד מול המצלמה. ויש רבים אחרים, בכל המפלגות. קורפו אינו אשם. משום שהלבישו עליו כובד הגדול על ראשו בכמה מספרים. וגם לא נתנו לו ידיד וגיבור. הניחו לו לעמוד שם לבדו במערכה קשה ומ־ סובכת. האמת, גם מטילים עליו האשמות שאינו אחראי להן. הכבישים הם בתחום אחריותו של המיישב הגדול, השר דוד לוי, אבל, כאשר מתרחשת תאונה נוראה בכביש צר, מאשימים את קורפו. לוי, במתק שפ־תיים מתגלגלות, מצהיר בעניינים אחרים.

אם יהיה משנה לראש הממשלה, בעל סמכויות ומעמד, יוכל לתת גיבוי לשר כמו קורפו, ולתאם בינו לבין שר הבינוי, ולהכניס לעובי הקורה גם גורמים אחרים. העיקר שיעשה משהו ראדיקאלי, ובקצב יותר מהיר, להורדת מספר התאונות והנפגעים. (אילו היתה קמה רשימה, אפילו זמנית, של נפגעי תאונות, יכולה לקיים, ברזומבית, עצרות המוניות של נפגעים, בכל האיצטו־דיונים של ישראל, למלא אותם עד אפס מקום, ועוד להותיר מקופחים רבים בחוץ). בממשלה כזאת, כמו שהיתה לישראל בשנים האחרונות, יתכן ששום שר לא היה מצליח בתפ־קיד שר התחבורה. האמת, שום שר לא היה סיפור־הצלחה משלם.

שוב, משום שאין היום פו־ליטיקאים המסוגלים לשאת לבדם בעול הכבד של ריפוי מערכת חולה, או התוקפה היעילה, וזקוק כל שר לגיבוי מתמיד, לחיזוק ולשיתוף פעו־לה, של מישהו סמכותי, מלמעלה.

על כן, יהיה ראש הממשלה הבא מי שיהיה, הנה עליו לחשוב על ה־ אפשרות של מינוי משנה לענייני פנים. גם מי שידע לא הבטיח דיכוי האינתיפאדה בימים ספורים, ימצא כי הבראת המערכות הפנימיות קשה הרבה יותר.

ובינתיים, בוקר טוב, ישראל. אחרי לילה קשה ומפרך.

צימאון מסוכן למי הפרת

בלחצן של סוריה ועיראק, סירב הבנק העולמי להלוות לטורקיה כספים לבניית שני סכרי ענק על נהר הפרת – שיצמצמו עד שני־שלישים את הזרמת המים לסוריה

מאת אליהו זהבי

איסטנבול

איסטנבול בסתיו 88' מוצפת תיי־רים. האירופים גילו את טורקיה כיעד תיירות, השמועה על מחירי האירוח הזולים הריצה אותם אל מערב טור־קיה, אל חופי ים השיש והים התיכון. במספרים עגולים הגיעו לטורקיה בשנת 1986 מיליון תיירים, בשנת 1987 – שני מיליונים, והשנה מדברים על שלושה מיליונים ויותר תיירים. מנגד, הנעשה במזרח המדי־נה ידוע רק למעטים. דווקא במזרח מתגשמת תוכנית שתשנה מהיסוד את כלכלת טורקיה.

מלת הקסם היא גא"פ. זה המבצע ההנדסי הגדול ביותר בתולדות טור־קיה, והוא הולך ומתבצע במזרח אנטוליה, באזור הצחיח שבין הפרת לחידקל. אזור זה משתרע על שטח של 75,000 קמ"ר (עשירית משטח טורקיה), מדרום לשרשרת הרי הטאורוס שבהם מצויים מקורות הפרת והחידקל.

תוכנית הענק תוכל להזרים מים לשטח של 18 מיליון דונם ותייצר 24 מיליארד קילוואט חשמל לשנה. תו־כנית גא"פ כוללת 13 פרוייקטים ואלה ישנו את פני האזור שחיים בו רק 4.5 מיליוני תושבים.

סכר אטאטורק, הפנינה בתוכנית, שכבר החל בביצועו, יהיה הסכר החמישי בגודלו בעולם לאחר השלמתו. גובה הסכר יהיה 184 מטר ולבניינו יידרשו 84 מיליארד מ"ק אדמה, אבנים ובטון (לסכר אסואן נדרשו רק 50 מיליארד מ"ק). בסכר ייבנו שמונה טורבינות, כל אחת בת 300 קילו־ואט, ומי הסכר יוכלו להפוך 7 מי־ליוני דונם לאדמות שלחין. האגם שייווצר לאחר השלמת הסכר ישתרע על שטח של 817 מיליון קמ"ר ויכיל 50 מיליארד מ"ק מים.

בנוסף לסכר יהיה צורך להציב 26 ק"מ מנהרות ושש מאות ק"מ תעלות מים. עד כה הושקעו בבניית הסכר 2 מיליארדי דולר, ועד שלמותו יגיע מחיר הקמתו ל־4 מיליארדי דולר.

זה רק חלק מעלות תוכנית גא"פ לפיתוח האזור, המוערכת ב־15 מי־ליארד דולר. הבנק העולמי סירב להלוות לטורקיה כספים לביצוע התוכנית, בשל התנגדותן הקולנית של סוריה ועיראק. אלה חוששות כי טורקיה, השולטת על מקורות הפרת והחידקל, תוכל לאחר השלמת התו־כנית למנוע מהן מים, באגירת המים באגמים הגדולים הדרושים לצרכי החקלאים הטורקיים.

הסכר השני הנוקם על הפרת, 180 ק"מ מצפון לסכר אטאטורק, הוא סכר קאראקיה: גובה הסכר מתוכנן ל־174 מטר והאגם שייווצר לאחר השלמתו ישתרע על שטח של 300 קמ"ר ויכיל 9 מיליארדי מ"ק מים. סכר קאראקיה יפעיל שש טורבינות, כל אחת בת 300 מגוואט.

טורבינות החשמל לשני הסכרים הותקנו במפעל השוויצרי־שוודי "אסאה־בוואריה". שני המפעלים שהת־מזגו לפני שנתיים הם כיום בעלי מוניטין עולמיים בייצור מנועים וטורבינות חשמל.

לאחר השלמת שני הסכרים תוכל טורקיה לצמצם את הזרמת מי הפרת בכשני־שלישים. הנהר מזרים כיום לסוריה 1,026 מ"ק לשנייה. סכר אטאטורק יפחית את ההזרמה ב־350 מ"ק לשנייה, וסכר קאראקיה – ב־300 מ"ק לשנייה. נוכח התנגדותן הקולנית של סוריה ועיראק הבטיחה טורקיה כי תתיר הזרמת 500 מ"ק לשנייה לצרכי שתיהן, אך איש אינו יודע כיום מה יהיו התנאים הפולי־טיים בשנות התשעים, כאשר יושלמו שני הסכרים על נהר הפרת והסכרים המתוכננים להקמה על נהר החידקל.

כיום תלויות עיראק וטורקיה זו בזו בנושאי נפט: טורקיה התירה לעי־ראק הנחת שני צינורות להזרמת הנפט העיראקי לים התיכון ועיראק מספקת את עיקר צריכתה של טורקיה בנפט. סכסוך המים בין סוריה לטור־קיה, אם תחליט טורקיה לצמצם את הזרמת מי הפרת, יפגע קשות בסוריה, הבונה כיום את סכר אסד על נהר הפרת וזקוקה למי נהר הפרת לתוכניות ההשקיה הקשורות לסכר. לסוריה אין אמצעים לפגוע בטורקיה, למעט עי־דוד חוליות טרור כורדיות הפועלות מבסיסים בתוכה נגד יחידות משטרה וצבא טורקיות, באזור המיושב על־ידי כורדים במזרח אנטוליה.

מצוקת המים במזרח התיכון עלולה איפוא להיות לפצצת־זמן פו־ליטית. ישראל לא תיפגע במישרין, אולם התוצאה העקיפה תהיה שכל מדינות האזור ייאלצו ללחום על זכותן למים. הכמות הכללית של מים באזור המזרח התיכון היא נתון קבוע, שאינו משתנה חדות, והקמת סכרים עלולה לערער את שיווי המשקל הט־בעי שהתקיים במשך דורות.

החמרה פסולה

עודד גרשון הוא שופט שלום בעפולה ובעל מינוי זמני של שופט מחוזי בנצרת. לא רק לדעת סניגורים נחשב השופט גרשון לשופט מחמיר בצורה קיצונית אלא גם בעיני אנשי תביעה אחדים. ביטוי להחמרה היתרה של השופט גרשון היא התע־בתו, לקולא, של בית־המשפט העליון בעונשים שהוא גזר.

הביקורת החריפה ביותר שספג גרשון מבית־המשפט העלי־ון נוגעת לאסיר מתמיד חמאן. הוא נידון ל־11 שנות מאסר בפועל על־ידי שופט אחר בפרשת סמים, והעיד, בעודו מרצה עונשו בכלא, בפני השופט גרשון במש־פט הנוגע לרפאל עמר, שהואשם בהשתייכות לאותה רשת שעסקה בסחר סמים. העד סירב להעיד נגד עמר וגרשון גזר עליו מאסר לתקופה בלתי־מוגבלת, עד שירוצה. למעשה, בתנאה שהעד לא יתרצה להעיד בעתיד, נגזר עליו מאסר עולם. הפן הנוסף של ההחלטה נוגע לנאשם שעמד למ־שפט: כל עוד לא יתרצה העד, יהיה משפטו של הנאשם תלוי ועומד עד למועד בלתי־ידוע.

בדין ובצדק / צבי הראל

בבית־המשפט העליון טען סניגורו של הנער־המורשע עו"ד ראובן בר־חיים, כי הסנקציה המי־בית שהיה השופט גרשון ביוזמן להטיל על פי חוק, בגין ביזיון בית־המשפט, היא מאסר לחודש. בית־המשפט העליון ביטל את החלטתו של גרשון וביקר אותה בלשון חריפה. כך כתב שופט בית־המשפט העליון שלמה לוין, שלדעתו הצטרפו השופטים אהרון ברק והנרך אריאל: "אין ספק בעיניינו שהשופט המלומד הפעיל שיקול־דעת פסול כאשר הורה שהמשפט יישאר תלוי ועומד, אולי במשך שנים רבות, עד שהנער יואיל להודות במסירות להעיד. בנסיבות אלו מצעות העובדה שהשופט ראה להקריב את ענייננו של נאשם, העומד לב־שפט בדיני נפשות, על מזבח שמירת יוקרתו של בית־המשפט כמי שכופה את צווה ושולט על גופם של העדים המופיעים לפניו ועל נשמתותיהם, בלי להתחשב בתוצאות. נראה לנו, כי יוקרת בית־המשפט תישמר יותר אם הערעור על החלטת בית־המשפט המחוזי יתקבל והחלטתו תפסל".

הביקורת על סניגוריהם של אביטן ואנג'ל

מיד לאחר שבית המשפט המ־חוזי בתל־אביב הרשיע – בשבוע שעבר – את הרצל אביטן ושמ־עיה אנג'ל ברצח האסיר חיים שושן, התעוררה השאלה אם עונש המאסר יהיה חופף, או מצ־טבר, למאסר העולם הקודם שהוטל על השניים. (באשם שלי־שי בפרשה, יעקב שמש, זוכה מחמת הספק). התובעת עו"ד יהו־דית אמסטרדם טענה, כי אם לא יוטל עליהם מאסר עולם מצטבר, יהיה זה כאילו מקבל הנאשם היתר לעבור עבירות נוספות ככל העולה על רוחו, ללא סיכון לעו־נש על עבירה חדשה. נימוק נוסף שהעלתה להטלת מאסר עולם – העובדה שהרצח היה מפליג באכזריותו (131 דקירות סכין).

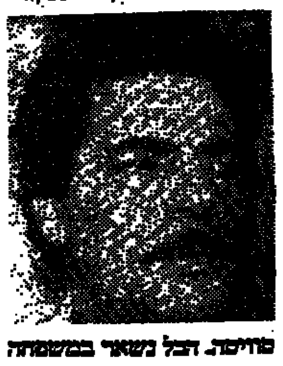

סוריסה. הכל נשאר במשפחה

בית־המשפט המחוזי אימץ את דעתה של התביעה לא לפני ששמע טענה מקיפה ומרשימה של אחד הסניגורים שהופיעו בתיק, עו"ד משה מרוז. הוא טען, כי דווקא מאסר עולם מצטבר לא יר־תיע את הנידון, שביודעו כי אין לו מה להפסיד ימשיך לבצע עבי־רות. על כך השיבה לסניגור ראש ההרכב, השופטת חנה אבנור: "טענה זו עלולה אולי להישמע כתחזית על מעשי עבירה בע־תיד. אין אנו סבורים שעל בית־המשפט להתייחס לטענה מעין זו".

את ההגנה במשפטם של שלושת הנאשמים ניהלו עורכי־הדין דוד יפתח ומרוז. בפסק־הדין מצא בית־המשפט לנכון למתוח עליהם ביקורת על ניהול קו ההגנה. ואת משום שעוד בתחילת המשפט – לפני פתיחת שלב השמיעה של ראיות התביעה – נקטו הסניגורים הגנת קינטור. לאמור: שמעיה אנג'ל שנכנס לתאו של שושן, קונטר על־ידי המנוח. ואביטן ניסה למנוע את ההתקוטטות בין השניים. במהלך המשפט, בשלב מתקדם שבו העיד אנג'ל על דוכן העדים, שינו הסניגורים את קו ההגנה וטענו כי המדובר בהגנה עצמית של הנאשמים.

השופטים כתבו על הסניגורים כי בכך היטעו לא רק את בית־המשפט אלא גם את התביעה. "(...) הרושם שנוצר הוא שגירסה משופצת זו של הגנה עצמית שהועלתה לראשונה בעדותם של אנג'ל ואביטן, נולדה בשלב מאוחר יותר, כנראה לאחר שנפרשו לפניהם ראיות התביעה כולם, או בחלק הגדול (...) הד־שבעכשיו, בהצהרה האמורה, היא לא רק הכבידה אלא היטעתה הן את בית־המשפט והן את התביעה לחשוב שאין צורך להביא ראיות מיותרות אלא להוכיח את היעדר הקינטור בלבד (...) הסניגוריה היתה גורמת הקלה רבה אילו היתה נוהגת פירוט בפתח המש־פט לגירסת ההגנה העצמית, מחד, ומגדילה בכך יותר את האמון בגירסה זו, מאידך".

מדיחים ומודחים

שופט ביהמ"ש המחוזי יעקב קדמי נחשב לאחד המומחים הבולטים בישראל במשפט הפלי־לי. הוא נחשב למרצה מעניין לא רק בעיני סטודנטים למשפטים אלא גם בעיני עורכי־דין ותיקים ושופטים. התחום הספציפי שלו הוא דיני ראיות.

השבוע ישב קדמי בהרכב של שלושה שופטים שדחה את ערעו־רו של רפי סוריסה, לשעבר נציב שירות בתי הסוהר. סוריסה הור־שע בבית משפט השלום ברחובות על־ידי השופט נסים ישעיה בע־בירה של הדחה בחקירה. הוא הור־שע בכך שהדיח את כלתו ואת אמה ויותה למסור הודעה כוזבת במשטרה, שלפיה שהתה בבית בנו (ירון סוריסה) במשך כל שעות אחר־הצהריים (26.2.87), שעות שבהן היה דוד סוריסה חשוד בביצוע פריצות. ערכאת הערעור קיבלה את עמדת התובעת עו"ד קלרה רג'יאנו ובכך חיזקה את קביעותיו של שופט השלום.

ראוי להזכיר את טענתו של הסניגור עו"ד ד"ר חיים משגב, שטען כי יש חוסר היגיון במעשה ההדחה של רפי סוריסה, מפני שנ־עשה במשבר, בנוכחות עשרה אנשים, בני משפחה וידידים ובהם שני קציני המשטרה דורית ומוסי בר־מאיר. הסניגור ניסה בטיעון זה לשכנע כי אין, זה מתקבל על הדעת שנעשתה כאן הדחה, בגלל נסיבות הפגישה המשפחתית.

על טענה זו כתב השופט קדמי: "דומה כי התשובה לשאלה זו מצויה ב'עת רוחו' של חלק מהנוכחים בהתכנסות המשפח־תית, להתייצב על דוכן העדים בבית־המשפט ולהסתיר את האמת. בית־המשפט קמא הביע דעתו באשר לעדים אלה, ואנו לא מצאנו יסוד להשמיט הבסיס מתחת למסקנתו. הנאשם ידע שהוא יכול לסמוך על הנוכחים – ובפועל הוכח כי לאמונה זו היה בסיס. עדים אלה שמו נפשם בכפם ותמכו בגרסת הנאשם; אך משנשמט הבסיס מתחת לגירסה זו באורח מוחלט – נגזר גורל משקלה של עדותם".

בשורות טובות לרעננה: בשרים טובים ברעננה!

תראו. עשינו את כל הדרך לרעננה. כי חקרנו וגילינו שברעננה התקבצו בעלי טעם טוב במיוחד כאלה שיש להם לשון אנינה. כאלה שיודעים נתח בשר טוב מהו. כאלה שמתגעגעים לנתח סטייק שהצלחת קטנה עליו.
טוב. אז פתחנו את הווייט־הול השני היחיד בעולם ברעננה, ברח' אחוזה 198, מרכז גולן.
בואו להתמכר למה שכונה בעתונים כ"בשר האמיתי היחיד בארץ". בר סלטים חופשי – 16 סוגי סלטים.
ומבצע גדול – למי שגומר צלע של קילו – מחכה צלע שניה על חשבוננו.
ומה עוד מחכה? צלעות, פילה, אנטרקוט, פטה אווז, חסילונים, סלטים חופשי וסיומות מקוריות. נו....

פתוח כל יום כולל שישי שבת

steak house® WHITE HALL

רעננה - אחוזה 198, מרכז גולן, טל. 052-445206

נגיסה אחת תשכנע אותך

هكذا من الأصل

هكذا من الاهل

האיש שביקר יותר מדי

מאת חיים הנדוורקר

בשנה האחרונה עשה מבקר עיריית תל־אביב חיים לא כל־כך קלים לראש העירייה שלו, שלמה להט. אם במשך שבע שנות הכהונה הראשונות שלו לא ביקר שמואל רוביצ'ק אישית את שלמה להט הרי בשנה האחרונה הופנתה האצבע המאשימה אליו.

כך היה בעיסקה הכושלת של מכירת הקרקע שעליה יוקם פרוייקט המגורים מרום כול, אי־הקמתו של המרכז הקהילתי בנאות־אפקה, מסירה של סטודיו בתנאים חריגים לאמן יגאל תומרקין ועוד.

בהזדמנויות שונות התייחס רוביצ'ק לנושא ואמר כי בעצם כל דו"ח ביקורת שהוא מחבר מפנה בסופו של דבר את האחריות אל להט כמי שעומד בראש המערכת. חברים במועצת העירייה וכן פקידים בעירייה טענו כי להט לא יסבול ביקורת נגדו ויצר את צעדי המבקר כפי שהוא יודע לעשות, אם המבקר יהיה חריף מדי בביקורתו. החידוש בדו"חות של השנה האחרונה היה בהעזה לבקר את להט עצמו באופן ישיר.

להט נתן לרוביצ'ק אמצעים ויכולת פעולה כמו שרק מעט ראשי רשויות מקומיות נותנים למבקריהם. ראש עיריית תל־אביב נהנה לשחק את מי שתומך במוסד הביקורת יותר מכל. זה גם התאים לו מאד לגישה אותה הצליח להחדיר בציבור כאילו הוא והמנגנון העירוני הינם שתי ישויות נפרדות. הוא, להט, לוחם במנגנון ובמחדליו ומעודד את המבקר, ואילו המנגנון עצלן ולא יעיל. זאת למרות שהוא כבר מכהן כראש־עיר כחמש־עשרה שנים והוא־עצמו הפך להיות חלק מהמנגנון. הגיבוי שנתן לרוביצ'ק והעובדה שנחשפו מחדלים בעירייה התאימה למדיניותו של להט – לחשוף מחדלים כל עוד הם לא נוגעים לעצמו או לחביביו.

במקביל ניסה להט מספר פעמים לשמות את המבקר באלה שרצה למרר להם קצת או הרבה את החיים, נבחרי ציבור ופקידים כאחד.

להט לא אהב לראות באמצעי התקשורת בשנה האחרונה את ביקורתו של המבקר נגדו ואת הכותרות המבשרות על מחדלים ובזבוזי כספים הכרוכים בשמו ובשמות חביביו דוגמת ליאור דושניצקי המנכ"ל היוצא של חברת עזרה ובצרון.

חבר מועצת העירייה אריה צוקר (מפ"ם) האופוזיציונר מספר אחד במועצה, היה אמר בישיבת מליאת המועצה לפני יותר משנה: "ודאי שהמבקר מקבל גיבוי מלהט. הרי אף פעם הוא לא תקף אותו. ברגע שיתקוף אותו הוא לא יקבל גיבוי". בשנה האחרונה צוקר כבר לא יכול היה לטעון כי רוביצ'ק אינו מבקר ישירות את להט.

בהודעה הרשמית שיצאה עם הודעת הפרישה של רוביצ'ק הוסברה הפרישה בעייפותו של המבקר. אכן שמונה שנים וחצי הם תקופה לא קצרה, אבל מקורביו של רוביצ'ק אומרים כי בתפקידו כמבקר יצר לעצמו נוטרים מצד כל הצמרת הניהולית של העירייה. זהו תהליך מצטבר של איסוף אויבים והתעצמות של שנאה, והוא בהחלט תהליך מעייף.

הדו"ח שעורר עליו את הכעס הגדול היה בדבר כישלון עיסקת כול. מלבד העובדה שנחשפה בדו"ח הדרך בה מתקבלות החלטות על־ידי להט ופקידיו הבכירים תוך גרימת הפסדים כספיים ניכרים לקופת הציבור הרי שכאן יצא רוביצ'ק חזיתית נגד כמעט כל הצמרת הניהולית של העירייה וגרם לזעם חסר תקדים מצידה. בכירים בעירייה הגדירו את ההתקפה החזיתית, הגם שהיה לה על מה לסמוך, כטעות טקטית מצד המבקר, שהשפעתה המצטברת לא היתה חיובית בכל הקשור להמשך עבודתו.

רוביצ'ק גם לא היסס לפתוח ביקורת על מנכ"ל העירייה אלי עשת בנוגע להיעדר עבודת מטה מסודרת מצידו. עשת מבצר את כוחו בצמרת העירייה ויודעי דבר אומרים כי אף רצה לפקח על מוסד הביקורת.

בעוד פרשת שוק בול צוברת כותרות בעיתונים עמד רוביצ'ק על סף מסירת דו"ח חמור הנוגע לפרוייקט מרחוב גולת בנימין. לאור המהומה שפרצה בעירייה עקב דו"ח בול שככה מסירת הדו"ח והכל היודע מתוך הנוסח הסופי בעיקר בנוגע למנכ"ל עזרה ובצרון ליאור דושניצקי ומינהל ההנדסה. גם הדו"ח כפי שפורסם לבסוף לימד כי משהו רקוב בצמרת.

רוביצ'ק. שבר בדירוג מנכ"לים

לאחר שמונה שנים וחצי בכהונת מבקר העירייה פורש שמואל רוביצ'ק. בשנה האחרונה הפנה את האצבע המאשימה ישירות אל להט ואנשיו

בכלל זוכה רוביצ'ק להערכה מקצועית רבה על עמדתו ויושרו. לעירייה הגיע לאחר שסיים את תפקידו בצה"ל בדרגת אלוף־משנה כראש מחלקת בקרה ומעקב באג"ם. בין הדו"חות הבולטים שפרסם היו חשיפת מעילות כספים באגודת ידידי בתי־החולים בתל־אביב; חשיפה של פרשת קבלת טובות הנאה של פקחי עירייה; ליקויים חמורים בקופת גמלת שבעקבותיה נעשו בה שינויים דרסטיים; סדרת דו"חות על אגף התברואה והמחדלים בניקיון העיר; מרדף אגב"ל וסימני השאלה סביב כדאיותו; הדו"ח המפורסם על מוזיאון הארץ שגילה כיצד מנהל רחבעם זאבי את המוזיאון; דו"ח הקמתו של בית־הספר לטבח; מחדלי מינהל ההנדסה ועוד.

חלק ניכר מהפעילות של רוביצ'ק נלמדה. אחד מהישגיו הגדולים היא העובדה שכיום בתהליך קבלת החלטות יש מודעות רבה יותר בעירייה מבעבר שצריך להזהר – כי המבקר עלול לעלות על המחדל. לעומת זאת מאבק על החובה לקיים עבודת מטה מסודרת לפני הקמתו של פרוייקט או מיבצע כלשהם לא נשא עד כה פרי. הציבור ימשיך מן הסתם לשלם על כך הרבה מאד כסף. גם מינהל ההנדסה, למרות ביקורתו של המבקר וההמלצות שלו, נשאר אחד הגופים הביורוקרטיים המפוארים של העיריה.

הביקורת נגד רוביצ'ק היתה בדרך־כלל מינורית, מתוך הערכה לאיש ולמוסד הביקורת בראשו הוא עומד. הוא צורף להכורה של בכירים בעירייה כמו המנכ"ל, הגזבר, מהנדס העיר, ויו"ר הנהלת מוזיאון א"י שקיבלו שכר של מנכ"ל משרד ממשלתי פלוס. רוביצ'ק קיבל 120 אחוז ממשכורת מנכ"ל משרד ממשלתי וכמי שקובל לדרג המנכ"לים גם פיצויי פרישה בשיעור של 200 אחוזים. ההסכם שנחתם עימו לא אושר כנדרש על־ידי מועצת העירייה. "זו טעות טכנית וזה לא בסדר", אומר רוביצ'ק. על העובדה שהוא מקבל שכר לפי דירוג מנכ"לים ולא לפי דירוג מבקרים הוא אומר כי מקומו של המבקר צריך להיות בין הבכירים במערכת וכך גם בסולם השכר.

היתה לרוביצ'ק מעורבות פעילה בכל הקשור בקבלת ההחלטות. נטען נגדו כאילו תפקידו של המבקר לבקר לאחר מעשה. מזכירים לו את נסיעתו לגרמניה עם כמה מהבכירים בעירייה, נסיעה שהובלטה באמצעי התקשורת כנסיעה לבחינת "בתי־שימוש ציבוריים". נסיעה זו העלתה הרבה מאד חיוכים והערות ציניות. רוביצ'ק, לעומת זאת, גורס כי על המבקר להיות מעורב בתהליך קבלת ההחלטות, לדחוף ביקורת תוך כדי ביצוע כדי למנוע מחדלים בעתיד. זו גם היתה מטרת הנסיעה לגרמניה: לצפות בתערוכה בנושאי תברואה כדי להיערך טוב יותר בתחום זה בעיר.

אריה צוקר רצה ברוביצ'ק כבן בריח במאבק נגד להט שהוציא עשרות מיליוני שקלים מעבר לתקציב בלי קבלת אישור משרד הפנים, ולא הצליח. בסופו של דבר הפסיק צוקר את התופעה הבלתי חוקית הזאת באמצעות פנייה לבג"ץ. רוביצ'ק טען כי ברגע שהנושא טופל על ידי חברים במועצת העירייה ומשרד הפנים מודע לבעיה הבל שהוא יבזבז את הזמן על עבודה בנושא.

רוביצ'ק גם בחן אפשרות להתמודד על מועמדות מפלגת העבודה לראשות עיריית חולון, לדבריו לאחר פניית תושבים וחברי מפלגה. הדבר לא עלה בידו.

עמיתיו בעירייה אמרו לנו כי יש טעם לפגם שמבקר במעמדו של רוביצ'ק מתגלה בסופו של דבר כאיש מפלגה ועוד פעיל.

כך או אחרת, לכתו של רוביצ'ק יכול לגרום אנחת רווחה מצידו של להט וכמה מאנשיו. בעוד חודשיים לערך יצא רוביצ'ק לעסקיו הפרטיים. לכתו כשהוא דווקא בשיאו אינה מיטיבה עם הביקורת בעיר. כמי שמעורה היטב במערכת היה לרוביצ'ק עוד הרבה מה לתת. מבקר חדש יצטרך זמן רב כדי ללמוד את המערכת הסבוכה ששמה עיריית תל־אביב: בעת הקרובה – ויהיה זה דווקא בתקופת מערכת הבחירות לרשויות המקומיות – לא יוטרד להט יותר מדי מהביקורת הפנימית. ובינתיים יכול להט לבחור לו מבקר מאוזן יותר ופחות בעייתי.

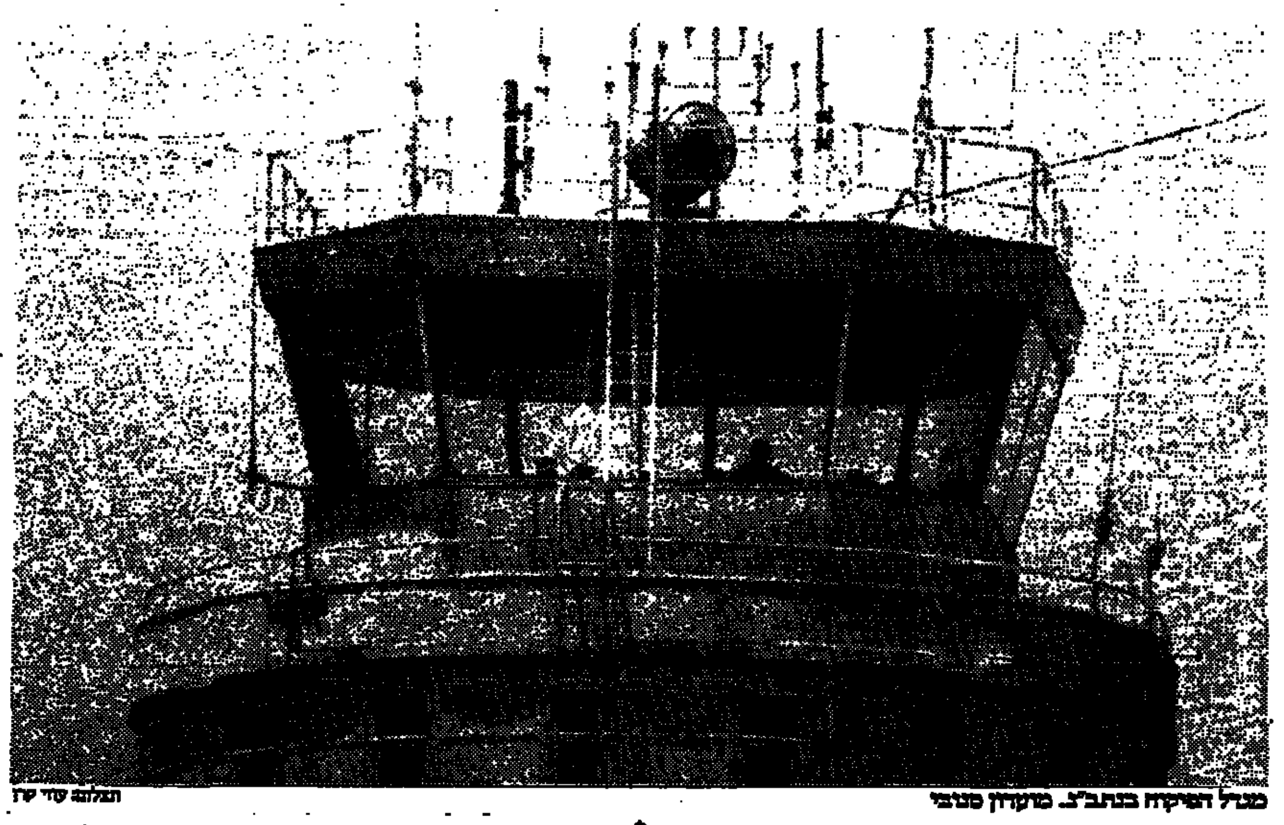

מגדל הפיקוח בנתב"ג. מועדון סגור

תצלום: עדי ערן

מגדל השן

מועמדים לקורס פקחי טיסה אורחיים בארץ חייבים להיות יוצאי חיל האוויר בלבד. באחרונה הם נאלצים להתמודד עם שורה של כמעט־תאונות בנתיבים הדרומיים של ישראל

מאת זוהר בלומנקרנץ

מטוס "בואינג" 747 של חברת "אל על" טס באחרונה בנתיב הדרומי של ישראל בדרכו לדרום־אפריקה. לפתע הבחין פקח הטיסה על מסך המכ"ם במטוס אחר בלתי־מזוהה הבא מכיוון ירדן. הוא טס בגובה דומה ובכיוונו של המטוס מהארץ. הפקח התריע באוזני הטייס, שביקש מיד לערוך הקפה של 360 מעלות, כדי להתרחק מהמטוס המתקרב בצורה מסוכנת. לאחר התלבטות קצרה ניתן האישור ונמנעה אפשרות של תאונה אווירית.

"פקחי הטיסה נאלצים לשמש כלבי שמירה של בטיחות הטיסה", התלונן יו"ר אגודת פקחי הטיסה אילון טל. באחרונה אירעו שתי התקרבויות מסוכנות למטוסי "אל על" בנקודת תבלא שבנתיב הטיסה הדרומי, בתחום האווירי של מצרים. שלטונות מצרים אישרו למטוסי מדינת ישראל לטוס באזור במרחק הפרדה של 500 רגל בלבד, בשל עומס התנועה במקום. מרחק ההפרדה התקני גדול פי ארבעה. לפקחי הטיסה בארץ יש בנקודה זו בעיה כפולה: הם נאלצים לעקוב אחר המטוסים מישראל היוצאים לנתיב זה ולהזהירם מפני התקרבות מטוסים בלתי־מזוהים מכיוון מזרח, בשטח שאינו בתחום האווירי של ישראל; הם נדרשים לאשר ביצוע פעולות אוויריות למטוסים מישראל באזור, בלי שיהיה להם קשר עם אותם מטוסים בלתי־מזוהים הבאים מכיוון ירדן.

פקחי הטיסה פנו בנושא זה לראש מינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה, שי שוהמי. הם ביקשו הנחיות מפורשות בכתב, המתירות להם לפעול באותו אזור. בעקבות פנייתם התקיימה בשבוע האחרון ישיבה במינהל התעופה האזרחית של משרד התחבורה. הוחלט לפנות לשלטונות התעופה של מצרים בבקשה לאשר גובה טיסה חדש בנתיב, כדי שמרחק ההפרדה יהיה תקני.

זו רק אחת הבעיות שבהן נתקלים מדי יום 90 הפקחים החברים באגודת פקחי הטיסה של ישראל. הם עובדים בארבע משמרות בשבוע, 12 שעות כל משמרת. התחלתה של משמרת היום בשעה 8:00. משמרת הלילה מתחילה את עבודתה ב־20:00 ומסיימת למחרת בבוקר. ששה פקחי טיסה מאיישים משמרת. בזמן המשמרת זוכה הפקח לשעות מנוחה המתחייבות משעות המשמרת הארוכה. הפקח עובד באופן רצוף כשעתיים ונח כשעה. ולוקח זמן העבודה והמנוחה תלויה גם בהיקף תנועת המטוסים באותו מועד. העייפות המצטברת נותנת אותותיה מיד, אומר אבי הכהן, גזבר ודובר אגודת פקחי הטיסה.

יוצאי חיל האוויר

תנאי הקבלה למקצוע פקח הטיסה האזרחי בארץ מגבילים, לעומת התנאים הנהוגים בחו"ל. בישראל על המועמדים להיות יוצאי חיל האוויר בלבד ובעלי מספר שנות ותק במקצוע קרוב של בקר או פקח טיסה צבאי או טייס. תנאי בסיסי נוסף הוא ידיעה מושלמת של השפות עברית ואנגלית. דווקא הגבלת הגיל – עד 24 שנים – הקיימת לדוגמה בארה"ב, אינה מיושמת בישראל, בשל מצבם המיוחד של יוצאי־הצבא.

המועמדים הנענים לפרסום מכרז פומבי מרואיינים על־ידי ועדת קבלה, בעקבות סינון ראשוני של רשות שדות התעופה. בוועדה חברים נציגים ממחלקות המבצעים, הדרכה וכוח אדם בענף התעופה עדים לקורס הרגישה בתחום זה חברי ועדת הקבלה הם לא אותם חברים או מיודעים של המועמדים השונים, מכיוון שכולם יוצאי חיל האוויר.

ועדת הקבלה הראשונית בוחרת בדרך כלל כ־15 מועמדים, שיגשו לבדיקה פסיכוטכנית. בדרך של 10 מועמדים (מבין 65 שניגשו למבחן) החל את קורס ההכשרה הבסיסי הנוכחי של פקחי טיסה בארץ, שנערך לפני כתשעה חודשים. במרוצת הקורס הידלדל מספרם לששה. רק חמישה עובדים כיום כפקחים בנתב"ג. פקח ששי נמצא בלתי מתאים לתפקידו.

קורס ההדרכה הבסיסי נמשך קרוב לחצי שנה. הקורס מתקיים במחלקת ההדרכה של רשות שדות התעופה בנתב"ג. צוות של חמישה מדריכים מורה את החומר העיוני. מדובר בפקחי טיסה מקצועיים שאינם פעילים. מורגש מחסור בכוח אדם מיומן להדרכה ואמצעי ההדרכה מיושנים. נציגי אגודת פקחי הטיסה התריעו על נושאים אלה בפני רשויות התעופה והעלו את הבעיה אף בפני מליאת הכנס הבינלאומי של אגודות פקחי טיסה, שהתקיים באמצע אוקטובר בישראל.

חומר ההדרכה בקורס כולל הרצאות בשורה ארוכה של נושאים. בתום תקופת ההדרכה העיונית יעבור החניך תקופת הכשרה מעשית בת 18 חודש, בשתי עמדות הפיקוח במגדל. בראשונה יוכשר המועמד לעבודה בעמדת הקרקע במגדל הפיקוח.

עמדה זו אחראית לכל פיקוח התעבורה המתבצעת על הקרקע בשדה, החל משלב הנעת המנועים. לאחר שהמטוס נחת בשדה התעופה, משנה הטייס את תדר הקשר שלו לעמדת פיקוח הקרקע.

כאן מנחה פקח הטיסה את המטוס לנקודת החניה המתאימה. במקרה הצורך הוא מפריד בין מטוסים אחרים, הנמצאים באותה שעה בהסעה על הקרקע. פקח הטיסה בעמדה זו אחראי אף לשידור המידע התעופתי והמטאורולוגי שנקלט על־ידי הטייסים באוויר במכשיר "האטיס". מדובר בשידור המתבצע בקביעות בפרקי זמן מרובים של עד שעה וכולל פרטים על המסלול שבשימוש ותנאי מזג־אוויר בשטח השדה – עננות, תנאי ראות, חוזק רוח, טמפרטורה ולחץ ברומטרי.

טייס הנמצא בדרכו לישראל יכול לקלוט מידע זה בעודו מעל כרתים, במרחק 300 מייל מנתב"ג, ולהתארגן לנחיתה בהתאם לנתונים המשודרים. פקחי הטיסה בנתב"ג הרחיבו באחרונה את השימוש במכשיר, בעקבות הקמתה של ועדת חקירה לבדיקת נסיבות נחיתתו של מטוס חברת "ארקיע" מסוג "בואינג־707" מחוץ למסלול, בזמן מזג אוויר גרוע.

אז לא הוקפד לשדר בזמן באמצעות המכשיר על תנאי מזג־האוויר הקשים, משום שהנתונים בקשר זה לא הגיעו מהשירות המטאורולוגי. לאחר המקרה יצאו הנחיות חדשות, שלפיהן בתנאי מזג־אוויר קשים מהרגיל ייעשה שימוש במכשיר גם אם לא הגיעו עדיין כל הנתונים מהשירות המטאורולוגי.

ההכשרה המעשית לעמדת פיקוח הקרקע נעשית במגדל, תחת השגחתו של פקח פעיל מהשורה. החניך נמצא בהאזנה על הערוץ שבו מתפקד פקח הטיסה החונך. בשלב מתקדם יותר יטול החניך את השיחות עם המטוסים, תחת השגחה.

(כתבה ראשונה בסידרה)

א־תל היא בית־צידא

בדרומי הארץ ישנם לפחות שמונה מקומות ששמותיהם א־תל, ללא ציון נוסף. בכל אותם המקומות מדובר ב"תל טולס" – עיים קדומות שנעזבו ולא נבנו מחדש, או שנבנו כמו א־תל ממזרח לכנרת בבנייה דלה במאה הקודמת ונמחקו מעל פני האדמה. בין שמונת האתרים המכונים א־תל, ישנו אתר המצוי בבטיחה, בעמק הפורה בין מורדות הגולן והכנרת. שם חיפש אשתקד ד"ר רמי ערב מהמכון לחקר הגולן את בית־צידא. בחפירות ניסיון וסקר האזור השתכנע ד"ר ערב שאכן באתר זה חייבת להימצא בית־צידא, העיר החשובה מימי קדם, זו שנודעה בעולם בזכות הברית החדשה, כמקום הולדתו של השליח הנוצרי פטרוס.

נוצרים רבים חיפשו את בית־צידא והעלו חרס בידם. השבו שהאתר נמצא בבית הבק, באל־מסעדיה ואתרים אחרים. בשנה שניגש ערב לעונת החפירה הראשונה בא־תל, רבים מכל העולם באו לסייע לו. מי מבין הנוצרים אינו רוצה לזכות בגילוי אתר נוצרי חשוב? כך הגיעו מרצים עם תלמידיהם משתי אוניברסיטאות מארה"ב, מתנדבים מרחבי העולם, אפילו מתנדב ממוזמביק שבעת שהותו כתייר בארץ קרא שמחפשים מתנדבים לבית־צידא, בא והשתתף בחפירה.

ארכיאולוגיה / יהודה אריאל

בטרם נעמוד על הגילויים הראשונים, קצת על המקום: בית צידא היה כפר דייגים על הגדה הצפון־מזרחית של הכנרת. פיליפוס בן הורדוס שישב בבניאס או כפי שקוראים למקום "קיסריה של פיליפוס" (ראה "מורשת דרך" מס. 24, רשימתו של ד"ר וסיליוס צפירים על קיסריה של פיליפוס), בנה בבית־צידא עיר גדולה. ישנם הסבורים שהעיר כבר היתה גדולה בטרם שליט האזור קרא לה על שם יוליה, בתו של אוגוסטוס קיסר ואשתו של טיבריוס בשם "יוליאס". המקום היה לו לבירתו השניה. במקום התיישבו הלנים והמקום התרחב עד התל. נירון קיסר נתן את העיר לאגריפס השני. בפי היהודים שם המקום נשאר בית־צידא או ציידן. ציידן היה ידוע כמושבם של חכמים, מולדת התנאים: אבא גוריון, אבא יודן איש ציידן, ר' אסי ציידניא ואחרים. רבי יוחנן הורה במקום הזה, הצלו לפני שמעון דמן צור. בתלמוד מוזכר גם ביקורו בציידן של הנשיא ר' שמעון בן רבן גמליאל; אנשי העיר כיבדוהו בסעודת דגים. ר' יהושע בן חנניה היה במקום זה וגם מסופר בתוספתא של עבודה זרה, שגוי ישב בציידן וכתב בה ספר תורה.

על־פי הברית החדשה נחשבת בית־צידא לעיר נוצרית, כי משם יצאו השליחים פטרוס, אנדריאס ופיליפוס. פתולומיאוס מונה את בית־צידא על ערי הגליל. אולם המקום ירד מגדולתו והפך ליישוב של דייגים ועובדי אדמה. נוסעים נוצרים מוסרים על יהודים היושבים בבית־צידא במאה ה־16 ועוסקים בדיג ובחקלאות.

במשנה עבר ערב ועשרות המתנדבים במשך ארבעה שבועות בשני שטחים. בפיסגת האתר א־תל נמצאו הפרעות רציניות בשכבות העליונות על־ידי תעלות קשר סוריות שנחפרו, מבנים מימי הביניים וגם קברי בדווים. בקברים אלה נמצאו אבני בזלת מעוטרות בעיטורים צבעיים. השכבה העליונה מתייחסת לתקופה הרומית המאוחרת, המאות שנייה עד רביעית לספירה.

הממצא העיקרי היה בשכבה השנייה. שם גילו קיר מאסיבי באורך שבעה מטר ובעובי מטר אחד, בנוי ביסודו מאבני בזלת גדולות ומעליהן אבנים מסותתות. הקיר כולו מושתת על גבי מילוי ליישור השטח, כולל לבנים מקומיות. אופי המבנה טרם ברור, כי השטח החפור קטן מדי. אך אין ספק שמדובר במבנה ציבורי רציני. נמצאו חרסים מהמאה השלישית לפנה"ס עד למאה הראשונה לספירה, וכן מטבעות מימי פיליפוס ואלכסנדר ינאי. החופרים הבחינו בשינויים ממשיים שחלו במבנים במאה הראשונה לספירה. נוספו קירות הצולבים את הקיר המאסיבי, ואולי אף תת־חלוקה לחדרים. טרם ברור בדיוק, אך השינויים שבראש התל ניכרים בכל האתר.

בשטח ב', 60 מטר צפונה, התגלו שרידי בתי מגורים. מטבח עם שני מאפים (תנורים), סירי בישול וכלי מטבח. שם נמצאה גם משקולת מרשת דייגים וקרס לדייג. הגזות שנתגלו בבתים אלה הינם מהמאה השניה לפנה"ס עד המאה הראשונה לספירה. גודל העיר שערב ושותפיו החלו לחפור הוא כ־80 דונם.

בשנה הבאה מתכוון ערב להמשיך בחפירותיו.

7000 מטבעות מארצות האסלאם

הוא היה רופא עד יליד הונגריה שברבות הימים התגלגל למצרים ושם עסק ברפואה; נדבק בחיידק של אספנות מהתקופה המוסלמית, מטבעות, שטיחים, וכלי בית. אחרי שנים נודע שמו של האספן: ד"ר פאול בלוג, כאחד הנומיסמטים החשובים והבקיים במטבעות התקופה המוסלמית מהאומאים ועד שלהי שלטון העותמנים, ביניהם מטבעות זהב יחידאים הנדירים ביותר, רשומות לסביעת המטבעות, למעלה מ־7000 פריטים. כולם נתרמו למוזיאון ישראל ויחד עם ספרייה בת כאלפיים כרכים בנושאי היסטוריה, מטבעות, ארכיאולוגיה, אמנות ותרבות האסלאם, על המזרח הקרוב ועוד. ביניהם גם מספריו של בלוג שכתב בנושא מחקריו. ד"ר בלוג המנוח ביקש שאוספו לא רק יוצג בישראל, אלא שחוקרים צעירים יוכלו להמשיך את מחקריו במטבעות שאסף מכל ארצות האיסלאם והים־תיכון. מהם מצא בגנוזת במצרים, מהם רכש בארצות בהם חיפש תוספת לאוספו. ולא רק מטבעות, אלא גם כלים ושטיחים מוסלמיים.

הודות להשגת האוסף הזה והעברתו מרומא – מקום מושבו האחרון של בלוג – הגיע מוזיאון ישראל לאחת ההשקעות הראשונות בתצוגת אוספי מטבעות מוסלמיים.

לרגל התערוכה הוצא קטלוג מרהיב עין שעוצב בידי אורה יפה ונכתב בידי נעמה ברוש ומרום־יעקב משורר. התערוכה־עצמה הופקה בידי הלינה חנר־האסית כרמון. יצחק שהקטלוג ראה אור "הודות לתרומה נדיבה בעילום שם", כמו שצויין.

ערב עיון:

* "ורד הגליל" * "בנק לאומי" * "תוצרת מזון ישראלית" * "אלונות דיסקונט" * "ויסקו" * "מגדל"

REPOSITIONING

מיצוב מחודש

והחדרת מוצרים חדשים בשוק תחרותי

יום ג', 8 בנובמבר 1988, ת"א

בשעות 19.30-15.00

בהשתתפות ה"ה (לפי סדר הופעתם):

ד"ר חזי אופיר, ביה"ס למינהל עסקים, האוניברסיטה העברית, ירושלים

שלמה פורמן, מנכ"ל "תוצרת מזון ישראלית"

ד"ר עמי דולב, מנכ"ל "ורד הגליל"

רוגי כהן, מנכ"ל משותף פרסום "סמיר־כהן" (יעקובסון)

חנה רוה, מנהלת שיווק "ויסקו"

עמוס סל־שיר, מנכ"ל פרסום "אריאלי"

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול

טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678; 057-37914; 03-250628.

המרכז הישראלי לניהול

הועדה לניהול השיווק

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

מרחב תכנון מקומי המרכז

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז מרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה המרכז הופקדה תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר מפ/472/22".

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם:

ישוב: גאולת יהודה

רחובות: השניים, משה נאלה

גוש 6693 חלקות 300

עיקרי הוראות התכנית:

1. שינוי יעוד בניין לבניין קיים לצורך הרחבת דירות שכון גודל דירה מורחבת עד 118 מ"ר ברוטו כולל חדר מדרגות.
2. ביצוע רוחב הדירות יהיה בעבודות שלמות.
3. הפקעה לשטח ציבורי פתוח.

כל מעוניין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

דב שיש

יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז

ספר חדש / ד"ר זאב סגל

בשבח הבוררות

מרדכי מירוני: בוררות בסכסוכי עבודה. המכון למחקרי חקיקה, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית, 1988

הרעיון להעביר סכסוכי עבודה להכרעת בורר הוא עתיק ומוכר למשפט העברי. הליכי בוררות ידועים בימי הביניים כאמצעי לפתרון סכסוכי עבודה. במקום שבו מוכרת זכות השביתה, סביר שייעשה מאמץ מיוחד לקבוע הליכי בוררות, שיהיה בהם למנוע את השימוש בכוח השביתה. במציאות הישראלית, שבה היו השביתות לתופעה שכיחה, לא צלחו הוצעות להנהגת בוררות חובה בשירותים חיוניים, ועל השימוש הרב בתקנות שעת חירום (הצווי ריתוק המוצאים מכוחן) נמתחה לא אחת ביקורת רבה.

הקמת המוסד לבוררות מוסכמת, בראשית 1977, באה על רקע הידרדרות במערכת יחסי העבודה בשירות הציבורי, וסימנה את הניסיון הממשי הראשון בישראל למסד את השימוש בבוררות לפיתרון סכסוכים כלכליים. המוסד נועד לשמש תחליף לבוררות חובה, ולתפקד כסכר בפני תביעות המבוססות על יכולתן של קבוצות עובדים לגרום נזק לציבור. פעילותו של המוסד מאז הקמתו (ועד ל־1985) שימשה בסיס למחקר מקיף שנעשה בידי ד"ר מרדכי מירוני מאוניברסיטת תל־אביב אשר פורסם עתה בספר "בוררות בסכסוכי עבודה/המוסד לבוררות מוסכמת, הקמות ולקחים".

הספר, הסוקר בצורה שיטתית ומאירת־עיניים את פעולת המוסד על השנים השונים, מציג מספר מסקנות, היכולות לעמוד בבסיס של ויכוח ציבורי. כדעת המחבר, המתבסס על פסיקות המוסד ועל מחקר שדה, לא השפיעה פעולת המוסד על שמירת השקט התעשייתי, וכידוע, שביתות ועיצומים המשיכו לפקוד את השירות הציבורי. המוסד אמנם פעל במרבית באותם מקרים שהופנו אליו, ואף ניסה להשפיע על כדאיות השימוש בנשק השביתה בפסיקתו בעניין אי־תשלום שכר בעבור ימי שביתה. בכלל, סובר עורך המחקר, המוסד מצטייר כגוף יעיל ביותר, אך תוך מאבדו הוא לא הצליח לבסס לעצמו מעמד חוק דין בתודעת הציבור ככלי ליישוב סכסוכי עבודה.

"הוא התקבל", מדגיש ד"ר מירוני, "כבן חורג אף על־ידי מערכת בתי־הדין לעבודה, שלא השכילה בפסיקתה לטפחו ולבנות עבורו תשתית יחסים תומכת, הדף פגמי הלידה המשפטיים שלו". העובדה שבראש המוסד הסכים לעמוד שופט בית־המשפט העליון לשעבר, צבי ברנזון, מומחה ראשון במעלה בתחום יחסי העבודה, נועדה להקנות למוסד יוקרה ומעמד מיוחדים. אף־על־פי־כן מצא המוסד את עצמו בשולי הזירה של סכסוכי העבודה בישראל, ומעט סכסוכים הופנו אליו.

ד"ר מירוני אינו מסתפק בתיאור המצב הקיים ובהבהרת הגורמים שמנעו את הצלחת פעולתו של המוסד לבוררות מוסכמת, אלא מעלה שורה של הצעות לשינויים בטיפול בסכסוכי עבודה. לפי גישתו, המבנה הראוי הוא מעבר לגוף בוררות תלת־צדדי על בסיס אד הוק, כלומר קביעת בורר ניטרלי, הנבחר על־ידי הצדדים לסכסוך מתוך רשימה המסופקת על־ידי המוסד, ושני בוררים ממונים המייצגים את הצדדים לסכסוך. לכל הפחות בוועדת הבוררים אמור להיות כוח הצבעה שווה וכל ההחלטות יתקבלו ברוב דעות.

"ניתן לשער, כי היעדר נציגי הצדדים בהרכבי המוסד פגע גם באיכות ההחלטה. חלק מן הסכסוכים שהגיעו למוסד היו מורכבים ביותר. מי ששוה על בשרו את תפקיד מקבל ההחלטות בבוררות בסכסוכים כלכליים מסובכים, יודע להעריך את העזרה שניתן להפיק מנוכחות נציגי הצדדים בתהליך קבלת ההחלטות, ולו רק בהיבט זה של שיפור איכות ההחלטה".

לחיזוק של המוסד לבוררות מוסכמת מציע ד"ר מירוני להגדיר בצורה ברורה הרבה יותר את סמכויות המוסד, ולהסיר את ההגבלות המוטלות על סמכותו לדון בסכסוכים משפטיים. אם המוסד אמור להפוך למרכז כלעדי לעריכת בוררויות בשירות הציבורי, אין לראות בהצעה זו, כהדגשת המחבר, פגיעה בבתי־הדין לעבודה. קריאת הכותב לחיזוק המוסד היא קריאה ראויה ונכונה, לנוכח המציאות של שביתות מתמידות במגזרים חיוניים רבים. הספר מקפל בין דפיו כתב־אישום חמור נגד הממשלה ונגד ההסתדרות, שהקימו את המוסד אך לא דאגו לטפחו ולעודדו.

ספרו של ד"ר מירוני מכוון לקהל גדול של עובדים ומעבידים, של חוקרי משפט ושל כל העוסקים ביחסי העבודה. המחבר הצליח במשימה שהציב לעצמו: לתאר בפני הקורא תמונה מקיפה של המערכת למניעה ולהסדרה של סכסוכי העבודה בישראל. ניסוחו הבהירים של הספר מאפשרים את העיון בו לא רק למומחים אלא גם לאנשי המעשה העוסקים בניהול ובייעוץ בנושאי כוח־אדם ויחסי עבודה.

בימה חופשית

שלום מותנה

מאת אורי ברנר

הכותב הוא מתושבי קבוצת [illegible]

עם ישראל מפולג: חלקו מאמין בלב שלם שהכרחי לפעול בדחיפות להשגת פשרה מדינית בינינו ובין הפלשתינאים, אחרים רואים בעיניים פקוחות את הסכנות והמורות הקשורות בכך. לעתים גובל הוויכוח בשנאת־אחים. התבוננות מדויקת יותר באפשרויות הפתוחות בפני ישראל תראה שהוויכוח אינו הכרחי. אפשר להציג קוי פעולה שיתקבלו על דעת רוב העם, ימין כשמאל. עיקרם: הבניית ההתקדמות לשלום ולעצמאות פלשתינית בהשגת ביטחון מלא לישראל, כפי שיוגדר להלן.

תנאים לביטחון מלא: השלב הסופי בתהליך השלום הוא שלב הוצאת כוחות צה"ל מגזרי שליטה אחרונים במרחבי הגדה. כדוגמה לתנאים מוקדמים החייבים להתמלא עוד בטרם יבוצע, יכולים לשמש ארבעת התנאים הבאים:

א. השגת מצב שלום יציב עם כל המדינות השכנות. שלום יציב יוגדר בהסכם כמצב שבו במשך מספר שנים קיימים יחסי שלום אמיתיים המתבטאים ביחסים דיפלומטיים; יחסי מסחר ותיירות; היעדר תעמולה עוינת; והחשוב אולי ביותר: היעדר חינוך עוין.

ב. יצירת תנועת התראה וסדרי פיקוח יעילים להבטחת פירוז הגדה מכל נשק התקפי, ופירוז האזור כולו מנשק התקפי ארוך־טווח.

ג. השלמת פתרון קבע לבעיית הפליטים באשר הם (בפעולה בינ"ל בהשתתפות ישראל) ולשאר הבעיות שלא ייפתרו בשלבים קודמים (ירושלים והתנחלויות).

ד. כינון משטר דמוקרטי יציב בקהילה הפלשתינית. אין כמו דמוקרטיה יציבה ערובה לשלום לטווח ארוך. דמוקרטיות אמיתיות אינן נלחמות זו בזו (זו עובדה היסטורית). העם הפלשתיני, גם עקב קשריו לאורך שנים עם ישראל, מוכשר אולי יותר מכל עם ערבי אחר להתקדמות לקראת דמוקרטיה. בשלבים ראשונים עשויה לעזור הנוכחות הישראלית. משטר דמוקרטי יציב יוגדר כתוך משטר משוחרר מכוח פנימי, המקיים את עצמו לאורך מספר תקופות של בחירות חופשיות.

אפשר להוסיף או לשנות תנאים. ואם דרישת תנאי ביטחון כמתואר לעיל תתקבל על דעתם של הפלשתינאים? יש לקוות כך: מידה מרבית של ריבונות תוכנה להם כבר בשלבים מוקדמים, והעיקרון של עצמאות מלאה בטווח יותר ארוך יותנה בהסכם, עם ערבויות בינלאומיות. הצגת דרישות כאלה תעמיד אותם, מיד בהתחלה, בפני הבחירה הממשית: להשלים עם ישראל, לא רק כתכסיס ביניים, לא רק כצעד ראשון לחיסולה ההדרגתי. גם אם ידחו הדרישות על־ידי חלק מהתנועות הפלשתיניות, עצם הצגת דרך פתרון, עם כל התנאים, שבה תאפשר דינמיקה חדשה ובונה בעם הפלשתיני. מן הצד הישראלי, הצעת פתרון מדיני תיתן תוקף מוסרי לשלטונו הזמני.

מסכנות המצב המתמשך:

● הגברת הבדידות של מעגל האיבה והסלמתו, בשני המגזרים: היטוספות ערביי ישראל למעגלי האיבה; אלימות, אורחות מקיפה ומתמשכת שאין בה אפשרות הכרעה צבאית.

● הפניית משאבים צבאיים יקרים לשיטור בשטחים. במקרה מלחמה: הצורך בהפניית כוחות ניכרים לצורכי ביטחון פנים.

● המשך היד המסכנית בשטחים וכתוצאה מכך ביזוי חיילינו ופגיעה בכושר ההרתעה של צה"ל.

● השחתת שלטון החוק.

● במקביל, בעם הפלשתיני: התגברות הפונדמנטליזם הדתי.

● בידוד בינ"ל, התמוססות השלום עם מצרים.

● הידרדרות בעתיד למלחמה כוללת, עם כניסה אפשרית של נשק כימי.

חשוב להבין כי על־פי תפיסת השלום המותנה, לא יהיה כלל ויתור על שלמות הארץ, אלא אם וכאשר יתמלאו תנאי שלום אמיתיים, בלתי־הפיכים. הויכוח האמיתי, אם כן, אינו בין המנים לביטחון אלא בין ביטחון ישראל לשלמות הארץ כעיקרון מקודש. תפיסת השלום המותנה אמנם אינה נורכת התנחלות בשטחים בכל תנאי, אך גם לא הימנעות מהתנחלות בכל תנאי, אלא התנחלות מדודה, כתגובה לסירוב פלשתיני לכריכת זכותם לעצמאות עם זכותנו לביטחון מלא. אם וכאשר תיעצר במניהם הבריות, באופן מעשי ואמיתי, הם יוכרזו בסירובם – כי אז תהיה ההתנחלות צודקת לפי כל קנה מידה, לאומי ובינ"ל.

בטווח הקצר, אחת התוצאות החמורות של חוסר מדיניות צודקת לטווח ארוך היא, באורח פרדוקסלי, מדיניות היד המסכנית של ממשלת ישראל בטיפולה בהתקוממות בשטחים. את מזכויות היסוד של כל אדם בדבר התקומת בימינו היא הזכות לבחור את נציגיו, כלומר, הזכות לקחת חלק בקביעת החוקים השליטים השולטים בו. שלטון שאינו מממש זכות זו הוא שלטון כפוי. מכיוון ששלטון בעל רוב יהודי גדול הוא בעבורנו הכרח לאומי, ביטחוני ותרבותי, ולכן איש אינו מעלה על הדעת לתת לתושבי השטחים זכות הצבעה לכנסת, הרי שלטוננו שם הוא בהכרח שלטון של כפייה וריכוי זכויות האדם, ושום נתונים על עלייה ברמת החיים לא ישנו עובדה בסיסית זו.

שנים רבות התעלמנו מהבעיה. מכאן הדיסוס ההתחלתיים לדכא את ההתקוממות ביד רמה: היה זה הניסיון להורות בפני עצמנו ובפני אחרים, שהבעיה קיימת גם קיימת, ושאין לה פתרון מיידי מלבד היד הקשה. הניסיונות אלה הביאו לחוסר יעילות בהשלטת חוק וסדר, לסבל מתמשך לאוכלוסיה וגם למצב מסוכן של חוסר בהירות בין חיילינו.

הצעת השלום המותנה תיתן רקע מוסרי ליד נוקשה בשטחים. לאחר שנציע פתרון כזה ונפעל לקידומו, לא תהיה עוד שליטתנו בשטחים בחזקת שלילת זכויות אזרחיות לטווח ארוך, אלא צעד זמני להבטחת ביטחוננו. מי שאז עדיין ייאבק לנו, יראה בעליל שאין הוא דורש את זכויותיו אלא את חיסולנו.

צעדים ראשונים (מיוזמה)

הויתור על חלום א"י השלמה מצדנו, ויתור הפלשתינאים על חלום שיבת הפליטים לארצות, מן הדין שיהיה הדדי וסימולטני. אל לנו להיתפס בציור מפות. קביעת מפות בעניינים שצפויה בהם מחלוקת קשה, כגון ירושלים וההתנחלויות, רצוי להשאירם לשלב יותר מתקדם והגעגע ביחסים בין שני העמים. במצב של אמון הדדי מלא אפשר לדמיין פתרונות קבילים רבים.

כיצד נתחיל בתהליך? הצהרת ויתור מצדנו לא תביא אוטומטית להצהרת ויתור מצדם. היא עלולה להביא רק לדרישה לויתורים נוספים. ועם מי ניכנס ונתקח? זו צריכה להיות נציגות פלשתינית מוסמכת, שמצד אחד תבטא נכונה את מצוקות תושבי השטחים והאינטרסים שלהם, ומצד שני תוכל להפעיל עליהם את סמכותה לכשתגיע עמנו להסכם כלשהו. מכאן שעליה להיות משוחררת במידה רבה מלחצי הפתרה מצד הקיצוניים יותר.

מנהיגות פלשתינית כזאת אינה קיימת כיום. קיימת האנשי אש"ף קרובים למנהיגות כזאת יותר מכל קבוצה אחרת, אך יכולת התמרון שלהם מוגבלת בגלל אילוצים של פוליטיקה פנימית ותלות במדינות ערב השונות, ולא ברור אם מנהיגי ההתקוממות בשטחים טרים למרותם. יותר על כן, אחיזתו המבוססת של ערפאת לפעולות טרור פוסלת אותו בשלב זה כשותף למשא ומתן. במצב כיום נראה לי, לכן, שהצעד הראשון מצד ישראל צריך להיות צעד שיאפשר הבדרתה של מנהיגות פלשתינית מתאימה. איננו יכולים לקבוע לפלשתינאים מי ייצג אותם, אך אנו יכולים וצריכים לאפשר להם לקבוע זאת בעצמם. לדוגמה, ישראל יכולה להכריז על כוונה לערוך בחירות כלליות בשטחים, בפיקוח בינ"ל, לאחר תקופת רגיעה מתאימה, בד בבד עם מלחמת חורמה בטרור העירוני הנבזי.

מנהיגות נבחרת תהיה סמכותית ותוכל להרשות לעצמה לגלות מתינות. אם במקביל יצהיר אש"ף, או חלק ממנו, על נכונות להסתלק מן הטרור ולהכיר בישראל, אפשר יהיה לשתפו בתהליך.

המרכז הישראלי לניהול

תאום והצלחה עסקית

סדנא:

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול

טל. 03-257202; 03-250628.

הועדה המקומית לבנין ותכנון

עיר בני־ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

[illegible]

יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק

קבלת מודעות ל"לוח העיר" לא מכרת – לא שלמת

פרסום רמה"ש

03-474140

הארץ

עיתון לאנשים חושבים

7 הרוגים בפיצוץ בטקס אזכרה המוני בפיליפינים

סיבו סיטי, פיליפינים (איי־פי). פצצה התפוצצה בטקס אזכרה המוני שנערך לרגל "יום כל הקדושים" הנוצרי בבית־עלמין בטאליסאי, המרוחקת 575 ק"מ מעיר הבירה מנילה. לפחות 7 אנשים נהרגו ו־40 נפצעו.

שום גורם לא נטל על עצמו את האחריות לפיגוע, עד לסגירת הידיעה.

עדי־ראייה סיפרו כי ראו חפץ – רימון־יד, או מטען־חבלה מאולתר – חולף באוויר מעבר לחומת האבן של בית הקברות. הפיצוץ אירע לרגלי צלב ענק שסביבו התכנסו המתפללים. קשישה בת 80 נהרגה מיד. נערה בת 14 נפצעה פצעים אנושים ומתה בתוך דקות מספר. חמישה אחרים מתו מפצעיהם אחר־כך.

חוקרי המשטרה מודים כי אין להם קצה חוט לחקירה, ועד כה לא נעצרו חשודים.

מנהיגי המהומות באלג'יר קיבלו סיוע כספי חיצוני

כווית (ע"מ). כספים רבים הועברו לקבוצת מארגני ההפגנות האלימות נגד השלטון באלג'יר – מוסר העיתון הכוויתי "אל־קבס".

בידיעות שהודלפו ממקורות המשטר צוין, כי לכספי זה יש "צבע מסויים" שעשוי להביא לחשיפת מקור זה ויגרום לזעזוע עמוק.

עד עתה לא מסרה ממשלת אלג'יריה על זהותם של ספקי הכסף מניעים שלום וכן על המדינות שעמדו מאחוריהם. היא ממתינה להשלמת החקירה של הגורמים שהולכו במהומות.

כוננות הוכרזה בכווית – עקב פלישת ארבה לנסיכות

כווית (איי־פי). נחיל ארבה פלש לצפון כווית והשלטונות הכריזו על כוננות להתמודדות עם הסכנה.

הארבה הגיע לכווית ביום ראשון בלילה ואנשי משרד החקלאות הודיעו הוחשו לאזור ביום שני, להתארגן להדיפת הסכנה – אמר דובר המשרד, רמזן מואזאב.

שלטונות סעודיה וכווית הזהירו את התושבים מפני אכילת ארבה, הנחשב למעדן, משום שהנחילים רוססו בחומרי הדברה.

לפני שבועיים הגיעו נחילי ארבה גדולים מאפריקה לחצי־האי ערב, ומומחים מגדירים זאת כפלישה הגדולה ביותר זה 25 שנה. עם זאת, אומרים מקורות ממשלתיים בסעודיה, הארבה לא הגיע לאזורים החקלאיים של המדינה.

ארבה הגיע גם לאזור בצרה שבדרום עיראק.

העיתון הביירותי "אל דסתור":

"שומרי סגן נשיא סוריה תקפו בעלת מסעדה בספרד"

ביירות (ע"מ). כמה משומרי ראשו של סגן נשיא סוריה תקפו את המסעדה "מנגוה קלור" בספרד והסבו לה נזקים כבדים – מוסר "אל דסתור". העיתון אינו מזהה את שם סגן הנשיא.

הם איימו על הגברת קארמן מארתינית שיאנסו אותה ויהרגו אותה אם לא תסכים למכור את המסעדה לשומרי ראשו של הבכיר הסורי. בני המשפחה בספרד מטפלים בתלונה.

הבכיר הסורי עודנו מחזיק במשרתו כסגן נשיא. הוא לא הגיב על האשמות, וגם נשיא סוריה עודנו שותק על שתיקתו.

נשיא ארגנטינה לשעבר, הגנרל לאופולדו גאלטיירי (למעלה), מפקד הצי לשעבר האדמירל חורחה איזאק אנאיה (באמצע) ומפקד חיל האוויר לשעבר הבריגדיר־גנרל באזיליו לאמי דוזו, נידונו אתמול ל־12 שנות מאסר בעוון שלטונם הכושל את ארגנטינה שהוביל למלחמת פוקלנד ולמפלה בה. בתמונה: השלושה בעת הקריאה בגזר־דינם, שנמשכה שעה.
צילום: איי־פי

מאמץ מוגבר להצלת דובי הפאנדה – הנכחדים בסין

הונג־קונג (איי־פי). סכנת הכחדה מאיימת על הפאנדה הגדולה, אם לא יינקטו צעדים נוספים להצלתו של בעל־החיים החביב והיפה הזה – אמר אתמול פעיל בכיר באגודה לשמירת הטבע.

אמר כריס אליוט, מנהל הקרן הבינלאומית להצלת הפאנדה בסין, אומר: "מה שעשינו עד כה לא הספיק".

סין היא המדינה היחידה בעולם שבה חי הפאנדה בטבע, ומעריכים כי נותרו רק אלף פרטים ממנו. בגלל כריתת יערות וציד בלתי חוקי, עלול הפאנדה להיכחד.

סין מטילה קנסות כבדים על ציד פאנדה לא חוקי, ובמקרים חמורים ניתן לגזור עונש מוות על הצייד העבריין. כעת גובשה תוכנית להרחבת האמצעים להגנת הפאנדה.

התוכנית כוללת סידורים מוגברים בשמורות המחיה של הפאנדה, הדרכה משמעותית לשומרי היערות ולאנשי שימור הטבע. כמו כן, תיושם הצעה שתחבר בין שטחי המחיה של הפאנדה בדרום־מערב סין, המופרדים היום זה מזה על־ידי שטחים חקלאיים. ברצועה יגדלו קני־חזרן (במבוק), המזון החביב על הפאנדה. כמו כן, ישופצו היערות ברצועה, שכן הפאנדה מתרבה רק בעבי היער.

אימלדה מארקוס, רעיית נשיא הפיליפינים המודח, מנופפת לקהל תומכים, בהגיעה שלשום לבית המשפט הפדראלי במנהטן, עם פתיחת המשפט שלה ושל בעלה, המואשמים בעוון מעילה בסכום הגבוה מ־100 מיליון דולר בארצם
צילום: איי־פי

הקומוניסטים ואנשי "סולידאריות" כאחד יחלקו כבוד לתאצ'ר בפולין

ירוזלסקי יבקש מראש ממשלת בריטניה, הבאה היום לביקור בוורשה, עצות בנושאי כלכלה

לונדון (איי־פי). ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, עומדת להגיע היום לביקור בן שלושה ימים בפולין – שם יחלקו לה כבוד הן השלטונות הקומוניסטיים והן מנהיגי תנועת "סולידאריות".

ביום ששי תניח תאצ'ר זר לרגלי האנדרטה שהוקמה בחזית המספנות בגדנסק. ילווה אותה מנהיג "סולידאריות", לך ואלנסה. לדברי מקורות בריטיים, ביקור זה היה תנאי מוקדם שהציבה תאצ'ר לביקורה בפולין. ואלנסה אמר שהוא מעריך אותה על עמידתה האנטי־קומוניסטית הנחושה. יריביה הפוליטיים של תאצ'ר בבריטניה טוענים כי המחווה לתנועת פועלים היא מחווה נבובה מצד המנהיגה השמרנית הקשוחה.

מנהיג פולין, גנרל ווייצ'ך ירוזלסקי, הודיע שבכוונתו לשוחח עם תאצ'ר על "היישום הנוקשה של אמצעים לייעול כלכלי", שהיא נוקטת.

ירוזלסקי הודיע על החלטת פולין לסגור את מספנות גדנסק "מטעמים כלכליים צרופים, משום שהמספנות מפסידות ממון רב שנה אחרי שנה". במספנות אלה נולדה תנועת "סולידאריות".

"ברצוני לשאול בעצתה בתחום הייעול הכלכלי", אמר ירוזלסקי לערוץ 4 הבריטי.

עוזריה של תאצ'ר טוענים כי היא תדבר בפולין על הצורך בשילוב רמה עם פלורליזם.

פולין זוכרת לבריטניה את הכרזת המלחמה נגד גרמניה לאחר שהיטלר פלש לפולין במלחמת העולם השנייה. הפולנים מכינים לתאצ'ר בת ה־63 תוכנית ביקור גדושה אירועים, הכוללת פגישה עם מנהיג הכנסייה הקאתולית הפולנית, שיחות עם ירוזלסקי, הנחת זר על קבר החייל האלמוני ועוד.

איראן: נחדש את המלחמה אם עיראק תכרה תעלה שתעקוף את שאט אל ערב

התעלה תייבש את נמלי אבאדאן וחוראמשאר באיראן – משום שתשאב מים מהפרת והחידקל

מאת אליהו זהבי

ערב בואם של שרי החוץ של עיראק ואיראן לג'נבה לשיחות בתיווך מזכיר האו"ם על מימוש החלטת 598 שהורתה על הפסקת האש, נקודת המחלוקת הגדולה ביותר היא שאלת השאט אל ערב.

עיתוני טהרן פרסמו אתמול הצהרה של נשיא הפרלמנט האיראני, ראפסנג'אני, שהזהיר כנגד פרסומים בעיתוני עיראק על תכניות לחפירת תעלת מים ש"תעקוף" את השאט אל ערב ע"י הזרמת מי נהרות הפרת והחידקל לתעלת המים שתחובר צפונית לעיר בצרה ותסתיים ליד גבול עיראק־כווית. אולם ראפסנג'אני הזהיר כי חפירת התעלה "תגרום לחידוש המלחמה".

מחודש ספטמבר פנתה עיראק לחברות הנדסה באירופה, יפאן וארה"ב בשאלות הקשורות לבניית תעלת המים. מהנדסים העריכו כי חפירת התעלה תהיה מבצע הנדסי פחות מסובך מאשר חפירת תעלת סואץ או תעלת פנמה, מחירה מוערך בין 5 עד 10 מיליארד דולר.

תעלת המים תגרום לייבוש נמלי עבאדאן וחוראמשאר (איראן) בשל הסבת עיקר מקורות המים של השאט אל ערב – נהרות הפרת והחידקל – אל תעלת המים ה"עוקפת" שתוכרה בטריטוריה עיראקית.

עיראק אינה "בעלת הבית" על מקורות הפרת והחידקל, וממשלת טורקיה החליטה על בצוע תכנית ענק להקמת סכרים על נהרות אלה.

בשלב זה נבנים שני סכרי ענק על נהר הפרת ועם השלמת התכנית כולה תוכל טורקיה לצמצם בין מחצית עד שני שלישים את הזרמת המים בנהרות הפרת והחידקל לסוריה ועיראק.

דרום־אפריקה הסכימה להעניק תוך שנה עצמאות לדרום־מערב אפריקה

על־פי יוזמת ארה"ב תסכים פרטוריה שהכוחות הקובאניים יישארו באנגולה עוד שנתיים

יוהנסבורג (איי־פי). עיתוני דרום־אפריקה דיווחו אתמול כי ממשלת דרום־אפריקה בעצתה לידיעה אמריקאית הסכימה להעניק תוך שנה עצמאות לדרום־מערב אפריקה ולהתיר לכוחות קובאניים להישאר באנגולה עוד שנתיים.

דרום־אפריקה, השולטת בדרום־מערב אפריקה זה 73 שנה, קישרה עד כה את עצמאות השטח עם פינויים של כ־50,000 חיילים קובאניים מאנגולה, שם הם מסייעים בנשקם את המשטר המרקסיסטי.

על־פי הידיעה האמריקאית, הסכימה ממשלת פרטוריה כי מוצבת הכוח הקובאני יישאר בחלק הצפוני של אנגולה במשך שנה לאחר הכרזת העצמאות שייערך בדרום־מערב אפריקה (נמיביה) בתוך שנה.

פקידים דרום־אפריקאיים סירבו להגיב רשמית על ידיעות אלה.

נשיא אנגולה, חוזה אדוארדו דוס סאנטוס, אמר כי הוא מקווה שתהליך העצמאות לדרום־מערב אפריקה יתחיל לפני סוף ינואר 1989. התאריך שנקבע תחילה – 1 בנובמבר – לא היה ריאליסטי מלכתחילה, אמר.

דוס סאנטוס אמר כי ההתקדמות בעניין נמיביה הושגה בשיחות שנערכו בין ארה"ב, אנגולה, קובה ודרום־אפריקה. שיחות אלה נערכו מאז ספטמבר בבראזאוויל שבקונגו.

תחילה סוכם שב־1 בנובמבר (אתמול) תתחיל דרום־אפריקה לפנות את כוחותיה מדרום־מערב אפריקה, וכי ביוני ייערכו שם בחירות כלליות.

"כעת מדובר בינואר של השנה הבאה, וזה מציאותי יותר", אמר דוס סאנטוס.

חוטפיו של איש־עסקים ברומא שלחו את אוזנו הימנית עם דרישת הכופר

קאליבריה, פרובינציה (איי־פי). חוטפיו המחזיקים באיש־עסקים חשוב ברומא זה 141 ימים, קטעו את אוזנו הימנית ושלחו אותה יחד עם דרישת הכופר – הודיעו אתמול מן המשטרה המקומית. הלחץ המוטייר הניע את משפחת החטוף לשלם את הכופר שנדרש – 3 מיליארד לירטות (2.2 מיליון דולר). הדרישה המקורית היתה ל־20 מיליארד לירטות (15 מיליון דולר).

ג'וליו דה אנג'ליס (56), שוחרר ביום שני בלילה לאחר שמשפחתו שילמה את הכופר. החטוף המשוחרר נאסף בדרך כפרית, "עם זקן עבות, בגדים קרועים ומלוכלכים, ובלי אוזן אחת," מסרה המשטרה.

דה אנג'ליס, הבעלים של חברת בנייה, נחטף ב־12 בינואר מווילתו בקוסטה סמראלדה, אזור־נופש אקסקלוסיבי בסרדיניה. באוגוסט קיבלו השלטונות חבילה ובה קטע של אוזן ופתק שכלל את תביעת הכופר.

החוטפים באיטליה נוהגים לקטוע איברים כאמצעי לחץ לקבלת כופר. המקרה המפורסם ביותר היה של פול גטי השלישי, נכדו בן ה־16 של איל הנפט, שנחטף ברומא ב־1973. חוטפיו קטעו את אוזנו, אותה שלחו לעיתון ברומא כדי לפתוח במשא־ומתן. נכד העשיר שוחרר כעבור 5 חודשים, לאחר ששולם תמורתו כופר בסך 2.5 מיליון דולר.

2 אירים מואשמים בנסיון לחטוף ילדה מאבו־דאבי

אבו־דאבי (איי־פי). שני אירים נעצרו בנסותם להבריח ילדה בת חמש מאבו־דאבי. הם הואשמו בחטיפה – ומכחישים את ההאשמה הזאת.

ג'ראלד פלין (25) ודניס דנהי (28) הובאו ביום ב' לפני השופט בבית־המשפט הפלילי באבו־דאבי, שם נעצרו לפני חודשיים באשמת ניסיון החטיפה של נאדין נסיר. המשך משפטם נקבע ל־7 בנובמבר.

אם הילדה, אן מקינטוש, אזרחית בריטניה, שלא הופיעה בבית־המשפט, מואשמת גם היא בניסיון להוציא את הילדה מידי בעלה לשעבר, סמיר נסיר יליד ירדן.

שני האירים נעצרו על־פי תלונתו במשטרה של נסיר, שטען כי גרושתו שילמה להם תמורת הבאת בתה לאירלנד.

בקאהיר נפתח משפט נאשמי הארגון הנאצריסטי – "המהפיכה המצרית"

מאת יהודה המזרחי

קאהיר (מיוחד ל"הארץ"). בבית המשפט הגבוה לביטחון המדינה של מצרים נפתחו אתמול ההליכים נגד 20 חברי ארגון "המהפיכה המצרית", ארגון נאצריסטי קיצוני, האחראי למעשי רצח והתקפות נגד מטרות ישראליות ואמריקאיות בקאהיר.

בין השאר התכוונו חברי הארגון להביא לניתוק יחסי מצרים עם ישראל ועם ארה"ב.

הארגון אחראי לרצח הדיפלומט הישראלי אלברט אטרקצי ביוני 1984, שנרצח בפרבר מעדי, והדיפלומטית אתי טלאור, שנרצחה במארס 1986 ליד אתר התערוכה בפרבר נאצר.

עוד אחראים חברי הארגון לניסיונות רצח, להתקפות על דיפלומטים ישראלים ואמריקאים, והם מואשמים בשורה ארוכה של עבירות נגד ביטחון המדינה. התביעה המצרית מתכוונת לדרוש עונשים כבדים הכוללים עונשי מוות, עונשי מאסר עולם עם עבודת פרך ועונשי מאסר אחרים.

בבית המשפט יעידו מטעם התביעה 25 אנשי ביטחון מצרים ובכיר אחד שהוא "יועץ ביטחון לשגרירות ישראל". שניים מהנאשמים, המהנדס ד"ר חאלד עבדאל נאצר בן ה־38 בנו של נשיא מצרים לשעבר גמאל עבדאל נאצר, ובן דודו הרופא ד"ר ג'מאל נאצר עבדאל נאצר בן ה־34 נמלטו ליוגוסלביה ויישפטו שלא בפניהם.

ברית המועצות מודה בראשונה: תקציבנו גרעוני זה 10 שנים

תקציב 89': 795 מיליארד דולר ובו גרעון בסך 55 מיליארד דולר

מוסקווה (איי־פי). שר האוצר הסובייטי בוריס גוסטב אמר אתמול כי תקציבה של בריה"מ גרעוני זה עשר שנים, וכי הגרעון הזה "גדול מאוד" באמצע שנות השמונים, לפני שהחל להצטמצם.

גוסטב חשף גילויים אלה במסיבת־עיתונאים, ימים מספר בלבד לאחר שהסובייט העליון אישר את תקציב 1989 בסך 494 מיליארד רובל (795 מיליארד דולר) – ובו גרעון בשיעור 34 מיליארד רובל (55 מיליארד דולר).

זו הפעם הראשונה שבריה"מ מודה בתקציב גרעוני.

"בתכנית החומש הקודמת," גילה גוסטב, "התכנס הגרעון שלנו ב־37 מיליארד רובל (59 מיליארד דולר). לא נוכל להמשיך לחיות עם תקציב גרעוני. נשתדל להיפטר ממנו במהרה השנה."

קברניטי הכלכלה בבריה"מ יודעים שיש לקצץ 25 מיליארד רובל (40 מיליארד דולר) מן התקציב, לקצץ בביורוקרטיה ובמפעלים ממלכתיים מפסידים, אשר 24,000 מהם נמצאים במצב של פשיטת־רגל. כל מפעל חייב להיות רווחי, אמר גוסטב.

פרשנים מערביים מעריכים כי הגרעון הסובייטי גדול מזה שהציג גוסטב, וכי מצב הכלכלה של בריה"מ מעמיד בסכנה את הרפורמות של גורבצ'וב.

"גשר טלוויזיה" נוצר בין דנמרק לבין ברית־המועצות

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). "דו־שיח" בין צוות דני לצוות סובייטי, שכלל בין היתר את שר־המשפטים הסובייטי בוריס קראבצ'וב ואת חבר הוועד המרכזי הארים מאלאכין, שודר ברשתות הטלוויזיה של בריה"מ ודנמרק. מניחים כי בבריה"מ צפו במשדר קרוב ל־150 מיליון צופים.

הצוות הסובייטי סירב להשיב על שאלה שהוצגה לו בנושא הגירת יהודים מבריה"מ. שר המשפטים הסובייטי, בוריס קראבצ'וב, הגן על בריה"מ לאחר ביקורו הדמוקרטי של קנצלר מערב־גרמניה הלמוט קוהל על הסכמת בריה"מ לשחרר עד סוף השנה את כל האסירים הפוליטיים. לדברי שר־המשפטים, כלואים כיום רק 11 אסירים פוליטיים בבתי־כלא בבריה"מ. כמו כן, נקב חבר הצוות הסובייטי במספר של "שני תריסרים", ואילו עורך השבועון "אוגוניוק" קורוטיץ' אמר כי בבריה"מ עדיין כלואים 280 אסירים פוליטיים.

שר־המשפטים הסובייטי הבטיח כי הסעיפים 70 ו־190 (השמצת בריה"מ) בחוק הסובייטי, יבוטלו, אך לא נקב במועד לביטול סעיפים אלו על־פיהם נידונו מרבית האסירים הפוליטיים בבריה"מ.

בראשונה בפרלמנט הסובייטי: הצבעה נגד הסובייט העליון

מוסקווה (ע"ח). מנהיג הקרמלין מיכאיל גורבצ'וב התבונן בלי להתרגש, כאשר קבוצה קטנה של צירים, ששאבו את תעוזתם ממדיניות הרפורמות, סירבו לאשר חוקים בפרלמנט הסובייטי, המשמש בדרך כלל חותמת־גומי גרידא.

היתה זו הפעם הראשונה שחברי הסובייט העליון לא העניקו תמיכה פה אחד לחוקים שכבר אושרו על ידי הנשיאות של הסובייט העליון.

בעוד גורבצ'וב הצביע בעד שני סעיפים שנויים במחלוקת, שנועדו למנוע תסיסה ציבורית, הצביעו 13 צירים נגד הסעיף הראשון ו־31 התנגדו לסעיף השני.

אולם, שני החוקים אושרו.

קברניט אוניית המשא שהתנגשה בספינה היוונית מואשם בהריגה

פיראוס (איי־פי). קברניט אוניית המשא האיטלקית שהתנגשה בספינת נוסעים יוונית ובה 486 תלמידים ומורים בריטיים, הואשם אתמול בהריגה.

קפיטן פלאוויו קאמינאלה (45) מגנואה, נעצר עד לתום ההליכים. הוא מואשם בהריגה על־ידי רשלנות, בגרימת פגיעה גופנית חמורה, בסיכון אוניה ובהתעלמות מתקנות השייט.

כתב־האישום הוגש לאחר חקירה ממושכת. מאחר שלא נקבע מועד לתחילת המשפט, הגיש סניגורו של קאמינאלה מיד בקשה לשחררו בערבות. בקשה זו תידון בתוך חמישה ימים.

"אין יסוד להאשמות, אני מאוכזב", אמר הקברניט בבואו את בית־המשפט באתונה.

קאמינאלה נעצר ב־21 באוקטובר, אחרי שאוניית־המשא שלו, בת 5,500 טונות התנגשה באוניית־נוסעים יוונית ליד נמל פיראוס. שני ימאים יווניים נהרגו בהתנגשות והצוללים סבורים כי נהרגו גם תלמידה בריטית בת 14 ומורה בריטי. גופותיהם לא נמצאו.

האוניה היוונית, בת 6,300 טונות, הפליגה מנמל פיראוס לסיור בן 8 ימים בים התיכון. כעבור פחות מ־40 דקות טבעה לאחר שהתנגשה באוניה האיטלקית. ספינות גרר וספינות משמר־החופים משו את התלמידים והמורים שקפצו הימה. יותר מ־60 נפצעו, מהם 4 שנפצעו קשה.

אוניית המשא לא נפגעה קשה ואיש מצוותה לא נפגע. האוניה הוחזקה לאחר ההתנגשות. נגד בעלי האוניה כבר הוגשו תביעות פיצויים בסך 30 מיליון דולר.

קאמינאלה טוען כי אונייתו, שנשאה מכוניות מגרמניה, לא סטתה כלל מהנתיב לנמל פיראוס, כאשר נפגעה על־ידי האוניה היוונית. אנשי צוותו העידו כי האוניה היוונית קרבה לאוניה האיטלקית במהירות ולא סטתה מדרכה.

על־פי תקנות השייט הבינלאומיות, היתה זכות קדימה לאוניה היוונית, ככלי־שייט היוצא משער נמל.

אזרח מצרי לעיתון אופוזיציה בקהיר: התאבדו במכונית תופת

לאות סלידה מההתקפות בעיתונות המצרית על ישראל

קהיר (ע"מ). אזרח מצרי שהתמלא, ככל הנראה, מהתקפות העיתונות המצרית האופוזיציונית על ישראל, שיגר מכתב לעיתון "אל־אהאלי" ובו הוא "מציע" להם להתאבד במכונית תופת.

במכתב למערכת, תחת הכותרת "מישראל לקהיר – לעורכי אל־אהאלי", נאמר: "יש לי בשבילכם הצעה נפלאה, עורכי "אל־אהאלי". בשל שנאתכם הרבה לישראל ואהבתכם הגדולה לערבים, אני מציע לכולכם לנסוע ללבנון, ולהצטרף למאבק הפלשתיני.

כך יהיה לכם הכבוד להשתתף בהריגת היהודים במציאות ולא במרסים. אני מציע לכמה מעורכי "אל־אהאלי" לנסוע במכונית ממולכדת לכיוון החיילים הישראלים ולמות מות קדושים תוך הגנה על האומה הערבית ועל פלשתין. על החתום: עלי אבראהים המאם, אלעבאסיה, קהיר".

בתשובת המערכת נאמר: "אנו מעריכים את רגשותיך הנעלים כלפי מולדתך ישראל, ואנו מקווים שתאפשר לנו לקיים עמדה דומה כלפי מולדתנו מצרים ואחינו בלבנון ופלשתין. די בכך שהבנו כלפיך בסלחנות, והתחת הנורמליזציה אפשרה לך לשלוח לנו מכתבים מליבה של קהיר, ולקרוא לעצמך עלי אבראהים המאם! מה תאמר על כך שהשימלות היא הרגל ציוני".

"נשיא עיראק מנסה להיפטר ממפקדי צבאו בתום המלחמה"

דמשק (ע"מ). העיתון הסורי "אל־תאורה" המסתמך על עיתון בריטי, מוסר כי נשיא עיראק, סדאם חוסיין, מנסה להיפטר ממפקדי צבאו, שלדבריו עלולים לאיים על משטרו עם תום המלחמה.

"אל־תאורה" מציין כי אין אלה דברי הבל ורעות רוח, אלא הם מבוססים על עובדות אובייקטיוויות, שכן העם העיראקי וצבאו מתנגדים למשטרו של הסוכן סדאם, ופועלים נגדו בכל האמצעים. התכנית לכך הם מעשי הטבח ההמוניים שהוא עושה בבני עמו, הוצאות והיעלמותם של קצינים בכירים וחיילים באמתלות גלויות.

"מעשיו במשך שמונה שנים – הרס, רצח וסילוף זכותו של העם בעיראק, ופעולותיו נגד העם העיראקי – מלמדים על תפקידו הפשיסטי של סוכן זה.

"התגברות מעשיו של סדאם נגד עמו מוכיחים, כי הוא מבודד בקרב העם, ורצונו של האחרון יגבר ויבגוד את הבוגדים" – דברי "אל־תאורה".

מזרח־גרמניה עורכת תערוכות במלאת 50 שנה לליל הבדולח

מאת אליהו זהבי

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). כל כלי התקשורת של מזרח־גרמניה העניקו בימים אחרונים סיקור לתערוכות שהוקדשו ליהודי גרמניה. בערים לייפציג ודרזדן נפתחו תערוכות המציגות את תולדות היהודים בשתי ערים אלה, עד לחורבנן הטוטאלי של הקהילות היהודיות בימי המשטר הנאצי. קודם לכן נפתחה תערוכה דומה בברלין שהוקדשה לנושא "תולדות יהודי ברלין מן המאה ה־16 ועד לימינו".

בברלין המזרחית תיפתח היום תערוכה נוספת המוקדשת כולה לנושא "ליל הבדולח".

בית הנבחרים המזרח־גרמני "פולקסקאמר" אמור לקיים ישיבה מיוחדת ב־8 בנובמבר, בה ישתתף כאורח יו"ר הקהילה היהודית במערב־גרמניה, היינץ גלינסקי.

"ציט דויטשלאנד" הקדיש בימים אחרונים מדי יום סקירות לנושא היהודי לרגל ציון חמישים שנה ל"ליל הבדולח", מעמיד זה כנגד זה את הסכמת ה"פולקס קאמר" להזמין את גלינסקי להשמעת נאום לעומת סירוב ה"בונדסטאג" להתיר להיינץ גלינסקי להשמיע נאום.

אנשי יחידה גרמנית למלחמה בטרור מאמנים צבא בסעודיה

כאנשים פרטיים, אך בעידוד הממשלה • האופוזיציה דורשת הסבר

מאת דניאל דגן

בון (מיוחד ל"הארץ"). מפלגות האופוזיציה בבון דרשו אתמול מן הממשלה הסברים על מעשיהם של חברי היחידה המערב גרמנית המיוחדת למלחמה בטרור בסעודיה. מפקד היחידה לשעבר ובן קבוצה של אנשי היחידה שוהים עתה בסעודיה כדי לאמן אנשי צבא מקומיים בשיטות לחימה בטרור.

הדרישה להסברים באה לאחר שהתגלו לוועדת הפנים של הבונדסטאג, כי אנשי היחידה הגרמנית משתמשים בסעודיה בתגים ובסמלים של משטרת מערב גרמניה, ונוהגים כאילו הם שליחים של הרפובליקה הפדראלית. למעשה נשכרו המומחים למלחמה בטרור באופן פרטי אם כי בעידוד ברור של ממשלת בון.

עדיין לא ברור כיצד תגיב הממשלה על דרישות האופוזיציה. ככל הנראה מעוניינת בון לסייע לסעודים בהקמת יחידה ללוחמה בטרור, והיא נתנה לשם כך הרשאות מיוחדות לאחדים מן המומחים הבולטים שלה בתחום הזה.

המומחים הגרמניים בסעודיה מקבלים שכר גבוה במיוחד. אחדים מהם שהו בעבר בישראל, וקיבלו הדרכה בשיטות הלוחמה בטרור המקובלות בארץ.

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

הורדה מלאכותית לצורך סחטנות

בקשר לפניות הבנקאיות שניפרו 31.10 יש לי שלוש שאלות:

● בזמנו סגרו הבנקים את סניפיהם, וב־1983 הרימו את הידיים והודיעו שאין להם כסף לפרוטם. ואז קיבלה הממשלה על עצמה את האחריות העליון ואילצה את רוכשיהן להחזיקן לחמש שנים. הוחלט כי כל מניה־דולר ב־1983 ישולמו לפדיון 104 דולר ב־1988, כלומר יוסיפו להם 4% עבור חמש השנים, והיינו 0.80% בערך כל שנה. באותן חמש השנים, סייבו הבנקים את בעליהן בדמי שמירות ני"ע, ודמי השמירה שהצטברו עלו יותר מהריבית העומה שהובטחה.

● בנק ישראל קבע שהפדיון יהיה על בסיס השער היציג של הדולר, שיפורסם ב־27.10. הנה, בשבועיים האחרונים מאז התמו בעלי המניות על רצונם לפדותן ב־31.10, הורד בהדרגה שער הדולר היציג מ־1.64 ל־1.605 ש"ח לדולר. זאת בזמן שיש ציפייה כללית לפיחות השקל והשער עלה הדולר השחור. במקביל, יש התנעות כללית של העובדים, כי מים האחרונים על האצבע, וכן גם של גופים כלכליים גדולים כמו כור, בדרישה "זהב".

כל זה אינו מחזק את השקל לעומת הדולר, ומתקבל הרושם שכל ה"הורדה" של שער הדולר היציג עד ל־27.10 היתה מלאכותית ומטרתה רק לסחוט מבעלי המניות הנפדות.

● חלק מהבנקים הודיעו לבעלי המניות שאם יפדו את המניות המוקפאות אצלם ולא יפקידו את התמורה בתוכנית אחרת באותו בנק, יחייבו אותם בדמי עבור "מכירת" המניות. האם הבנקים רשאים לפעול כרצונם הפרטי, או שקיים גוף (בנק ישראל, המשלם למעשה את התמורה) שצריך לקבוע את המותר והאסור בדיון. קביעה זו צריכה לחייב את כל הבנקים, ולא שכל בנק יעשה שבת לעצמו, וכרצונו.

א. אייזין
ירושלים

לא משחק־יתר

הקטע "ד' ברונס יקנספורקר" היה שיאו של הערב "שלמה ניצן מספר עגנון".

ההתרגשות שעברה בקהל הנכבדה, תורגמה למחיאות כפיים סוערות, וזאת לא משום שניצן נסה בקטע ל"משחק־יתר" (מיכאל הנדלזלץ, "הארץ", 28.10.88), אלא מפני האיכות המיוחדת של ההצגה, שאיננה "סטנד־אפ קומדי" מסביב לעגנון (שם) אלא שיחת יחיד עשירה היכב של השחקן בפני קהלו – שיחה שפורשת בבהירה מרתקת את אישיותו של עגנון ומעוררת תיאבון לחזור או להתחיל לקרוא את יצירתו.

אהוד בן עזר
תל־אביב

תסביך יהודי־ציוני־נשי

ברצוני להגיב על מאמרה של הדה בושם ("הארץ" 25.10.88), "הגיגה יכבוש הנשי". ישראל, בדומה לרוב החברות המערביות (גם המזרחיות) הנה גם גברי. לא רק שהגברים שולטים בחיים הפוליטיים, הכלכליים והתרבותיים, אלא שכבסיסם של תחומים אלה עומדת חשיבה גברית, היסטוריה גברית ומושגים גבריים.

מאז עליתי ארצה לפני 8 שנים, אני שואלת את עצמי מדוע נשים ישראליות כה רבות מהססות להזדהות עם עובדות אלה. גם בכנס היוצרות שאורגנה ע"י אתיה שמתה, ניצלו רוב הנאומות, ובעיקר השחקנית גילה אלמגור, את רוב זמנן לשוב ולהתכחש לקיומה של זכות נשית או של בעיות נשיות. הגעתי למסקנה כי הנשים בישראל סובלות מתסביך יהודי־ציוני.

על־ידי הקמת מדינה שבה היהודים מהווים רוב, שיחררו הציונים את היהודי מתפקידו המסורתי כזר וכקורבן – תפקיד ראשי עבור בגלות, בחברה הלא־יהודית. לעומתו, על נשים יהודיות ציוניות עדיין יש להיאבק ולהתמודד עם סוג אחר של זרות ושל דיכוי (דיכוי עמוק הרבה יותר מאשר דיכוי היהודי בחברה הלא־יהודית), התמודדות כאובה, מבלבלת ומתסכלת.

לכן, נשים ישראליות, וביחוד אלה המצליחות בתחום הפוליטי ו/או התרבותי (בתחום הכלכלי מעטות הדוגמאות של נשים מצליחות), באמת בכוונה כה נואשת בהוכחות שלהן שוויון עם החברה הסובבת. אשה המנסה לתת ביטוי לרגשות של ציבור וכעס בחברה גברית זו, הופכת מיד יעד ללעג. היא זוכה לכינויים מזלזלים, או גרוע עוד יותר, מתוארת כ"לא מספיק טובה" לעמוד בדרישות החברה התרבותית, והסיבה זו היא מתלוננת.

סיכון קשה יותר קיים בהכרת הניכור של האשה בחברה הגברית. סיכון המוצא ביטוי באופן מדויק בספרה של סימון דה־בובואר – המין השני. "לסרב להיות האחר, לסרב להיות שותפה לעסקה, פירוש הדבר עבור הנשים לוותר על כל היתרונות שהן זוכות להם בשעה שהן יוצרות ברית עם המעמד העליון... למעשה, יחד עם הדחף המוסרי של כל אדם לחייב את הישות הסובייקטיבית שלו או שלה קיים גם הפיתוי לוותר על חופש ולהפוך לעצם. זו דרך פשוטה: בדרך זו אנו נמנעים מן המאמץ העצום הקיים בקבלתנו על עצמנו קיום אותנטי אמיתי". כאשה יוצרת ומצליחה גם יחד, אני מרשה לעצמי לחלוק בצורה חריפה ביותר על הדעות המובעות על־ידי בושם במאמרה.

אני עובדת ומפרסמת באחד הדרונים המצליחים כשותפה, מדינה בה מעמד האשה הוא הטוב ביותר בעולם המערבי. ובכל זאת, שני הספרים האחרונים שכתבתי, אשר דנים בהשקפת העולם הגברית של התנ"ך, לא היו מגיעים לפרסום לולא שתי עורכות פמיניסטיות מובהקות. הן הוציאו לאור את ספרי לאחר שסודה ארוכה של עורכים דחו אותם. אבל נשים בעמדות מפתח, כשהן ללא מודעות פמיניסטית, מהוות חצי הישג בלבד עבור נשים, כפי שמוכיחה זאת בצורה מובהקת מאמרה של בושם.

אנה גולדמן־עמירב
ירושלים

סמכות המפכ"ל

שר המשטרה, חיים בר־לב, אמר כי ליועץ המשפטי לממשלה אין כל סמכות להתערב בחקירות המשטרה בפרשת הבאתם למשפט של בכירי הבנקאים. זאת כדי לשחררם בערבות.

יש לתמוה על הבורות שבר־לב מפגין בנושא משרדו, וזאת דווקא בסיום הקדנציה שלו כשר המשטרה.

הרי, מפכ"ל המשטרה דוד קראוס קבע כי המשטרה מקבלת הנחיות מהיועץ המשפטי לממשלה.

לגבי האקט הפורמלי של מעצר בכירי הבנקאים, הוא אינו מחייב הנחיות, אין הרי כל חשש לתיאום עמדות בחקירה נוכח הזמן המרובה שעבר מאז.

אני מציע לשר המשטרה לערוך "תיאום עמדות" עם המפכ"ל שלו על מנת ללמוד על סמכויות היועץ המשפטי, ומבנה מערכת המשפט בארץ, גם אם זה לקראת סיום כהונת השר, לעולם לא מאוחר מדי.

דן כהן
תל־אביב

הארץ ממליץ

התגיגה של באבט (ת"א, חיפה, ירושלים) – ארוחה צרפתית מפוארת מוגשת בכפר דייגים קטן לחוף יוטלנד שבדנמרק, על ידי באבט (סטפן אודראן) המשרתת המסתורית של בנות הכומר. לפי סיפור של איזאק דינסן ("זכרונות מאפריקה").

קיץ אצל סבא (ת"א) – סרט עדין מטאייוואן, על שני ילדים, אח ואחות, המבלים חופשה בכפר כשאימם עוברת ניתוח בבית החולים.

פרנטיק (ת"א, חיפה, ירושלים) – סרט מתח בבימוי של רומן פולנסקי, עוסק בהעלמה של אשת רופא המגיע לוועידה מקצועית בפאריס.

מרדף חצות (ת"א, ירושלים, חיפה) – שוטר לשעבר (רוברט דה נירו) נשכר ללכוד מעול בכספים (צ'רלס גרודין) הנרדף גם על ידי המאפיה. משחק טוב ואיזון מוצלח בין פעולה והומור.

יום שני הסוער (ת"א) – "סרט אפל" על גנגסטרים ואהבה נואשת, מתרחש בניוקאסל שבצפון אנגליה. אווירה מסוגננת. משחק טוב של סטינג והרבה ג'ז.

בגלל המלחמה ההיא (ת"א) סרטה של אורנה בן דור־ניב המפגיש שני דורות על הרקע הטראומטי של השואה. דור הניצולים ובניהם – משפחות פוליקר וגלעד – הממשיכות לחיות את הימים הנוראים ההם ביצירתם ובמוסיקה.

תיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

סמליות דוחה

אילן חזן ב"נולד אשמים". לא די בחומר טוב כדי ליצור תיאטרון

התיאטרון החאן הירושלמי מציג את "נולד אשמים", על־פי ספרו של פטר זיכרובסקי. עיבוד למחזה: ג'ורג' טאבורי. תרגום: שמעון לוי. בימוי: מרטין פריה. עיצוב תפאורה והלבשות: עפרה צדיק. עיצוב תאורה: סלים רום. מוסיקה: הרויג ספר רובל. משתתפים: איציק אביטל, ערן בוהם, גילי בן אוזיליו, אילן חזן, אורה מאירסון, איילת מרגלית ועליזה רוזן.

העיתונאי היהודי־אוסטרי פטר זיכרובסקי פירסם שני ספרים, שיש בעצם לקראם יחד: "נולד אשמים", ובו ראיונות עם הדור השני והשלישי של הנאצים, ו"זרים במולדתם" ובו ראיונות עם יהודים צעירים, בני דור שני או שלישי של ניצולי שואה, שחזרו להיות בגרמניה או באוסטריה, שהיתה מולדת הוריהם.

שני הספרים חושפים את כאבם של אנשים המופעלים על־ידי המעשים, המחדלים, הטראומות והסבל של הוריהם. בני הנאצים חיים את המעשים המחרידים, בני הניצולים את הטראומות והסבל, אך שניהם צריכים להתמודד, על לא עוול בכפם, עולת לידתם במשפחה זו, עם מכלול חוויות הגיהנום עליהן ומכתיבות את מהלך חייהם.

בשיחות עם בני הנאצים – להוציא ראיון אחד ובו הזדהות גמורה של הנכדה עם מעשי סבה – עולים רגשות אשמה, כאבים וסבל, שאין עמם אפילו הפיצוי המעוות של תחושת הקורבן. מדובר באנשים צעירים שצריכים להשלים בין דמות האב ובין דמות של רוצח, ולהמשיך לחיות בשלום עם עצמם. אחד מאנשי־שיחו של זיכרובסקי אמר, כי עם התמוטטות הרייך העבירו הנאצים את שדה הקרב אל תוך המשפחה. כל בני־שיחו של זיכרובסקי הם ניצולים משדה הקרב הזה.

הספרים לוקים בפשטנות. זיכרובסקי מביא סיפורי חיים מרתקים וכואבים, ומוציא מהם מסקנות פשטניות למדי. את החומר התיעודי שלו אין הוא משכיל לעבד למסקנות שיחרגו מעבר לסיפור האישי.

אני מניח כי כשגמל מאבורי את המונולוגים הללו מן הספר "נולד אשמים" והעלה אותם, כמעט כמות שהם, על הבימה באוסטריה, הוא אילץ את הקהל באולם להתמודד עם הסיפורים ולחוש שגם הוא "נולד אשם", לפחות באשמה של שותפות לקשר, אם לא באשמה ישירה. זה כשלעצמו יוצר מסגרת תיאטרונית מרתקת. בהצגה באוסטריה השתתף גם המוסיקאי סטורבל, בן למשפחה נאצית, מה שתרם לעוצמת האירוע התיאטרוני.

בהעלאת החומר בארץ יש חשיבות החורגת מזו התיאטרונית. הפגישה עם חוויית הדור השני מסוגלת לעורר להבנה מחודשת של המנגנון האנושי בכללותו. אבל אין בכך כדי לפטור את ההפקה מן הצורך במסגרת תיאטרונית. זו מגרעתה הבסיסית של ההצגה בחאן הירושלמי: אין שמץ הנדיקה או העמקה של המעשה התיאטרוני. הבימה מעוצבת בלבן, השחקנים יושבים רוב הזמן ליד שולחן בצדי הבימה, שאליה עולות דמויות ומשחקות את המונולוגים שלהן.

היתה זו רק חצי צרה אילו כל סיפור היה מקבל את הזמן ותשומת הלב הנדרשים כדי להרשים. אבל הבימאי מרטין פריד ניסה ליצור איזוים תיאטרוניים בין הקטעים ובתוכם, והם פגין בכך מידה של טעם רע שכמעט לא תיאמן. בעומק הבימה ניצב תנור מסבה המופעל בגז. אם מישהו אינו מבין את הסמל האגין – הרי הדמויות מוציאות מתוכו, תוך כדי המונולוג (וזה חוזר כמה וכמה פעמים), בגדי פסים של אסירי־מחנות, עם כוכב צהוב וכתמי דם. הדובר לובש את הבגד, מסיר אותו, ומחזירו לתוך התנור. אולי זו סמליות תיאטרונית שמרשימה קהל גרמני. אותי היא דוחה בפשטנות והבגסות שלה.

השחקנים עושים כמיטב יכולתם במונולוגים שלהם, שבהיעדר מסגרת תיאטרונית באמת הם אילוצים מרי. גילי בן אוזיליו מרשימה ברמות שמפני הנאצי, ואיציק אביטל מעצב דמות משכנעת ואפילו מרגשת בתפקיד סמפן הסובל, שהוא אולי הקרוב מבין מרואייניו של זיכרובסקי. שני הדיאלוגים (של המראיינת, עליזה רוזן, והדובר – אילן חזן, ושל האח, ערן בוהם, והאחות – איילת מרגלית, המציגים נקודות מוצא שונות לחוויותם המשותפת) לוקים בפשטנות של בימוי, והסיטואציה הבימתית איננה מתפתחת. במשחקה של אורה מאירסון, בתפקיד אמה המהוגנת, יש בזווית נועזת ואפילו מרתקת לכת, הנעשית לתרגיל מעבד בדמשק. עליזה רוזן, בדיסיונה העשיר, מצליחה לצקת אמינות לתפקיד מזנה, הדומה שבמהרה בקשר עם בנה ושילמה על כך בניתוק הקשר עם אביה.

ההצגה מעידה, למי שזוקק לעדות זו, שלא די בחומר טוב ומרתק כדי ליצור תיאטרון. בראש ובראשונה יש לדבר במושגים של תיאטרון ולהעמיד מסגרת בימתית שתהיה קיימת בזכות עצמה, ולא בזכות או בחסד המציאות. בלעדי אלה אפילו הטובים שבשחקנים מועדים להיכשל.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הפנות רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל. 101.
מגן דוד אדום: ירושלים 523133, תל־אביב 5460111, חיפה 512233, בת ים 5793333, הרצליה 052־541333, נתניה 823333, רחובות 08־451333, בני ברק 5511111, חולון 803133, לוד־רמלה 08־221022, באר שבע 057־74767, הקריות 04־765333.
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' – 8.00־20.00, בימי ו' – 8.00־15.00, טלפונים 03־433300.
שר"ן – שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים: ירושלים, מוקד יום 660585, 669531, מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788. תל־אביב, מוקד יום 218820, 218898, מוקד לילה 631011 מנוי 3752.
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19־24: טל' 03־7549111 "שקמ" מנוי 222.
שלי"ח – שירות רפואי לקבו (חיפה) בימי חול בשעות 19־24, ימי שישי 14־24, בשבת 8־24 טל' 04־380541 קוד מנוי 1665.
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה: תל־אביב: דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון 294869, 03־285822. המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות. בר כוכבא 49 טל: 03־284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00. ירושלים בי"ח הדסה ע"כ – 16־22.

קופ"ח לבית – שרות מיוחד לרפואה, סיעוד ושיקום בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052־548575.
7549111 אחודית 1500.
מד"א – עזרה ראשונה נמטית (24 שעות): ירושלים 227171, תל־אביב 5461111, ילדים ונוער 03־261113, חיפה 672222/3, נתניה 053־335316, באר־שבע 057־418111, כרמיאל (גליל מערבי) 04־988419, כפר סבא 052־913999.
מרכז רפואי בית־עקב 03־228868.
מרכז מידע לקורבנות אונס (24 שעות): תל־אביב טל' 234819, ירושלים טל' 02־245554, חיפה טל' 04־382611.
מרכז סיוע למצבי לחץ – מבוגר "מעגלים": א'־ה' 11.00־13.00, ב' ד' 16.00־18.00, טל. 228031.
רח' מאפו 13 תל־אביב.
יד ביד – ארגון קשבת לילד ולהורים: תל אביב – לילך 236027 24 ש' ביממה. להורים, בימים ב', ה' מ־17.00־20.00, 222732. ירושלים 243858.
חיפה והגליל – 229488 מ־11.00־20.00. הגליל המערבי 04־922222.
קו אליי – האגודה להגנת הילד: עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 261070 א'־ה' 16.00־20.00.
ערן לשירות אנוש – עזרה טלפונית לשירות הציבור בנושא רק 24 שעות ביממה 03־5461727/8.
שח"ל – שירותי תמיכה טיפול נפשי לחולי לב (פרטי) 330848.

חצב – 24 שעות קו ארגון לנשים מוכות טל: 08־550506, 03־5461133.
המרכז למניעת אלימות – קו פתוח בכל יום ב' 23.00־19.30 ת"א 33602.
תורנות כרטיסים ירושלים 611001, 246363, 239952. רישום ירושלים 226335. רישום חיפה 645534.
האגודה למניעת תאונות בישראל 100 ת"א 5619465.

תורנות בתי־חולים

תל אביב הקו – ילדים, פנימית, כירורגית.
ירושלים הדסה ע"כ (פנימית, נשים, עיניים, אא"ג).
הדסה הר"צ (אורטופדיה, כירורגית).
בקור חולים (ילדים).

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב – בן פרייסמן 66 237326
קופ"ח מכבי בן יהודה 26 208492
ירושלים – מרפאת רוממה הנר"ג 28 523191
חיפה – מיזחי הרצל 29 663596
חולון – אהרון המנן 52 889153
עין יהב 2 884854
בת ים – מוזר הכנה ויירך 20 588360
פתח תקוה – מיניאבים שפרינצק 20 9521067
בני ברק – מכבי ר' עקיבא 150 795688
הקריות – הרצל מכבת מהריעץ 715136
הדרה – קופ"ח כללית רוטשילד 335884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות – אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' – 16.00־19.00. רמב"ם 9 5101511/2. חיפה: ימים א' ו־ד' 16.00־19.00 רח' הספורט 14 טל' 381520.

מרכזי מידע – אגד

02־304384 03־432777 04־549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

חינוכית
08.00 עד כאן
08.05 שעת כושר
08.15 בגאוגרפיה של אי־פני הארץ. שלוש גבעות (ב)
08.40 אנגלית ו'
09.00 מדעי הטבע יסודי
09.15 רחוב סומסום
10.30 מדעי הטבע ה־י' גוף האדם. האדם והזמן (ב)
11.00 חשבון ו'. השארית בחילוק
11.15 יהדות קשת הענן
11.40 אנגלית ו'
12.00 משפי יסוד ביהדות. וקשרנם לאומות (תפילין)
12.25 אהרונות עליי־סודי
–16.30 ,14.00־13.00

כללית
17.30 פסטיבל 87'
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) על ספרות וחרבות
19.00 (ע) בחירות 88'. מהדורת חדשות מסכמת
20.00 מהדורת מבט
20.02 מהר לוחו
20.30 תצפית. מבזק דר־שבוע לעניינים סבע, מדע ורפואה
21.00 מבט לחדשות

14.00 עד כאן
14.05 אוניברסיטה פתוחה
14.55 בילס והלגרסן
15.20 שלום סומסום
15.50 פיצוחים. שעשוע
16.30 ערב חדש
17.30 ערב חדש. שני
22.00 תשדירי שירות משודרים לסיכום מערכת
22.05 קפריי. סרט הבחירות 88
23.45 פסוק של יום וחדשות

ערוץ 2
18.35 התחרות הגדולה
19.05 מתרחב עד האיידס
19.35 קיץ אחר. סדרה
20.30 ארם וכלכלה
20.57 "רגע לפני..." על מועמדי הימין
21.00 מסע בחלל. סדרה
21.28 שירים של בלינדה קרלייל
21.45 קול כרגם מאורות

ירדן ערוץ 6
17.30 תכנית בידור בצרפתית
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן כיום
19.30 חדשות בעברית
19.45 מגזין ספורט
20.00 חדשות בערבית

20.30 קיס הולי
22.00 חדשות באנגלית
22.20 בנסלנבים ושחקנים
23.10 נשואים עם ילדים

לבנון ערוץ 12
12.30 חיים אחרים. (סדרה)
13.00 מועדון 700
13.30 התעמלות
14.00 האוור הלוליני. (סדרה)
14.30 סופרבוק. (מצויר)
15.00 שוכני הסלעים
15.30 מתקפת נשק סודי
17.00 חץ וקשת. (סדרה)
17.30 משפחת קאבל. (סדרה)
18.00 חדשות בערבית
18.30 חדשות באנגלית
19.00 רצח במשיכת קולמוס
20.00 החוק והרי מגרו. (סדרה)
21.00 משחקי דמא
22.00 מועדון 700
22.30 חיים אחרים. (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה
07.07 בוקר ירוק
09.00 שקע עם אנסמבל
10.00 קונצרט בוקר
12.57 פינת השיר
13.00 קלאסיקל
14.06 מן הפרסייה
15.00 אנתולוגיה בצליל
16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו
18.00 הרש בתקליטייה
19.00 אבנים באולפן
20.05 לבקשתכם
20.57 פינת השיר
21.00 אופרה

רשת א'
קולינסנו
23.10 רדיו דראמה
16.05 מושגים, משגים על יצירתיות
17.05 צבעי הקשת. שירים לאחר־הצהריים
18.06 מבחת ערב. הורי רזי ומסורת
19.00 שירחות לעולם
22.05 חבר מאתו נוכב
סוחרים קולות

רשת ב'
06.06 יומן בוחרות ושירים עבריים
18.06 יש שאלות
19.00 היום הזה
19.35 שירים עבריים
20.05 צבעונים ושקרים

21.00 מהדורת החדשות
21.30 צבעונים ושקרים. המשך
22.05 להאזנה בזמנים
23.05 מחפשים את הטמבון

רשת ג'
18.06 הצעקה האחרונה
20.05 כחול באמריקה
21.05 פגישי ב'נאו עם לאה לאור
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל
18.05 יומן משמרה
18.45 בשחר שלום. לעניינים צבא ובטחון
00.05 ביבודי לילה
02.00 לא רוצים לישון
05.00 צלילי בוקר

צה"ל 1
עבריים
19.05 שירים מבאך. שירים עבריים
20.05 שירים כנושא אחד. נשם
21.00 מהדורת חדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הדבש ועל העוקץ
23.05 עשיים הארבע היום שהיה

צה"ל 2
19.05 יומנים מוסיקה, מגזין מוסיקה יומי
20.05 מבער המטונים הלוחיים המבוחש
23.05 הפסקת עשר. עם מיכל גיג
23.05 קול הג'אז הזה

שידור קבוע

רשת א'
06.16 האר עיניגו. שירים במגנון הבוקר ☐ 06.30 סיכום המשבה הזמנית ☐ 06.35 קו במרע יומי ☐ 06.50 מדעי היום ☐ 07.30 ישן בעיני. שירים ☐ 08.05 תנה ☐ 09.05 סלורית. שירות מידע ☐ 10.05 פגישי בוקר ☐ 11.05 יתוקירות. שירים עבריים ☐ 12.05 מעורב ירושלמי ☐ 14.06 בראש גבע. מגנון לילדים ☐ 15.30 האוניברסיטה המשודרת

רשת ב'
06.06 הסכם בבוקרונון בחירות יום ה'

רשת ג'
06.05 בשורה לאשור. תזיקים הטובים ☐ 07.05 שיר בוקר בבוקר. שירים עבריים ☐ 09.05 "מה כבר תשלי" ☐ 10.05 דחשים טובים עם שבירה אשכר ☐ 11.05 כלאכני הוקרה "על החוף" ☐ 12.05 "אהבה יומיומית" עם יוסי סיאם ☐ 13.05 רק ביום חול עם מנחם פרי ☐ 14.06 "לי הקדי" שיר וברכה עם דויטל

07.00 הבוקר הזה לפון ביום ד'ה ☐ 09.05 טעו לשלום ואין ביום ד'ה ☐ 09.05 ביקור בית ☐ 10.05 כל צבעי הרשת ☐ 12.05 אלף־אלף ביתורה ☐ 13.05 בחמי היום. חדשות המשנים ☐ 14.06 בירקומת. הווי הכמור ☐ 15.05 שירים ושקרים ☐ 16.05 תורנות הארץ ☐ 17.05 רגעי קסם ☐ 17.55 קיסאבי מסר. קדואים ומליצים

גלי צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת ☐ 06.30 מושיבים עין. חדשות ☐ 07.05 שבע אשר שבע ☐ 08.00 בוקר־טוב ישראל. אקטר אלישחם ☐ 10.00 שירים קולות ☐ 09.05 אלרבוקר. עם אלי ישראל ☐ 10.05 "עשר". שירים עבריים ☐ 10.35 "מי באותו מסטולי" עם דודי זאב טבל ☐ 11.05 נגן לעבשים. עם רמי רשף ☐ 13.05 "יד דה ב"" ☐ 14.05 "הגישה יד בית" ☐ 15.05 "שירים להגר" עם ארז טל ☐ "אל תפח לבני" עינה ישות שעינה מתלוח לב ☐ 16.05 ארבע אחר הצהריים. שירים עבריים ☐ 16.45 בואי מילולי פינתו של אבשלום קור

עמית ☐ 15.05 חדיש חדש. המשודר 16.05 מול 80 עם יובל רביד

קולנוע

תל־אביב
אורלי – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45, 9.15
אלנבי – המעקלים 7.15, 9.30
אסתר – ביקי 5.00, 7.30, 9.50
בית לסין – לול 11.15
בן יהודה – פרנטיק 5.00, 7.15, 9.30
גורדון – התגיגה של באבט 5.00, 7.30, 9.45
גת – בוקר טוב וייטנאם 5.00, 7.20, 9.45
דקל – ביג 7.10, 9.35
דיזנגוף 1 – קפה בגדד 11.00, 15.00, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 – פקין בלוז 11.00, 13.00, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 3 – כפר קטן שלי 11.00, 15.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.50
הקולנוע – בית ציוני אמריקה – הפרטיזנים מילבה 4.15, 7.00, 9.30, שבלול 9.30
הדייבאין – מגלה את אמריקה 7.30, 9.50, סקס 12.00
הוד – אקשן בקטן 5.00, 7.15, 9.30
מוקסים – משודרים חדשות 10.00
חן 1 – בת לוויה 2.30, 5.00, 7.20, 9.50
חן 2 – פרנטיק 5.00, 7.30, 9.50
חן 3 – ללא מעצורים 5.00, 7.30, 9.50
חן 4 – בעל בהשאלה 11־2־5 7.30, 9.50
חן 5 – לסמור בצוהרה 11־2־5 7.30, 9.50
ליפמור – צבעים 5.00, 7.15, 9.30
לב 1 – החיים הם נהר ארוך ורוגע 10־8־5־2
לב 2 – יום שני הסוער 10־8־5־2
לב 3 – בגלל המלחמה ההיא 10־8־5־2
לב 4 – הנסיכה הקסומה 10־8־5־2
מוזיאון ת"א – קיץ אצל סבא 4.30, 7.15, 9.30
מקסים – מגלמה בלי בושה 5.00, 7.30, 9.30
סינמטק ישראלי – מאלמו או הלקסבורג 7.30
מיילה 1 – מעריצה צמודה 5.00, 7.15, 9.40
מיילה 2 – מגלה את אמריקה 4.45, 7.00, 9.30
מיילה 3 – שם המשחק 5.00, 7.15, 9.30
פאר – צל המוות 5.00, 7.30, 9.30
מוקסים – משודרים חדשות 10.00
פריז – ליידי ארב 12־2־4, 7.15, 9.30, במבת השטן 11.30 בלילה
צפון המופתע – כאוסר הגייש והחולה 4.30־7.00, 9.30
שאול – מרדף חצות 7.00־4.30, 9.30
תכלת – עיניים שחורות 7.15, 9.40
תמנת – הקומוסיות 5.00, 7.30, 9.45
תל־אביב – מרוד בחוזמות 5.00, 7.15, 9.30

נתניה
אסתר – מרוד בחוזמות 5.00, 7.15, 9.30
מגוריד – בוקר טוב וייטנאם 5.00, 7.15, 9.30
שרון – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.00, 9.15
רוד – החיים הם נהר ארוך ורוגע 7.15, 9.30

פתח תקוה
היכל 1 – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
היכל 2 – מרוד בחוזמות 5.00, 7.15, 9.40
היכל 3 – ואנין מבוקש 5.00, 7.15, 9.40

ירושלים
אדיסון – בת לוויה 4.30, 6.45, 9.00
אורגיל – בוקר טוב וייטנאם 4.30־7, 9.15
אוכבזיה 1 – התגיגה של באבט 5.00, 7.15, 9.30
אוכבזיה 2 – במעיין התכבר 5.00, 7.15, 9.30
אורגנון – ביקי 4.30, 7.00, 9.00
בית אגרון – מגמני סייסן – משחק שונה לגמרי 5.30, בירדי 7.00, בי"ר לברון 9.15
כסיד – מרדף חצות 4.35, 6.45, 9.00
סינמטל – פלטרגייסט 7.00, 9.00
סינמטק 1 – לילה באמר מוזרי 19.00, פרנזי 21.30
סינמטק 2 – הדרך לריר 19.30, איקה קאפיאה 21.30
עדן – אקשן בקטן 4.30, 7.00, 9.00
סמדר – אהבבו כל כך 7.00, 9.15
רון – ביג 4.30, 7.00, 9.00
ת. ירושלים – קפה בגדד 7.00, 9.30 כאוסר הגייש והחולה 7.00, 9.30

באר־שבע
חן – פרנטיק 7.15, 9.30
היכל התרבות – חופשה בכפר 7.15, 9.30

הרצליה
דוד – מגלה את אמריקה 5.00, 7.15, 9.30
דן אופיר – בישואים פיקניקים 7.00, 9.30
היכל – כסיריצה צמודה 7.15, 9.30
דניאל – אהבבו כל כך 7.00, 9.30
תפארת – ביג 7.15, 9.15

רמת גן גבעתיים
אוליפים – בת לוויה 5.00, 7.15, 9.45
אורדע – פרדוף חצות 7.00, 9.30
הדר – פרוד בחוזמות 5.00, 7.15, 9.30
לילי – התגיגה של באבט 7.30, 9.30
שבים – מאפן 7.00, 9.30
רב־חן 1 – בוקר טוב וייטנאם 5.00, 7.20, 9.50
רב־חן 2 – פרנטיק 5.00, 7.20, 9.30
רב־חן 3 – בעל בהשאלה 5.00, 7.30, 9.50
רב־חן 4 – הנסיכה הקסומה 5.00, 7.30, 9.30

כפר סבא
חן – פרנטיק 7.00, 9.15
טל – מגלה את אמריקה 7.00, 9.15

חדרה
חדרה – הנגדד מבוקש 5.00, 7.00, 9.15
תוף – מגלמה בלי בושה 4.30, 7.00, 9.15

בית שאן
אולם ספורט – מגלמה בלי בושה 7.15, 9.15

ראשל"צ
רון 1 – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
רון 2 – ביג 5.00, 7.15, 9.30
רון 3 – שם המשחק 5.00, 7.15, 9.30

עפולה
היכל התרבות – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.00, 9.15
מתנדבות – מגלה את אמריקה 9.00

קרית אונו
אונו – הקיץ של אביה 7.15, 9.30
מרכז קהלתי – חיזור גורלי 8.00

חיפה
אורה – אקשן בקטן 4.30, 7.00, 9.15
אורלי – כפר קטן שלי 7.00, 9.15
רב אור 1 – פרנטיק 4.15, 6.45, 9.15
רב אור 2 – קם המשחק 4.15, 6.45, 9.15
רב אור 3 – העולם על פי גארפ 4.15, 6.45, 9.15
רבגת 1 – בוקר טוב וייטנאם 4.15, 6.45, 9.15
רב גת 2 – ביג 4.30, 7.00, 9.15
חן – ביג 4.30, 7.00, 9.15
סינמטק – רחיפה 7.00, בועצת האהבה 9.30
פאר – בת לוויה 4.15, 6.45, 9.15
רון – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.15
שביט – התגיגה של באבט 7.00, 9.00
קרן אור המופתע – במעיין התכבר 4.30, 7.00, 9.15
סינמה – קפה בגדד – מגלה את אמריקה 5.15, ליידי אדב 7.15, 9.30
עצמון 1 – מרוד בחוזמות 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2 – קפה בגדד 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3 – כאוסר הגייש והחולה 4.30, 7.00, 9.15

קריות (חיפה)
אורדע – מרדף חצות 6.45, 9.15
בית העם – אקשן בקטן 7.00, 9.15
היכל – הנגד של המוכח שלי 9.15
כוכב – פרנטיק 7.00, 9.15
מבוון – עיניים שחורות 6.45, 9.15
מפיר – ביג 7.00, 9.15
סובת – מגלה את אמריקה 7.15, 9.15
בית העם – אהבבו כל כך 7.15, 9.15
הדר – פרנטיק 7.15, 9.15
חן – הבסט הגמשלא 4.30, מגלה את אמריקה 7.15, 9.15

אשקלון
אסתר – עם הכישוף 7.30, 9.30

נהריה
רון – הנפשה בכפר 7־9

חולון
מגדל – בת לוויה 7.15, 9.40
רינת – פרנטיק 7.15, 9.30
מכבי – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
ארמון – סיפור של נגר 5.00, צבעים 7.15, 9.30

רחובות
בית העם – אהבבו כל כך 7.15, 9.15
הדר – בת לוויה 7.00, 9.15
חן – כפר מקדים 4.30, פרטיזן 7.15, 9.15

צפת
בית אלון – מגלה את אמריקה 7.00, 9.15

בת־ים
אורים – הקיץ של אביה 4.30, 7.15, 9.30
עצמאות – מרוד בחוזמות 7.15, 9.30

עכו
אודיטוריום – מגלה את אמריקה 7.00, 9.00

רמת השרון
כוכב – בת הבכור השבה ביותר 4.30, סודיי דייל דכהי 7.15

טבריה
יד שמונה – ביג 7.00, 9.15

חברת החשמל לישראל בע"מ
אגף האספקה והאחסנה –
מח' חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000
מכרז מכירה
החברה מכריזה בזה על מכירת הטובין הבאים:

מס' המכרז	הטובין	המועד האחרון להגשת הצעות
2104	מכירת יחידה לעיבוד נתונים מחשב דגם 4341 תוצרת I.B.M	24.11.88

טפסי המכרזים ופרטים נוספים ניתן לקבל במח' חקר שווקים ומכרזים בנתה"כ חיפה או ביחידת המכירות, תל אביב רח' החשמל 7, בימים ובשעות העבודה המקובלות.
על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות המיועדות לכך עד למועדים המצוינים לעיל שעה 13.30 למשרדנו בחיפה.
למכרז יש לצרף המחאה־בנקאית.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 2.11
תיאטרון הבימה:
הנפש הטובה מסצ'ואן: 20.30
ירושלים של צ'אולה: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
גטות: 20.30

דחפון
שרות הודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

בית
לא מכרת
לא שילמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול 66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל 03־219149
03־218713
נשמח להישמע

הריון הוא מחזה על שני תל־אביבים של שנות השמונים, המנותקים מהמציאות הסובבת אותם, מכורים לעצמם ולדרך שבה בחרו.
זוהי קומדיה על שני אנשים צעירים, קריירסטים ומוכשרים, הנפגשים במקרה, ומנסים בכל דרך אפשרית להתחמק מיצירת קשר, שההריון, שנולד במעות, מאלצם ליצור.
ה ר י ו ן
הצגה צעירה לצעירים
הקאמרי
במה 3
מאת: ערן אגמון
בימוי: איציק וייגרטן
תפאורה: פרידה שהם
תלבושות: אילת הרפז
מוסיקה: אלדד לידור
תאורה: חני ורדי
תנועה: דניאלה מיכאלי
משתתפים: (לפי סדר הא"ב) רמי ברוך, עפרה ויינגרטן, אבי פרמין, נתן כנן.
הצגות ראשונות:
ה' 3.11 – "צוותא"
מוצ"ש 5.11 – "צוותא"
א' 6.11 – "צוותא"
ה' 10.11 – "נווה צדק"
מוצ"ש 12.11 – "נווה צדק"
ד' 16.11 "צוותא"
כל ההצגות מתחילות ב־20.30
כרטיסים להשיג: קופת הקאמרי, דיזנגוף 101, טלפון: 03־233335
בערב ההצגה בלבד: קופת צוותא, טלפון: 03־2601567, קופת נווה צדק, טלפון: 03־651241
שידה • שקולניק

הבימה
התיאטרון הלאומי
הארץ
עיתון לאנשים חושבים

עידית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 5.11.88 ב־11.00
מוספשבת
עם
מיכאל הנדלזלץ
■ **דן מרגלית** – אחרי הבחירות
■ ד"ר **איתן גלבוע** – "בוש ודוקאקיס – סוף המירוץ"
■ **שרי צוריאל, אלקי ג'ייקובס, אלי גורנשטיין וגיל אלון** – "צד בצד" מאת **סונדהיים**. ניהול מוסיקלי: **רפי קדישזון**. פסנתרים: **זהר שיפריס ויוסי בן נון** שיחה עם **עמית גזית**, מנהל תיאטרון החאן הירושלמי
■ **אמנון לוי** על ספרו "החרדים" בהוצאת "כתר"
■ **מוטי כספי** עם תכניתו ותקליטו **"אחד לאחד"**
■ **אסנת וישינסקי, מני פאר וטוביה צפיר** בקטעים מעודכנים מתכניתם **"חגיגות סיום הרוטציה"**
הנחה 50% למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.
הארוח באדיבות
כתר בית הוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה